

ALEXANDRE DUMAS

Romanul lui Iisus

Alexandre Dumas

ROMANUL LUI IISUS

„În istoria literaturii nu există
o mai frumoasă istorisire
a vieţii lui Iisus Hristos,
cum este cea din această carte
scrisă de unul dintre cei mai celebri
scriitori ai lumii.”

Alexandre Dumas

ROMANUL LUI IISUS

Betleem — Nazaret— Ierusalim

Editura „Tess Expres”
1996

Lector: Iuliu Raţiu

Coperta 1: Peter Paul Rubens - „Christ on the Cross between the Two Thieves”
Coperta 2: Lodovico Carracci - „Transfiguration of Christ”
Gravuri: Julius Schnorr von Carolsfeld - „Die Bibel in Bildern”



Această carte despre Iisus a fost publicată de Alexandre Dumas în foileton, în publicaţia „Constituţionalul” din Paris, în cursul anului 1853.

ISBN: 973 97267-5-5



Pedro de Orrente — *Intrarea în Ierusalim* (detaliu)

PREGĂTIRI PENTRU „CINA CEA DE TAINĂ”

Era ora opt seara.

Ierusalimul, din cauza Paştelui, prezenta un aspect particular. Evreii veniseră la Ierusalim din toate părţile Palestinei pentru a celebra marea sărbătoare a înjunghierii mielului.

Pentru ca cititorul să ne poată urmări, după o mie nouă sute de ani, prin ocolişurile unui oraş pe care nu îl cunoaşte, povestirea marilor evenimente cărora, la rândul nostru, îi vom fi umil istoric, trebuie să ne permită să-i spunem în câteva cuvinte, ce era acest Ierusalim, ale cărui vicisitudini le arătăm, în timpul celui de al nouăsprezecelea an al domniei lui Tiberius, sub guvernământul lui Ponţiu-Pilat, al şaselea procurator impus Iudeei de către dominaţia romană, Irod Antipa fiind tetrarhul Galileii şi Caiafa fiind marele preot al anului.

Zidurile lui Nehemia îl înconjurau mereu, cu centura lor de piatră. Ele formau un circuit de treizeci şi trei de stadii, ce corespund la o leghe a măsurilor noastre moderne şi erau apărate de treisprezece turnuri, străpunse de douăsprezece porţi, deschise pe cele patru laturi ale lor...

Această incintă generală, străpunsă de douăsprezece porţi, dominată de treisprezece turnuri, închidea patru oraşe diferite, fiecare separat de oraşul vecin printr-un zid ce tăia Ierusalimul în toată lungimea sa; zid străpuns la rândul lui, de porţi de comunicaţie dând dintr-un oraş în altul, şi care se întindea de la apus la răsărit, într-o linie perfect dreaptă.

Aceste patru oraşe pe care le vom vedea în ordinea cronologică în care au fost construite, erau:

ORAŞUL DE SUS, sau ORAŞUL LUI DAVID.

Aici se aflau palatul lui Ana şi cel al lui Caiafa, ginerele lui, şi palatul regilor lui Iuda, care era chiar citadela situată

pe culmea muntelui Sion. În sfârşit, aici se afla mormântul lui David.

ORAŞUL DE JOS sau FIICA SIONULUI.

În primul rând aici era ridicat Templul, care ocupa singur un sfert din el, apoi, palatul lui Pilat — legat de citadela Antonia prin Xistus, un fel de punte, din înălţimea căreia guvernatorii romani ţineau cuvântări poporului, teatrul, construit de Irod cel Mare, acoperit în întregime de inscripţii de slavă pentru August, şi având deasupra un vultur de aur, de asemenea palatul Macabeilor, hipodromul, amfiteatrul, şi în sfârşit, muntele Acra, pe care se găsea citadela lui Antiohus.



AL DOILEA ORAŞ.

El cuprindea, pe lângă locuinţele unui număr de personalităţi distinse, palatul lui Irod, de care ţineau acele splendide grădini despre care a fost vorba.

BEZETA sau NOUL ORAŞ.

Acesta nu avea nimic remarcabil, fiind locuit de negustori de lână, marchitani, căldărari şi telali.

Iată cum era Ierusalimul în momentul în care începe povestirea noastră, adică în ziua de 13 a lunii nizan, care corespunde datei de 29 martie a calendarului nostru modern.

Cu evreii care veniseră la Ierusalim pentru sărbătoarea Paştelui sosiseră şi toţi acei negustori şi meseriaşi nomazi care însoţesc mulţimile precum şi acei măscărici care trăiesc din firimiturile marilor reuniuni, toţi acei vagabonzi ce strâng resturile pelerinajelor şi caravanelor. Un surplus de peste o sută de mii de persoane mărise deci populaţia oraşului. Străinii se cazau, unii la prietenii care le păstrau în fiecare an locul în cămin şi la masă; alţii în hanuri şi caravanseraiuri, pe care le aglomerau cu servitorii, măgarii şi cămilele lor. Alţii, care nu se putuseră stabili nici la prieteni şi nici în caravanseraiuri, se adăposteau în corturi, întinse unele în târgul Lemnelor, din al doilea oraş, altele în Piaţa Mare sau în piaţa Piscinei Vechi, în oraşul de jos. În sfârşit, aceia ce nu-şi găsiseră adăpost nicăieri, nici la prieteni, nici în caravanseraiuri şi nici în corturi, îşi stabiliseră domiciliul fie în hipodrom, fie sub peristilul teatrului, fie pe pantele muntelui Acra, fie, în sfârşit, într-o magnifică pădure de chiparoşi care se întindea de la teascurile regelui până la Turnul lui Siloe, acela care mai înainte cu doi ani se surpase în parte, zdrobind sub dărâmături optsprezece persoane şi rănind mai mult sau mai puţin grav un mare număr de oameni sărmani din cartierul Ofel. Greu ne putem face o idee despre agitaţia, zgomotul, rumoarea care umplea oraşul sfânt în timpul celor trei zile cât dura Paştele. Atuncea, toate ordonanţele poliţiei erau suspendate: seara nu se mai închideau porţile oraşului, ci fiecare mergea liber dintr-o incintă în alta. Se ieşea din Ierusalim şi se reintra fără a răspunde la somaţiile

sentinelelor, care cel puţin ele, slăbeau paza ştiind că această relaxare era una din condiţiile acestei mari sărbători iudaice, prima dintre toate, pentru că ea eterniza amintirea eliberării din jugul egiptean, şi celebra, pentru poporul lui Dumnezeu, trecerea de la starea de servitute la starea de libertate.

Nu este deci de mirare că sentinela din faţa Porţii Apelor nu a dat nici o atenţie celor doi oameni înfăşuraţi în mantale mari, cafenii — unul de treizeci la treizeci şi cinci de ani, celălalt de cincizeci la şaizeci. Unul frumos, cu ochii albaştri şi cu părul blond, cu trăsături fine şi cu barba abia mijită, celălalt cu părul cărunt şi creţ, cu nasul coroiat, cu ochiul mânios şi întunecat, cu barba zbârlită. După ce au traversat această primă poartă, s-au întors imediat la stânga şi au străbătut poarta interioară prin care se pătrundea în cetatea lui David. Trecând de poartă, cei doi oameni, care examinau cu mare atenţie pe toţi cei pe care îi întâlneau, trecură de pădurea de chiparoşi care am văzut că oferea azil străinilor fără adăpost, lăsară la stânga palatul lui Ana, care era socrul lui Caiafa — şi care alterna în fiecare an cu acesta în funcţia de mare sacerdot — coborând spre dreapta, mereu neliniştiţi dar atenţi, şi trecură printre colţul fortăreţei şi edificiul numit Palatului Vitejilor. Părând că au găsit în sfârşit ceea ce căutau, se îndreptară spre un om care, după ce a luat apă din Fântâna Sionului, şi-a pus ulciorul pe umăr.

Acest om, care părea a fi un servitor însărcinat cu treburile interioare ale unei case, văzându-i venind către el, se opri şi-i aşteptă.

— Nu ne da atenţie, prietene, zise cel mai tânăr dintre necunoscuţi, mergi înainte şi noi te vom urma.

— Dar, spuse servitorul mirat, dacă mă urmaţi, trebuie că ştiţi unde mă duc!

— Noi ştim: tu mergi la stăpânul tău, şi noi avem de vorbit cu el, din partea stăpânului nostru.

Era o fermitate atât de dulce în vocea celui ce vorbea, încât fără să facă vreo obiecţie, servitorul se înclină şi merse înainte, aşa cum i se ceruse.

După aproape o sută de paşi, au ajuns la o casă cu aparenţă destul de frumoasă, situată între palatul marelui preot Caiafa şi locul unde, în cortul lui cuadruplu, fusese depus chivotul legii la întoarcerea din deşert.

Servitorul deschise uşa casei şi se retrase pentru a-i lăsa să intre pe cei doi necunoscuţi.

Ei s-au oprit în vestibul şi au aşteptat ca servitorul să-şi anunţe stăpânul de sosirea lor.

Cinci minute mai târziu, stăpânul apăru în faţa lor.

S-au salutat atunci, după modul evreiesc.

— Frate, spuse cel mai tânăr dintre cei doi oameni, care părea însărcinat de taciturnul lui tovarăş să ia cuvântul, eu mă numesc Ioan, fiul lui Zevedeu, şi cel pe care-l vezi cu mine se numeşte Petru, fiul lui Iona. Noi suntem discipolii lui Iisus Nazariteanul. Astăzi, pe la amiază, învăţătorul ne-a lăsat în satul Betania şi ne-a zis: Intraţi astă seară în Ierusalim prin Poarta Apelor, luaţi-o pe urcuşul Sionului, mergeţi mereu drept în faţa voastră până ce veţi întâlni un om ducând un ulcior pe umăr; atunci urmaţi-l pe acest om, până în casa în care va intra şi spuneţi stăpânului acestei case: „Iisus din Nazaret îţi trimite aceste cuvinte: Timpul meu este aproape; unde este odaia pentru oaspeţi, în care să mănânc Paştele cu ucenicii Mei? Cel căruia îi veţi pune această întrebare vă va arăta o odaie mare înconjurată cu paturi. Noi am pornit la drum când a fost timpul, am intrat în Ierusalim prin poarta pe care ne-a indicat-o, am mers pe urcuşul Sionului; l-am găsit pe servitorul tău care lua apă într-un ulcior şi care şi-a pus apoi ulciorul pe umăr, l-am urmat şi acum îţi spunem în numele celui ce ne-a trimis şi întocmai ca el: „Unde va face Paştele în acest an Iisus Nazariteanul?”

Cel căruia i se adresa tânărul om se înclină respectuos, şi răspunse:

— N-aţi fi avut nevoie să vă spuneţi numele, fraţii mei, căci eu vă cunosc, ultimul Paşte Iisus din Nazaret, l-a făcut în casa mea din Betania, şi mi-a vestit moartea lui Ioan Botezătorul. Eu mă numesc Eli şi sunt cumnatul lui Zaharia din Hebron. Fiind încunoştiinţat de intenţia lui Iisus din

Nazaret, am închiriat această casă a lui Nicodim Fariseul şi a lui Iosif din Arimatea. Veniţi, vreau să v-o arăt şi voi să o aranjaţi aşa cum vă place.

Şi luând torţa care ilumina vestibulul, i-a precedat într-o curte la extremitatea căreia se ridica o clădire ale cărei temelii arătau o construcţie datând din epoca vechilor arhitecturi babiloniene şi niniviene.

Într-adevăr, această casă fusese altă dată un fel de circ în care veneau, în timp de pace, să se antreneze pentru lupte, acei cutezători căpitani ai lui David, denumiţi puternicii lui Israel.

Zidurile acestui circ îi văzuseră trecând pe acei oameni ce aparţineau unei generaţii dispărute, pe care i-am fi crezut ca făcând parte dintr-o rasă de uriaşi născuţi din împerecherea îngerilor cu fiinţele pământului, şi care trebuiau să fie întotdeauna în număr de treizeci, oricare ar fi fost golurile pe care spada inamică le-ar fi făcut în rândul lor. De aceste pietre ciclopice, vechi oseminte smulse din sânul pământului, se sprijiniseră, pentru a-şi trage răsuflarea în timpul exerciţiilor, acei oameni pe care nici o bătălie nu i-a obosit vreodată, ale căror nume erau: Iesbaam, Eliazar sau Semma. Iesbaam, fiul lui Haşamoni, care într-o singură luptă, a omorât opt sute de Filisteni şi a rănit trei sute! Eliazar, fiul lui Dodi, care, la Fesdomin, atunci când filistenii s-au adunat acolo pentru a da lupta, s-a trezit părăsit de toţi ai săi şi, rămas singur, a lovit fără a da înapoi măcar un pas, până ce braţul lui a obosit să omoare, până ce sângele sleit îi năclăia mâna pe mânerul săbiei, şi care până să obosească a luptat atât încât soldaţii evrei care fugiseră la distanţa de o leghe, au avut timp să se ruşineze, să-şi recapete curajul şi să revină; astfel, şi de această dată victoria a rămas pentru Israel! în sfârşit, Semma, fiul lui Age, care, pe când se ducea de la un oraş la altul, a căzut într-o ambuscadă de patru sute de oameni, i-a omorât pe toţi patru sute şi şi-a continuat drumul! Acolo, luptaseră, în acele trânte atletice în care Goliat şi Safii îşi pierduseră viaţa, — Banias, fiul lui Ioiada, care, traversând deşertul Moab, a coborât, mort de sete, într-o vâlcea unde

se adăpau o leoaică şi un leu şi neavând răbdarea ca ei să bea, omorî mai întâi leul şi apoi leoaica şi bău după pofta inimii, între leşurile lor! Abisai, fiul lui Servia, care, întâlnind un egiptean înalt de cinci coţi, înarmat cu o lance al cărui fier cântărea treizeci de livre, şi neavând asupra lui decât un băţ, îl atacă, îi luă lancea şi îl ţintui de un palmier astfel ca lancea, după ce străpunsese corpul uriaşului, a trecut până în cealaltă parte a copacului! În sfârşit, Ionatan, fiul lui Samaa, care în bătălia de la Get, a omorât un războinic din neamul lui Asafa, care avea înălţimea de şase coţi, câte şase degete la fiecare picior şase degete la fiecare mână, şi care zicea că nu acceptă lupta decât cu zece oameni dintr-o dată. Erau primii trei dintre acei viteji pe care i-am numit care, auzindu-l pe David, plin de sudoare, zicând: „Ah! dacă aş avea un pahar de apă din fântâna din faţa porţii Betleemului!” plecară toţi trei, traversară tabăra filistenilor şi aduseră fiecare câte o cupă din această apă, pe care o ţinuseră cu o mână atât de fermă, încât, cu toate că se bătuseră cu mâna dreaptă şi fuseseră răniţi toţi trei, cu mâna stângă adusese fiecare câte o cupă plină. David, surprins şi mai ales mişcat de un asemenea devotament, strigă: „Mi-au adus această apă cu riscul vieţii lor. Eu nu voi bea sângele vitejilor mei!” şi făcu atunci cu apa o libaţie pentru Dumnezeu.

Vai! cei puternici erau culcaţi în mormintele lor, iar timpul, acest neîndurător luptător, care-i face să plece genunchiul pe cei mai robuşti, dărâmase construcţia, după cum îi nimicise şi pe oameni. Timp de două sau trei secole, generaţiile trecuseră prin faţa acestor ruine care păreau dărâmăturile unui alt Babel. La urmă, Nicodim şi Iosif din Arimateea cumpăraseră într-o zi, locul şi ruinele. Din rămăşiţe construiseră, pe temeliile antice, o casă modernă, pe care o închiriau străinilor pentru a le servi drept cenaclu. În afară de aceasta, din aceleaşi resturi, au ridicat încă trei case iar din bucăţile de piatră prea mari pentru a intra în construcţia acestor locuinţe de pigmei, au tăiat morminte, au sculptat coloane şi au cizelat ornamente de arhitectură pe care le vindeau imediat, cu mari beneficii.

Nicodim, cu toate că era senator, se distra în momentele lui de răgaz cu sculptura şi el a avut ideea acestui negoţ care reuşise şi-i îmbogăţise pe cei doi asociaţi.

Din ziua în care Eli, care închiriase această casă de la Nicodim, fusese înştiinţat ca Iisus din Nazaret dorea să facă cina la el, îşi trimisese servitorii să cureţe curtea. Aceştia, ajutaţi de lucrătorii lui Nicodim şi ai lui Iosif din Arimateea, cu forţa braţelor şi cu pârghii, trăseseră lângă pereţi pietrele care de obicei închideau calea, astfel că acum era uşor de pătruns în vestibulul casei.

Eli îi introduse mai întâi pe Petru şi Ioan în vestibul, apoi îi urcă la primul etaj şi le deschise uşa camerei pregătite pentru cină.

Această încăpere era împărţită în trei compartimente prin perdele mari, ceea ce îi dădea o oarecare asemănare cu templul, căci ea avea, ca şi el, pridvorul, sfânta şi sfânta-sfintelor. Aceste trei despărţituri erau luminate cu lustre atârnate de plafon.

Pereţii, vopsiţi cu alb, sau daţi cu var, erau împodobiţi până la o treime din înălţime, cu rogojini ţintuite pe pereţi, aşa cum se vede şi astăzi în cea mai mare parte a caselor arabilor destul de bogaţi pentru a face această cheltuială. Peste rogojini erau agăţate cu cârlige de cupru, veştmintele necesare celebrării sărbătorii.

În sala de mijloc era aranjată masa acoperită cu pânză de o albeaţă strălucitoare, pe care erau aranjate treisprezece tacâmuri.

Alte două mese erau aranjate aproape în aceleaşi condiţii ca prima: una la parter şi alta la etajul doi; dar Eli, care pregătise special pentru învăţătorul nazarinean şi pentru cei doisprezece apostoli masa la care ei trebuiau să mănânce Paştele, i-a condus pe cei doi trimişi ai lui Iisus, direct la aceasta.

Şi într-adevăr, n-a fost nevoie să meargă mai departe. Petru şi Ioan au găsit că această cameră de la primul etaj se potrivea cu descrierea pe care le-o făcuse învăţătorul lor şi reţinând-o i-au cerut lui Eli să termine toate pregătirile de

Paşte, şi apoi — în timp ce Ioan şi Petru mergeau să caute, primul, un potir pe care Iisus îi ceruse să-l ia dintr-o casă situată aproape de Poarta Judiciară, iar cel de al doilea, mielul pascal, la târgul de animale — să se urce pe terasă cu o torţă, spre a-i arăta lui Iisus că au închiriat casa şi că odaia pentru cină îşi aştepta oaspeţii.

Acesta era semnalul convenit cu învăţătorul, pe care el trebuia să-l vadă uşor de unde aştepta, de pe drumul Betaniei, ce urca pe muntele Măslinilor, din vârful căruia se vedea Ierusalimul în întregime.

Petru şi Ioan, care tocmai coborau în oraşul de jos pe scara cu paisprezece trepte, care se numeau treptele Sionului, încă nu ajunseseră la înălţimea teatrului, când văzură, în partea cea mai avansată a terasei, flacăra torţei, ridicată spre cer.

Vremea era frumoasă, calmă. Un vânt uşor din răsărit împrospăta aerul, în care se simţeau deja căldurile primăverii siriene. Printre norii subţiri care se întindeau pe un cer albastru, soarele, dimineaţa şi luna, seara, îşi cerneau cele mai plăcute raze. Pe colinele Engedi, viile, iar în Valea lui Siloe, smochinii, îşi arătau deja frunzele. Măslinii din Getsimani luaseră o tentă mai vie şi mirtul, roşcovul şi terebintul îşi etalau verdele strălucitor al ramurilor lor tinere. Pe coastele muntelui Sionului, migdalii acopereau solul cu o zăpadă roz, în mijlocul căreia îşi făceau loc violete mari fără parfum, ca acelea care cresc în Rhodos şi pe malurile lui Eurotas. În sfârşit, în lipsa privighetorilor şi a altor păsări cântătoare, turturelele, singurele păsări ale oraşului sfânt, începeau să suspine dulce în chiparoşii pădurii Sionului şi pe sicomorii, pinii şi palmierii din grădina lui Irod.

Nimic nu-l împiedică deci pe Iisus să descopere pe casa pregătită pentru cină, flacăra torţei care, datorită curentului de aer se înclina de la est către vest, ca şi cum ar fi vrut să arate oamenilor că, asemenea acestei lumini terestre, lumina divină se va înclina, la fel, de la răsărit la apus.

La vederea flăcării un om care era aşezat sub un pâlc de palmieri situaţi la un sfert de leghe de Ierusalim, între Betfagea şi Piatra Porumbeilor, în mijlocul mai multor bărbaţi şi femei care-l ascultau, şi-a întrerupt discursul şi s-a ridicat zicând: — A sosit timpul... Să mergem!



Abraham Hondius — *Închinarea păstorilor* (detaliu)

ŞI SE VA NUMI: IISUS,
ADICĂ MÂNTUITORUL

Acest om era tânărul învăţător galilean, Iisus din Nazaret.

În aceste zile de credinţă puţină prin care trecem, să ne fie permis să vorbim aici despre Hristos ca şi cum nimeni n-ar fi vorbit înaintea noastră, şi să reluăm această sfântă istorie ca şi cum nimeni nu ar fi scris-o. Vai! Atât de puţine priviri au citit-o, şi atâtea memorii au uitat-o!

Iisus din Nazaret apărea celor care-i ignorau natura sa divină, sub înfăţişarea unui bărbat de treizeci la treizeci şi trei de ani, cu o talie puţin peste mijlocie şi slab, aşa cum sunt întotdeauna cei care, devotaţi umanităţii, au visat mult timp la ea, au meditat asupra ei, au suferit pentru ea.

El avea figura lungă, şi pală, ochii albaştri, nasul drept, gura puţin mai mare, dar plăcută, suavă, melancolică, admirabilă ca formă. Părul blond, cu o cărare, după moda galileeană, adică la mijlocul capului, îi cădea ondulat, pe umeri, iar o barbă ce bătea uşor spre roşu şi care părea că-şi împrumută reflexele de aur de la razele soarelui Orientului, alungea încă această figură căreia obişnuinţa contemplaţiei îi îndrepta trăsăturile către cer.

Era îmbrăcat — şi nimeni nu l-a văzut vreodată în alt costum — cu o roba lungă, roşie, ţesută fără cusătură, căzând în cute admirabile în lungul corpului său, şi lăsând, de sub mânecile ei lungi şi largi, să se vadă numai mâinile, care erau albe şi fine, perfecte, — şi cu o manta albastră-azurie, care îl îmbrăca cu simplitate şi cu o graţie desăvârşită. În picioare avea sandale legate până deasupra gleznei. În ce priveşte capul, el îl purta întotdeauna descoperit, mulţumindu-se să-l adăpostească sub mantaua lui albastră în orele călduroase ale zilei.

Din tot acest ansamblu emana ceva insesizabil, ceva ca un balsam şi o lumină reunite şi topite împreună, ceva

care lumina şi parfuma totodată, revelând prezenţa momentană a unei fiinţe superioare, sub forma unui om în mijlocul oamenilor.

Mai ales copiii şi femeile care au făptura mai delicată, mai sensibilă, şi au o capacitate mai mare de a simţi influenţa efluviilor magnetice ale unor organisme privilegiate, păreau, mai mult decât ceilalţi, să recunoască această divinitate ascunsă sub înfăţişarea sa terestră. Într-adevăr, abia ce apărea Iisus, că până şi cel mai mic copil alerga ridicându-şi mâinile, spre el. Când Iisus trecea, fie pe străzile Ierusalimului, fie pe acelea ale Capernaumului sau ale Samariei, fie chiar pe marginea drumurilor, aproape toate femeile care îl întâlneau în trecere, fără a şti pentru ce, se înclinau la vederea lui, îndemnate misterios, sâ-şi îndoaie genunchii.

Este adevărat că se povestea despre tânărul învăţător galileean — aşa era numit de cele mai multe ori Iisus — o serie de legende, istorii şi tradiţii miraculoase care, peste tot unde-l purtau paşii, îl precedau, îl însoţeau, îl urmau ca o legiune de îngeri care, semănând flori înaintea, în jurul şi înapoia lui, îl făceau să apară în ochii oamenilor cu un prestigiu aproape divin.

Se zicea că preafericita lui mamă, — căci până în această epocă mama lui Iisus meritase acest nume — era din neamul regal al lui David, fiul lui Isai; că Ioachim şi Anna, tatăl şi mama ei, după ce trăiseră mai mult de douăzeci de ani în Nazaret fără ă avea copii, făcuseră legământ, că dacă ar obţine până la urmă, acest fruct atât de dorit al uniunii lor, l-ar închina serviciului lui Dumnezeu. Lor li s-a născut însă o fiică, căreia i-au dat atunci numele de Miriam, adică stea a mării.

Din numele Miriam, noi am făcut Maria. În consecinţă, tânăra Maria, care purta în ea destinele umanităţii, fusese dată de către părinţi, templului, şi fusese crescută acolo, printre alte tinere fete, citind cărţile sfinte, torcând inul şi ţesând vestminte pentru leviţi, pâna la vârsta de paisprezece ani, vârstă la care pensionarele templului erau redate părinţilor lor. Dar la paisprezece ani, Maria refuzase

să părăsească templul spunând că din moment ce fusese consacrată Domnului, părinţii ei o dăruiseră cu totul, pentru toată viaţa. Atunci, pontiful, încurcat de a o păstra, împotriva obiceiului templului, a cerut sfatul Domnului, şi Domnul i-a răspuns că tânăra fată trebuie să primească un soţ chiar din mâna marelui preot, pentru a se îndeplini acea prezicere a lui Isaia:

„Se va ivi o fecioară din tulpina lui Isai şi din această rădăcină va creşte o floare, deasupra căreia, sub forma unui porumbel, se va odihni duhul Domnului” .

Iosif, bătrân din casa lui David, a fost bărbatul ales. Numele lui şi al Mariei au fost scrise pe tăbliţele de căsătorii, într-o adunare solemnă, după care, fără să fi avut loc vreo apropiere între soţi, el plecase la Betleem şi ea la Nazaret.

Dar, abia ce tânăra fecioară s-a reîntors în casa părintească, când, după cum se povesteşte, iată ce i s-a întâmplat.

Într-o seară era îngenunchiată în faţa altarului de rugăciune, şi a rămas rugându-se până ce au sosit umbrele nopţii. Când în rugăciune ochii i s-au închis încetişor în timp ce capul îi era sprijinit pe mâinile-i unite, ea simţi dintr-o dată o mireasmă ce o învăluia, iar în cameră se răspândi o lumină atât de mare încât o văzu chiar prin pleoapele sale coborâte.

Îndată îşi ridică capul şi privind în jurul ei, zări un înger al Domnului, care, cu fruntea înconjurată de o aureolă de foc, ţinând un crin în mână, plutea pe un nor auriu, ceresc.

Acesta era mesagerul divin care ilumina şi parfuma camera fecioarei.

Altcineva în locul Mariei ar fi avut teamă, dar ea care văzuse deja de multe ori îngeri în visele sale, în loc de a se speria, surâse şi cu gândul, dacă nu cu gura, întrebă:

— Frumos înger al lui Dumnezeu, ce vrei de la mine?

Iar el, surâzând de asemenea şi răspunzând gândului ei, îi spuse:

— Te salut, fecioară Maria, foarte dragă Domnului, fecioară plină de har!... Eu sunt Gabriel, trimisul Celui de

Sus şi vin să te anunţ că Domnul este cu tine, că tu eşti binecuvântată între toate femeile şi eşti deasupra tuturor femeilor!



Tânăra fată a vrut să-i răspundă, dar vocea-i lipsea. Această legătură directă a slăbiciunii sale cu atotputernicia lui Dumnezeu îi producea o oarecare teamă.

Atunci, înţelegându-i gândul, îngerul răspunse:

— Nu te speria, fecioară! căci în acest salut eu nu ascund nici un gând potrivnic purităţii tale. Alegând pe Domnul drept singur şi unic soţ, vei avea trecere înaintea lui şi-i vei face un fiu. Acest fiu va fi mare, o Fecioară! căci el va stăpâni de la o mare la alta şi de la gura fluviilor până la marginea lumii. El va fi numit fiul Celui de Sus, şi deşi născut pe pământ el va avea dinainte tronul său ridicat în

ceruri, iar Domnul Dumnezeu, tatăl său, îi va da locul lui David. El va domni pentru totdeauna peste casa lui Iacob, iar împărăţia sa nu va avea sfârşit. El va fi regele regilor, domnul domnilor, veacul veacului!

Atunci, tânăra fată roşi, fără a răspunde, căci, ceea ce gândea, nu îndrăznea să spună îngerului. Iată gândul ei:

— Cum, fecioară cum sunt, aş putea deveni mamă?

Îngerul surâse iar, şi continuă să răspundă gândurilor ei:

— Nu socoti, o Maria, preafericită! că vei concepe în modul omenesc; nu, tu vei rămâne fecioară, vei naşte fecioară, vei alăpta fcioară, căci Duhul Sfânt va coborî asupra ta şi Cel de Sus te va proteja. De aceea copilul care se va naşte va fi sfânt, pentru că numai el va fi conceput şi născut fără păcat, ceea ce va permite să fie numit fiul lui Dumnezeu.

Tanăra fată, auzind acestea, şi-a ridicat ochii şi a întins braţele către cer, pronunţând următoarele cuvinte, prin care ea însăşi se dăruia sfântului mister:

— Iată roaba lui Dumnezeu, căci nu sunt demnă de numele de stăpână. Să se facă voia ta, Doamne!

Şi îngerul, dispărând, iar lumina pierind, Fecioara a căzut ca adormită într-un extaz ceresc şi s-a trezit apoi mamă.

În acelaşi timp, îngerul apăruse lui Iosif la Betleem, pentru ca el să ştie că, deşi purta fiul lui Dumnezeu în sânul său, soţia sa era ca întotdeauna, curată şi nevinovată.

Iată ce se mai povestea:

Către sfârşitul lunii celei de a noua a sarcinii Mariei, în anul 369 al erei Alexandrine, a fost publicat un edict al împăratului Cesar-August, prin care ordona un recensământ general în imperiul şi cerea fiecărui om să meargă să se înscrie în oraşul lui de naştere, împreună cu soţia şi copiii.

Din această cauză, Iosif, care după apariţia îngerului venise să stea lângă soţia sa, a fost nevoit să părăsească Nazaretul şi împreună cu ea au plecat spre Betleem. În drum însă, Maria a fost cuprinsă de durerile naşterii, astfel

că a intrat într-o peşteră ce servea drept iesle, în timp ce Iosif s-a dus să caute ajutor, spre Ierusalim.

Odată intrată în peşteră, Fecioara căută un reazem. Un palmier uscat al cărui trunchi străpungea bolta şi îşi înfunda rădăcinile în pământ, forma un fel de stâlp şi ea se aşeză, sprijinindu-se de el.

În acest timp, Iosif căuta vreo femeie care să o asiste pe Maria.

Dintr-o dată el se opri, ca şi cum picioarele i-ar fi fost ţinuite pe pământ: — un fenomen ciudat avea loc în natură.

Prima lui mişcare a fost aceea de a-şi ridica ochii spre cer: cerul era întunecat, iar păsările, ce străbăteau aerul, se opriseră în zborul lor.

Atunci, îşi coborî ochii spre pământ, şi privi în jurul său.

La dreapta sa, foarte aproape de locul unde se găsea, erau aşezaţi lucrători, care-şi luau masa; dar, lucru straniu! cel care întindea mâna către farfurie rămăsese cu mâna întinsă; cel care era pe cale să mănânce, nu mai mânca; cel care-şi ducea ceva la gură rămânea cu gura deschisă, şi toţi avea privirea ridicată către ccr.

La stânga sa, o turmă de oi mergea păscând, dar întreaga turmă era oprită, iar oile nu mai păşteau; păstorul care-şi ridicase ciomagul pentru a le urni, rămăsese el însuşi nemişcat şi cu băţul ridicat.

Înaintea lui curgea un pârâu la care se adăpau capre şi un ţap: pârâul îşi oprise cursul, iar ţapul şi caprele erau gata să atingă apa şi să bea, dar ei nu beau.

Şi luna, chiar şi ea, era oprită din mers. Însuşi pământul nu se mai învârtea.

Chiar în acest moment, Maria, aducea pe lume pe Salvatorul, iar întreaga creaţiune era înţepenită, în aşteptarea acestui mare eveniment!

Apoi a fost parcă un mare suflu de bucurie în toată natura, şi lumea a respirat.

Mântuitorul se născuse!

Chiar în acel moment, o femeie coborî din munţi şi merse direct la Iosif:

— Nu mă cauţi pe mine? întrebă ea.

— Eu caut, răspunse Iosif, pe cineva care ar putea s-o ajute pe soţia mea Maria, care este acum în chinurile facerii.

— Atunci, zise necunoscuta, du-mă la ea; eu mă numesc Geloma şi sunt moaşă.

Amândoi o luară imediat înspre grotă.

—Peştera era luminoasă şi parfumată şi în această lumină, fără o sursă aparentă, văzură pe Maria şi pe noul născut, amândoi strălucitori. Copilul sugea, la sânul mamei sale.

Palmierul uscat înverzise, lăstari proaspeţi şi viguroşi ieşeau din trunchiul său în timp ce frunze imense care crescuseră în câteva minute, îi împodobeau vârful.

Iosif şi bătrana femeie au rămas uimiţi, la intrarea peşterii.

Atunci bătrana o întrebă pe Maria:

— Femeie, tu eşti mama acestui copil?

— Da, răspunse Maria.

— Atunci, tu nu eşti asemenea altor fiice ale Evei, zise bătrâna.

— Aşa cum, replică Maria, nu există printre copii nici unul care să semene cu fiul meu, tot aşa mama lui este fără seamăn printre femei.

— Dar acest palmier care era uscat, cum a înverzit? întrebă iar bătrâna.

Atunci, Iosif zise la rândul lui:

— Copilul tău, o Maria! este chiar Mesia proorocit în scripturi şi se va numi Iisus, adică Mântuitorul!

Şi dacă Iosif s-ar mai fi îndoit, după o jumătate de oră, el n-ar mai fi fost (ne)încrezător, căci trei păstori veniră la intrarea peşterii, şi când Iosif i-a întrebat:

— Păstori, ce vă aduce aici?

Unul dintre păstori, răspunse:

— Noi ne numim Misrael, Ştefan şi Chiriac. Noi păzeam turmele pe munte când un înger al cerului a coborât dintr-o stea şi ne-a zis: „Astăzi, în oraşul lui David vi s-a născut un Mântuitor! Iată semnul după care îl veţi cunoaşte. Veţi găsi un copil înfăşat şi culcat într-o iesle. Mergeţi deci şi

închinaţi-vă lui. — înspre ce parte va trebui să mergem? l-am întrebat noi atunci tremurând. — Urmaţi această stea, spuse îngerul, şi ea vă va călăuzi” . Steaua se puse în mişcare, noi am urmat-o culegând flori tot drumul. Acum iată-ne. Unde este Mântuitorul, ca să ne închinăm lui?



Atunci Fecioara le-a arătat pe micul Iisus culcat într-o iesle, iar ei l-au înconjurat cu flori, închinându-i-se.

O oră mai târziu au sosit, la rândul lor, trei regi la intrarea peşterii, însoţiţi de o mare suită de servitori încărcaţi cu daruri, cu cămile şi măgari ducând stofe preţioase, smirnă şi tămâie.

Iosif i-a întrebat despre motivul venirii lor.

— Noi suntem trei regi magi din Orient, răspunseră ei; numele noastre sunt Gaspar, Malhior şi Baltazar. O stea ne-a apărut acum mai mult de o lună, şi o voce ne-a zis:

„Urmaţi această stea şi ea vă va conduce la leagănul Mântuitorului prezis de Zoroastru”. Atunci noi am plecat, şi, trecând prin Ierusalim, am vizitat pe regele Irod cel Mare şi i-am spus: „Noi venim din Orient pentru a ne închina regelui evreilor, care tocmai s-a născut. Unde este el? — Eu nu ştiu nimic” , a răspuns regele Irod „— Dar nu aveţi călăuză?” — Ba da!” Şi noi i-am arătat steaua. „— Ei bine! urmaţi steaua, a mai zis el, şi nu uitaţi să vă întoarceţi tot prin Ierusalim şi să mă înştiinţaţi despre locul unde este acest rege al evreilor, pentru a-l cinsti şi eu.” Acum am ajuns. Unde este Mântuitorul, să ne închinăm lui?

La acestea, Fecioara a luat pruncul Iisus şi li l-a arătat. Îndată, cei trei magi au îngenunchiat înaintea lui, i-au sărutat mâinile şi picioarele, adorându-le aşa cum făcuseră şi păstorii. Apoi după cum păstorii îl încojuraseră cu flori de câmp, ei l-au înconjurat cu vase de aur, cădelniţe, trepiede şi potire.

Iar păstorii priveau trişti către magi şi ziceau între ei:

— Iată, ce daruri bogate au adus aceşti regi magi. Ele vor face ca noi să fim uitaţi, păstori sărmani, care nu am adus decât flori!

Dar, în acelaşi moment, şi ca şi cum le-ar fi ghicit gândurile, copilul Iisus respinse cu piciorul un splendid vas de aur, şi, luând o mică părăluţă de câmp, o sărută.

De atunci, părăluţele de câmp care odinioară erau cu totul albe, au vârful petalelor roşii şi staminele aurii.

Păstorii, fericiţi că pruncul Iisus a preferat o floare de câmp, unor vase de aur şi argint şi celorlalte scumpe odoare, s-au reîntors pe muntele lor înălţând imnuri Mântuitorului.

Iar magii, bucuroşi şi mândri totdeaodată de a fi sărutat mâinile şi picioarele Mântuitorului lumii, s-au reîntors şi ei, dar nu prin Ierusalim, aşa cum le recomandase Irod, căci steaua care îi călăuzea, apucase alt drum.

Văzând toate acestea, bătrâna femeie strigă la rândul ei:

— Mulţumescu-ţi ţie Doamne, Dumnezeul meu! Dumnezeul lui Israel! că văzură ochii mei naşterea Mântuitorului lumii!

Şi se mai povestea încă:

Irod cel Mare, aşteptând în zadar întoarcerea magilor, a trimis să fie căutaţi învăţaţii şi preoţii, şi adunându-i le-a zis:

— Scripturile voastre prezic naşterea unui Mântuitor. Unde se va naşte el?

Preoţii şi învăţaţii răspunseră pe un singur gals:

— În oraşul Betleem din Iudeea; de aceea Avram l-a numit Betleem, pentru că înseamnă casa alăptării şi de aceea, după numele nevestei lui Caleb, se cheamă Efrata, adică roditoare, în sfârşit de aceea, pe lângă Betleem şi Efrata a mai fost numit şi Cetatea lui David.

În vremea aceea, Irod a auzit despre prezentarea la templu a copilului Iisus şi despre marele preot Simeon care număra aproape o sută de ani şi care văzând că Iisus în braţele Fecioarei, răspândea lumină şi că îngerii formau un cerc în jurul lui, l-a recunoscut, l-a proslăvit şi a spus:

— O, Dumnezeul meu! Eu pot de acum să mor în pace că s-a îndeplinit vorba psalmistului: „Eu îi voi da zile până ce îi voi arăta pe cel ce l-am trimis, şi, văzându-l, va muri proslăvindu-l” .

Şi într-adevăr, citând acest vers la psalmistului, Simeon a căzut şi a murit.

Atunci, Irod nu s-a mai îndoit că acest copil nu ar fi cu adevărat Mesia. Fiind vândut romanilor, se temea ca acest Mântuitor să nu devină un alt Iuda Macabeul care să aducă eliberarea Israelului prin luptă. De aceea a început să gândească în sinea lui la un mijloc de a-l omorî.

Dumnezeu cunoscând acestea, a trimis la Iosif un înger, care apărându-i în somn, i-a zis:

— Ia copilul şi pe mama sa, şi fără să pierzi un moment, să te refugiezi în Egipt.

Astfel, la cântatul cocoşului, Iosif s-a trezit şi, deşteptând-o pe Fecioară şi pe copilul Iisus, a pornit la drum cu ei.

A doua zi după plecare, Irod a pus să fie omorâţi toţi copiii mai mici de doi ani.

Pe când ucigaşii mişunau peste tot, cu sabia în mână, pentru a-i omorî pe micii copilaşi, se povesteşte că doi soldaţi se îndreptau ameninţători înspre Fecioară şi Iosif, care începură să tremure de spaimă. Cum ei se sprijineau de un sicomor uriaş, când urmăritorii ajunseră la cincizeci de paşi de ei, sicomorul se deschise, şi închizându-se apoi în jurul sfintei familii, o ascunse de privirile lor. Apoi, când soldaţii, sătui de a mai căuta degeaba, s-au îndepărtat, sicomorul s-a redeschis şi sfânta familie şi-a continuat drumul.



Dar, din acea clipă, sicomorul a rămas deschis.

Sosind într-un oraş mare, ei s-au oprit la un han situat în apropierea templului unui idol. Abia ce sfânta familie se instalase într-o modestă cameră a acestui han, că se auzi o larmă groazvă şi locuitorii oraşului puteau fi văzuţi cum alergau pe străzi, cu braţele ridicate, scoţând strigăte de spaimă şi disperare.

Chiar în momentul când Iisus trecuse prin poarta oraşului, idolul căzuse de pe soclu şi se sfărâmase în mii de bucăţi, la fel întâmplându-se cu toţi idolii din oraş.

Aşa se îndeplinea cuvântul lui Isaia:

„Domnul va intra în Egipt, iar idolii se vor clătina înaintea lui” .

Dar, auzind aceste strigăte şi văzând aceste spaime, Iosif se temu pentru Maria şi pentru copilul Iisus. El coborî cu ei, puse şeaua pe măgar şi plecară printr-o poartă dosnică, fără a avea timp să ia vreo provizie pentru drum.

La amiază, Fecioara Maria fiind înfometată şi însetată, au fost nevoiţi să se aşeze sub un sicomor. În faţa lui era un pâlc de curmali încărcaţi cu fructe. Maria a zis:

— Vai! Aş mânca bucuroasă din curmalele acestea! N-am putea să luăm din ele?

Iosif clătină trist din cap şi răspunse:

— Nu vezi că nu pot fi atinse cu mâna pentru că sunt atât de sus încât n-aş putea măcar să-mi arunc toiagul până la ele?

Atunci, copilul Iisus zise:

— Palmier, apleacă-te şi dă fructe bunei mele mame!

Palmierul se aplecă şi Fecioara putu să culeagă câte fructe a dorit, după care se îndreptă la loc, încărcat cu mai multe curmale, decât avusese mai înainte.

În timp ce Fecioara culegea curmalele, micul copil Iisus, pe care ea îl pusese pe jos, a făcut cu degetul său, între rădăcinile sicomorului, o gaură în nisip, iar când Fecioara, după ce a mâncat a zis „Mi-e sete!” ea nu a trebuit decât să se aplece şi din gaura pe care o făcuse cu degetul său micul Iisus, a început să curgă apa curată a unui izvor.

În momentul când ei şi-au reluat drumul, Iisus se întoarse către palmier.

— Palmierule, îţi mulţumesc, şi în semn de recunoştinţă, cer îngerilor mei să-ţi transplanteze una din ramurile tale în paradisul tatălui meu, iar în semn de bunăvoinţă, tuturor celor care vor triumfa pentru cauza credinţei li se va zice:

— Ai căpătat însemnul victoriei!

Şi în acelaşi moment apăru un înger, care luă o ramură şi urcă apoi, cu ea, în înălţimile cerului.

Seara, Iosif, Fecioara şi copilul Iisus ajunseră într-un ţinut care era plin de hoţi. Deodată zăriră doi dintre ei, care erau puşi ca sentinele nu prea departe de tovarăşii lor adormiţi. Cei doi hoţi se numeau Dimas şi Gestas.

Primul îi zise celui de al doilea, care se pregătea să-i prindă pe cei trei fugari:

— Te rog să-i laşi să treacă pe aceşti călători, fără să le faci sau să le zici ceva, şi îţi voi da patruzeci de drahme pe care le am la mine, precum şi centura mea în gaj, pentru care îţi voi mai da încă patruzeci de drahme cu prima ocazie.

În acelaşi timp el dădu cele patruzeci de drahme camaradului său şi îl rugă să nu-i trezească pe ceilalţi hoţi.

Atunci Maria, văzandu-l pe acest hoţ atât de binevoitor, spuse:

— Dumnezeu să te ţină la dreapta sa şi să-ţi dea iertarea păcatelor!

Şi copilul îi zise Mariei:

— O mamă mea, aminteşte-ţi de ce îţi spun în acest moment: peste treizeci de ani, evreii mă vor crucifica şi aceşti doi hoţi vor fi şi ei puşi pe cruci deoparte şi de alta a mea: Dimas la dreapta şi Gestas la stânga, şi în acea zi, Dimas, hoţul cel bun va ajunge înaintea mea în rai.

Iar mama lui îi răspunse:

— Dumnezeu să îndepărteze de tine asemenea lucruri, scumpul meu copil!

Căci, deşi Maria nu a înţeles bine cele ce Iisus vroias să-i spună, inima ei de mamă fu cuprinsă de o teamă profundă la această prezicere.

Hoţul cel rău a luat cele patruzeci de drahme şi centura tovarăşului său, şi i-a lăsat să treacă pe fugari.

A doua zi, la încrucişarea a două drumuri, ei dădură peste un leu mare. Iosif şi Maria se înfricoşară, iar măgarul nu mai vru să înainteze.

— Leule mare, îi spuse atunci Iisus, eu ştiu ce faci; tu gândeşti să mănânci un taur, dar acest taur este al unui om sărman care nu-l are decât pe el, drept singură avere. Mergi mai departe şi vei găsi o cămilă, care abia a murit.

Şi leul ascultă, se duse în locul arătat şi găsi acolo leşul unei cămile, pe care îl devoră.

Pe când ei îşi continuau drumul astfel, Iosif, care mergea pe jos, suferind de căldură, a zis:

— Doamne Iisuse, dacă vrei, să luăm drumul mării, pentru a ne odihni în oraşele care sunt pe coastă.

Iisus i-a răspuns:

— Nu te teme, Iosife, eu voi scurta drumul astfel ca să facem în câteva ore ceea ce în mod obişnuit se face în treizeci de zile!

Şi copilul abia ce termină de vorbit, că şi zări munţii şi oraşele Egiptului.

Se povestesc încă multe lucruri despre şederea copilului Iisus la Memfis, unde a locuit trei ani, printre care şi acela că Fecioara avea obiceiul să-şi spele fiul în apa unei fântâni şi, ca urmare, apa acestei fântâni căpătase proprietatea de a-i vindeca pe leproşii care se spălau acolo la rândul lor.

Fântâna căpătase o reputaţie atât de mare, încât într-o zi un om care plantase o grădină cu pomi care produc balsamul, văzând că arborii erau sterili şi se încăpăţânau să nu producă nimic, fiind disperat, îşi zise:

— Să vedem dacă udându-i cu această apă în care se scaldă Isa ibn Mariam, pomii vor avea rod?

Şi el îi udă cu această apă iar pomii, chiar din acel an, furnizară o recoltă triplă faţă de cea obişnuită.

După trei ani de şedere la Memfis, îngerul îi apăru din nou lui Iosif şi îi spuse:

— Acum, tu poţi să te reîntorci în Iudeea, pentru că Irod a murit, şi trebuie să se îndeplinească cuvântul lui Isaia:

„L-am adus pe fiul meu din Egipt” .

Atunci, Iosif părăsi Memfisul, intră în Iudeea şi se stabili în Nazaret, pentru ca să îndeplinească o altă profeţie a aceluiaşi profet:

„El va fi numit Nazarineanul” .

Odată revenit în Nazaret — se mai povesteşte — divinul copil a făcut şi alte miracole.

Astfel, se spune că într-o zi de Sabat, Iisus se juca împreună cu alţi copii lângă un pârâu căruia îi schimbau cursul pentru a forma mici băltoace şi că pe malul băltoacei sale, Iisus făcuse douăsprezece păsărele, din pământ, care aveau aerul că beau apă. Atunci trecu pe acolo un evreu, care-i zise:

— De ce profanezi astfel ziua de sabat, lucrând cu degetele tale?

Atunci, copilul Iisus răspunse:

— Eu nu lucrez. Eu creez!

Şi, întinzând mâinile, zise:

— Păsărelelor, zburaţi şi cântaţi!

Îndată păsărelele se înălţară cu toatele, ciripind, iar cei ce înţeleg limbajul păsărilor puteau auzi cum în cântecul lor, ele înalţă un imn de slavă Domnului.

În altă zi, Iisus şi mai mulţi copii se jucau pe terasa unei case şi în timpul jocului, ei se împingeau unul pe altul. S-a întâmplat ca unul din copii să cadă de la înălţimea acoperişului şi să moară. Atunci toţi copiii fugiră, în afară de Iisus, care a rămas lângă mort.

În acel moment, au venit părinţii acestuia şi înfăşcându-l pe Iisus, strigară:

— Tu l-ai aruncat de pe acoperiş pe copilul nostru!

Şi cum Iisus nega, ei strigară şi mai tare, cerând răzbunare:

— Copilul nostru e mort, şi iată cine l-a omorât!

Atunci Iisus zise:

— Eu vă înţeleg durerea, dar această durere să nu vă orbească într-atâta încât să mă acuzaţi de o crimă pe care nu am comis-o şi despre care nu aveţi nici o mărturie. Mai bine să-l întrebăm pe acest copil, astfel ca el să dea adevărul pe faţă.

— Dar el este mort! spuseră părinţii cu disperare.

— El este mort pentru voi, e adevărat, zise Iisus, dar el nu e mort nici pentru mine, şi nici pentru tatăl meu care este în ceruri.

Şi aşezându-se lângă capul copilului, îl întrebă:

— Zenin, Zenin, cine te-a aruncat de pe acoperiş?

La acestea mortul, ridicându-se într-un cot, răspunse:

— Doamne, nu tu eşti cauza căderii mele, ci un altul dintre tovarăşii noştri m-a aruncat de sus.

Prounutând aceste cuvinte, copilul recăzu mort.

Atunci, toţi cei care erau de faţă l-au condus pe Iisus la casa lui Iosif, lăudându-l şi proslâvindu-l pe copilul divin.

Într-o altă zi, Iisus, jucându-se şi alergând cu alţi copii, a trecut prin faţa dughenei unui boiangiu numit Salem, era în această prăvălie un mare număr de pânze şi stofe aparţinând mai multor locuitori ai oraşului, şi pe care Salem se pregătea să le vopsească în diferite culori. Iisus, intrând în atelierul boiangiului, a luat toate pânzeturile şi le-a aruncat într-un singur cazan. Salem a crezut că toate acestea sunt pierdute, şi a început să-l certe pe Iisus:

— Ce ai făcut tu, o, fiu al Mariei? strigă el. Ne-ai făcut pagubă, mie şi clienţilor mei: fiecare vrea o altă culoare, iar tu le-ai pus pe toate la un loc!

Dar Iisus a răspuns:

— Spune pentru fiecare stofă culoarea care-ţi convine.

Şi începu să scoată din cazan pânzeturile, iar fiecare era vopsită în culoarea pe care o dorea Salem.

Altă dată, regele Irod Antipa îl chemase pe Iosif şi îi comandase lemnăria unui tron care trebuia să fie pus într-un fel de alcov în care trebuia să se potrivească exact. Iosif a făcut măsurătorile şi s-a dus apoi la atelierul lui pentru a lucra scheletul tronului.

Dar probabil că măsurile erau inexacte, căci, după doi ani, când lucrarea a fost terminată, a văzut că şarpanta tronului era mai scurtă cu aproape o jumatate de cot, iar regele văzând, s-a mâniat pe Iosif şi l-a ameninţat, aşa că acesta s-a întors foarte speriat la atelierul său şi refuzând să mănânce, era gata să se culce flămând.

Dar Iisus, văzându-l foarte trist, l-a întrebat:

— Ce s-a întâmplat, tată?

— Eu, răspunse Iosif, când mi-am luat măsurile pentru lucrarea la care am muncit doi ani, probabil că am greşit, şi ceea ce este mai rău e că regele Irod este foarte mânios pe mine!

Dar Iisus, surâzând, îi răspunse:

— Revino din spaima ta şi nu-ţi pierde curajul... Prinde tronul de o parte şi eu am să-l iau de cealaltă, şi să tragem fiecare, până ce el va avea măsura necesară.

Şi ei luară tronul şi traseră.

Atunci Iisus îi spuse lui Iosif:

— Du, acum, această lucrare la palat.

Iosif ascultă.

Şi, de data asta, şarpanta tronului se potrivit exact la mărimea alcovului.

Iar regele îl întrebă pe Iosif:

— Cum s-a făcut această minune?

— Nu ştiu nimic, răspunse Iosif, dar eu am acasă un copil care este o binecuvântare pentru mine şi pentru toată lumea!

Altă dată, — era în luna lui adar, a douăsprezecea a anului ebraic, care corespunde în parte cu februarie, şi în parte cu luna martie, — Iisus strânsese mai mulţi copii, de care fusese ales rege ca de obicei, şi care îi făcuseră din hainele lor un tron pe care se aşezase, împărţind dreptatea în felul regelui Solomon. Când trecea cineva pe acolo, copiii îl opreau cu forţa, zicându-i:

— Prea măreşte-l pe Iisus din Nazaret, regele Iudeilor!

În acel timp. veniră nişte oameni care duceau un tânăr de douăzeci şi trei la douăzeci şi patru de ani, leşinat, pe o targă. Acest tânăr fusese la munte cu fârtaţii săi pentru a

strânge lemne de ars şi găsind un cuib de potârniche, întinsese mâna, vrând să ia ouăle; dar o viperă ascunsă în acel cuib l-a muşcat. Îndată tânărul i-a chemat pe tovarăşii săi în ajutor, dar când aceştia ua sosit, tânărul om eradgja întins pe pământ, ca mort. Îl aduceau deci la oraş în speranţa că i s-ar putea da vreun ajutor. Când cei care-l purtau s-au apropiat de locul unde trona Iisus, copiii alergară înaintea lor, aşa cum făceau şi cu alţi trecători şi le ziseră:

— Veniţi şi salutaţi-l pe Iisus din Nazaret, regele Iudeilor!

Dar cum tovarăşii rănitului, din cauza mâhnirii pe care o resimţeau, nu voiau să se prindă în acest joc, copiii i-au adus cu forţa în faţa lui Iisus, care i-a întrebat despre ce fel de rău avea acel tânăr om pe care-l duceau.

Ei răspunseră:

— Fiu al Mariei, pe el l-a muşcat un şarpe.

— Să mergem cu toţii, spuse Iisus prietenilor rănitului, şi să omorâm şarpele!

Dar cum aceştia refuzau să-l asculte, temându-se să nu piardă un timp preţios, copiii le-au zis:

— N-aţi auzit ordinul Domnului Iisus?... Haideţi să omorâm şarpele!

La care, cu toată împotrivirea celor ce duceau targa, îi făcură să ia drumul înapoi şi când ajunseră aproape de cuib, Iisus le zise prietenilor rănitului:

— Nu se ascunde vipera acolo?

Ei răspunzând da, Iisus chemă vipera, care apăru îndată, şi spre marea uimire a tuturor, Iisus se adresă din nou reptilei:

— Şarpe, du-te şi suge toată otrava pe care ai introdus-o în vinele acestui tânăr!

Îndată vipera, târându-se, se apropie de muribund, şi lipindu-şi buzele de rană, trase toată otrava pe care o băgase în acesta şi apoi, Domnul belstemând-o, vipera se răsuci şi muri. Iar tânărul, după ce a fost atins cu mâna de Iisus, s-a vindecat.

Atunci, Iisus i-a spus:

— Tu eşti fiul lui Iona, te numeşti Simon şi te vei numi Petru; tu vei fi ucenicul meu şi mă vei renega.

În sfârşit, în altă zi, un copil care era zbuciumat de diavol se amestecase printre alţi copii care se jucau de obicei cu Iisus, şi se apropiase de acesta din urmă. Satana, stând la dreapta lui, îl muncea, aşa cum făcea mai mereu. Copilul posedat încerca să-l muşte pe Iisus şi neputând să-l atingă, i-a dat, în partea dreaptă o lovitură violentă cu pumnul, atât de tare, încât Iisus a început să plângă şi plângând, a zis:

— Demone, care-l munceşti pe acest copil, îţi poruncesc să îl laşi şi să te întorci în iad!

În acelaşi timp toţi copiii au văzut un câine negru foarte mare, care fugea scoţând fum prin bot, şi care după câţiva paşi dispăru, înghiţit în măruntaiele pământului. Atunci, copilul izbăvit îi mulţumi lui Iisus, care îi zise:

— Tu vei fi ucenicul meu şi tu mă vei trăda! în acelaşi loc unde m-ai lovit cu pumnul, evreii mă vor împunge cu lancea şi prin rana pe care mi-o vor face, va ieşi restul sângelui meu şi restul vieţii mele.

Toate acestea, se povesteşte că s-au întamplat până ce Iisus a împlinit vârsta de doisprezece ani, vârstă la care ajunsese la o mare înţelepciune. Într-adevăr, când părinţii lui au făcut o călătoria la Ierusalim, şi Iisus dispăruse, Maria şi Iosif l-au căutat în van trei zile. Şi numai după trei zile l-au găsit în templu, în care îi uimea pe preoţi şi pe învăţaţi, cărora le explica pasajele obscure ale cărţilor sfinte, pe care cei mai înţelepţi n-au putut să le înţeleagă vreodată şi pe care el, Iisus, le înţelegea în mod natural, dat fiind explicaţiile vii pe care le dădea asupra acelor pasaje.

Atunci preoţii şi învăţaţii, văzând că Maria îşi cerea copilul, au întrebat-o:

— Acest copil este al tău?

Iar Maria a răspuns că da.

— Preafericită este mama care a adus pe lume un asemenea fiu! strigară ei.

Dar Iosif şi Maria, aproape înspăimântaţi de ceea ce îl vedeau făcând pe fiul lor, l-au readus în Nazaret, unde fiind

cu totul ascultător, el continua să crească în înţelepciune şi har în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor.

Am văzut deci unele din legendele ce se povestesc asupra copilăriei lui Iisus din Nazaret, şi care îl înconjurau, aşa cum am spus, cu o veneraţie miraculoasă.



I.N. Kramskoi — *Cristos în pustiu* (detaliu)

ISPITIREA DIN PUSTIE

S-au scurs optsprezece ani fără să se mai audă vorbindu-se de copilul divin, căruia legendele populare îi atribuiau nu numai minunile pe care le-am povestit, dar şi multe altele pe care le vom lăsa să doarmă în evanghelia copilăriei, ca într-un leagăn înmiresmat cu prospeţime şi poezie.

În timpul acestui interval, Cesar August a murit, după ce dăduse un timp de odihnă lumii, care, obosită de cuceriri, de revolte şi de zdruncinări de tot felul, părea să aibă nevoie de un repaus, spre a se pregăti pentru noul său destin.

Tiberiu se urcase pe tron, sosind din Rhodos, aşa cum August se urcase, venind din Appolonia. În timpul celui de al doisprezecelea an al domniei sale, speriat de o întâmplare rău prevestitoare — şarpele lui favorit, pe care nu-l părăsea niciodată, şi pe care îl purta în faţă, pe togă ori încolăcit în jurul gâtului, fusese devorat de furnici — s-a retras în insula Capri, şi nu s-a mai întors la Roma. Soarta şarpelui era un semn, care, după explicaţia astrologului său Trasilus, arăta că şi el însuşi va fi devorat de mulţime.

Pe vremea aceea, pe malul Iordanului, la limita deşertului unde îşi petrecuse toată tinereţea, trăia un bărbat de treizeci de ani. El era numit Ioan, adică plin de har şi era fiul lui Zaharia şi al Elisabetei, vară a Fecioarei Maria.

Şi naşterea lui a fost un miracol: mamă-sa, avansată în vârstă, îşi pierduse orice speranţă de a-şi vedea curmată nerodnicia care o întrista şi o făcea de ruşine printre femeile evreice, când i-a apărut un înger, la fel cum îi apăruse şi Fecioarei Maria, anunţând-o că va fi mamă şi că fiul ei se va numi Ioan, că va fi premergătorul lui Mesia şi că ea îşi va da seama de venirea acelui Mesia, la prima mişcare a copilului în pântecul său.

Ori, către a patra lună de sarcină a Elisabetei, Fecioara Maria, care era şi ea în aceeaşi stare de câtva timp, venise să-şi vadă verişoara. Ciocănind la uşa casei ei, Elisabeta, care era singură, se duse să deschidă, şi, găsindu-se în faţa Fecioarei, scoase un strigăt de bucurie, zicând:

— Cui să-i mulţumesc, că mama Mântuitorului meu a venit la mine?

Şi cum Maria i-a cerut să-i explice aceste cuvinte, ea spuse:

— Da, căci cel ce este în mine, s-a mişcat şi te-a binecuvântat!



Şi atunci i-a explicat totul.

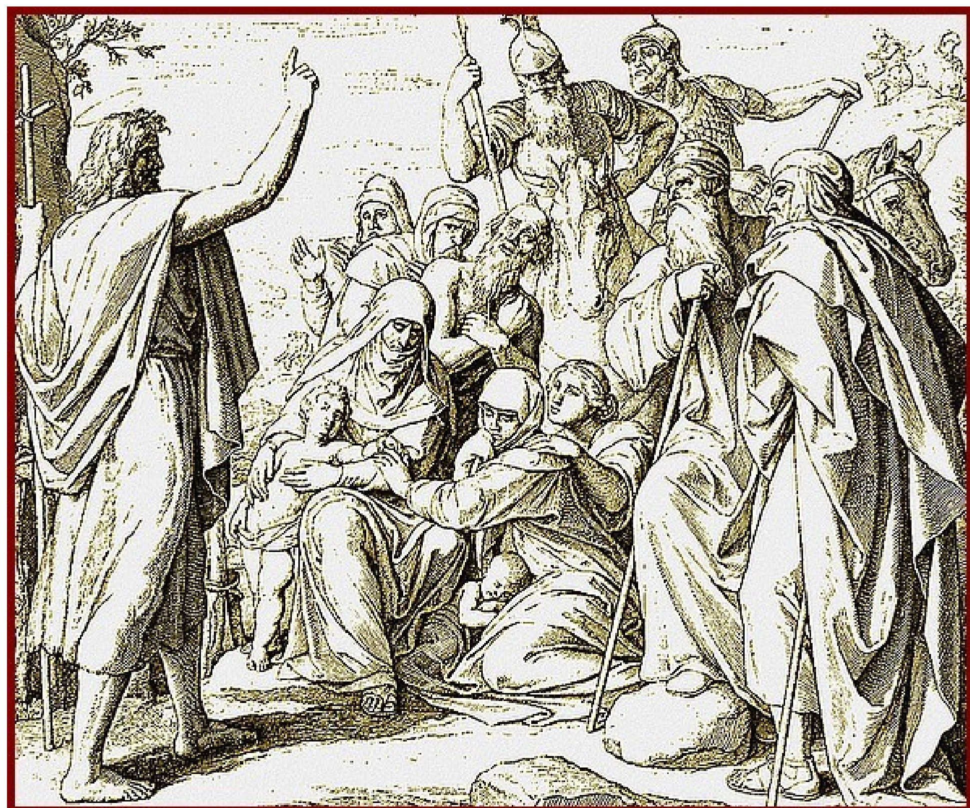
Când Irod a dat ordinul de masacrare a inocenţilor, Elisabeta a fugit, ca toate mamele, ducându-şi copilul în

braţe; dar toate mamele nu erau predestinate ca ea. Urmărită de soldaţi se găsi la un moment dat la poalele unei stânci de netrecut. Atunci, ea căzu în genunchi, şi ridicând-şi copilul către cer, strigă:

— Doamne! oare ce mi-ai spus nu era adevărat că purtam în pântec precursorul lui Mesia?

Îndată stânca se deschise, Elisabeta intră înăuntru şi stânca se închise în urma ei, nemaifiind nici o urmă a trecerii ei, astfel că soldaţii care o urmăreau gândiră că au avut o vedenie.

Acel bărbat, care predica şi boteza pe malul Iordanului, care-şi petrecuse tinereţea în pustiu trăind cu mierea albinelor sălbatice şi cu locuste, şi care avea drept veşmânt o manta din păr de cămilă, strânsă în jurul mijlocului cu o curea de piele, era Premergătorul.



El era numit Ioan-Botezătorul, pentru că îi boteza pe toţi cei care veneau la el cerându-i iertarea păcatelor vieţii duse până atunci, şi sfaturi pentru viaţa nouă.

Viaţa nouă pe care o predica Ioan-Botezătorul, era mila şi pocăinţa. El zicea poporului:

— Daţi o haină, dacă aveţi două, celui care nu are deloc şi împărţiţi pâinea voastră cu cel ce este înfometat.

El spunea ostaşilor:

— Să nu folosiţi violenţa şi nici perfidia faţă de nimeni şi mulţumiţi-vă cu solda voastră.

El zicea vameşilor şi strângătorilor de dări, pe care dominaţia romană îi impusese ţarii:

— Să nu cereţi nimic mai mult decât ceea ce v-a fost poruncit să luaţi.

Le spunea Fariseilor şi Saducheilor:

— Neam de vipere! Veniţi să-mi cereţi botezul... Cine v-a învăţat să fugiţi de mânia ce va să vină? Daţi semne de căinţă şi nu spuneţi: „Avraam este tatăl nostru”, căci vă fac cunoscut că Dumnezeu poate să facă să se nască fii de ai lui Avraam chiar din aceste pietre. S-a înfipt deja securea la rădăcina pomilor, aşa că orice pom care nu dă roade bune, va fi tăiat şi azvârlit în foc!

Astfel, câte unii din oamenii care-l ascultau, luându-l drept acela căruia nu-i era decât precursor, îl întrebau:

— Nu eşti tu Mesia?

— Nu, răspundea el umil. Cu adevărat, eu vă botez cu apă, ca voi să vă căiţi, dar cel ce va veni după mine este mai puternic decât mine, şi eu nu sunt vrednic să-i dezleg curelele încălţărilor lui... El vă va boteza cu duhul sfânt şi cu foc. Şi are lopata în mână, şi îşi va curăţa aria, strângând grâul bun în grânar, iar pleava o va arde într-un foc ce nu se va stinge niciodată!

Într-o zi, în mijlocul gloatei care venea la el, Ioan văzu apropiindu-se un bărbat pe care nu îl cunoştea şi al cărui păr, împărţit în două printr-o cărare la mijlocul capului, îi trăda originea galileeană. Pe măsură ce bărbatul, a cărui faţă radia o bunătate supremă şi o blândeţe infinită, se apropia, cel care în pântecul mamei sale tresărise ca pentru

a alerga înaintea Domnului său, era cuprins de prima bucurie adevărată pe care nu o mai simţise niciodată în sufletul său; şi când necunoscutul, parcurgând distanţa, ajunse lângă Botezător, acesta îşi înclină capul, şi însufleţit de o lumină lăuntrică, strigă:

— O, Doamne! Vii să primeşti botezul de la mine, când eu ar trebui să primesc botezul de la tine!

Dar Iisus, surâzând, îi răspunse:

— Ioane, lasă-mă să fac după dorinţa mea pentru ca fiecare să ne îndeplinim misiunea.

Atunci Ioan nu s-a mai opus cererii celui pe care îl privea mereu drept învăţătorul său, cu toată că nu ştia unde să-l caute până atunci, dar era sigur că într-o zi acel învăţător va veni să-l găsească sau îl va chema la el.

El răspunse deci cu umilinţă:

— Învăţătorule, eu sunt gata să te slujesc.



Iisus a coborât arunci în Iordan, şi Ioan-Botezătorul, luând o scoică de pe malul fluviului o umplu cu apă şi o vărsă pe capul Mântuitorului.

Chiar în acel moment, în aer răsună o armonie celestă, o rază orbitoare coborî din cer şi în mijlocul unui fâlfâit de aripi invizibile, se auziră aceste cuvinte:

„Acesta este fiul meu prea iubit, în care mi-am pus toată bunăvoinţa!”

Şi, pe când vocea răsuna încă în aer, asemănător cu ultimele vibraţii ale unei harpe cereşti, ca semn vizibil al acestei iubiri a lui Dumnezeu, un porumbel pluti un moment deasupra capului lui Iisus, urcând apoi spre a se pierde în norul strălucitor din care coborâse.

Începând cu acel moment, Iisus îşi privea misiunea sa ca sfinţită şi se numi Hristos, adică uns, întărit, înmiresmat, pregătit pentru luptă.

Pentru luptă! căci într-adevăr, lupta va începe. Atletul umanităţii cobora în arenă.

Era sfinţirea lui spirituală. La fel cum Samuel sfinţise odinioară pe tânărul David pentru regatul lui terestru, tot aşa Ioan îl sfinţise pe Iisus pentru regatul lui divin.

Atunci, Iisus se simţi destul de puternic pentru a înfrunta orice şi, ca şi cum ar fi vrut să primească de la Dumnezeu o nouă dovadă pentru natura sa cerească, el s-a retras în pustiu şi a rămas acolo patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi fără să bea şi să mănânce.

Şi, cu fruntea la pământ, a mulţumit lui Dumnezeu că i-a permis să reziste nevoilor trupului, că şi-a stăpânit foamea şi setea care l-au încercat şi că poate domina materia, când, dintr-odată, din mijlocul întunericului celei de a patruzecea nopţi, apăru ochilor săi, ca ieşind din pământ sau căzând din cer, o creatură care părea să aparţină rasei umane, cu toate că talia ei era cu o jumatate de cot mai mare decât cea obişnuită a oamenilor.

Fiinţa stranie care apăruse astfel pe neaşteptate, era frumoasă, cu acea frumuseţe tristă, mândră şi sumbră care a fost revelată lui Dante şi lui Milton. Ochii săi păreau că aruncă foc; vântul deşertului, care-i aruncă înapoi părul

lung şi negru, îi dezvelea fruntea brăzdată de o cicatrice întinsă; gura-i dispreţuitoare încerca să surâdă, dar acest surâs avea în el ceva ca o disperare profundă. Capul îi era înconjurat de o aureolă albăstrie, dată de o flacără palidă, ca acelea ce plutesc deasupra abisurilor şi, în fine, de fiecare dată când piciorul său atingea solul, o flacără asemănătoare aceleia de pe frunte, strălucea ca un fulger subteran.

Era acela pe care Scripurile l-au numit — neîndrăznind să-l cheme altfel, fără îndoială — întunecatul.

El s-a oprit înaintea lui Hristos, a cărui frunte atingea pământul, şi încrucişându-şi braţele ca de bronz pe pieptu-i mare, aşteptă ca fiul Mariei să-şi termine rugăciunea şi să ridice fruntea.

După un timp Iisus se ridică pe un genunchi şi-l privi pe formidabilul necunoscut fără mirare şi ca şi cum ar fi ştiut că era acolo.

— Fiu al omului, îl întrebă atunci, cu vocea surdă, apariţia sumbră, mă cunoşti, tu?

— Da, răspunse Iisus cu un glas atât de dulce şi melancolic, în singulară opoziţie cu acela al interlocutorului său. Da, te cunosc... Tu ai fost altădată cel mai iubit de tatăl meu, cel mai frumos dintre arhanghelii ieşiţi din mâinile sale şi tu duceai lumina înintea lui în fiecare dimineaţă în care, la primele raze ale soarelui, el îşi îndrepta faţa către răsărit. Atunci, te-ar fi putut asemui unei albăstrele în flăcări semănată în câmpiile empireului, în mijlocul altor flori ale cerului. Mândria te-a pierdut: tu te-ai crezut zeu şi te-ai revoltat împotriva Dumnezeului tău. Din înălţimile paradisului, fulgerul lui te-a aruncat în adâncimile pământului...

— Unde eu sunt rege! zise arhanghelul ridicând capul şi scuturându-şi părul.

— Da, ştiu, răspunse Iisus. Regele lumii şi tatăl nelegiuiţilor!

— Tatăl nelegiuiţilor! — continuă arhanghelul cu orgoliu — într-adevăr, este titlul meu cel mai frumos! Totul în natură recunoştea umil puterea lui Iehova: astrele îşi

urmau în tăcere legile pe care el le stabilise, marea, aşa răzvrătită cum este, se supunea ordinelor sale, şi îşi recunoştea limitele şi cei mai înalţi munţi îşi înclinau capetele când el trecea prin văzduh în mijlocul fulgerelor şi furtunilor. Elementele supuse trăiau în ascultare şi teamă, animalele, de la bacterie la Leviatan, puterile invizibile, de la tronuri, până la imperii, toate se prosternau în faţa lui şi totul se înclina, totul tăcea înaintea lui... Eu singur, în mijlocul înjosirii generale şi a liniştei universale, eu m-am ridicat şi am zis cu o voce care a făcut să tresalte lumea, cu o voce care s-a ridicat până pe culmea veacurilor trecute şi a coborât pană in profunzimile secolelor ce vor veni:

— „Eu nu voi sluji! Ego dixi: Non serviam!”

— Da, răspunse Iisus cu tristeţe, aşa ai zis şi pentru aceasta m-a trimis tatăl meu împotriva ta.

— Înainte de a accepta misiunea, reluă arhanghelul, mi-ai măsurat tu, puterea, şi ştii tu ce spun despre mine, cei ce mă adoră, în rugăciunile lor către mine? Ei zic: „Nimic nu-i poate reziste, şi tot ce este sub cer este al lui! El nu se lasă înduplecat nici prin forţa cuvintelor, nici prin rugăciunile cele mai fierbinţi. Corpul lui este asemănător scuturilor de bronz, şi acoperit cu solzi atât de îndesaţi unul în altul, încât nici cea mai mică suflare nu poate trece printre ei. Forţa o are în grumaz şi foametea merge înaintea lui. Trăznetele cad pe el fără a se sinchisi. Când urcă spre înălţimi, îngerii se tem şi se purifică... Razele soarelui sunt sub picioarele sale şi el merge pe aur ca şi pe noroi. El face să clocotească fundul oceanelor ca apa într-un ceainic, şi să ridice valuri aşa cum într-o oală se ridică apa la dogoarea focului. Lumina străluceşte pe urma sa, şi vede cum înapoia lui se luminează şi clocoteşte abisul. Nu există putere asemănătoare cu a lui, pentru că el a fost creat pentru a nu se teme de nimic şi pentru că el este regele tuturor copiilor mândriei!” .

— Ştii tu, răspunse simplu Iisus, ce spun cei care se tem de tine, în rugăciunile pe care le fac tatălui meu? Doamne! Doamne! izbăveşte-ne de cel rău! Şi vocea unui singur om care strigă pentru a căpăta iertarea lui

Dumnezeu, răsună mai departe şi urcă mai sus încă, decât corul blestemaţilor cu care tu te mândreşti.

— Dacă Domnul de care vorbeşti este atât de puternic, răspunse arhanghelul, pentru ce se mulţumeşte cu cerul şi permite ca eu să fiu rege pe pământ?

— Pentru că principiul răului a intrat în rai odată cu şarpele, iar şarpele a fost uns rege de către greşeala Evei.

— Atunci pentru ce a permis el ca şarpele să fi intrat în paradis? pentru ce a răbdat el ca Eva să păcătuiască?

— Pentru că, atunci când lumea a ieşit din mâinile sale, sublimul lucrător, Creatorul gândea că va fi nevoie de şarpe ca de o piatră de încercare, cu care să probeze lumea, dar tatăl meu a hotărât acum că răul a existat prea mult timp pe pământ din cauza greşelii Evei şi a prezenţei şarpelui. Aşadar, eu vin să ispăşesc chiar această greşeală, iar tu, eşti şarpele căruia trebuie să-i zdrobesc capul.

— Atunci, zise arhanghelul, tu vii cu ură şi mânie? Cu atât mai bine, că noi ne vom combate cu aceleaşi arme!

— Eu vin înarmat cu milostivire şi cu dragoste, spuse Iisus, şi eu nu urăsc pe nimeni... Nici chiar pe tine.

— Tu nu mă urăşti? strigă Satana uimit.

— Nu, eu te plâng!

— Şi pentru ce mă plângi tu?

Iisus îl privi pe întunecatul arhanghel cu o blândeţe şi o tristeţe inexprimabile.

— Pentru că tu nu poţi iubi! zise el.

Şi, la aceste simple cuvinte acest corp de bronz tremură, întocmai ca mimoza senzitivă la atingerea mâinii unui copil.

— Ei, bine, fie! Fiu al omului, sau fiu al lui Dumnezeu, eu accept lupta, şi tu ştii mai bine ca oricine că mi-a fost dată o mare putere!

— Aceea de a ispiti omul... Dar tu ai învăţat din experienţă că tu nu poţi nimic împotriva celui drept.

— Aminteşte-ţi de Adam!

— Aminteşte-ţi de Iov!

Răsuflarea şuieră printre dinţii arhanghelului.

— Şi de ce n-am izbutit împotriva lui Iov? întrebă el.

— Pentru că duhul lui Dumnezeu era cu el.

— Atunci, duhul lui Dumnezeu este şi cu tine?

— Duhul lui Dumnezeu este în mine; eu sunt fiul lui Dumnezeu!

— Dacă tu eşti fiul lui Dumnezeu, de ce eşti supus trebuinţelor omeneşti? Pentru ce, de patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi cât ai ajunat, ai suferit din cauza foamei şi a setei?

— Eu am suferit de foame şi de sete, şi am vrut să sufăr, deoarece ştiind că trebuie să trec peste dureri înaite de a-mi îndeplini misiunea. Am încercat, în singurătatea deşertului, să— mi măsor eu însumi curajul.

— Şi l-ai măsurat?

— Da, căci aş fi putut zice acestor pietre: „Schimbaţi-vă în pâine!” şi acestui nisip: „Transformă-te în apă!” dar eu nu am făcut-o.

— Şi la cuvântul tău, pietrele şi nisipul ar fi ascultat?

— Fără îndoială.

— Atunci, porunceşte-le, şi pentru că cele patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi de ajunare s-au scurs, potoleşte-ţi foamea şi setea!

Iisus surâse.

— Este scris în cartea sfântă, spuse el: „Nu numai pâinea te face să trăieşti, ci şi orice cuvânt care iese din gura lui Dumnezeu” .

Arhanghelul strânse pumnii.

— Ei bine, zise el, pentru că tu invoci scrierile sfinte, le voi invoca şi eu la răndul meu, numai dacă puterea ta, mai mare decât a mea, nu se va opune la a te transporta cu mine acolo unde vreau să ajung.

— Voi merge, unde vei vrea, spuse Iisus, căci eu doresc ca puterea lui Dumnezeu, aşa dezarmată cum este, să facă de ruşine slăbiciunea ta, înarmată cu toate armele.

Arhanghelul privi un moment pe Iisus cu o expresie de vrăjmăşie de nedescris; apoi, revenind la primul lui gând, îşi aruncă mantaua pe pământ, şi punându-şi picioarele pe unul din capete, zise:

— Fă ca mine!

— Fie! răspunse Iisus.

Si Iisus îşi puse picioarele pe celălalt capăt al mantalei.

În acel moment un vârtej i-a luat pe amândoi şi, traversând spaţiul cu iuţeala unui fulger ce sfâşie cerul, se găsiră la Ierusalim, pe frontonul templului.

Atunci, cu acel surâs etern care vrea să fie dispreţuitor, dar care nu era decât funest, zise:

— Dacă tu eşti cu adevărat fiul lui Dumnezeu, aruncă-te de pe templu, căci este scris în psalmul XC: „Răul nu va putea ajunge până la tine, pentru că Dumnezeu a poruncit îngerilor să te protejeze, şi ei te vor duce pe mâini, ca nu cumva să-ţi loveşti piciorul de vreo piatră” .

— Da, spuse Iisus, dar de asemenea este scris în Deuteronomul, cartea a VI-a: „Să nu ispitiţi pe Domnul Dumnezeul vostru” .

— E bine... Altceva atunci, zise arhanghelul cuprins de turbare. Vrei tu să mă urmezi, încă?

— Sunt al tău noaptea aceasta — spuse Iisus — poţi să faci cu mine tot ce vei vrea.

Amândoi, duşi din nou cu o viteză pe lângă care zborul vulturului cel mai rapid, ar fi părut nemişcarea uliului ce bate din aripi deasupra prăzii, traversară spaţiul, văzând cum fug pe sub ei oraşe, deşerturi, oceane, astfel că în câteva secunde s-au trezit în mijlocul Tibetului, deasupra vârfului Djavahir.

— Ştii tu unde suntem? întrebă arhanghelul.

— Noi suntem deasupra celui mai înalt munte al pământului, răspunse Iisus.

— Da, şi îţi voi arăta toate regatele lumii.

Imediat, mişcarea pământului le deveni vizibilă, căci amândoi, în picioare pe mantau infernală, au rămas imobili şi de neclinit, în timp ce pământul şi atmosfera pe care o antrenează cu el continuau să se rotească.

— Priveşte! zise Diavolul.

Iisus făcu semn că privea.

— Uite mai întâi India — reluă arhanghelul — India, care este bunica genului uman, leagănul raselor, punctul de plecare al religiilor. O vezi trecând cu natura ei formidabilă

care face din om o parte slabă şi dependentă a creaţiei, un biet copil rătăcit la pieptul mamei sale, un atom pierdut în imensitate? India, unde fiind cu dispreţ risipit şi înmulţit peste măsură, omul nu este nici mai puternic şi nici mai numeros decât în alte părţi, căci puterea morţii este egală cu puterea vieţii; India, unde întâlnind peste tot forţe disproporţionate şi zdrobitoare, omul nici nu mai încearcă să lupte, ci se predă, mărturisind că în jurul lui, totul este Dumnezeu şi că el nu este decât un accident al acestei substanţe unic universală, indestructibilă! India, unde pământul dă trei recolte pe an, acolo unde ploaia unei furtuni transformă o câmpie în mare şi un deşert, într-o prerie şi în care trestia este un arbore de o sută de picioare înălţime, iar un dud este un gigant din a cărui buturugă se avântă o pădure ce adăposteşte în umbra ei umedă reptile de douăzeci de coţi, hoarde de tigri, turme de lei. India unde fluviile curg spre a stinge setea tuturor monştrilor creatiunii: caimani, hipopotami, elefanţi. În sfârşit, India, locul unde ciuma omoară oamenii cu milioanele, pe care natura la rândul ei îi creează cu milioanele, astfel că dacă ea ar rămnâne un secol sau două fără tifos şi fără holeră, ea ar vărsa asupra Europei un ocean de oameni sub ale cărui valuri Europa inundată ar dispărea în întregime!

Şi, în timp ce arhanghelul vorbea, India trecea cu munţii Himalaia, care străpungeau norii, cu pădurile ei întunecate şi fără sfârşit, cu a sa Cambodgie, cu ale sale Gange şi Indus şi cu cei sută cincizeci de milioane de oameni răspândiţi de la marea Chinei la Golful Persic.

— Priveşte! zise Satana.

Iisus făcu semn că privea.

— Iată Persia, spuse arhanghelul — adică marele drum al soarelui şi al genului uman, cu Sciţii la stânga, iar la dreapta arabii. Persia este caravanseraiul lumii: toate popoarele au locuit acolo pe rând odinioară, înainte ca ea să fi aflat că nu era decât un loc de popas, inspirată de mine, a construit acel turn al lui Babel, ale carui ruine, şi astăzi, sunt mai înalte decât cea mai mare piramidă. Dar acum, după ce a văzut dărâmându-i-se monumentele şi

dinastiile ea nu mai construieşte decât pentru una sau două generaţii şi casele sale sunt corturi din cărămizi, iată totul. Cincizeci de milioane de oameni slăvind lumina şi focul, trăind în această atmosferă unde iarna şi vara există în acelaşi timp, caută uitare trecutului într-o beţie factice (? -totala-) care îi duce pe nesimţite la moarte.

Pe sub degetul arătător al arhanghelului, trecea Persia, de la izvoarele lui Oxus la Marea Roşie, se derula lacul Durra, lacul Ara şi Marea Caspică, semănând cu trei oglinzi de mărimi inegale Eufratul şi Tigrul, asemănători unor şerpi gigantici răsucindu-se la soare; oraşele Persepolis şi Palmyra, care astăzi nu mai sunt decât ruine, dar care atunci erau încă regine cu mantale de purpură şi coroane de aur.

_ Priveşte! zise arhanghelul.

Iisus făcu semn că privea.

Iată Egiptul, continuă Diavolul, adică un dar pe care mi l-a făcut Nilul. Într-o zi, dacă aş vrea, dacă cele treizeci de mii de oraşe ale sale, dacă cei şaizeci de milioane de oameni ai săi: greci, egipteni, abisinieni, etiopieni ar refuza să mă recunoască, i-aş abate fluviul în Marea Roşie şi aş nimici Egiptul, vărsând asupra lui nisip în loc de apă. În aşteptare, uită-te acolo: de la Elefantina la Alexandria este o vale plină de smaralde, un hambar plin cu fructe, o grădină smălţată de flori... El hrăneşte Roma, Grecia, Italia. E adevărat că în schimb poporul lui moare de foame şi aşteaptă ca mâna care i-a hrănit pe evrei în deşert să facă să cadă mană şi pentru el!

Şi Egiptul trecea încorsetat între dublul său deşert, cu vechile sale oraşe în surpare, cataractele înspumate, înaltele piramide şi sfincşii săi îngropaţi în nisip până la ghiare şi ai căror ochii imobili priveau de cinci sute de ani, albindu-se oasele soldaţilor lui Cambise.

— Priveşte! zise anrhanghelul. Iată Europa şi compar-o cu masiva noastră Asie şi vei vedea cum ea este mult mai bine decupată, mult mai aptă la mişcare, mult mai bine alcătuită, după un plan mai inteligent şi mai fericit. Poţi observa cum ea, care este copleşită de monumente, dar

căreia îi lipsesc oamenii, îşi întinde mâinile într-o îmbrăţişare fecundă spre Africa, unde sunt oameni dar lipsesc monumentele. Sardinia se întinde către ea cu stânca Plumbaria, Sicilia, cu lacul său Lilibe, Italia cu al său vârf de la Regium şi Grecia cu triplul promontoriu, Acritas, Tenar şi Male. Iată cum toate aceste insule ale Mării Egee seamănă cu o flotă enormă adăpostită într-un port vast şi gata să-şi ridice pânzele pentru a face comerţul lumii. La nord, ea îşi reazămă spatele, cu Scandinavia, pe gheţurile polare. O, ea este solidă, cu picioarele proptite pe fecunda Asie şi cu fruntea scăldată de marea cea sălbatecă. Ea are oraşe ce se numesc Atena, Corint, Rhodos, Sybaris, Syracusa, Cadiz, Roma! Uite cum atrage către un centru unic, în jurul Capitolului, stâncă neclintită, barbaria occidentală, adică Spania, Britania, Galia; precum şi civilizaţia orientală, adică Grecia, Egiptul, Siria. Priveşte bine Europa, că ea este perla naţiunilor, diamantul viitorului...

Şi pe măsură ce Diavolul vorbea, Europa trecea. Mai întâi Grecia, apoi Italia, având la dreapta Sicilia şi la stânga Germania şi Scandinavia şi apoi Anglia, Galia, Spania. După acestea, un moment, nu se mai văzu decât apă de la polul boreal la polul austral, de la polul arctic la podul antarctic.

— Priveşte! zise Satana.

Iisus făcu semn că privea.

— După lumea caducă, lumea veche, după lumea civilizată, lumea barbară şi după lumea barbară, lumea necunoscută! Iată acum un întreg ţinut necunoscut. Este adevărat că nu are decât trei mii de leghe în lungime, pe cincisprezece sute în lăţime, că a ieşit ultimul din adâncul apelor, astfel că are lacuri atât de mari cât Mediterana, fluvii care au cursul de o mie cinci sute de leghe, munţi înalţi de optsprezece mii de picioare, deşerturi fără limite, păduri fără sfârşit şi că aurul şi argintul se iveşte acolo, ca plumbul şi cuprul aiurea. Sudată de polul arctic, ca fierul de magnet, ea împarte lumea în două, lăsând numai spaţiul necesar trecerii unui vas. Uită-te! Este pământul visat de un

nebun sau înţelept al Greciei, după cum wei să-l iei, şi care se numea Platon, iar ţinutul l-a numit Atlantida.

Şi America trecea cu pădurile ei virgine, cu imensa cataractă Niagara, care se întinde pe o distanţă de zece leghe, cu fluviul amazoanelor, cu Mississippi, cu munţii săi: Cordilierii, Anzii, Chimborazo şi vârful Misti.

Oceanul apăru din nou.

— Priveşte! zise Diavolul.

Iisus făcu semn că privea.

— Vezi tu, reluă arhanghelul, acea întindere incomensurabilă care pare o oglindă din oţel brumat, împestriţată ici-colo cu prr cte întunecate?... Această oglindă este Oceanul Pacific, iar acele puncte sunt insule. Pe măsură ce golul profund trece pe sub picioarele noastre, petele, devin mai numeroase: semn că se apropie Oceania, unde insulele par că pasc pe suprafaţa mării, ca o turmă de oi gigante! Iată-le acum atât de înghesuite încât de abia dacă poţi distinge printre ele marea, ca o plasă mişcătoare. Nici una din ele nu are încă nume, dar ce importanţă are? în toate sunt oameni, animale, lacuri, păduri. Constituie o a cincea parte a lumii, o a doua Atlantida mărunţită în ocean. Prin aceste insule se merge de la Cordilieri, la fluviul Albastru, a cărui gură de vărsare este la o mie cinci sute de leghe de noi şi al cărui izvor este sub picioarele noastre.

Şi marele ocean trecea cu pâlcurile sale de insule, Noua Caledonie, Noua Guinee, Noua Olandă, Borneo, Sumatra, Filipinele şi Formosa.

Şi, de departe se vedea venind vârful înzăpezit al lui Djavahir: pământul se învârtise în jurul axei sale, lumea cu toate ţările sale trecuse pe sub ochii lui Iisus.

Diavolul îi zise:

— Îţi voi da toată această putere şi gloria tuturor acestor regate, dacă tu te vei închina mie, căci această glorie şi această putere mie mi-au fost date, şi, la rândul meu le dau cui vreau.

Dar Iisus i-a răspuns:

— Este scris: „Te vei închina numai Domnului Dumnezeului tău, şi nu vei sluji decât numai lui!”



Atunci, un strigăt teribil, strigăt de ură, de blestem şi de disperare, răsună în spaţiu. Era strigătul de adio al Satanei către Iisus Hristos, pe care el era forţat să-l recunoască drept fiul lui Dumnezeu.

Şi când acest strigăt formidabil, după ce se rostogolise prin atmosferă ca un tunet, s-a stins, se auzi o voce dulce şi tristă care murmura:

— O, frumosule arhanghel, stea luminoasă a dimineţii, cum ai căzut tu din cer, tu care păreai atât de strălucitor, la începutul zilelor!...

Era vocea lui Iisus care deplângea căderea Diavolului.



Paul Rubens — *Isus la Simon fariseul* (detaliu)

FRUMOASA PĂCĂTOASĂ MARIA MAGDALENA

După câteva zile, Iisus a intrat într-un oraş situat la extremitatea septentrională a lacului Ghenezaret, numit Capernaum, ceea ce înseamnă oraşul consolării, urmat de primii săi patru ucenici. Aceştia se numeau Andrei, Petru, Filip şi Nataniel.

Andrei fusese ucenicul lui Ioan Botezătorul, care văzându-l pe Iisus care trecea pe când se întorcea din pustiul ispitei, îi zisese:

— Uită-te la acela care trece: este mielul lui Dumnezeu venit pe pământ pentru a şterge păcatele lumii!

— De unde ştii aceasta? l-a întrebat Andrei.

— Acela ce m-a trimis pentru a boteza cu apă mi-a spus: „Când vei vedea Duhul Sfânt coborând şi oprindu-se deasupra unui cap, cel pe care-l vei boteza atunci va fi fiul lui Dumnezeu!”. Eu am văzut Duhul Sfânt coborând şi mărturisesc aşa dar, că el este fiul lui Dumnezeu!

Atunci Andrei îl urmase pe Iisus.

Pe drum îl întâlnise pe fratele său Simon, şi îi zisese:

— Vino frate, căci l-am găsit pe Mesia.

Şi îl aduse la Iisus.

Apoi, cum Simon privea la Iisus cu uimire:

— Tu nu mă recunoşti? îl întrebă Iisus.

— Nu, învăţătorule, răspunse Simon.

— Mai demult, când eram copil, ţi-am salvat viaţa atunci când te muşcase o viperă. Eu ţi-am zis atunci: „Tu eşti Simon, fiul lui Iona, şi te vei numi Petru. Tu vei fi ucenicul meu şi mă vei renega” .

La aceste cuvinte Simon se aruncă la picioarele lui Iisus, şi-i sărută vestmântul:

— Eu îţi datorez viaţa, învăţătorule — zise el — prin urmare viaţa mea îţi aparţine. Eu nu mă mai numesc

Simon, ci Petru şi sunt ucenicul tău. Sper numai ca Domnul Dumnezeu să-mi dea har şi să nu te reneg niciodată.

Iisus surâse şi îi spuse:

— Vino!

Şi Petru l-a urmat pe Iisus.

A doua zi, Iisus l-a întâlnit în drumul său pe Filip care, întocmai ca şi Andrei şi Petru, era din oraşul Betsaida. El i-a zis:

— Urmează-mă, Filipe!

Filip l-a urmat şi fiind informat de Andrei şi Petru, când l-a întâlnit la rândul lui pe Nataniel, i-a zis:

— Urmează-ne, Nataniel, căci noi l-am găsit pe acela de care vorbesc Moise şi profeţii.

Atunci, Nataniel, uimit, întrebase: „Cine era acela?” şi Filip i-a răspuns:

— Este Iisus din Nazaret.

Dar Nataniel, ridicând din umeri, a repetat:

— Din Nazaret! Ce lucru bun poate ieşi din Nazaret?…

Atunci Iisus, intervenind, spuse:

— Iată un Israelit adevărat, în care nimic nu e fals.

— De unde mă cunoşti tu? întrebă Nataniel foarte surprins.

Iisus zâmbi.

— Eu te-am văzut sub smochin, zise el, înainte ca Filip să te cheme.

Şi Nataniel, care mâncase sub un smochin, se înclină, zicând:

— Învăţătorule, tu eşti cu adevărat regele lui Israel!

— O crezi, pentru că te-am văzut sub smochin, i-a zis atunci Iisus; dar tu, Nataniel vezi şi altceva: tu vezi cum deasupra capului meu cerul se deschide şi îngerii urcând şi coborând!

Apoi, însoţit de cei patru ucenici, s-a dus în Caana, unde era Fecioara Maria. Acolo, fiind invitat la o nuntă, a făcut, la rugămintea mamei sale, şi spre marea uimire a convivilor, minunea schimbării apei în vin. După aceasta şi-a reluat drumul şi a ajuns la Capernaum.

Era pentru prima dată când tânărul învăţător vizita oraşul, şi totuşi, intrarea lui acolo a făcut o mare vâlvă. Chipul său îşi păstrase frumuseţea, numai că avea în trăsături ceva grav, melancolic, urme de încercări, mai ales după lupta sa cu duşmanul neamului omenesc.

Pentru a face primele încercări ale divinităţii Hristos se gândise la oraşul Capernaum.

Depărtarea oraşului de Iudeea propriu-zisă, de care este separat prin întreaga Samarie, îl făcea să fie privit drept un centru al tenebrelor, iar Iisus gândea că în mijlocul acestora, lumina divină pe care el o răspândea, va străluci mai viu decât oriunde altundeva.

De altminteri oraşul adeverea profeţiile. Isaia a spus:

„Pământul lui Zabulon şi pământul lui Neftali, aproape de mare, dincolo de Iordan, este Galileea celor asupriţi. Acest popor ce trăia în întuneric a văzut deodată o mare lumină, care a apărut acelora ce locuiau în ţinutul umbrit de moarte.”

Aşadar, acest Capernaum şi împrejurimile sale a fost ales de Iisus ca loc al primelor predici şi al primelor minuni. La Capernaum a zis el: „Timpul s-a împlinit, împărăţia cerurilor este aproape, mărturisiţi-vă păcatele şi credeţi cărţile sfinte!”

De la Capernaum la lacul Ghenezaret nu era decât un pas şi de aceea, uneori, ucenicii săi, care erau pescari, îl părăseau şi se duceau să-şi arunce năvodul în lac. El se ducea să-i caute, şi acolo le-a zis, neîntârziind să-i ia cu el: „Veniţi cu mine, şi din pescari de peşti, cum sunteti, eu vă voi face pescari de oameni!”

Şi văzând puţin mai departe pe Iacov, fiul lui Zebedei, împreună cu Ioan, fratele lui, care erau într-o barcă şi îşi dregeau mrejile, i-a chemat la el. Aceştia, aşa cum făcuseră Petru şi Andrei, şi-au părăsit barca, mrejile şi pe bătrânul lor tată, pentru a-l urma pe Iisus. Le era atât de greu să nu-l asculte, când cu vocea lui dulce şi atrăgătoare, care făcea din poruncă o rugăminte, zicea: „Vino!”



Pe atunci Iisus era preocupat de un mare proiect: el voia să facă Paştele la Ierusalim şi să-şi încerce acolo puterea lui crescândă, care era deja reală, cu toate că nu avea încă la bază decât vorbele lui Ioan-Botezătorul, care mărturisea sus şi tare misiunea Mântuitorului, zicând cui vrea să-l asculte: „Eu nu sunt decât înaintaşul, Iisus este Mesia.”

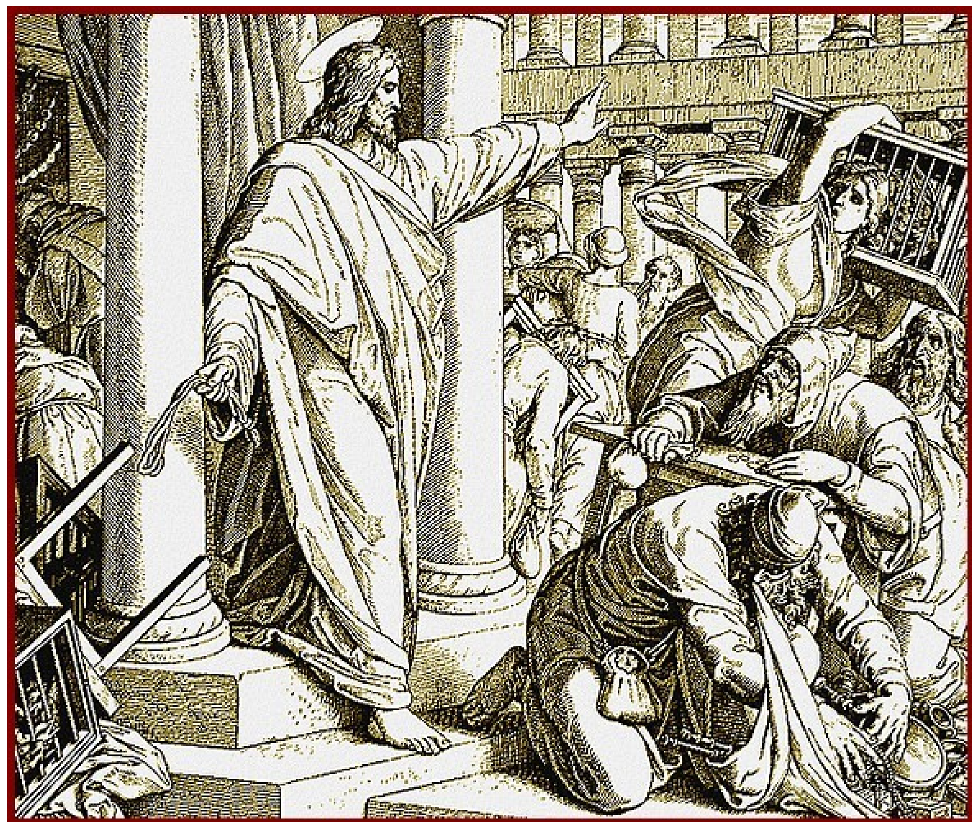
Atunci a plecat spre Ierusalim, însoţit de primii săi şase ucenici.

Am spus mai înainte ce era Ierusalimul în acele zile de sărbătoare solemnă. Am arătat ca hanurile lui erau pline de călători, că locurile deschise erau invadate de corturi, oaspeţii năpădind vestibulele teatrelor, şi chiar intrările templului.

În piaţa teatrului şi chiar în interiorul lui, se ţinea un fel de târg şi negustorii care vindeau acolo îi ademeneau zgomotos pe cumpărători. Erau aduşi la vânzare porumbei, oi şi chiar boi pentru a fi sacrificaţi. Era un comerţ tolerat de preoţi, deoarece şi ei aveau un folos. Activitatea târgului era destul de importantă de-a lungul întregului an, dar în cele trei zile de Paşti creştea peste măsură. Zarafii erau peste tot, cu tarabele lor pline cu saci de argint şi grămezi de aur.

În toiul târgului, când strigătele cumpărătorilor, vânzătorilor, zarafilor, zornăitul aurului şi argintului, behăiturile oilor şi mugetele vitelor se contopeau într-o larmă de nedescris, un bărbat, cu un bici în mână, urcă treptele templului şi, ajuns la intrare, strigă:

— Scoateţi toate acestea de aici şi nu mai faceţi din casa tatălui meu un loc de negoţ!



Era atâta măreţie pe faţa acestui om care numea templul lui Dumnezeu drept casa tatălui său, şi un ton atât de imperativ în glasul său, încât negustorii, cumpărătorii, zarafii şi geambaşi, au fost cuprinşi de spaimă şi au coborât în grabă şi cu braţele înspre cer, treptele acestui templu.

Iisus le părea asemănător cu îngerul care-l bătuse cu nuiele pe Heliodor. Iisus zicea cu glasul lui puternic, a cărui blândeţe o transformase în mânie:

— Este scris: „Casa mea va fi o casă de rugăciuni” şi voi aţi schimbat-o într-o peşteră de tâlhari?

Teribila apariţie a rămas vie în ochii locuitorilor Ierusalimului şi, cu toate că Iisus, prin acest act de forţă a depăşit drepturile unui simplu cetăţean, nimeni nu a îndrăznit să-i ceară socoteală.

Auzind că Irod Antipa îl arestase pe Ioan-Botezătorul, care-i reproşase tetrarhului de a fi luat în căsătorie pe nevasta fratelui său, Iisus reluă drumul spre Capernaum.

El trebuia să traverseze Samaria. Samaria fusese odinioară cucerită de Salmanasar, care-i transportase locuitorii dincolo de Eufrat. Fusese repopulată de Assar Hadon, recucerită de Antiohus cel Mare, apoi de Ioan Hircana. Samaria era, de pe timpul invaziei asirienilor, un amestec de străini şi de idolatri, veşnic în război cu regatul lui Iuda pe care îl detestau şi de care erau urâţi la rândul lor. Pentru a nu veni la Ierusalim, samaritenii şi-au construit un sanctuar propriu pe muntele Garizim.

Iisus a traversat această provincie pe jos. Într-o zi, către amiază, fiind obosit şi de drumul făcut şi de căldura zilei, s-a aşezat sub un sicomor, aproape de fântâna lui Iacov, în timp ce ucenicii săi erau duşi în oraş pentru a cumpăra hrană. Şedea acolo de câtva timp, când veni o femeie să ia apă de la fântână.

Iisus i-a cerut să-i dea apă de băut.

Samariteanca l-a privit cu un aer uimit.

— Cum, i-a spus ea, tu care eşti evreu, îmi ceri să-ţi dau de băut mie, care sunt samariteancă?

— Dacă l-ai cunoaşte pe cel ce ţi-a spus: „Dă-mi să beau”, reluă Iisus, poate că tu i-ai fi cerut şi el ţi-ar fi dat apă vie.

Samariteanca îl privi pe Iisus cu atenţie şi, văzând întipărită pe faţa lui o măreţie blândă, spuse:

— Doamne, dar nu ai nici un vas cu care să scoţi apa, iar puţul este adânc. În ce vei lua această apă vie de care-mi vorbeşti?... Eşti dar, mai mare decât părintele nostru Iacov, de la care moştenim acest puţ, din care a băut el, copiii lui şi turmele sale?



— Oricine va bea din această apă, răspunse Iisus, îi va mai fi sete, pe când apa pe care i-o voi da eu, satură şi sufletul şi trupul dintr-o dată, pentru că este luată dintr-un izvor ceresc.

Samariteanca îl privea pe Hristos cu uimire crescândă.

— Doamne, spuse ea, dacă este aşa, dă-mi şi mie din acestă apă, te rog, pentru ca să nu mai însetez niciodată, şi să nu mă mai obosesc să vin să o car de aici.

— Fie, zise Iisus, du-te, caută-l pe bărbatul tău şi întoarce-te aici cu el.

Dar, ea clătinând din cap, zise:

— Eu nu am bărbat, Doamne.

Iisus zâmbi.

— Femeie, reluă el, tu ai răspuns bine, zicând: „Eu nu am bărbat!” căci ai avut până acuma cinci, iar pe cel pe care îl ai nu este al tău.

Atunci cu respect amestecat cu ruşine, femeia spuse:

— Doamne, Doamne, eu văd bine că tu eşti un profet. Luminează-mă!... Părinţii noştru au adus sacrificii pe acest munte Garizim, iar voi profeţii ziceţi că singurul loc unde este permis să aduci sacrificii este Ierusalimul.

— Femeie, îi zise Iisus, crede-mă, vine ziua, ba chiar a şi venit, în care oamenii nu se vor mai închina lui Dumnezeu nici la Ierusalim şi nici pe munţele acesta, ci se vor închina tatălui oriunde în duh şi în adevăr!

— Da, răspunse samariteanca, eu ştiu că trebuie să vină Mesia, iar când va veni, el ne va învăţa despre toate lucrurile.

Atunci Iisus surâse, cu zâmbetul lui plin de blândeţe:

— Femeie, zise el, Mesia pe care îl aşteptaţi, este aici, de faţă, eu sunt!

Şi pe când samariteanca, uimită de acest răspuns, nu ştia încă dacă el glumea sau spunea adevărul, ucenicii s-au întors din oraş. Ei îi vorbeau lui Iisus aşa cum servitorii se adresează stăpânului.

Atunci orice urmă de îndoială a dispărut din mintea acestei tinere femei şi, lasându-şi ulciorul, a alergat spre oraş, strigând:

— Veniţi cu toţii! Veniţi, că iată aici este un om care mi-a spus ce am făcut, şi care nu poate fi altul decât Mesia!

Auzind-o pe femeie, locuitorii au ieşti din oraş şi s-au îndreptat spre Iisus.

Dar ucenicii, care ştiau că lui Iisus îi e foame, i-au zis, cu toată afluenţa poporului care-l înconjura:

— Invăţătorule, mănâncă!

Iisus, care era deja înconjurat de o mulţime de oameni, a scuturat capul şi le-a zis:

— Eu am mâncat o mâncare pe care voi nu o cunoaşteţi.

Ucenicii se priviră înţre ei, întrebându-se cu voce joasă:

— Cine, dar, i-a adus hrană învăţătorului, în lipsa noastră?

Dar el le-a spus:

— Să ştiţi că mâncarea mea este să fac voia celui ce m-a trimis şi să împlinesc lucrarea lui.

Apoi, continuând să vorbească în limbajul lui figurat, le spuse:

— Nu ziceţi voi că nu mai sunt patru luni până la seceriş? ei bine, continuă Hristos, arătându-le gloata care-i înconjura, eu vă spun: „Ridicaţi-vă ochii, priviţi în jurul vostru şi veţi vedea că holdele sunt galbene, gata de seceriş.”

Atunci, cugetarea lui Iisus deveni uşor de priceput, chiar pentru samariteni. Înţelegând că el este secerătorul şi că ei erau holdele, îl aduseră în oraşul lor, adică la Sihem. Acolo Hristos a rămas două zile, iar când a plecat, cei mai mulţi dintre locuitori credeau în el.

Apoi Iisus şi-a reluat drumul către fidela sa Galilee. Amintirea şederii sale în Capernaum a rămas în mintea tuturor.

Pe drum a întâlnit un ofiţer care venea în întâmpinarea lui.

— O, Doamne Iisuse! i-a zis acest om îndată ce l-a văzut, eu te rog să te grăbeşti, căci fiul meu e pe moarte, şi numai tu poţi să-l vindeci!

Dar Iisus se mulţujmi să întindă mâna spre Capernaum, şi cu o voce care nu permitea vreo îndoială, zise:

— Du-te, fiul tău este vindecat!

Şi omul, care avea o asemenea credinţă încât nu-i rămăsese nici o teamă în suflet, îi mulţumi lui Iisus şi se întoarse pe drumul către oraş. Pe când era încă pe drum, văzu venind spre el servitorii, care îl anunţară.

— O, stăpâne, bucură-te, fiul tău este nu numai în afara de pericol, dar este complet însănătoşit.

— Şi de când? întrebă sărmanul tată, cu glasul plin de bucurie.

— De ieri.

— De ieri!... Şi la ce oră, i-au încetat frigurile?

— La ora unu, după amiază.

Era chiar ceasul când Iisus îi spusese: „Du-te, fiul tău este vindecat!”

Precedat de această minune, reintrarea lui Iisus în Capernaum a fost o bucurie pentru toată lumea. Astfel în Capernaum el îşi va stabili reşedinţa de predilecţie şi de asemenea în împrejurimile Capernaumului îi va place să răspândească cuvântul Domnului. Lacul Ghenezaret, mai ales, va fi locul unde va străluci cel mai bine, divinitatea sa.



Pe suprafaţa acestui lac el alunecă fără ca picioarele-i să atingă apa. La ţărmul acestui lac el a hrănit mai multe mii de oameni cu câteva pâini şi câţiva peşti. Aici, în timpul unei furtuni care stârnea valuri uriaşe, s-a trezit la

strigătele ucenicilor săi care se şi vedeau înghiţiţi de valuri, s-a ridicat din fundul corăbiei şi a zis vântului care mugea: „Opreşte-te!” şi apei care bolborosea: „Potoleşte-te!” iar vântul şi apa l-au ascultat.

Fiecare din întoarcerile sale la Capernaum este însoţită de câte o nouă minune; un posedat, din care a gonit diavolul, vindecarea soacrei lui Petru, învierea fiicei lui Iair. Marea pagină a divinităţii se desfăşoară, marcată la fiecare rând de o binefacere adusă umanităţii.

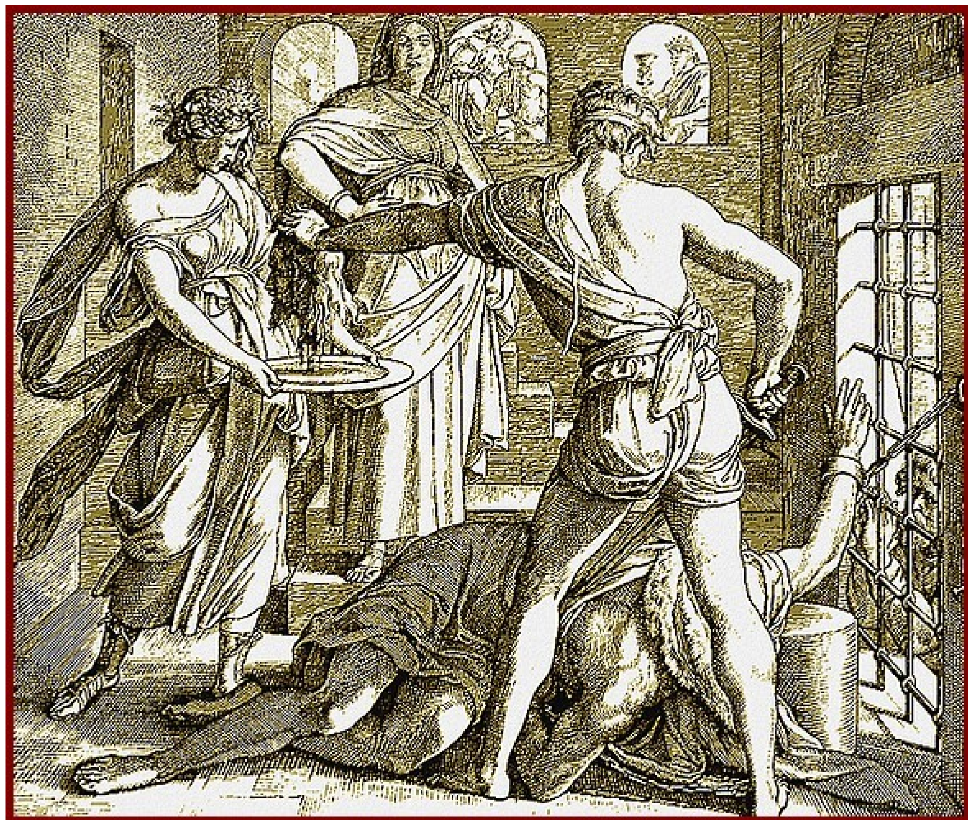
Şi în acel timp, Iisus a parcurs toată Galileea, învăţând în sinagogi, predicând Evanghelia împărăţiei lui Dumnezeu, vindecând bolnavi şi nebuni din popor. Faima sa se răspândi în întreaga Sirie, şi, i se aduceau oamenii atinşi de diferite boli şi dureri, posedaţi de diavol, paralitici, iar el i-a vindecat pe toţi. Mult popor, din Galileea, de la Decapoli, de la Ierusalim, din Iudeea şi de dincolo de Iordan, l-a urmat.

Astfel, atunci când, din fundul temniţei unde fusese aruncat Ioan-Botezătorul, care se nelinişteea nu de propria lui soartă, ci de a Mântuitorului, i-a cerut veşti despre sfânta lui misiune, Iisus le-a răspuns trimişilor lui:

— Mergeţi şi povestiţi-i lui Ioan despre ce aţi văzut şi aţi auzit, adică, orbii văd, ologii umblă, leproşii s-au curăţat, surzii aud, morţii înviază şi evanghelia este predicată săracilor.

Un nou Paşte se apropia şi Iisus reluă drumul Ierusalimului. Peste tot în urma lui, binefacerile, făceau să răsune glasuri de recunoştinţă. Dar, pe măsură ce faima lui Iisus devenea mai mare, el ajungea periculos. Iisus nu era primul care s-a prezentat drept Mesia numai că alţii fuseseră Mesia politici, noi Iuda Macabeul, încercând să aţâţe poporul evreu, care, împilat de dominaţia romană împotriva căreia luptase aproape două sute de ani, era întotdeauna dispus să se revolte. Astfel, cum s-a răspândit vestea minunilor lui Hristos, bande de oameni înarmaţi se pregăteau să-l răpească şi să-l ia drept rege. Iisus, el însuşi, se lepăda de ei, zicând: Toţi cei care au venit înaintea mea erau bandiţi şi hoţi, iată de ce, oile n-au vrut să-i asculte.”

Pe când se apropia de Ierusalim, o nouă ştire, mai reală şi mai serioasă decât altele, îi ieşi în cale: Ioan-Botezătorul a fost decapitat.



Precursorul fusese arestat, mai întâi din cauza predicilor sale ce anunţau un nou rege al lumii. Ori lumea era a bănuitorului Tiberiu, refugiat pe atunci pe stânca sa de la Capri, şi ai cărui agenţi nu ştiau sau nu voiau să facă deloc diferenţa între împărăţia spirituală, care era pe cale să fie cucerită de Iisus şi împărăţia materială pe care o avea stăpânul lor. Pe de altă parte, Ioan-Botezătorul nu se temuse să-l dojenească pe tetrarhul Galileei că se căsătorise cu Irodiada, cumnata sa, iar tetrarhul, ascunzând sub un pretext de linişte şi consens public, dorinţa sa de răzbunare, îl arestase pe Ioan-Botezătorul şi-l ţinea în

închisoare. Faptul era poate suficient pentru Irod, dar nu a fost tot aşa pentru Irodiada.

Ea avea o fată tânără, frumoasă, adorată de tetrarh, care nu-i refuza nimic. Această fată, luase partea maică-si. În timpul unei sărbători, Irod o rugă să danseze, dar ea nu consimţi decât cu condiţia ca tetrarhul să jure că-i va îndeplini prima ei dorinţă. Irod jură, angajându-se să facă ceea ce i s-ar fi cerut, dacă aceasta ar fi fost pe măsura puterii sale. Fiica Irodiadei dansă, şi după aceea a cerut capul lui Ioan-Botezătorul.

Irod era sclavul cuvântului dat şi astfel capul lui Ioan-Botezătorul fu adus pe o tavă de aur. Frumoasa ucigaşă puse tava la picioarele mamei sale...

Era un exemplu pentru cele ce-l aşteptau pe Iisus.

Iisus hotărî deci, sa se oprească la o oarecare distanţă de oraş. Betania, situată la numai cincisprezece stadii de Ierusalim, nu se vedea de acolo, fiind construită pe versantul răsăritean al muntelui Măslinilor. Aceasta îi convenea lui Iisus, şi deci el poposi acolo.

Dar, de abia se răspândi zvonul sosirii sale, că un fariseu, numit Simon Leprosul, îl invită pe Iisus la masă.

Iisus a acceptat, pentru a arăta că, dacă el predica împotriva sectei fariseilor, era din cauza mândriei şi a principiilor lor absolute, dar ca el nu avea nici o ură împotriva vreunei persoane.

Masa fu splendidă: fusese desfăşurat tot luxul lui Simon pentru a-l primi pe cel care se anunţa drept fiul lui Dumnezeu, însă un episod pe care stăpânul casei nu contase deloc, dădu aceste mese un nou caracter de măreţie.

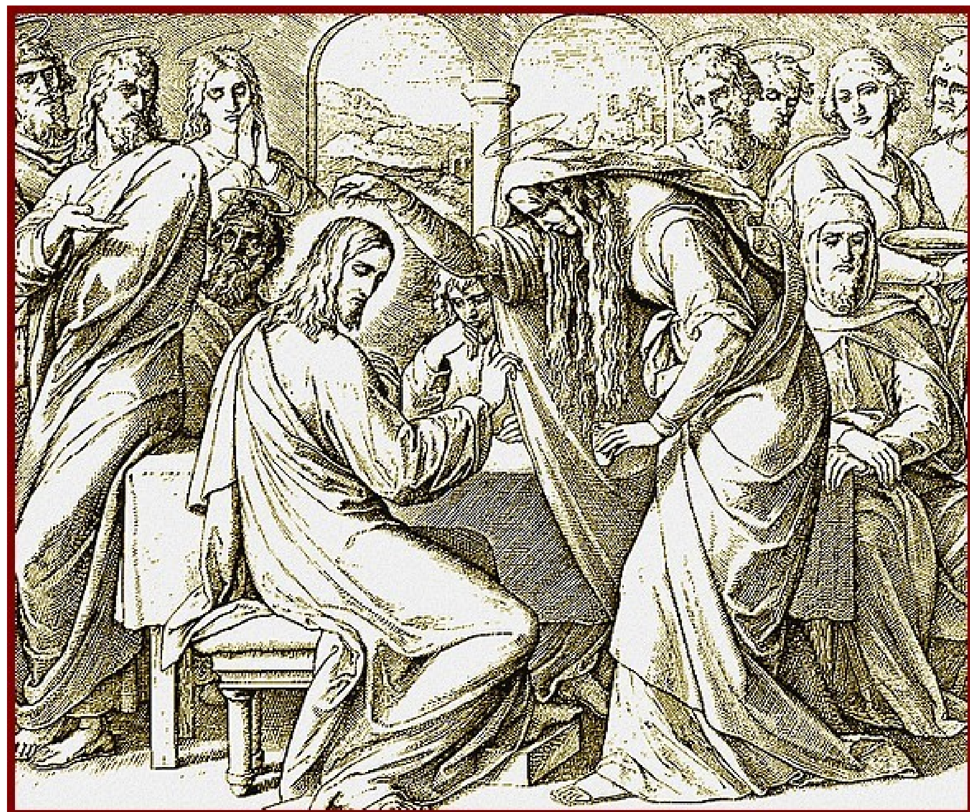
Către sfârşitul mesei, o tânără din Betania având un frate şi o soră, numiţi Lazăr şi Marta şi care locuia într-o casă vecină, intră în sala în care avea loc festinul, îmbrăcată magnific şi ducând un vas de alabastru plin cu parfum.

Toţi au recunoscut-o şi s-au mirat de venirea ei. Era cea mai căutată şi cea mai bogată dintre curtezanele

Ierusalimului, acest oraş de curtezane. Frumoasa păcătoasă se numea Maria-Magdalena.

Atunci, fără a părea că observă surprinderea mesenilor, umilă şi cu ochii coborâţi, ea se apropie de Iisus, pe care nu-l mai văzuse niciodată, dar pe care l-a recunoscut, fără îndoială, după surâsul său.

Şi cum Iisus era întins pe acel fel de pat pe care mesenii se culcă, având capul spre masă, iar picioarele către uşă, Magdalena îngenunchie şi începu să plângă cu lacrimi atât de abundente, încât spălă cu ele picioarele lui Hristos. Apoi le-a uns cu mir preţios conţinut în vasul de alabastru, şi le-a şters cu părul ei.



Hristos a lăsat-o să facă, aruncând o privire de o blândeţe nespusă acestei sărmane femei care se umilea

aşa la picioarele sale. Până atunci, toţi veniseră la el să-i ceară vindecarea infirmităţilor corpului şi nimeni, nici bărbat, nici femeie nu venise să-i ceară curăţirea sufletului.

Şi comesenii priveau uimiţi pe această frumoasă creatură, — îmbrăcată în veşminte de dantelă, cu lanţuri de aur scânteind la gât, cu mâinile acoperite de brăţări şi inele, care-i usca picioarele lui Iisus cu magnificul ei păr blond.

Iar stăpânul casei, acel bogat lepros, îşi zicea în sinea lui: „Am făcut rău că l-am adus aici pe acest om care nu este profet, căci dacă ar fi fost profet, ar fi ştiut cine este femeia care îl atinge şi s-ar fi îndepărtat de o atât de mare păcătoasă.”

Dar, atunci Iisus, care citea în sufletul fariseului, a zis cu glasul lui blând şi cu surâsu-i dulce:

— Simon, eu aş vrea să-ţi spun ceva.

— Ce anume? întrebă fariseul. Te ascult, vorbeşte!

— Un cămătar avea doi datornici: unul îi datora cinci sute de dinari, iar celălalt cincizeci. Cum nici unul dintre ei nu avea cu ce sa plătească, i-a iertat pe amândoi. Spune-mi Simone, după părerea ta, cine îi va fi mai recunoscător?

— Învăţătorule, răspunse Simon, fără îndoială că va fi acela căruia i-a iertat mai mult.

— Ai judecat bine, spuse Iisus.

Şi întorcându-se către Magdalena, zise:

— O vezi pe această femeie? Ea a făcut pentru mine, ceea ce tu nu ai făcut. Eu am intrat în casa ta, şi tu nu mi-ai dat apă să-mi spăl picioarele, pe câtă vreme ea, mi le-a stropit cu lacrimile ei şi mi le-a şters cu părul capului ei. Tu nu m-ai sărutat, pe când ea, dimpotrivă, de când a intrat aici, nu a încetat să-mi sărute picioarele. Tu nu mi-ai uns capul nici cu ulei, nici cu balsam şi nici cu mir, dar ea mi-a uns picioarele cu mir parfumat. De aceea îţi spun, multele ei păcate vor fi iertate, căci ea a iubit mult! Dar celui ce i se iartă puţin, iubeşte puţin.

Apoi, punând mâna pe capul păcătoasei, îi zise:

— Mergi, sărmană fiică a Evei, păcatele tale nu mai sunt, eu te fac curată înaintea lui Dumnezeu, ca în ziua când te-ai născut!

Magdalena se ridică bucuroasă, dedicând de atunci numai lui Iisus dragostea sufletului şi inimii sale.



Carl Heinrich Bloch - ***Învierea lui Lazăr*** (detaliu)

ÎNVIEREA LUI LAZĂR

În vremea aceea Iisus a făcut Paştele, nu la Ierusalim, ci în Betania şi după cum îi spusese lui Ioan şi lui Petru, Eli, cumnata lui Zaharia din Hebron, i l-a pregătit. După Paşte, Mesia a plecat din nou în Galileea, însoţit de binecuvântările poporului şi mai ales de cele ale Magdalenei, Martei şi ale lui Lazăr.

Iisus a continuat să îndeplinească marea operă de mântuire pe care o întreprindea. El vindeca fără încetare pe toţi cei care i se aduceau, fără a face deosebire între sectele cărora le aparţineau aceştia, sau dacă ziua în care erau aduşi era ziua de sabat. Îl interesau numai durerile bolnavilor şi temerile părinţilor acestora.

Fiecare îşi spunea:

— Iată-l pe acest om! în timp ce învăţaţii, medicii şi doctorii ne iau mult, şi ne lasă să murim, el ne vindecă pentru nimic, şi ne mai dă, pe lângă vindecare, îndemnuri şi sfaturi care ne deschid calea spre ceruri!

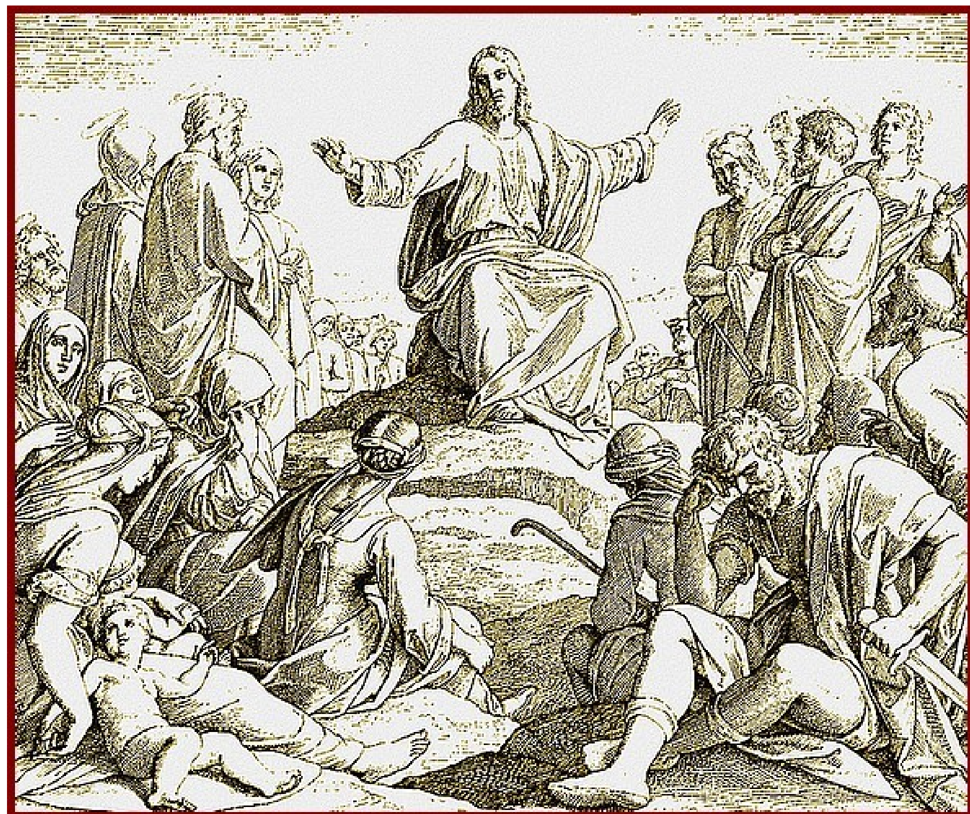
În timpul acestui ultim an el l-a lecuit pe lepros, pe servitorul sutaşului, pe posedatul orb şi mut, pe fiica Canaanencei şi pe orbul din Betsaida. În timpul acestui din urmă an a spus magnifica parabolă a seminţei bune şi a neghinei, a păstorului bun, a bunului samaritean, a servitorului bun şi râu, a oamenilor care nu vroiau să meargă la petrecere, cea cu oaia rătăcită, aceea a fiului risipitor. Toate aceste pilde sunt vii în mintea noastră şi mai mult încă, în inima noastră. În timpul acestui ultim an a luat pe lângă el pe Toma, Matei Vameşul, Iacov, fiul lui Alfeu, Levi, zis şi Tadeu, Simon, Canaanitul şi Iuda Iscarioteanul, care adăugaţi lui Petru, lui Andrei, Iacov cel Mare, Ioan, Filip şi Bartolomeu, ridică la doisprezece numărul apostolilor — şi aceasta fără a-i număra pe cei şaptezeci de ucenici care-i prefigurează pe cei şaptezeci de bătrâni ai lui Israel.

Pe atunci, având în urma lui acest cortegiu de minuni, şi în jurul lui, acest popor care-l adora, Iisus s-a gândit că a

venit timpul de a-şi rezuma doctrina într-un singur discurs. Noi am zice astăzi, într-o singură profesiune de credinţă.

— Veniţi cu mine pe munte, zise el, veniţi cu toţii, că am să vă vorbesc tuturor!

Şi mai mult de zece mii de persoane l-au urmat.



Ajuns pe munte, aruncându-şi ochii în jur văzu că toţi cei ce l-au urmat erau mai cu seamă desmoşteniţii acestei lumi, săracii, oprimaţii, nenorociţii, firi simple, inimi înecate în lacrimi, femei asemănătoare sorei Martei şi a lui Lazăr, — în sfârşit, această populaţie nefericită a marilor oraşe, care speră fără încetare că orice schimbare ce s-ar face i-ar aduce un viitor mai bun, că orice zi care se pregăteşte să înceapă îi va lumina mizeria, în faţa lui Dumnezeu, Iisus

simţi o mare milă pentru această mulţime, şi aşezându-se în mijlocul ei, spuse cu glasul lui blând şi plin de îndurare:

— Fericiţi cei săraci cu duhul, că a lor va fi împărăţia cerurilor! Fericiţi cei care sunt blânzi, că ei vor moşteni pământul! Fericiţi cei care plâng, că ei vor fi mângâiaţi! Fericiţi cei înfometaţi şi însetaţi de dreptate, pentru că ei se vor sătura! Fericiţi cei ce sunt îndurători, pentru că ei vor obţine îndurare! Fericiţi cei cu inima curată, că ei vor vedea pe Dumnezeu! Fericiţi cei ce ostenesc pentru pace, pentru că ei se vor numi fii lui Dumnezeu! Fericiţi cei prigoniţi, că a lor va fi împărăţia cerurilor!

Apoi adresându-se apostolilor şi ucenicilor, dar cu o voce destul de puternică pentru că toţi să audă îndemnurile sfinte, zise:

— Iar voi, luaţi aminte: în ziua în care oamenii vă vor copleşi cu blesteme, vă vor persecuta şi vor spune pe nedrept tot felul de răutăţi despre voi, şi totul din pricina mea, acea zi va fi pentru voi o zi de fericire! Veseliţi-vă atunci şi jucaţi de bucurie, pentru că o mare răsplată veţi căpăta în ceruri, şi tot aşa cum au fost prigoniţi profeţii înaintea voastră, veţi fi şi voi prigoniţi la rândul vostru. Voi sunteţi sarea pământului: dacă sarea îşi pierde puterea şi nu mai sărează, ea nu mai este bună decât de aruncat în vânt şi călcată în picioare de oameni! Voi sunteţi lumina lumii, şi nu se aprinde o lampă pentru a o pune sub obroc. Se aprinde o lampă pentru a o pune într-un candelabru, de unde să-i lumineze pe cei ce sunt în casă. Lumina voastră să lucească deci înaintea oamenilor pentru ca ei să vadă lucrările voastre bune şi să preamărească pe tatăl care este în ceruri! Dar vă zic vouă, dacă dreptatea voastră nu e mai tare decât aceea a cărturarilor şi fariseilor, voi nu veţi intra în împărăţia cerurilor. Aţi învăţat ce s-a spus pelor din vechime: „Să nu ucizi, căci cel ce va ucide va fi judecat!” dar eu zic că nu e vorba să ajungi până la omor, ci numai, cel care se va mânia împotriva fratelui său va merita să fie judecat. Cel ce va zice fratelui său: Raca! va merita să fie condamnat, iar cel ce va spune: „Tu eşti nebun!” va merita să ardă în focul gheenei! Dacă, aducându-vă ofranda la

altar, vă aduceţi aminte că fratele vostru are ceva împotriva voastră, lăsaţi-vă darul în faţa altarului şi mergeţi mai întâi să vă împăcaţi cu fratele vostru şi abia atunci să veniţi sa faceţi ofranda. Aceasta va fi de două ori mai plăcută Domnului! Ştiţi că s-a zis în vechime: „Să nu precurveşti.” Eu vă spun că oricine a privit o femeie cu gânduri vinovate, a şi comis, în inima sa, un adulter. — Era scris: „Oricine vrea să-şi părăsească femeia, îi va da un înscris prin care o repudiază.” Dar eu vă spun că oricine îşi va părăsi femeia, fără ca aceasta să fi comis un adulter, îl va comite el însuşi, iar bărbatul care se căsătoreşte cu femeia pe care o părăsise soţul ei fără a o repudia, comite un adulter. — Aţi mai învăţat că fusese spus celor din vechime: „Să nu juraţi strâmb, căci veţi da socoteală în faţa Domnului de toate jurămintele pe care le veţi face.” Eu vă spun să nu juraţi deloc, nici pe cer, pentru că acolo este tronul lui Dumnezeu, nici pe pământ, care este locul unde-şi pune piciorul Dumnezeu, nici pe Ierusalim, care este oraşul împăratului ceresc. Să nu juraţi nici pe capul vostru, căci nu puteţi face nici un fir de păr, alb sau negru. Mulţumiţi-vă numai să spuneţi: „Este aşa” sau „Nu este aşa” , şi tot ce veţi spune pe lângă aceste simple vorbe, va fi rău zis. Aţi învăţat că este scris: „Ochi pentru ochi şi dinte pentru dinte!” Eu vă zic să nu vă împotriviţi răului ce vrea să vi se facă şi dacă cineva v-a lovit pe obrazul drept întindeţi-i şi celălalt obraz. Dacă cineva are pretenţia să vă ia haina, lăsaţi-l şi daţi-i în plus şi mantaua voastră. Dacă cineva vă va sili să mergeţi cu el o mie de paşi, faceţi această mie de paşi cu el şi încă două mii pe deasupra. Daţi ceea ce vă cere şi nu respingeţi pe cel ce vrea să se împrumute de la voi. — Aţi învăţat că a fost zis: „Iubeşte-ţi aproapele şi urăşte-ţi duşmanul” . Dar eu vă spun: Iubiţi-i pe duşmanii voştri, faceţi bine celor care vă urăsc, şi rugaţi-vă pentru cei care vă asupresc şi care vă ponegresc, pentru ca voi să fiţi fii tatălui vostru care este în ceruri, care face să răsară soarele şi peste cei buni şi peste cei răi, care face să plouă şi pe câmpul celor drepţi şi pe acela al nedrepţilor. Căci dacă îi veţi iubi numai pe cei ce vă iubesc, ce merite

aţi avea? Vameşii nu fac aşa? Şi dacă voi nu-i salutaţi decât pe fraţii voştri, faceţi voi cu asta mai mult decât alţii? Păgânii nu fac tot aşa? Îngrijiţi-vă aşadar, să fiţi atât de desăvârşiţi cum tatăl vostru ceresc este desăvârşit. Feriţi-vă să împliniţi faptele voastre bune în faţa oamenilor pentru a fi priviţi de ei. Atunci când faceţi pomană, să nu ştie stânga ce face dreapta. De asemenea când vă rugaţi, nu vă asemuiţi fariseilor care se ţin mândri în sinagogă şi la răspântii, pentru a fi văzuţi de alţi oameni. Voi însă, intraţi în odaia voastră şi cu uşa încuiată, rugaţi-vă tatălui în singurătate, iar tatăl vostru carele vede totul, vă va răsplăti. Voi să-l rugaţi astfel:

„Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele tău! Vie împărăţia ta; facă-se voia ta, precum în cer, aşa şi pe pământ. Pâinea noastră, cea de toate zilele, dă-ne-o nouă astăzi; Şi ne iartă nouă păcatele noatre, aşa cum iertăm şi noi pe cel ce greşeşte faţă de noi,

Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Amin.” Iisus a mai spus multe alte lucruri, care s-au întipărit adânc în memoria celor ce-l ascultau, iar când a terminat, toţi continuau să asculte şi nici unul nu s-a ridicat.

Iisus însă s-a scultat, şi toată această mulţime, înţelegând că predica se terminase, exclamă într-un singur glas:

— Mulţumim, învăţătorule! căci am auzit astăzi, din gura ta, lucruri pe care nu le-am mai ascultat vreodată, şi pe care nimeni nu ni le-a spus până acum! Mulţumim, învăţătorule căci tu ne-ai învăţat aşa cum trebuie să o facă un Dumnezeu şi nu cum fac saducheii şi fariseii.

Şi nimeni nu credea că, predicând dragostea, devotamentul şi credinţa, Iisus îşi pronunţase propria lui prigonire.

Dar el o ştia. El ştia că ziua lui era aproape. Astfel, abia se împlinise o lună decând făcuse această predică, şi se hotărî să nu mai lase nici o îndoială ucenicilor săi asupra divinităţii sale.

Atunci, luând pe cei trei apostoli mai iubiţi, Petru, Iacov şi Ioan, îi duse pe acelaşi munte unde făcuse să cadă

asupra mulţimii, mana cuvântului său, şi care se crede a fi muntele Tabor.

Acolo, Iisus începu să se roage, şi pe măsură ce se ruga, faţa lui se înconjura de raze şi sfârşi prin a deveni strălucitoare ca soarele. Roba sa roşie şi mantaua albastră se schimbară în veşminte albe ca zăpada, iar picioarele lui părăsind solul, rămase suspendat deasupra pământului.

Cei trei apostoli priveau în tăcere, ţinându-se de mâini şi cu spaima în suflet, când deodată văzură că Iisus nu mai era singur, şi ei recunoscură într-o parte a sa pe Moise şi în cealaltă pe Ilie.



Amândoi erau plini de slavă şi de strălucire şi ambii îi vorbeau despre ieşirea lui din această lume, care trebuia să aibă loc de îndată, la Ierusalim.

Atunci, apăru un nor, şi spaima apostolilor se mări văzându-i pe Iisus, Moise şi Ilie intrând în acest nor. Şi pe dată, el deveni strălucitor şi din el se auzi un glas care zicea:

„Acesta este fiul meu prea iubit. Ascultaţi-l deci, şi credeţi tot ce vă va spune!”

Când vocea s-a stins, norul a dispărut şi Iisus s-a găsit singur cu cei trei apostoli.

Aceştia l-au întrebat atunci despre ce au vrut să zică Moise şi Ilie când au vorbit despre ieşirea lui din lumea la Ierusalim.

Şi de atunci, Iisus începu să le spună ceea ce nu le zisese încă pentru ca ei să ştie, că el trebuia să meargă la Ierusalim, că va suferi acolo multe din partea senatorilor, saducheilor şi fariseilor, iar în cele din urmă va fi dat morţii.

Cum cei trei apostoli au pălit la această ştire, Iisus le-a spus:

— Dar este scris că eu voi lupta şi voi învinge moartea; nu fiţi îngrijoraţi de această moarte, căci eu voi învia a treia zi!

Poate că în ajun ei s-ar mai fi îndoit dar după cele ce au văut, au crezut din toată inima.

Iisus a plecat în taină la Ierusalim. Decis să moară, a vrut cel puţin să-şi aleagă momentul morţii sale.

El a ajuns în oraşul sfânt pentru sărbătoarea Tabernacolelor.

Peste tot pe unde trecea Iisus era ca raza ce iluminează cerul. Pe când traversa un sat din Galileea, întâlni zece leproşi care fuseseră aruncaţi afară din sate, izolaţi de orice contacte, erau atât de hidoşi de văzut, încât nu îndrăzneau să se privească între ei şi nici chiar printre cei asemenea lor nu se puteau arăta. Auzind de sosirea lui, s-au târât înspre el, şi de departe îi strigau umili şi cu inima plină de credinţă:

— Iisus, învăţătorul nostru! Iisus, Domnul nostru! Iisus, speranţa noastră, ai milă de noi!

Iisus i-a auzit şi din locul unde era, le-a zis:

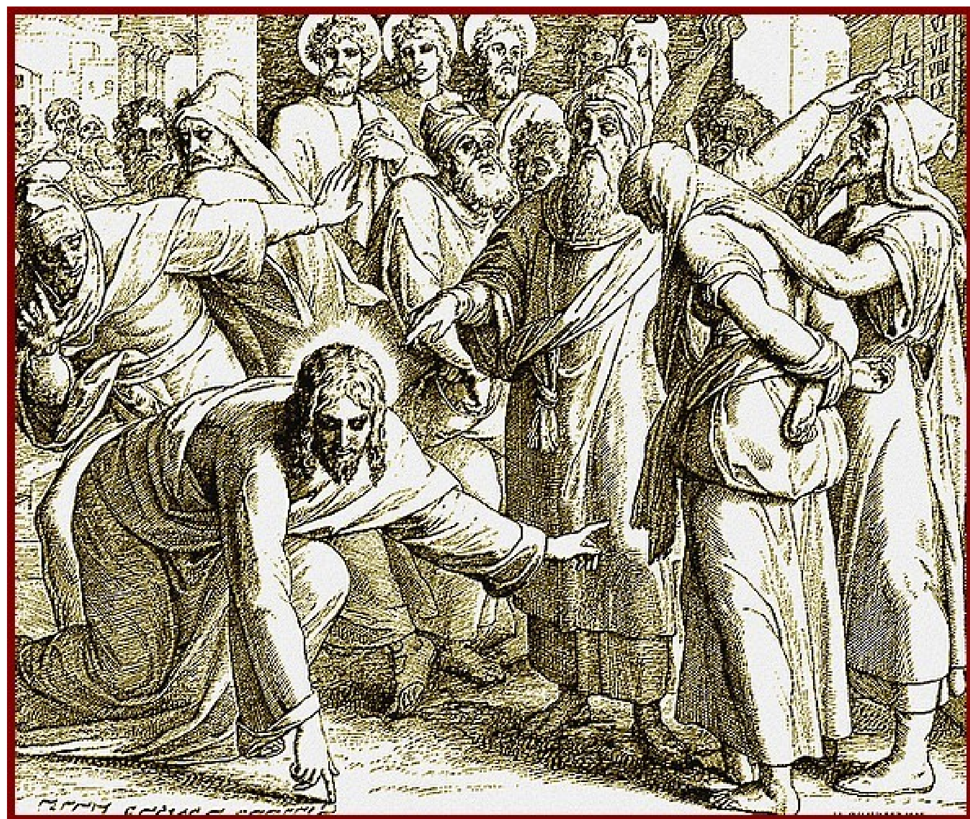
— Mergeţi şi arătaţi-vă preoţilor!

Şi, când au ajuns în faţa preoţilor care cunoşteau această boală şi care pronunţau anatema împotriva celor bolnavi, aceştia i-au găsit complet însănătoşiţi.

Îndată ce Iisus a sosit la Ierusalim, a început să predice în templu, şi stând în picioare în locul de unde îi gonise pe neguţători, striga:

_ Dacă îi este sete cuiva, să vină la mine şi va bea; din sufletul celui care crede în mine vor curge izvoare de apă vie!

În sfârşit, pe când cărturarii şi fariseii, prinseseră o femeie în adulter şi se pregăteau să o ucidă cu pietre, după legea lui Moise, pentru a-l ispiti au adus-o în faţa lui Iisus astfel ca acesta să se pronunţe fi pentru condamnare, ceea ce l-ar fi acuzat de cruzime, fie pentru o achitare, fapt care l-ar fi învinuit de sacrilegiu.



— Învăţătorule, i-au spus ei, am surprins pe această femeie în adulter, ori, tu ştii că legea lui Moise ne porunceşte să o ucidem cu pietre.

Femeia era tânără, era frumoasă şi în faţa unei morţi crude, ea plângea.

Iisus i-a văzut lacrimile şi a răspuns.

— Acela dintre voi care este fără păcat, să arunce primul piatra!

Cărturarul şi fariseu cercetându-şi conştiinţa, au înţeles că acela care le dăduse un asemenea răspuns vedea până în adâncul sufletului lor. Atunci au plecat pe tăcute, unul după altul, astfel că Iisus şi femeia păcătoasă au rămas singuri.

Iisus privi în jurul lui şi văzând că acuzata fusese iertată prin forţa cuvintelor lui, o întrebă:

— Femeie, unde sunt cei care vreau să te omoare?

— Eu nu-i mai văd, răspunse ea, încă tremurând.

— Nici un tribunal nu te-a condamnat? întrebă Iisus.

— Nici unul, răspunse ea.

— Atunci nici eu nu te voi condamna, o, sărmană creatură! Tatăl meu m-a făcut mântuitor şi nu judecător! Mergi deci, şi nu mai păcătui!

După asemenea fapte şi cuvinte era imposibil ca Iisus Hristos să rămână necunoscut la Ierusalim. Prezenţa lui acolo a fost relevată de strigătul unanim al duşmanilor săi şi mai ales de rumoarea poporului, care îl urma pretutindeni, zicând:

— Acest om este un adevărat profet!

Alţii spuneau:

— Este mai mult decât un profet, este chiar Mesia. Amintiţi-vă cuvintele lui Ioan-Botezătorul, mărturisind că el, Ioan, nu era decât apostolul, iar Iisus era fiul lui Dumnezeu.

Este adevărat că unii ziceau, dimpotrivă:

— Acest om vine din Galileea, iar Hristos trebuie să vină, nu din Galileea, ci din Betleem, pentru că el trebuie să fie din spiţa şi din oraşul lui David.

Dar toţi îl ascultau cu aviditate, întrucât fiecare din cuvintele sale răspundea nevoilor acestor suflete bolnave de oprimare, acestor trupuri suferinde de mizerie.

De aceea, arcaşii care primiseră ordinul de a-l aresta pe Hristos, atunci când l-au găsit în mijlocul unei gloate fermecate de vorbele lui, fie că la rândul lor au fost atinşi de acele vorbe, fie că s-au temut de o răscoală populară, n-au îndrăznit să-l prindă.

Ei s-au întors deci cu mâna goală, la prinţii preoţilor şi la farisei, care i-au întrebat:

— De ce nu l-aţi arestat pe acest om şi nu l-aţi adus aici?

Arcaşii clătinând din cap, au răspuns:

— Nicicând n-a vorbit cineva ca acest om!

La acest răspuns, fariseii s-au speriat.

— Dar, ziseră ei arcaşilor, chiar voi aţi fost ademeniţi, ca şi ceilalţi?... Aţi văzut voi în jurul lui senatori sau bărbaţi din marele Consiliu?

— Nu, răspunseră arcaşii, dar noi am văzut acolo un număr mare de oameni din popor, o mulţime de oameni din oraşul nou şi din satele din împrejurimi.

— Atunci, ziseră fariseii, toţi cei din jurul lui nu sunt decât poporeni, oameni fără adăpost, vagabonzi, oameni fără Dumnezeu... Întoarceţi-vă dar, şi arestaţi pe acest om!

Dar unul din senatori se ridică.

— Legea noastră, spuse el, nu permit ca un om să fie arestat, fără o judecată a marelui Consiliu, şi noi nu avem dreptul de a condamna pe nimeni, fără a-l asculta pe acuzat.

— Şi tu eşti galileean, Nicodime? strigară atunci mai mulţi. Citeşte Scriptura şi vezi că nu poate să vină vreun profet din Galileea.

Nicodim nu răspunse nimic, totuşi cuvântul lui avea puterea pe care o are întotdeauna glasul unui om drept şi stimat, aşa că fiecare s-a închis în sine şi nu s-a luat nici o hotărâre.

Totuşi, Iisus, care-i văzuse pe arcaşi, şi care îşi alesese dinainte Paştele următor drept timp al morţii sale, s-a retras

din Ierusalim, pornind la întâmplare pe primul drum ieşit în cale.

El mergea întotdeauna urmat de popor. În acest timp, a redat vederea unui orb din naştere, a spus parabola bunului păstor, i-a anunţat pe farisei că vor muri în păcatul lor.

Pe când ţinea o predică, iată că vine la el un mesager, plin de praf, care îl anunţă:

— Eu vin din Betania şi sunt trimis de Magdalena şi de Marta, sora ei. Amândouă m-au însărcinat să-ţi spun că fratele lor, Lazăr este grav bolnav.

— Bine, răspunse Iisus, nimic nu ne grăbeşte: această boală este pentru cea mai mare cinstire a lui Dumnezeu şi pentru că Mesia să fie proslăvit.

Şi mesagerul s-a dus înapoi.

Iar Iisus a mai rămas câteva zile, încă, în locul unde era, pe urmă a zis apostolilor:

— Acum să mergem, să-l vedem pe Lazăr!

Faptul n-a mirat pe nimeni, că se ştia că Iisus îndrăgea mult această familie.

Şi el a adăugat:

— Haideţi! Prietenul nostru Lazăr doarme, eu vreau să-l trezesc!

Ucenicii îl urmau fără să înţeleagă. Numai rareori, în afară de Petru, îl întrebau asupra sensului limbajului său figurat. Ei ştiau că acest limbaj se explică întotdeauna, de la sine.

Astfel, crezând că este vorba de un somn obişnuit, ei răspunseră:

— Doamne, dacă doarme, se va însănătoşi.

Dar Iisus, replică:

— Lazăr este mort!

Şi pe când ucenicii se mirau că el a lăsat să moară un om pe care îl numea prietenul lui, Hristos le zise:

— Haideţi, veniţi, căci totul s-a făcut prin voinţa lui Dumnezeu şi pentru ca cei ce se îndoiau, să creadă.

Unii încă şovăiau, zicând:

— Dar noi suntem proscrişi, învăţătorul nostru este proscris, şi ne vom întoarce la Ierusalim, nu se poate să nu ni se întâmple o nenorocire!

Toma le zise ucenicilor:

— Să mergem cu învăţătorul, pentru a avea aceeaşi soartă ca a lui, şi dacă el va muri, să murim şi noi cu el!

Iisus îl privi tandru şi îi spuse:

— După cele ce ai spus, Tomo, dacă tu te vei mai îndoi vreodată, tu vei avea dinainte iertarea.

Şi porniră pe drumul spre Betania.

În drum, Iisus o întâlni pe Marta. Sărmana soră nemângăiată venise înaintea lor.

— Vai! strigă ea cum îl zări, dacă ai fi fost aici, Doamne, nefericitul meu frate n-ar fi murit! De ce nu aţi fost aici, sau pentru ce n-aţi venit atunci când v-am chemat?

Şi zicând acestea, era scăldată în lacrimi şi îşi frământa mâinile de durere.

Iisus îi răspunse:

— Nu mai plânge Maria, fratele tău va învia!

— Da, spuse Marta, în ziua învierii, cu toţi ceilalţi oameni.

Dar Iisus, întrerupând-o cu un gest, zise:

— Eu sunt învierea şi viaţa şi cine crede în mine, va trăi, chiar de ar fi mort, şi oricine trăieşte şi crede în mine, nu va muri niciodată... Răspunde-mi din adâncul sufletului, crezi lucrul acesta, Marta?

Marta strigă:

— Da, Doamne, cred!... Da, eu cred că tu eşti Hristosul! eu cred că tu eşti fiul lui Dumnezeu, trăind! Eu cred că ai venit în această lume pentru a ne răscumpăra pe toţi!

Atunci, ea alergă spre casă, şi găsind-o pe Magdalena stând şi plângând în mijlocul unui mare cerc de prieteni care veniseră din Ierusalim pentru a încerca să le consoleze pe cele două surori, ea îi spuse încet:

— Domnul vine, este foarte aproape de aici.

Îndată faţa Magdalenei se lumină, lacrimile îi încetară. Ea se sculă şi fără să zică nimic, se repezi la poartă şi alergă înaintea lui Iisus.

Căci, dacă Marta credea, ea, sărmana păcătoasă, credea cu şi mai mare tărie. Pentru că după toate amorurile ei profane, urmase o singură dragoste, dragoastea divină.

Iată pentru ce s-a precipitat înaintea Mântuitorului iar inima ei purificată, zbura înaintea ei cu aripi atât de albe, încât păreau a fi acelea ale unei porumbiţe.

Evreii care o înconjuraseră, şi care o văzură ieşind aşa, îşi ziseră unii altora:

— Sărmană femeie! Ea se duce, în durerea ei, să plângă la mormântul lui Lazăr. S-o urmăm şi să plângem cu ea.

Dar Magdalena nu se opri înaintea mormântului, ea trecu mai departe, mulţumindu-se să trimită spre veneratul mormânt un gest de durere amestecat cu speranţă.

Evreii au continuat să o urmeze.

Atunci, ei au văzut în depărtare un grup numeros, în fruntea căruia mergea un bărbat cu o înfăţişare calmă şi mersul sigur.

Magdalena l-a recunoscut pe Iisus înainte de a se apropia şi îndrăznind, fără îndoială datorită umilinţei, să meargă până la el, ea căzu în genunchi, cu braţele întinse şi strigând cu aceea ardoare pasională care-i arsese inima cu atâtea focuri terestre:

— O, Doamne! Doamne! Dacă ai fi fost aici, fratele meu n-ar fi murit!

Atunci, văzând că ea plângea, ca şi cei ce o însoţeau, Iisus se înfioră, şi fiind tulburat, întrebă cu un glas uşor schimbat:

— Unde l-aţi depus pe acest mort atât de iubit?

— Oh! Vino şi vezi Doamne, strigă Magdalena, te voi duce la mormântul lui.

Iisus o urmă şi toţi îl urmară. El plângea.

Iar evreii ziceau, arătându-şi-l între ei:

— Vedeţi cum îl iubea! Uitaţi-vă cum plânge!

Iar alţii răspundeau:

— De ce nu a venit la el atunci când a fost chemat? El care vindecă pe orbi şi pe paralitici, ar fi putut desigur să-l vindece.

Au ajuns astfel la mormânt, unde Marta era îngenunchiată.

Şi Iisus a întrebat:

— Aici este mormântul prietenului meu Lazăr?

— Sub această piatră, răspunse Marta. Cât despre Magdalena, ea avea inima atât de apăsată de durere şi atât de fremătândă de speranţă, încât încerca în zadar să vorbească: din gura ei ieşeau frânturi de fraze, trunchiate de suspinele ce-i ieşeau din piept.

Iisus privi pe cele două femei cu blândeţe, şi spuse celor de faţă:

— Ridicaţi această piatră!

— Dar, răspunse Marta, gândeşte-te Doamne că sunt patru zile de când fratele nostru Lazăr zace în mormânt, că a început să putrezească şi deci miroase greu.



Atunci Iisus întinse mâna, zicând:

— Ridică-te tu singură, piatră a acestui mormânt!... Lazăre, ieşi afară!

Piatra se ridică, parcă împinsă de mâna mortului, şi au putut vedea pe răposatul în mormântul său, înfăşurat în giulgiu şi legat cu fâşii de pânză.

Şi Lazăr s-a ridicat la rândul lui, în mijlocul spaimei ce-i cuprinsese pe toţi şi care nu avusese încă timp să se preschimbe în bucurie.

Atunci Iisus a zis:

— Dezlegaţi-l şi lăsaţi-l să umble!

Marta şi Magdalena s-au repezit la Lazăr, rupându-i linţoliul, desfăcând legăturile şi strigând:

— Slavă lui Dumnezeu!... Slavă Domnului Iisus!... Minune!

Şi Lazăr repeta după ea, cu un glas şi mai vibrant încă:

— Slavă lui Dumnezeu!... Slavă Domnului Iisus!... Minune!

După cum promisese Mesia, Lazăr a fost înviat. Niciodată Hristos nu făcuse o minune mai vădită, mai publică, mai extraordinară. Astfel, cei ce asistaseră au alergat, aproape înnebuniţi, până la Ierusalim, povestind cele ce văzuseră şi strigând:

— Da, acum Mesia este cu adevărat printre noi!

La rândul lui, Iisus s-a retras la marginea deşertului, în oraşul Efrem, şi, pe când Marta şi Magdalena, ca şi mai ales cel înviat, încercau să-l reţină printre ei, Iisus le spuse:

— Timpul meu nu a venit încă. Mă voi întoarce să iau o ultimă masă cu voi de Paştele ce se apropie.

Şi el se îndreptă spre deşert şi se pierdu din ochii lor.



David Roberts — *Căderea Ierusalimului* (detaliu)

NENOROCIRILE IERUSALIMULUI

Răsunetul minunii se răspândise nu numai la Ierusalim, ci şi în împrejurimi. Venea lume din toate părţile, de la Ghetsemani, din Anatot, Betel, Silo, Gabaon, Emaus, Betleen, Hebron şi chiar din Samaria, pentru a-l vedea şi pentru a-l atinge pe Lazăr. După ce l-au văzut şi l-au pipăit, mulţi se îndoiau încă de ochii şi de mâinile lor, mai ales cei care-l duseseră pe ultimul drum:

— Noi l-am văzut murind, noi l-am văzut în giulgiu, noi l-am văzut înmormântat!

Dar, cu cât bucuria acestei minuni era mai mare printre săracii din popor, cu atât era mai mare consternarea pentru farisei, împotriva cărora predica Iisus, şi printre irodieni, care datorau tetrarhului Irod, cel care datora totul romanilor şi care se temea fără încetare că un nou Iuda Macabeul ar putea să-i elibereze pe evrei de sub jugul străinilor.

Acest jug era ruşinos, dar aurit!

Fariseii ziceau:

— Să ne ferim de acest om, care face minuni pe care noi nu putem să le facem!

Irodienii ziceau:

— Dacă acest om nu va fi arestat, va avea loc o nouă revoltă în Iudeea şi romanii vor veni şi vor distruge oraşul!

Iar bogaţii se temeau, pentru că — aşa după cum spunea Iisus — nu ei aveau bogăţia, ci bogăţia îi avea pe ei.

Începând din acel moment, fariseii şi irodienii nu aveau în gând decât un singur lucru: să-l omoare pe cel pe care fariseii îl numeau un blasfemator, iar irodienii, un rebel.

Ei aveau de partea lor pe marele preot Caiafa, care le-a făgăduit moartea vinovatului.

Dar în zadar îl căutau ei pe Iisus în Ierusalim şi în împrejurimi. Iisus, după cum am spus, era la marginea deşertului, unde îşi aştepta ceasul morţii sale.

Ora venea, Paştele se apropia, Iisus zise:

— Să mergem la Ierusalim!

Trebuia să treacă iar prin Samaria.

Ori să meargă la Ierusalim pentru a face acolo Paştele, însemna mai mult decât oricând să se declare evreu şi anti-Samaritean.

Ca urmare, primul oraş din Samaria în care Iisus şi ucenicii săi s-au prezentat, le-a refuzat ospitalitatea.

Ceea ce văzând, doi dintre apostoli, neputând să sufere afrontul făcut învăţătorului lor, au zis:

— Doamne, nu vrei să zicem focului din cer să coboare şi să ardă acest oraş?

Iisus surâse, căci văzu că apostolii începeau să cunoască puterea lui şi pe a lor, dar îi opri îndată, pentru ca ei să nu fie împinşi de mânie.

— Gândul meu nu vă îndeamnă la asta, le spuse el, pentru că fiul omului nu a venit să-i piardă pe oameni, ci ca să-i mântuiască!

Atunci şi-au continuat drumul spre Ierusalim.

La o leghe de oraş, Iisus s-a oprit.

— De data aceasta, zise el, toate proorocirile profeţilor, se vor îndeplini. Ascultaţi deci, pentru ca fiecare din voi să ştie bine unde merge. Fiul omului va fi dat prinţilor, preoţilor, cărturarilor şi bătrânilor; ei îl vor condamna la moarte şi-l vor da păgânilor, care îşi vor bate joc de el, îl vor scuipa în obraz şi îl vor biciui; dar a treia zi, el va învia!

Iar credinţa în această înviere era atât de mare printre unii apostoli, încât doi dintre cei doisprezece s-au apropiat de Iisus şi i-au zis:

— Învăţătorule, noi vrem să ne împlineşti ceea ce îţi vom cere.

Ei erau Iacov şi Ioan.

— Ce doriţi să vă împlinească cel ce va muri? îi întrebă Iisus.

— Fie ca spre cinstirea noastră, îi răspunseră ei, noi să fim aşezaţi unul la dreapta şi celălalt la stânga ta.

— Cererea voastră se va împlini, pentru că voi aveţi credinţă, le răspunse Iisus.

Vineri — opt zile înaintea aceleia pe care moartea lui Hristos o va face Vinerea Mare — au ajuns în Betania.

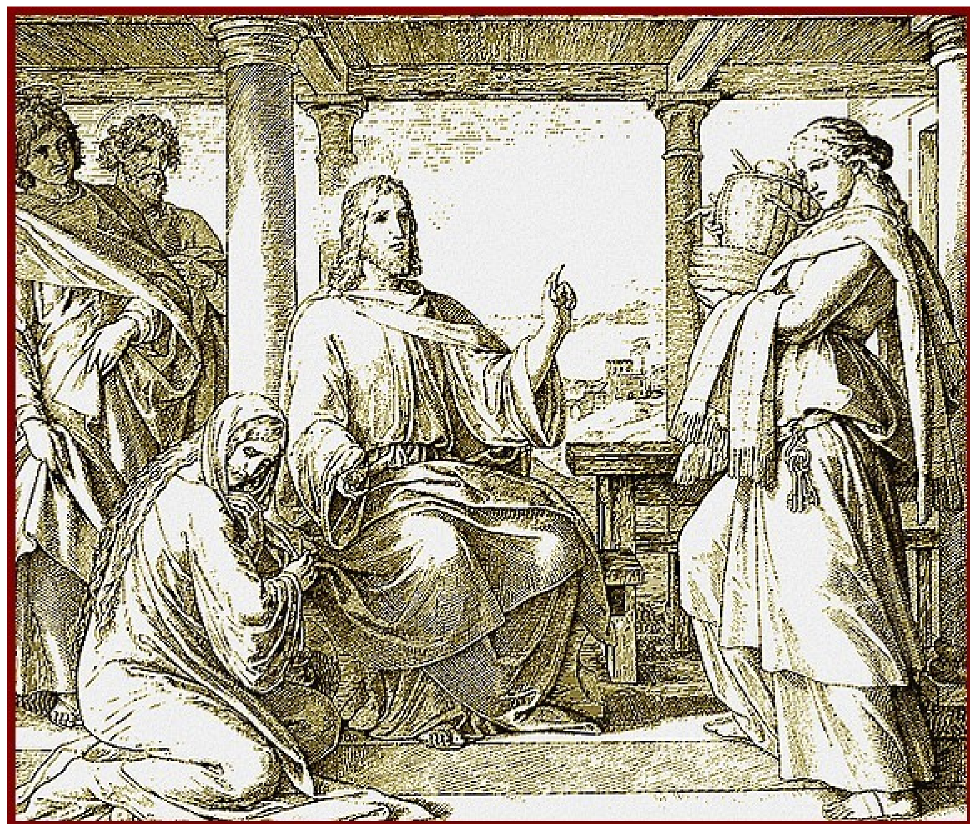
Ucenicii îl precedaseră pe Iisus, astfel că masa îl aştepta la acelaşi Simon, unde mai mâncaseră o dată.

Sosind, s-au aşezat la masă cu toţii; dar cum femeile nu puteau să mănânce cu bărbaţii şi în timp ce Maria se ocupa cu servitul, Magdalena s-a aşezat jos, pe duşumea, la picioarele Mântuitorului, sorbind fiecare cuvânt ce ieşea din gura lui.

Atunci Maria a întrebat-o:

_ De ce pierzi tu timpul acolo, Magdalena, în loc să vii să mă ajuţi?

— Eu ascult, răspunse Magdalena.



Şi pe când ea îl întrebă din ochi pe Iisus pentru a şti dacă ea trebuia să se scoale şi să meargă să o ajute pe sora ei sau să rămână aşezată aproape de Iisus şi să-l asculte, acesta îi spuse:

— Rămâi, copului meu, tu ai ales pentru tine, partea cea bună.

Magdalena a rămas deci, continuând să asculte.

Apoi, la sfârşitul mesei, ea se ridică, ieşi, dar se reîntoarse aproape îndată, aducând cu ea, într-un vas de alabastru, o măsură de mir, cu care a spălat picioarele lui Iisus, pe care le-a şters ca şi prima dată, cu părul ei.

După care, ea a spart vasul, care valora dublu cât parfumul, după ce vărsase restul lichidului pe capul lui Hristos.

Atunci Iuda, unul din apostoli, nu-şi putu reţine o mişcare de invidie şi strigă:

— E păcat să risipeşti astfel o licoare atât de scumpă şi să spargi un asemenea vas; s-ar fi putut vinde cu trei sute de dinari, şi dărui apoi cei trei sute de dinari, săracilor!

Iisus îl privi trist pe Iuda, căci vedea ce se petrece în sufletul lui şi că el nu vorbea astfel spre folosul săracilor, ci datorită orgoliului propriu.

Atunci, cu un glas al cărui ton era atât de melancolic, încât în ochii unora se iviră lacrimi, el zise:

— Iuda, pentru ce te îngrijeşti de această femeie? Gândul ei cel bun o animă. Voi aveţi mereu săraci printre voi şi puteţi să-i ajutaţi oricând, dar pe mine nu mă veţi avea mult timp printre voi... Ea păstrase acest mir pentru înmormântarea mea şi ea mi-a parfumat corpul înainte, mulţumesc, Magdalena!

Cei cărora Iisus le prezisese moartea lui au înţeles singuri, dar Magdalena nu a înţeles şi, privindu-l pe Iisus cu teamă, a întrebat:

— Ce spui tu, doamne Iisuse?

— Aşteaptă, vei vedea, spuse trist Iisus. Ţie îţi promit, sărmană păcătoasă, că îţi voi apărea mai întâi, drept răsplată, pentru marea durere pe care te voi face să o suferi.

— Eu nu înţeleg, zise Magdalena, dar nu am nevoie să înţeleg, pentru că eu cred în tine, Doamne.

Iisus a petrecut ziua de sabat cu Marta, Magdalena şi Lazăr, iar duminică dimineaţa a pornit la drum. Marele număr de străini care veneau neîncetat în Betania a răspândit vestea intrării sale în Ierusalim şi a împins dincolo de porţi toată gloata poporului.

Lazăr oferise un cal lui Iisus, dar acesta îi răspunsese:

— Calul este simbolul războiului şi eu vin să aduc nu războiul, ci pacea. De altminteri, în satul Betfaghe este ceva pregătit.

Şi au pornit la drum.

Când au ajuns în apropierea Betfagheei, el a chemat pe doi dintre ucenicii săi şi le-a spus:

— Mergeţi în acest sat care este în faţa voastră şi acolo veţi găsi o asină şi un asin pe care mi-i veţi aduce.

— Dar dacă proprietarul s-ar opune ca noi să-i luăm? întiebă unul din cei pe care îi trimitea Iisus.

— Veţi răspunde că Mântuitorul are nevoie de ei, zise Iisus, şi atunci el vă va lăsa să-i luaţi.

Cei doi ucenici au luat drumul satului, de unde s-au întors aducând asina şi asinul.

Apostolii au acoperit asinul cu veşmintele lor şi Iisus s-a urcat deasupra, în timp ce restul poporului îl preamărea pe Mesia, fiecare în felul său, unii aşternându-şi mantalele sub picioarele lui, alţii întinzând frunze de palmier sau culegând flori şi aruncându-le în drumul lui, strigând cu toţii: „Osana!”

Ajuns lângă o stâncă ce domina oraşul el se opri şi, privind Ierusalimul şi lăcrimând, zise:

— O, Ierusalime! dacă ai recunoaşte cel puţin, în această zi de slavă ce ţi s-a dat, pe acela ce îţi aduce pacea! Dar nu! Tu ai ochii acoperiţi, o Ierusalime, oraş orb, căruia nu ştiu cum să-i redau lumina! Aşa că tu vei vedea acele zile ale nenorocirii, când duşmanii te vor înconjura cu şanţuri, te vor închide din toate părţile, te vor cuceri, te vor distruge pe tine şi pe copiii tăi, te vor arde de pe suprafaţa pământului. Şi când acea zi va veni, nu va mai rămâne din

tine, piatră peste piatră, pentru că tu n-ai recunoscut Ierusalime, timpul când Domnul te-a cercetat!

Şi, din acea zi, piatra de pe care Iisus pronunţase acele cuvinte s-a numit Piatra Proorocirii.

Iisus şi-a continuat drumul, a traversat podul Cedronului, pe când unii dintre cei ce-l aşteptau au venit înaintea lui, zicând:

— Cum vei face ca să intri în oraş, Mântuitorule? Iată că porţile s-au închis în urma noastră.

Dar Iisus le-a spus:

_ Să mergem totuşi! Omul poate să ma ignore, dar lemnul, focul mă cunosc: poarta la care voi ajunge, se va deschide înaintea mea.

Atunci, el merse drept la poarta Aurită, în mijlocul a mai mult de zece mii de oameni care-i făceau alai.

Cum ajunse la douăzeci de paşi de poartă, cele patru canaturi, căci poarta era dublă, se deschiseră de la sine şi de pe această parte se putea intra în oraş, trecând pe sub două bolţi, separate printr-un singur stâlp.

Când poporul văzu porţile deschizându-se singure, scoase strigăte puternice de bucurie şi de victorie, căci poporul triumfa în persoana acestui învingător, care îşi alesese ca simbol cumpătarea şi răbdarea.

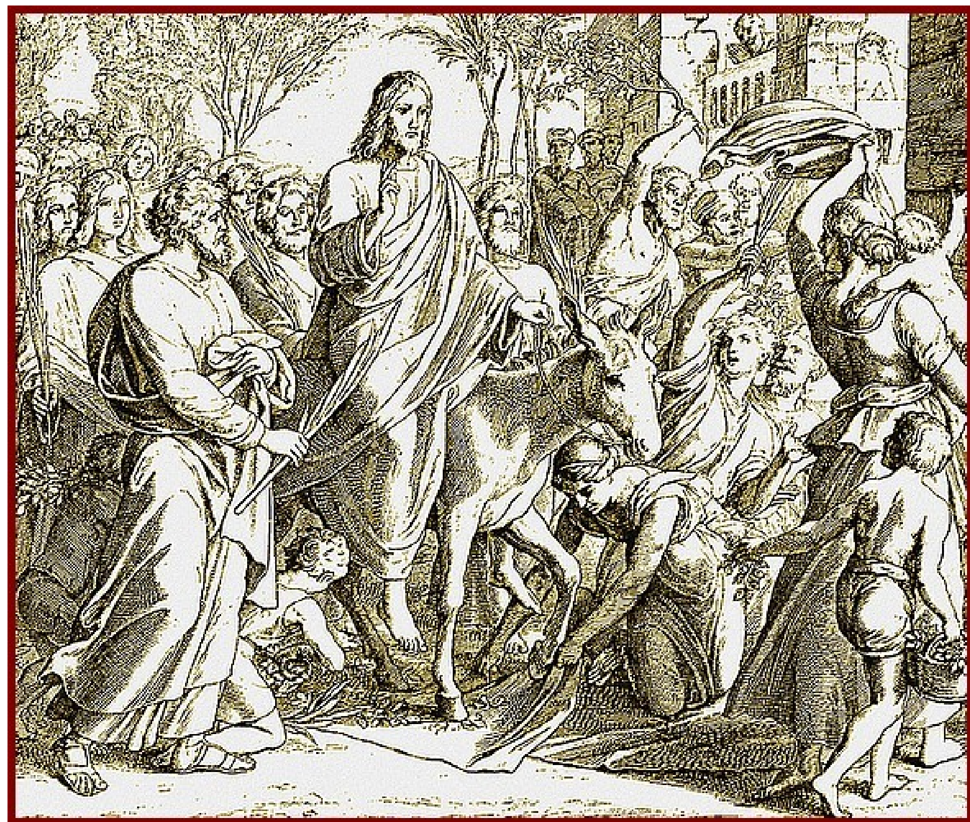
Atunci, mai mult decât oricând, frunzele de palmier se agitau, florile erau aruncate în drumul lui, mantalele acopereau drumul, iar strigăte numeroase, răsunau:

— Slavă întru cel de sus! Binecuvântat să fie acel ce vine în numele Domnului!

Prin dubla deschidere, Iisus mergea în frunte, iar gloata se răspândea prin oraş. Hristos făcu înconjurul templului, ieşi prin poarta occidentală, trecu prin teatru şi prin palatul Macabeilor, merse de-a lungul muntelui Acra, evitând Sionul, unde erau palatele lui Ana şi Caiafa şi întrucât prezenţa lui ar fi putut produce tulburări, trecu din oraşul de jos în al doilea oraş, din cel de-al doilea, în Bezeta şi reveni la templu pe lângă palatul lui Pital şi piscina Probatică,

Cei care nu ştiau încă cine era Iisus, în cea mai mare parte oameni străini de Ierusalim, întrebau cu uimire:

— Cine este acest om pe care tot poporul îl urmează şi-l aclamă? Iar cei ce-l însoţeau pe Iisus răspundeau:



— Este Iisus, este profetul din Nazaretul Galileei.

Atunci strigatele şi aclamaţiile s-au înteţit, tinerii alergau, bătrânii se târau, iar copiii, chiar cei mai mici — acei copii pe care Iisus îi lăsa întotdeauna să vină la el — se alăturau bărbaţilor, femeilor, bătrânilor strigând împreună:

— Slavă fiului lui David! Binecuvântat fie cel ce vine în numele Domnului! Să fie binecuvântat regele lui Israel!

Şi atunci se putea vedea cum ieşeau cu greu din mulţime, prinţii preoţilor, cărturarii şi fariseii şi cum se

îndepărtau consternaţi, acoperindu-şi faţa cu mantalele, zicând:

— Vai! Noi nu putem face nimic împotriva acestui om, fiindcă el face atâtea minuni încât toţi aleargă după el.

Unii însă au avut îndrăzneala să vină la el şi să-i spună:

— Fă-i deci să tacă pe aceşti copii care te laudă ca şi cum ai fi un Dumnezeu.

Dar Iisus le-a răspuns:

— Nu aţi citit în cartea regilor? „Vor ieşi cuvintele de slavă din gura copiilor mici şi dacă ei vor tăcea, chiar şi pietrele vor vorbi în locul lor!”

Apoi Iisus a fost condus în templu, iar când a intrat în al doilea pridvor, toţi au strâns în jurul lui, strigând:

— Vorbeşte, vorbeşte Doamne! învaţă-ne, spune-ne ce trebuie să gândim despre cărturari şi farisei.

Iar Iisus, care până atunci ezitase să-i combată pe duşmanii săi şi nici măcar nu se apărase, atunci când ei îl atacau, răspunse:

— Într-adevăr, a venit timpul: ascultaţi dar, pentru că vreţi să auziţi, uitaţi-vă deci, pentru că vreţi să vedeţi!

Şi-atunci, dând glasului său acea intonaţie puternică pe care o folosea atunci când trecea de la mângâiere la ameninţare şi de la ameninţare la blestem, continuă:

— Voi vreţi să ştiţi ce gândesc eu despre cărturari şi farisei? Ei bine, am să vă spun.

Poporul făcu atunci o linişte deplină.

— Cărturarii şi fariseii, reluă Iisus, stau în scaunul lui Moise: ascultaţi preceptele şi învăţăturile lor. Faceţi însă numai ceea ce vă spun să faceţi, şi nu ce fac ei, căci ei nu fac ce zic, ci dimpotrivă... ei alcătuiesc stive de sarcini, atât de grele, că nu pot fi ridicate, şi în loc de a-şi purta partea, ei le încarcă pe umerii fraţilor lor, şi odată încărcate, nu le mai ating nici cu vârful degetului. Ei fac orice lucru numai pentru a fi priviţi de oameni, şi pentru a nu fi priviţi de Dumnezeu. Ei ocupă primul loc la masă, se aşează în primele rânduri la Sinagogă şi nu aşteaptă să li se spună: „Aşezaţi-vă aici sau acolo” . Lor le place să fie salutaţi pe stradă şi să fie numiţi învăţători de către oameni care nu

sunt servitorii lor. O, fraţii mei! continuă Iisus adresându-se ucenicilor săi, nu faceţi ca ei! Nu luaţi numele de ÎNVÂŢĂTORI! Căci voi nu aveţi decât un învăţător, iar voi cu toţii sunteţi fraţi. Să nu chemaţi Tată pe oricine ar fi aici pe pământ, pentru că voi nu aveţi decât un Tată, care este în ceruri! Şi dimpotrivă, cel care se va crede cel mai mare printre voi, să fie servitorul celorlalţi. Oricine se va mări va fi umilit, iar cel ce se va umili, va fi ridicat!

Apoi, revenind la cei pe care îi atacase mai înainte, zise:

— Nenorocire vouă, cărturari şi farisei făţarnici! Pentru că voi nu veţi intra în împărăţia cerurilor şi nici nu-i lăsaţi să intre în ea, pe cei ce vor să intre! Vai de voi, cărturari şi farisei făţarnici, care mâncaţi chiar şi casele văduvelor sub pretextul de a face pentru ele, rugăciuni îndelungate. Pentru aceasta veţi lua o osândă mai mare! Nenorocire vouă, cărturari şi farisei făţarnici, căci voi cutreieraţi marea şi pământul, pentru a aduce pe un altul la credinţa voastră, iar după ce aţi făcut din el un prozelit, îl transformaţi într-un fiu al gheenei, de două ori mai rău decât voi! Vai vouă, cărturari şi farisei făţarnici, propovăduitori orbi, care ziceţi: „Dacă jură cineva pe templu, nu înseamnă nimic; dar dacă jură pe aurul din templu, este legat prin jurământul său! Ca şi cum ar avea mai mare trecere aurul decât templul care-l sfinţeşte! Vai vouă, cărturari şi farisei făţarnici care ziceţi: “ Dacă jură cineva pe altar, nu-i nimic, dar dacă jură pe darul de pe altar, el este legat de jurământul său!” Ca şi cum ar trebui să fie cinsitit darul şi nu altarul pe care acesta este pus! Nu! Acela care jură pe templu, jură pe el şi pe cel ce locuieşte în el. Cel care jură pe altar, jură pe acesta şi tot ce este pus deasupra, iar cel care jură pe cer, jură pe cer şi pe cel ce şade pe scaunul de domnie din cer.

Şi cum Iisus se oprise un moment, cu toţii strigară;

— Continuă, învăţătorule! Continuă!

Atunci Iisus reluă:

— Vai vouă, cărturari şi farisei făţarnici, care daţi zeciuială din izmă, mărar şi din chimen, dar care lăsaţi de-o parte cele mai însemnate lucruri din lege, adică dreptatea,

mila şi credinţa! Vai vouă, cărturari şi farisei făţarnici, care curăţaţi pe dinafară paharul şi blidul şi le lăsati pe dinăuntru pline de răutăţi de necumpătare, pe când voi ar trebui dimpotrivă, să curăţaţi pe dinăuntru blidul şi paharul şi atunci părţile lor dinafară se vor curăţi de la sine. Nenorocire vouă, cărturari şi farisei făţarnici, care sunteţi ca mormintele văruite, care pe dinafară par frumoase la vedere, dar pe dinăuntru sunt pline de oase de morţi şi de necurăţenii. O, vai vouă! Vai vouă! Cei care zidiţi morminte pentru toţi profeţii şi faceţi monumente celor drepţi şi ziceţi: „Dacă noi am fi trăit în timpul părinţilor noştri, nu ne-am fi unit cu ei să vărsăm sângele celor drepţi, şi nici să-i omorâm pe profeţi" şi care prin astea mărturisiţi că voi sunteţi fiii ucigaşilor de profeţi, urmaşii omorâturilor de oameni drepţi! Vai vouă, neam de năpârci, fii de şerpi! Ajungeţi să umpleţi măsura părinţilor voştri! Şi iată, eu vă trimit un prooroc, şi voi îl veţi răstigni pe cruce. Vă trimit înţelepţi, pe care voi îi veţi biciui în sinagogile voastre şi îi veţi prigoni din cetate în cetate. Astfel, tot sângele vărsat va cădea asupra capetelor voastre, de la sângele neprihănitului Abel, până la cel al lui Zaharia, pe care l-aţi omorât între templu şi altar!

Apoi, îndreptându-se către uşa dinspre apus a templului şi întinzându-şi amândouă mâinile deasupra oraşului, zise pe un glas trist:

— Ierusalime! Ierusalime! care-i omori pe prooroci şi îi ucizi cu pietre pe cei trimişi la tine, de câte ori am vrut să-i strâng la mine pe copiii tăi, cum îşi strânge o pasăre puii sub aripi? Iar tu Ierusalim nu ai vrut! Ca urmare, fiii tăi vor fi împrăştiaţi pe toată faţa pământului, iar din toate aceste clădiri, din toate aceste palate, eu îţi zic, o Ierusalime, nu va mai rămâne piatră peste piatră!...

Atunci, ca şi cum ar fi fost cuprins de o mare oboseală blestemând atâta, Iisus se opri şi se aşeză pe o bancă.

Şi, cum era aşezat în faţa cutiei milelor din templu, în care fiecare venea să-şi depună obolul, pe lângă oamenii bogaţi care aruncau acolo cu gesturi mari, argint şi aur, a

venit o femeie sărmană care a strecurat umil două mici monede de aramă.

Iisus, care din toate lucrurile trăgea o învăţătură, i-a chemat pe ucenicii săi:

— Veniţi, le spuse, şi vedeţi pe această văduvă săracă. Ea a dat mai mult decât toţi cei care până acum au dat prin prinosul lor, a dat din puţina ei sărăcie.

Atunci un om s-a apropiat de Iisus şi i-a zis:

— Învăţătorule, tu care ne-ai învăţat atâtea lucruri, mai spune-ne şi asta: Trebuie să plătim tribut Cezarului sau nu?

Iisus a înţeles imediat că acel om nu-i pusese întrebarea de la el, ci fusese trimis de duşmanii şi prigonitorii lui. Într-adevăr, dacă Iisus ar fi zis „Plătiţi tributul”, el ar fi fost considerat ca un duşman al poporului, pe care acest tribut îl sărăcea. Dacă dimpotrivă, l-ar fi sfătuit să nu-l plătească, Iisus, ar fi fost declarat ca duşman al împăratului roman, împotriva căruia îndemna poporul la răscoală. Iisus însă i-a răspuns:

— Prietene, arată-mi o monedă.

Şi omul a scos din pungă o monedă pe care a arătat-o lui Iisus.

Atunci Iisus l-a întrebat:

— Al cui chip este bătut pe acest ban?

— Al lui Cezar.

— Ei bine, spuse Hristos, daţi Cezarului ce-i al Cezarului şi lui Dumnezeu ce-i a lui Dumnezeu.

Şi ridicându-se, a ieşit şi s-a îndreptat spre Betania.

El cobora astfel în fiecare dimineaţă, după ce petrecea noaptea pe Muntele măslinilor, printre mormintele poporului, unde se spunea că îngerii Domnului veneau să-i aducă vorbele tatălui său.

Şi în fiecare dimineaţă toţi oamenii săraci din Ierusalim,impreună cu cei din împrejurimi şi cu străinii ce soseau în oraş, veneau la el. El a coborât astfel în Betania, luni, marţi şi miercuri.

În acea ultimă zi, mulţimea adunată era atât de numeroasă, strigătele de „Trăiască Iisus, regele evreilor!” au răsunat atât de tare, încât fariseii, înspăimântaţi au

alergat la Caiafa, iar Caiafa i-a convocat la el pe prinţii preoţilor şi pe cei bătrâni, care constituia împreună Sinedriul, pentru a ţine sfat.

Consiliul a ţinut până seara la ora unsprezece.

A doua zi, Iisus nu a coborât în Ierusalim, ci, vorbindu-le lui Petru şi Ioan, doi dintre ucenicii săi, le-a spus:

— Intraţi diseară în oraş prin poarta Apelor, apucaţi pe urcuşul Sionului, mergeţi drept înaintea voastră până ce veţi întâlni un om ducând pe umăr un ulcior plin cu apă. Urmaţi-l pe acest om, intraţi unde va intra el şi spuneţi stăpânului acelei case că Iisus din Nazaret îi trimite aceste cuvinte: „Vremea mea se apropie. În ce loc voi mânca Paştele în acest an, împreună cu ucenicii mei?”

După cum am văzut, cele spuse de Iisus au fost făcute întocmai. Petru şi Ioan au intrat în Ierusalim, l-au găsit în apropierea fântânii Sionului pe omul cu ulciorul cu apă şi l-au urmat până la stăpânul său, Eli. Eli le-a arătat ucenicilor camera pregătită pentru cină.

Pentru a-l înştiinţa pe Iisus că cele comandate era pregătite, ei s-au urcat pe terasa casei şi au înălţat flacăra unei torţe. Iisus care şedea sub palmierii din Betfagheea văzând această flacără zise: „A sosit ceasul... Să mergem!” Şi ridicându-se, a luat împreună cu cei din jurul său, drumul oraşului.



Bartolomé Esteban Murillo - ***Dolorosa***

MAMA PREA CURATĂ,
MAMA MÂNTUITORULUI

Cortegiul lui Iisus era compus din ucenicii săi, despre care am mai vorbit şi din femeile pe care Scriptura le numeşte femeile sfinte, despre care vom mai spune câteva cuvinte.

Sfintele femei erau mai întâi fecioara Maria, care după nunta din Caana nu-şi părăsise fiul, ce o ţinuse pe lângă el, ca şi cum Iisus ştiind că timpul cât mai rămânea în această lume era scurt, n-ar fi vrut să lase să se piardă nici o fărâmă din dragostea filială, era Maria Magdalena, frumoasa curtezană pe care Hristos, în mila lui duioasă, o apropiase de mama lui, pentru a curăţi păcătoasa în contact cu aceea ce nu greşise niciodată, era Ioana, nevasta lui Cuza, intendentul casei lui Irod, era Maria, nepoata Fecioarei şi fiica lui Cleofas, era Marta, sora Magdalenei şi a lui Lazăr, era Maria, mama lui Marcu şi încă unele ale căror nume nu au ajuns până la noi.

Poate că această ceată de femei ar părea neobişnuită în suita lui Iisus; dar, pe lângă că la evrei era obiceiul ca femeile şi mai ales văduvele, să-i urmeze pe doctorii lor, vorbele lui Hristos aveau un accent atât de blând, de convingător, de duios, morala lui bazată pe credinţă, milă şi iertare, mergea atât de bine la sufletul femeilor încât nu era de mirare ca ele să-l urmeze pe cel ce înviase pe fiica lui Iair, iertase păcatele Magdalenei şi salvase femei adultere. Pe de altă parte era în Iisus ceva atât de melancolic, de suav, aproape feminin, care dădeau înfăţişării şi vorbei sale un farmec irezisitibil, farmec care, am mai spus-o, avea influenţă mai ales asupra femeilor, dar impunându-le un sentiment manifestat printr-o expresie de castitate aproape divină.

Numai adorarea lui Hristos de către Magdalena păstrase o umbră de dragoste pământească. Într-adevăr,

Magdalena îl iubea pe divinul său mântuitor în felul caracterului ei: toate dragostele se concentraseră într-una singură şi aceasta era imensă, incomensurabilă, infinită. Uneori Iisus o dojenea cu un surâs, un cuvânt, o privire şi atunci biata păcătoasă se arunca la picioarele lui Hristos şi cu fruntea în ţărână vărsa lacrimi pe care ea le credea lacrimi de căinţă, dar care nu erau totuşi decât lacrimi de dragoste.

Dintre femeile sfinte, după blânda lui mamă, Iisus o iubea mai mult pe Magdalena, tot aşa cum dintre ucenici îl iubea mai mult pe Ioan.

Însoţit astfel, el a reintrat în Ierusalim şi datorită tumultului din această zi mare nu i-a dat atenţie nimeni, tot aşa cum nu dăduse nimeni atenţie lui Petru şi Ioan.

Ajuns la colţul dinspre apus al fortăreţei, cortegiul lui Iisus s-a împărţit în două grupuri: unul, compus din sfintele femei conduse de Fecioara Maria a intrat în fundul unei mici case ascunsă în umbra colinei Sionului şi a cărei grădină se termina la meterezul întăriturii, pe când celălalt, compus din ucenicii săi, intra în casa lui Eli, reţinută pentru cină de Petru şi Ioan.

În vestibulul casei, Petru şi Ioan îi aşteptau. În apropiere aşteptau şi cei care trebuiau să facă Paştele în celelalte două camere, adică la parter şi la al doilea etaj. Ei erau cu toţii discipoli ai lui Iisus. Unii se duceau să mănânce Paştele cu fiul marelui preot Simion, iar alţii cu Eliacim, fiul lui Cleofas.

Aşteptându-l pe Iisus, ei cântau Psalmul al CXVIII-lea al lui David: „Fericiţi cei ce se menţin fără prihană în drumul lor. Ferice de cei ce merg după legea ta, Doamne!...”

Când psalmul a fost terminat, Petru aduse înaintea lui Iisus mielul pascal, era un miel mic şi alb, fără nici o pată, având o lună sau poate mai puţin şi purtând pe cap o coroană de aur.

Iisus trebuia să jertfească mielul.

Atunci i s-a dat cuţitul de sacrificiu şi, în timp ce Ioan îi ridica capul pentru a se descoperi artera gâtului, Iisus privind mielul, murmură: „Tot aşa voi fi răstignit şi eu, căci,

după cum a zis şi Ioan-Botezătorul, eu sunt adevăratul miel a lui Dumnezeu!”

Micul miel behăi trist.

Iisus suspină, părând să simtă o mare repulsie să rănească sărmanul animal. O făcu totuşi, dar repede şi cu mult regret, apoi îndată îşi întoarse ochii.

Sângele a fost strâns, într-un vas de argint şi i s-a dat lui Iisus o ramură de isop, pe care o înmuie în sânge. Îndată el merse la uşa sălii, stropi cu sânge cei doi uşori şi încuietoarea şi prinse deasupra uşii ramura de isop, pronunţând aceste cuvinte:

— Cu adevărat vă spun, fraţilor, sacrificiul lui Moise şi figura mielului pascal îşi vor găsi împlinirea şi nu numai fiii lui Israel, ci chiar acei ai tuturor popoarelor vor ieşi, de această dată, de sub jugul împilării.

Apoi, privind în jurul lui, întrebă:

— Sunteţi strânşi cu toţii?

— Da, toţi, răspunse Petru.

— În afară de Iuda, spuse Ioan.

— Cine ştie unde este? întrebă Iisus.

Ucneicii şi apostolii se întrebară între ei.

— Nimeni nu ştie, zise Ioan. El ne-a părăsit puţin mai înainte ca Petru şi cu mine să plecăm spre Ierusalim. Nevăzându-l, am crezut că l-ai trimis cu vreo treabă.

— Nu, răspunse trist Iisus. În acest moment el ascultă de un altul, nu de mine... Dar eu îi mulţumesc de a-mi fi dat un răgaz, pentru a merge să-mi iau rămas bun de la mama mea. În acest timp, împliniţi pregătirile pentru cină. Când Iuda se va întoarce, eu voi intra în urma lui.

Iisus ieşi şi se îndreptă singur către casa cea mică pe care am arătat-o şi unde sfintele femei urmau să ia masa împreună.

În vestibul, Iisus a întâlnit-o pe Magdalena.

— Ce faci tu aici, copilul meu? a întrebat-o.

— Eu te-am auzit venind, o Doamne! spuse Magdalena, şi ţi-am ieşit în întâmpinare.

Iisus îi dădu mâna să i-o sărute.

Ea atinse această mână divină şi îşi lipi buzele cu pasiune de ea.

— Magdalena, murmură Iisus.

— Doamne, zise păcătoasa roşind.

— Unde este mama mea?

— Este în grădină.

— E bine, spuse Iisus, mă voi duce acolo.

— Lasă-mă sa-ţi arăt drumul, învăţătorule, zise Magdalena, repezindu-se înainte.

— Eu cunosc toate drumurile, spuse Iisus.

Magdalena se opri umilă şi tristă.

Iisus o privi cu îndurare profundă, apoi cu o voce dulce ca suspinul unei flori, îi zise:

— Arată-mi drumul.

Magdalena scăpă un strigăt de bucurie şi merse înaintea lui.

Iisus traversă sala unde fusese aranjată masa prin grija Mariei. Sfintele femei erau aşezate şi vorbeau.

Ele se ridicară, văzându-l pe Iisus. După cum spusese Magdalena, Fecioara nu era cu ele.

Iisus trecu şi, precedat de Magdalena, ieşi în grădină. Atunci s-au putut vedea îndreptându-se, crezând că a venit aurora, acele plante, care în întuneric se apleacă, aşa cum fac păsările, care pentru a dormi, îşi pun capul sub aripă. Florile care se închid noaptea, ca ochii omeneşti, s-au deschis şi au răspândit parfumul pe care îl credeau închis în caliciul lor, până în zorii zilei.

Iisus o văzu pe sfânta lui mamă care se ruga, îngenunchiată sub un pin. El îi făcu Magdalenei semn cu mâna să se oprească şi merse la Maria cu un pas atât de uşor, încât ea nu-l auzi venind.

Iisus o contemplă un moment pe Fecioara Maria, cu o tristeţe profundă, apoi, cu cel mai dulce glas, spuse:

— Mama mea!

Maria tresări puternic, ca în ziua în care auzise vocea îngerului.

— O, fiul meu! strigă ea.

Şi îşi întinse mâinile spre Iisus.

Iisus o conduse la o bancă, pe care Fecioara se aşeză sau mai curând se lăsă să cadă, fără a-l părăsi din ochi pe divinul ei fiu.

În acel moment, cuprinsă de o teamă nelămurită, răspândind totuşi dragostea maternă, înfăţişarea Fecioarei avea ceva cu adevărat ceresc. Dumnezeu îi permise dealtminteri, ca în semn de curăţenie, să rămână mereu tânără şi frumoasă. Abia dacă părea de vârsta fiului ei şi nici o femeie din Ierusalim, din Iudeea, din întreaga lume, nu se putea compara cu ea, în ce priveşte frumuseţea.

— O, fiul meu, zise, tu te-ai gândit aşadar la mine!

— Eu am văzut ce se petrece în sufletul tău, mamă, spuse Iisus, şi iată-mă.

— Dacă tu ai văzut ce se petrece în sufletul meu, ai văzut temerile mele?

— Da, mamă.

— Tu ştii ce îi ceream eu lui Dumnezeu?...

— Ca el să-mi inspire ideea de a părăsi Ierusalimul.

— Da! Da! Fiul meu prea iubit, părăseşte Ierusalimul!... Să ne întoarcem la Nazaret! Să fugim în Egipt, dacă trebuie!

— Mamă, zise Iisus luând cu blândeţe mâna fecioarei, timpurile s-au împlinit şi nu este vorba de a fugi de pericol. Trebuie să mergem în întâmpinarea lui.

Fecioara avu un tremur în tot corpul.

— Ascultă, zise ea, mi-ai vorbit adesea, dar vag, despre acea zi a pericolului: copil, în Egipt, adolescent, la Ierusalim, bărbat, pe malul râului Genezaret. Adesea, în cuvântările tale ţinute ucenicilor, ai repetat cuvintele: sacrificiu, jertfire, pătimiri şi de fiecare dată când ceva asemănător ieşea din gura ta, eu tresăream până în fundul sufletului. Dar când mi-ai spus: „Vino cu mine, mamă” , eu m-am liniştit, căci am gândit că dacă prea iubitul meu fiu ar fi mers spre o primejdie de moarte, el nu i-ar fi spus mamei sale: „Vino cu mine!”

— Şi dacă, dimpotrivă, eu ţi-am spus: „Vino cu mine” pentru că înainte de a te părăsi, nu aş fi vrut să pierd

niciunul din momentele care mi-erau date spre a le petrece încă lângă tine?

Faţa Fecioarei luă culoarea mantalei albe care-i acoperea şi capul.

— Fiul meu, zise ea, în numele lacrimilor de beatitudine pe care le-am vărsat atunci când îngerii m-au anunţat că tu ai fost zămislit în pântecul meu, în numele bucuriilor cereşti ce mi-au copleşit sufletul când te-am văzut surâzându-mi în momentul naşterii tale în peştera din Betleem, în numele mândriei ce m-a cuprins când păstorii şi magii au venit să te preamărească la ieslea ce-ţi servea drept leagăn, în numele fericirii neştiute pe care am resimţit-o atunci, când după ce te pierdusem timp de trei zile lungi, te-am regăsit în templu, înconjurat de învăţaţii a căror ştiinţă terestră se înclina înaintea ştiinţei divine a copilului meu, în numele Duhului Sfânt ce locuieşte în tine şi care te fac binefăcătorul omenirii, făgăduieşte-i mamei tale că ea te va preceda în mormânt!

— Mamă, zise Iisus, pământul era încă fără formă şi gol, tenebrele acopereau încă faţa abisurilor, bărbatul şi femeia nu existau decât în gândul Creatorului, când deja, în înţelegere cu mine şi cu Duhul Sfânt, tatăl meu se hotărâse în liniştea eternităţii, de a întrupa a doua oară imaginea divinităţii în omul decăzut. Ori, s-au scurs mai mult de patru mii de ani, în timpul cărora, Tu o ştii, o Tatăl meu! Voi o ştiţi, ceruri! Voi o ştiţi, soare şi stele de o vârstă cu facerea lumii! Eu am suspinat pentru coborârea mea pe pământ, care trebuia să mântuiască omenirea... Ziua atât de dorită a încarnării mele a sosit în sfârşit; de treizeci şi trei de ani, eu îl proslăvesc pe Dumnezeu. Ei bine, noaptea trecută, pe muntele Măslinilor, unde mă rugam, gândind la durerea pe care moartea mea ţi-o va pricinui, mamă, eu i-am zis lui Dumnezeu: „O Tatăl meu! Pentru a împlini lucrarea veşniciei şi sfintei pronii, nu există o altă cale decât patimile fiului Tau? Şi Dumnezeu mi-a răspuns: “ Eu îmi ridic capul peste univers şi mâna peste infnit şi am jurat, o fiul meu, eu care sunt veşnic, că păcatele lumii vor fi răscumpărate cu moartea ta!”

Fecioara scoase un geamăt atât de dureros, că aerul, plantele, florile, părură că gem împreună cu ea.

— Mama mea, reluă Iisus, gândeşte-te totuşi la această mărire, veşnică care a fost destinată fiului tău: până acum oamenii s-au sacrificat pentru un om, pentru o familie, pentru o naţiune. Fiul tău se sacrifică pentru întreaga omenire!

— Eu gândesc că fiul meu, va muri, spuse Fecioara pe un ton sfâşietor şi mi-este imposibil să gândesc altceva!...

— Mamă, zise Iisus, eu voi muri, este adevărat, dar aşa cum moare un Dumnezeu, pentru a învia peste trei zile, la viaţa veşnică.

Maria clătină capul.

— Of! făcu ea, când îngerul m-a vestit că eram aleasă între femei si că eram pe cale să devin mama lui Dumnezeu, eu am adus mulţumire Domnului şi am crezut... Dar iată, ce am crezut: că tu te vei naşte cu toate însuşirile divinităţii, că vei creşte repede ca gândul şi, odată crescut mare, lumea trebuia să-ţi aparţină. Am crezut că tu vei pune unul din picioare pe ocean, iar pe celălalt pe uscat, că tu vei cumpăni cu mâna dreaptă soarele, iar cu stânga vei susţine bolta cerească. Atunci te-aş fi recunoscut ca Dumnezeu şi te-aş fi preamărit ca pe un Dumnezeu. Dar n-a fost deloc aşa: tu ai venit pe lume asemenea celorlalţi copii. Asemenea lor, tu ai început prin a surâde mamei tale, te-ai hrănit de la sânul ei, ai crescut pe genunchii ei. Apoi, încet, trecând prin adolescenţă, ai devenit bărbat. Atunci, în loc de a te proslăvi, aşa cum o fiinţă slabă se închină la Dumnezeul ei, eu te-am iubit aşa cum o mamă duioasă îşi iubeşte copilul.

— Da, mama mea, spuse Iisus, şi să fii binecuvântată pentru această dragoste, care timp de treizeci şi trei de ani nu m-a lăsat o singură dată să regret cerul... Cu toate că mai mult decât o dată, feminină mamă, menirea mea de mântuitor al întregii omeniri m-a silit, vorbindu-ţi, de a pune marea familie a oamenilor mai presus de familia omului. Eu trebuia sa dau exemplu celor cărora le ziceam: „Veţi lăsa

pe tatăl vostru, pe mama voastră, pe fraţi, surori şi copii, pentru a-l urma pe cel care vă cheamă în numele Domnului”. Vai! Mamă! Când mă îndepărtam de tine şi îţi răspundeam aspru, durerea pe care o simţeam depăşea durerea prin care treceai tu!

— Iisus! Iisus! Copil meu! strigă Fecioara căzând în genunchi şi strângând în braţe pe fiul ei divin.

— Da, eu o ştiu, zise Iisus foarte trist, vei fi denumită mama plină de amărăciune.

— Dar, spuse Fecioara, tu eşti atât de sigur, fiul meu preaiubit că ceasul când ne vei părăsi este aproape?

— Ieri, la consiliul lui Caiafa, s-a hotărât să fiu arestat.

— Şi nimeni dintre aceşti preoţi, dintre senatori, dintre toţi aceşti oameni, nu ţi-a luat apărarea? Ei nu ştiu că tu ai o mamă sau ei nu au copii?

— Ba da, mamă, doi drepţi au vorbit pentru mine: Nicodim şi Iosif din Arimateea.

— Domnul să fie cu ei în ceasul morţii lor.

— El va fi, mama mea.

— Dar nu se ştie unde eşti. Arcaşii poate nu te vor găsi.

— Un om s-a angajat sâ-i conducă acolo unde voi fi şi să mă dea în mâinile lor.

— Un om!... Şi ce rău i-ai făcut tu acestui om?

— Mama mea, eu nu i-am făcut decât bine.

— O fiu vreun idolatru din Samaria, vreun păgân din Tir?

— Este unul din ucenicii mei.

Fecioara scăpă un strigăt.

— Vai! Smintitul! zise ea. Vai, ingratul! Vai, infamul!

— Spune, nenorocitul! mama mea.

— Şi ce 1-a îndemnat la această crimă?

— Invidia şi ambiţia. El este gelos pe Ioan şi Petru. El crede că îi iubesc mai mult decât pe el, ca şi cum cel care va muri pentru oameni nu i-ar iubi pe toţi la fel! El crede încă despre mine că eu aspir la un regat terestru şi se teme să nu-i fac în acest regat o parte mai mică decât altora.

— Şi când i-a venit acest gând rău de a te trăda?

— Alaltăseară, în Betania, zise Iisus, când Magdalena a vărsat mir pe picioarele mele şi a spart vasul care-l conţinea, pentru a turna ultimele picături pe capul meu.

— Vai, este Iuda! strigă Maria.

Iisus tăcu.

— Oh, urmă Fecioara, Dumnezeu să-l...

Iisus îi pune mâna peste gură, pentru a o împiedica să-şi termine blestemul.

— Mamă, zise el, nu blestema. Blestemul tău ar fi prea puternic! Uitând o dată că eram fiul lui Dumnezeu, am blestemat un smochion în care nu găsisem fructe şi smochinul s-a uscat până la rădăcină. Mamă, nu-l blestema pe Iuda!

Iisus îşi retrase mâna.

— Dumnezeu să-l ierte! murmură Fecioara, dar atât de încet, încât numai Dumnezeu o auzi.

Iisus făcu o mişcare pentru a pleca să-i întâlnească pe ucenici săi.

— Vai! încă nu! Nu mă părăsi! zise Fecioara.

— Mamă, spuse Iisus, nu te voi părăsi, căci în pofida acestor pereţi, am să fac să mă vezi şi, cu toată distanţa, am să fac să mă auzi.

În acelaşi moment, pentru ca mama lui să nu se îndoiască, el dădu pereţilor, transparenţă şi suprimă distanţele, astfel că Fecioara a putut să-i vadă pe apostoli pregătind cina şi a putut să audă ce vorbeau între ei.

Dar Fecioara îşi întoarse privirea către Iisus, murmurând:

— Încă o clipă, fiul meu prea iubit, te roagă mama ta.

Iisus o ridică pe Fecioara Maria şi cu mâinile îi strânse capul la pieptul său.

În acest dmp o armonie cerească începu să se audă şi, ca şi cum cerul s-ar fi deschis deasupra capului Măriei, voci îngereşti cântau în cor:

„Fecioară credincioasă, roagă-te pentru noi! Stea a dimineţii, roagă-te pentru noi! Oglindă a dreptăţii, roagă-te pentru noi! Regină a îngerilor, roagă-te pentru noi!

Mamă prea curată, mamă neprihănită, mamă a Mântuitorului, roagă-te pentru noi!

Roagă-te pentru noi, floare cerească, turn de ivoriu, templu al milei, arcă a alianţei, poartă a cerului, roagă-te pentru noi!”

În reverberaţiile acestei muzici divine, în cântecul armonios al acestor voci, Maria îşi ridică încet capul, îşi cufundă privirile în splendorile firmamentului şi rămase un moment cu faţa pe deplin iluminată de razele gloriei eterne pe care o întrevăzuse.

Atunci suspinând zise:

— Este frumos cerul, cu îngerii lui, dar este aşa de bun pământul cu copilul său!

— Mamă, spuse Iisus, pe pământ locuieşti împreună cu alt tău copil pentru puţini ani. În ceruri însă, îl vei avea fiu pentru veşnicie. Răscumpărând pe oameni, eu nimicesc moartea, dar pentru a lupta împotriva morţii, pentru a învinge, pentru a o distruge, trebuie să cobor în împărăţia ei. Din fundul mormântului eu voi lupta cu această regină a spaimelor, iar din străfunduri, voi urca triumfător spre cer. Atunci, mamă, moartea va fi mereu, dar neantul nu va mai fi. Atunci nimeni nu va şti numărul sufletelor pe care le voi răscumpăra, nimeni nu va putea să numere generaţiile care, într-o zi vor ieşi, la auzul glasului meu, din ţărâna mormântului, pentru a păşi în viaţa veşnică.

— Aşa să fie! murmură Fecioara, suspinând.

Şi pentru a-l părăsi pe Iisus cât mai târziu cu puţinţă, ea începu să meargă împreună cu el, cu capul mereu plecat pe pieptul lui.

Dar peste câţiva paşi, se opriră amândoi. Corpul unei femeii leşinate le închidea drumul.

Era acela al Magdalenei, Magdalena rămăsese în locul unde Iisus îi spusese să se oprească, dar de acolo ea auzise că Iisus va muri şi la auzul acestui fapt, leşinase.

— Mamă, zise Iisus, te las mai puţin nefericită, vei avea pe cine să consolezi.



Nikolaj Nikolajewitsch Ge — *Cina cea de taină*
(detaliu)

ACESTA ESTE CORPUL MEU, ACESTA ESTE SÂNGELE MEU

Iisus se întoarse în mijlocul ucenicilor săi. Iuda tocmai sosise. Hristos îşi opri privirea asupra ochilor întunecaţi ai trădătorului; apoi se adresă apostolilor:

— Mielul pascal este gata, cina poate să înceapă.

Iisus s-a aşezat în mijlocul apostolilor. Masa avea forma unui E, căruia îi fusese scos mijlocul. Apostolii ocupau cele trei laturi dinafară, iar serviciul se făcea prin deschiderea dinăuntru.

La dreapta, Iisus îl avea pe Ioan — ucenicul lui cel mai iubit — Ioan, omul cu inima curată, cu surâsul dulce şi cu vorba convingătoare; Ioan, pe care Mesia îl supranumea, ca şi pe fratele lui, Iacov, Boanergi, adică fii ai tunetului.

Apoi venea Iacov cel Mare — fiul lui Zevedei — Iacov, primul dintre cei doisprezece apostoli, care trebuia, într-adevăr, să pecetluiască credinţa cu sângele lui.

Apoi Iacov cel Mic, fiul lui Alfeu, văr al lui Iisus, prin mama sa şi care se numea cel mic pentru a-l deosebi de celălalt Iacov, mai mare şi mai în vârstă decât el.

Urma Bartolomeu, fostul Nataniel, cel care mai întâi nu crezuse în Hristos şi care-l va mărturisi pe Hristos, surâzând ucigaşilor lui.

Apoi, pe o latură, Toma, a cărui cerere de a vedea rănile lui Iisus îi va aduce o faimă aparte, Toma pe care evreii îi numeau Taum, iar grecii Didim, cuvinte care înseamnă geamăn în fiecare limbă.

Urma Iuda, trădătorul — din tribul lui Isacar — care era denumit Iuda is Cariot, pentru că era din satul Cariot.

La stânga lui Iisus era Petru, căruia mântuitorul îi promisese cheile cerului, ca fiind unul din primii în inima învăţătorului său.

Apoi veneau Andrei, fost ucenic al lui Ioan Premergătorul şi care la un semn al acestuia din urmă, se dusese după Iisus, pentru a nu-l mai părăsi.

Urma al doilea Iuda care se mai numea şi Tadeu sau Lebeu, de la cuvântul tad, care înseamnă piept şi de la leb, care înseamnă inimă.

Hristos nu avea apostol mai credincios şi mai devotat ca el.

Apoi Simion Zilotul sau Zelator, fratele lui Iacov şi care era numit Zelatorul, pentru că era din acea sectă evreiască ce jurase să elibereze Iudeea de sub dominaţia romană, prin orice mijloc.

Urma pe latură, Matei Vameşul, care-şi părăsise numele de Levi pentru a intra într-un birou de vamă şi care mai târziu îşi abandonase slujba, pentru a-l urma pe Iisus.

Şi, în sfârşit, Filip, căruia Bartolomeu, pe atunci Nataniel, îi răspunsese: „Ce poate ieşi bun din Nazaret?”

Era pus pe masă pentru toţi, mielul pascal, ocupând mijlocul mesei. La dreapta, o tavă cu ierburi amare, amintind amărăciunea hranei pe care evreii o aveau pe pământul exilului, iar la stânga, o tavă cu ierburi dulci, pentru a face aluzie la hrana care creşte pe pământul patriei.

Eli îi servea.

Înainte de a se aşeza, Iisus spuse tare rugăciunea alcătuită de el pe munte: „Tatăl nostru carele eşti în ceruri...”

Apoi, la cuvântul „Amin” , el a privit în partea în care o lăsase pe Fecioara Maria în grădină, şi o văzu aşezată pe banca la care o condusese. Magdalena era întinsă la picioarele ei, având capul ascuns în veşmintele Fecioarei.

Maria, văzând că el o privea, întinse mâinile către fiul ei.

Iisus murmură:

— Eu mă gândesc la tine, mama mea! îndată mă voi împărtăşi cu tine, dacă nu cu corpul, cel puţin cu spiritul.

Fecioara surâse trist şi lăsă să-i cadă mâinile pe părul Magdalenei, ale cărei suspine îi mişcau umerii şi capul.

În acel timp, Eli îmbucătăţea mielul şi punea în faţa lui Iisus o cupă plină cu vin, iar între apostoli, alte şase cupe. Câte o cupă, drept simbol al fraternităţii, trebuia să ajungă la doi apostoli.

Iisus binecuvânta vinul care era în cupa sa şi îl atinse cu vârful buzelor, apoi, cu o tristeţe deplină zise:

— Prea iubiţii mei, amintiţi-vă de vorbele proorocului: „Robul meu se va ridica înaintea lui Dumnezeu, ca un vlăstar care iese dintr-un pământ uscat. Noi l-am văzut, dar cum el ne-a apărut fără strălucire şi sub înfăţişare obişnuită, noi nu l-am recunoscut. El ne-a părut un lucru de dispreţuit, ultima dintre creaturi, un om al durerilor, iată totul. El a luat suferinţele noastre asupra lui, iar noi l-am crezut că este un lepros, un om lovit de Dumnezeu.

Şi totuşi, el a fost străpuns de răni, pentru nedreptăţile noastre, a fost zdrobit pentru fărădelegile noastre. Pedeapsa care trebuia să dea pace a căzut asupra lui şi noi am fost tămăduiţi prin rănile lui. Ne-am rătăcit toţi, ca nişte oi pierdute şi fiecare s-a îndepărtat pentru a-şi vedea de drumul lui, iar Domnul l-a împovărat numai pe el, cu nelegiuirea noastră a tuturor.

A fost oferit drept sacrificiu pentru că el a vrut-o şi nu şi-a deschis deloc gura pentru a plânge. El va fi dat morţii, ca un miel care se înjunghie şi va fi mut ca o oaie înaintea celui ce o tunde.

El a murit în chinuri, fiind condamnat de către evrei. El nu cunoscuse niciodată minciuna şi totuşi l-am şters de pe suprafaţa pământului celor vii, căci eu l-am lovit din pricina nelegiuirilor poporului meu."

Iată ce zicea Isaia, acum opt secole, o prea iubiţii mei, spunând aceste cuvinte, el se gândea la mine. Erau patimile mele pe care el le vedea şi moartea mea o proorocea el. Într-adevăr, vă zic vouă, toate păcatele oamenilor s-au strâns asupra capului meu. Văzandu-mă trecând trist şi suferind, oamenii îşi vor întoarce privirea. Ei vor crede că eu mă aplec sub povara crimelor mele şi că mă frământă temerile remuşcărilor. Eu n-aş putea să-i dezmint dar voi să strigaţi tare lumii: „Oameni

recunoaşteţi-vă greşeala. Dacă Mesia suferă, dacă geme, dacă se zvârcoleşte, sub mâna blestemaţilor, sub biciul soldaţilor, sub securea călăilor, vinovată este omenirea! Osândit este întregul neam omenesc! El este judecat, el este condamnat, el agonizează, el moare, fără a se plânge. Abia dacă va scăpa un ultim ţipăt, ca acel sărman miel a cărui imagine este. Dar amintiţi-vă de aceasta: rănile care vă înfioară, el le-a primit în numele vostru şi nu uitaţi că fiecare picătură de sânge pe care o pierde, adaugă o pană în aripile îngerului mântuirii, şi că sângele se va scurge aşa, picătură cu picătură, până când acele aripi binefăcătoare vor fi atât de mari, încât să poată adăposti întreaga creaţie!

— Vai, Iisuse! Vai! învăţătorul meu zise Ioan, lăsând să-i cadă capul pe pieptul lui Hristos.

— S-a împlinit vremea, prea iubiţii mei, când trebuie să ne despărţim!... De acum înainte, voi veţi mânca fără mine mielul care zburdă în câmpiile Saaronului. De acum înainte veţi bea fără mine vinul care iese din teascurile din Engadi. Urmaţi însă calea pe care v-am arătat-o. În casa tatălui meu, în valea păcii veşnice unde locuieşte el, sunt locuinţe plăcute pentru toţi prietenii mei, locuinţe unde vom celebra împreună sărbătoarea învierii universale, sărbătoare care nu va fi întristată de nici un gând de despărţire!

Şi cum Ioan şi Tadeu plângeau, zise:

— Nu plângeţi! Despărţirea noastră va fi scurtă, în timp ce, dimpotrivă, reuniunea noastră va fi veşnică!

— Dar, spuse Toma, dacă tu nu vrei ca noi să plângem, învăţătorule, de ce plângi tu însuţi?

Într-adevăr, lacrimi mari curgeau, în tăcere, pe obrajii lui Iisus.

— Eu plâng, zise Iisus, nu pentru scurta noastră despărţire, ci la gândul că unul dintre voi, mă trădează.

Atunci, Ioan se ridică, ochii lui Tadeu aruncară un fulger printre lacrimi, iar ucenicii, în afară de Iuda, strigară într-un singur glas:

— Sunt eu, învăţătorule?

— Este unul dintre voi, spuse Iisus. Este adevărat că această trădare era proorocită de profeţi, totuşi, vai de ucenicul care-l va trăda pe învăţătorul lui!...

Iuda se făcu palid ca moartea. Înţelegând însă, că dacă el ar fi singurul care să nu-l întrebe pe Iisus, tovarăşii săi poate că l-ar bănui, îşi luă inima în dinţi şi zise, cu glas nesigur:

— Ar fi Iuda cel care să te trădeze, învăţătorule?

— Iuda, răspunse Iisus, aminteşte-ţi ce ţi-am zis când amândoi eram copii şi tu m-ai lovit cu pumnul în partea dreaptă. Ori, partea dreaptă are o mare şi misterioasă semnificaţie: din coasta lui Adam a fost făcută Eva, cu dreapta lui Isac a fost binecuvântat Iacov, la dreapta Tatălui voi sta, partea mea dreaptă va fi străpunsă de lance. În sfârşit, la dreapta mea Iuda, te-am aşeat pentru această masă supremă, căci eu nu voi pierde încredea în nici un om, fie un hoţ, un păcătos sau un ucigaş. Dacă va putea să-mi întindă mâna lui dreaptă şi eu îi voi da mâna dreaptă.

Şi Iisus îl privi pe Iuda cu o expresie de milă nespusă, ca şi cum ar fi sperat că la blândele lui cuvinte, Iuda s-ar căi, mărturisindu-şi crima, ar cădea în genunchi în faţa sa.

Dar, în loc de a porni pe panta căinţei, Iuda îşi întoarse capul şi zise:

— Cum ar putea învăţătorul să ştie cine este acela care îl trădează? Ar trebui deci ca şi cel ce trădează să fi fost trădat la rândul lui?

— Iuda, spuse Iisus, fiecare om are îngerul lui păzitor, care trimis de Dumnezeu la leagănul copilului, îl însoţeşte toată viaţa, dacă vreo crimă grozavă nu-l sperie pe acest înger şi nu-l face să se urce la cer. Ori, eu am văzut un înger al Tatălui meu care trecea cu mâinile pe ochi, cu aripile întinse. Eu l-am chemat şi i-am zis: „Fiu al Empireului, frate cu stelele, ce crimă a fost făcută pe Pământ? Şi el mi-a răspuns: “ Doamne, unul din ucenicii tăi, unul din cei pe care tu i-ai învăţat cu vorba şi cu faptele tale, te-a trădat din invidie, te-a vândut din lăcomie. El a primit de la marele preot Caiafa treizeci de sicli de argint pentru a te da pe mâna lor... Eu nu mai sunt îngerul lui

păzitor. Dar, în ziua ultimei judecăţi, el mă va regăsi aproape de el, întinzând mâna către noaptea eternă, întărindu-mi vocea cu forţa tunetului şi zicând: «În numele celui ce şi-a vărsat sângele pe cruce, tu te-ai arătat nedemn de a contempla pe fiul omului în toată slava lui, eu te părăsesc în abisul condamnării!» Iată ce mi-a răspuns îngerul, Iuda. Iată cum am ştiut că unul dintre ucenicii mei mă trădează.

— Şi ţi-a spus el numele trădătorului? întrebă Iuda.

— El mi l-a spus, răspunse Iisus.

— Numeşte-l pe trădător, Doamne! Numeşte-l pe trădător, strigară dintr-o dată toţi apostolii.

— O! învăţătorule, murmură Ioan, spune-mi cine este trădătorul!

— Ţie, prea iubitul meu Ioan, răspunse încet Iisus, dar numai ţie singur: trădătorul este cel pentru care rup această pâine.

Şi făcând două părţi din pâinea pe care o avea înaintea lui, el îi dădu lui Iuda simbolul împăcării păcătosului cu Dumnezeul său.

Iuda n-a putut suporta mai mult: se ridică în picioare, îşi duse mâna la frunte, ca şi cum sângele l-ar fi orbit şi privind împrejur rătăcit, se repezi afară din sală.

Iisus se întoarse către mama sa şi o văzu privind mereu înspre el; numai că în momentul când Iuda a ieşit din casă, ea şi-a acoperit faţa cu mantia, pentru a nu-l vedea.

Atunci el a avut un moment de linişte, care semăna cu spaima.

După asta, Iisus a reluat:

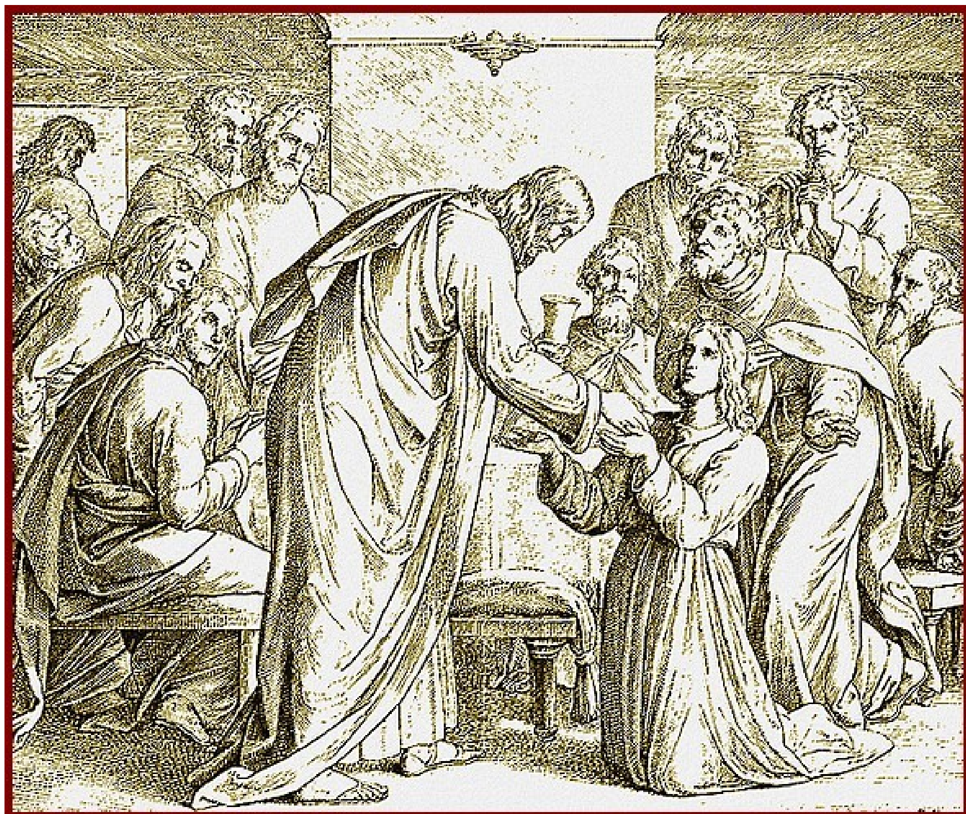
— Acum, că suntem între noi, spuse ca pentru a-i face pe ucenici să înţeleagă că nu mai avea nici o îndoială după plecarea lui Iuda, să vă explic pentru ce am întârziat până în ziua cinci, să mă predau călăilor meu: am făcut aceasta pentru că mi-am promis mie însumi că nu-mi voi afla moartea, decât după ce vă voi fi făcut pe voi să luaţi parte la viaţa mea. Încuie uşa, Petre, pentru ca să nu intre nici un

profan, iar tu Ioane, du-te şi caută potirul pe care l-am lăsat în păstrare la Serapia, nevasta lui Sirah.

Ioan se sculă, merse la un dulap, pe care-l deschise şi din care scoase un potir. Era un vas de formă antică, apropiată de aceea a unei flori. El fusese dat Templului, încă de la întemeierea lui, de către Solomon. Răpit de Nabucodonosor, împreună cu alte vase sfinte, au încercat să-l topească. Nici o căldură a focului, nu a putut să muşte însă din materia necunoscută din care era făcut şi atunci a fost vândut, nu se ştie cui. Serapia l-a cumpărat de la un negustor de vechituri şi cum ea îl îngrijise pe Iisus în timpul celor trei zile din copilăria lui, când se pierduse de Iosif şi de Fecioara Maria, Iisus văzuse acest potir şi îi zisese: „Serapia, să nu te desparţi niciodată de acest potir, că va veni o zi în care îmi va servi la înfăptuirea unui mare mister. În acea zi, care va fi apropiată de ziua morţii mele, voi trimite pe cineva la tine.”

Ioan puse potirul înaintea lui Hristos şi în acelaşi timp îi dădu o azimă pe farfurie.

Iisus umplu potirul cu vin.



— Prea iubiţii mei, zise el, este un obicei vechi că atunci când cineva pleacă într-o lungă călătorie, să împartă pâinea şi să bea din acelaşi pahar cu ceilalţi, la sfârşitul mesei. Ori, fiecare din noi va pleca într-o călătorie mai mult sau mai puţin lungă. Eu voi ajunge primul... Voi ajunge singur, căci acolo unde merg, voi nu veţi putea să mă urmaţi. Totuşi, dacă mă veţi căuta bine, voi mă veţi găsi întotdeauna! Eu vă las o poruncă mai sfântă decât oricare din cele pe care le-aţi învăţat vreodată de la un om. De-ar fi să uitaţi tot ce v-am spus, voi n-aţi uitat nimic atât timp ce vă veţi aminti de această poruncă: „Iubiţi-vă unii pe alţii!” Fie ca întreaga lume să primească din gura voastră această poruncă frăţească şi să ceară să intre în rândurile voastre din dragoste şi milă.

Apoi rupând pâinea în atâtea părţi cât era numărul ucenicilor, fără a uita şi partea lui Iuda, le spuse:

— Luaţi şi mâncaţi, acesta este trupul meu!

Şi, binecuvântând vinul din potir, zise:

— Luaţi şi beţi, acesta este sângele meu!

Ioan, care era în stânga lui Iisus, mâncând şi bând primul, i-a spus lui Hristos:

— O, cerescul meu învăţător, mai spune-i o dată credinciosului tău ucenic, că nu ai nici o îndoială asupra lui.

Iisus îi răspunse cu un zâmbet ceresc:

— Ieri, pe când mă rugam în grădina Măslinilor, aşa cum am obiceiul să o fac de mai multe nopţi, tu ai adormit, la câţiva paşi de mine. Când mi-am terminat rugăciunea, te-am căutat şi văzându-te culcat, m-am apropiat de tine, dar în loc să te scol, te-am urmat în somnul tău profund. Un surâs mai calm ca al primăverii deschizând florile pe pământ, era pe buzele tale. Am văzut-o pe Eva, l-am văzut pe Adam dormind, chiar în ziua creaţiei, primul lor somn, în leagănul Raiului. Somnul lor era mai puţin curat şi mai puţin inocent decât al tău.

— Mulţumesc, învăţătorule, spuse Ioan, sărutând mâna lui Iisus.

— Acum, zise Hristos, să vă amintiţi, că eu v-am dat tot ce am putut, pentru că dându-vă trupul meu şi dându-vă sângele meu, m-am dat eu însumi. Ei bine, la rândul vostru, să vă daţi fraţilor voştri, după cum şi eu v-am dat vouă, cu totul şi fără şovăială. Cei care au fost înaintea mea v-au zis: „Poporul evreu este poporul ales al Domnului. Celelalte popoare n-au drept de învăţătura luminoasă a lui Moise, la vorbele profeţilor.” Dar eu vă zic dimpotrivă: „Când soarele străluceşte, el luminează nu numai poporul evreu, ci şi toate celelalte popoare. Când furtuna bubuie, ploaia cade din nori, nu fecundează numai pământul Iudeii, ci toate pământurile”. Adevărul pe care vi l-am relevat, să fie soarele care luceşte deasupra lumii, de la răsărit la apus, de la miazăzi la miazănoapte. Fie ca vorbele mele pe care le auziţi să fie roua care face să rodească şi câmpul părinţilor voştri şi pământurile cele mai îndepărtate şi mai

necunoscute. Când veţi traversa un ţinut, nu fiţi îngrijoraţi de Dumnezeul în care cred localnicii, de regele ce domneşte acolo şi de poporul care-l locuieşte. Mergeţi drept înaintea voastră şi dacă veţi fi întrebat din ce parte veniţi, spuneţi: „Eu vin din partea iubirii veşnice!”

Li se părea ucenicilor că zicând aceste cuvinte, Iisus devenea luminos şi transparent. Ceva asemănător cu schimbarea la faţă de pe muntele Tabor se întâmpla în acest moment şi îl văzură aţintindu-şi urechea la o voce pe care o auzea numai el şi care era aceea a mamei sale.

Căci Fecioara Maria, cu mâinile întinse către el, zicea:

— O, Doamne, în acest moment te recunosc drept fiul lui Dumnezeu!

Hristos ridică potirul şi bucata de pâine.

Fecioara îşi încrucişă braţele pe piept şi îşi dădu capul pe spate, cu ochii pe jumătate închişi, cu gura întredeschisă.

Ea comunica spiritual cu fiul ei ceresc.

Iisus a pus pe masă potirul şi pâinea.

— Şi acum, îi zise el lui Petru, descuie uşa şi spune-i lui Eli să ne aducă apa şi ligheanele.

Eli intră cu servitori purtând ligheane pline cu apă şi ştergare.

Apostolii se aşezară, îşi scoaseră încălţările, iar Eli puse în faţa fiecăruia un lighean cu apă caldă.

Atunci, Iisus în genunchi, dar cu atât mai măreţ, cu cât îndeplinea o acţiune mai umilă, începu să spele picioarele ucenicilor săi.



Cu toţii îl lăsară să o facă, întocmai ca servitorii care se supun voinţei stăpânului lor.

Dar, când ajunse în faţa lui Petru:

— Vai, îi zise acesta, n-aş putea răbda vreodată ca Domnul meu să-mi spele picioarele!

— Tu nu ştii acum ce fac, zise Iisus, dar tu o vei şti mai târziu.

Apoi, cu voce scăzută, spuse:

— Petre, tu ai meritat să înveţi de la Tatăl meu cine sunt, de unde vin, pentru că eu voi clădi pe tine biserica mea. Forţele răului vor fi neputincioase faţă de ea, iar purtarea mea va rămâne alături de urmaşii tăi, până la sfârşitul lumii.

Apoi, mai tare, pentru ca toţi apostolii să audă, zise:

— Prea iubiţii mei, când eu nu voi mai fi, nu uitaţi că Petru are să mă înlocuiască printre voi.

Atunci Petru spuse:

— M-ai înălţat Doamne, dar eu nu aş răbda ca învăţătorul să spele picioarele ucenicilor săi.

— Petre, îi răspunse Iisus zâmbind, dacă eu nu ţi-aş spăla picioarele, cu adevărat îţi zic ţie, că nu vei avea parte de mine.

La acestea, Petru strigă:

— O, Doamne! Dacă este aşa, atunci spală-mi nu numai picioarele ci şi mâinile şi chiar şi capul.

Iar când picioarele lui Petru au fost spălate, apostolul zise:

— Acum, învăţătorule, eu sunt gata să te urmez oriunde vei vrea.

— Nu ţi-am spus deja, că acolo unde voi merge eu, voi nu veţi putea să mă urmaţi? zise Iisus.

— Pentru ce mă respingi, strigă apostolul, pe mine care mi-aş da viaţa pentru tine?

— Viaţa ta! reluă privindu-l pe Petru cu un surâs dureros. Cu adevărat îţi spun Petre, că înainte de a cânta cocoşul, tu te vei lepăda de mine de trei ori!

Petru vru să protesteze, dar Iisus întinse mâna şi zise:

— Fraţii mei, când eu v-am trimis undeva fără traistă, fără pungă şi fără încălţări şi voi aţi ajuns acolo unde v-am trimis, v-a lipsit vreodată ceva pe drum?

— Niciodată! răspunseră ucenicii.

— Ei bine, continuă Iisus, acum cel care are o traistă şi o pungă să le ia! Cel care nu are nimic să-şi vândă haina pentru a cumpăra o sabie, căci tot ce a fost scris despre mine, se va împlini.

Apoi întorcându-se spre partea unde privise deja de mai multe ori, spuse, făcând un efort asupra lui însuşi:

— Este destul, să ieşim de aici.

Iisus ieşi primul şi Petru în urma lui; Petru insista încă şi zicea:

— Chiar dacă ar trebui să mor cu tine, eu nu mă voi lepăda niciodată, învăţătorul meu ceresc!

La poarta de la stradă, Iisus găsi de o parte a pragului pe Fecioara Maria şi de cealaltă parte pe Magdalena, îngenunchiate amândouă.

Iisus îşi sărută mama pe frunte, pe când Magdalena luă poala mantalei sale şi o apăsă de buzele ei.



James Jacques Tissot — *Ispitirea* (detaliu)

CELE TREI CEASURI DE ISPITIRE ALE LUI IISUS

Iisus ieşi din Ierusalim prin aceeaşi poartă prin care intrase, era aproape zece seara. Luna, care se ridicase dinapoia muntelui Erogeu, avansa pală şi aproape lividă, spre un profund ocean de nori negri, gata să o înghită. Vântul sufla dinspre sud-vest, trist ca o plângere a naturii, iar turturelele se lamentau în chiparoşii Sionului.

Iisus traversă podul Cedronului, lăsă la dreapta drumul spre Engedi şi Ierihon şi se porni pe poteca muntelui Măslinilor, care ducea la Ghetsemani.

El era tăcut şi ucenicii erau profund tulburaţi de aceasta, întreaga lor putere era în el şi acum, că această forţă îi părăsea, ei se îndoiau ca trestiile. Ioan nu-l pierdea din ochi. El îşi vedea învăţătorul mergând încet, cu mâinile inerte, capul înclinat, figura şi mai palidă ca de obicei. Puţin înainte de a ajunge la Ghetsemani, el se apropie de Iisus şi neputând să-şi mai ascundă neliniştea în suflet, îi spuse:

— Învăţătorule, cum se face că eşti atât de abătut, tu care de fapt eşti întotdeauna sprijin pentru alţii?

— Vai! Dragul meu Ioan, zise el, sufletul meu este întristat de moarte!

— Ce aş putea face pentru dulcele meu Domn Iisus?

— Nimic, răspunse Hristos, căci ochii voştri nu văd ce văd eu...

— Ce vezi dar, atât de înspăimântător?

— Eu văd teama şi ispita care se apropie şi eu sunt atât de abătut la gândul că mă voi despărţi de cei pe care-i iubesc, că dacă Tatăl meu nu-mi vine deloc în ajutor, eu voi muri. Iată pentru ce, în loc de a mă înconjura şi ajuta, este mai bine ca voi să rămâneţi departe de mine, de teamă că slăbiciunea mea să nu vă fie un motiv de dezbinare.

Şi cum ajunseseră în satul Ghetsemani, el i-a lăsat într-un loc adapostit pe Simon, Bartolomeu, Tadeu, Filip, Toma,

Andrei, Matei, Iacov cel mic şi şi-a continuat drumul cu Petru, Iacov şi Ioan.

— Rămâneţi aici, le-a zis el primilor. Vegheaţi şi rugaţi-vă să nu cădeţi în ispită.

Ieşind din sat şi apucând-o puţin la stânga, merse către locul ce se numea grădina Măslinilor, pentru că acolo erau cei mai bătrâni măslini de pe munte.

Această grădină era închisă printr-un zid de pământ în mijlocul căruia fusese făcută totuşi o deschidere care permitea oricui să pătrundă în ea. Într-unul din colţurile cele mai retrase, sub umbra cea mai întunecoasă a celor mai bătrâni măslini, se găsea o grotă a cărei intrare era ascunsă, aproape în întregime de iederă şi de viţă sălbatică.

În această grotă, Iisus avea obiceiul să se retragă pentru a se prosterna înaintea lui Dumnezeu. De regulă, el intra singur în acea grădina, iar apostolii, strânşi într-un loc sau altul al muntelui, vedeau cu uimire, atunci când Iisus era în rugăciune, lungi dâre de foc ce brăzdau aerul precum stelele căzătoare, ducând la grota unde se ruga Iisus.

Pentru ei nu era nici o îndoială că aceste dâre de lumină erau urmele pe care le lăsau pe cerul întunecat al nopţii, îngerii care veneau să-l viziteze pe Iisus în timpul meditaţiilor sale.

La câţiva paşi de intrarea în grădină, Mântuitorul îi părăsi pe cei trei apostoli.

— Voi, spuse el, care m-aţi urmat pe muntele Tabor şi care aţi văzut acolo puterea şi mărirea mea, rămâneţi aici, căci voi nu puteţi să vedeţi slăbiciunea mea, fără a vă îndoi.

Petru, Iacov şi Ioan se opriră şi se aşezară, aşa cum făcuseră şi ceilalţi opt apostoli.

Iisus înaintă şi pătrunse în grotă.

Tradiţia populară din acel timp povestea că în această grotă ar fi ascunşi Adam şi Eva, după păcatul pe care Iisus acum îl ispăşea. O altă tradiţie indica drept loc în care tatăl şi mama genului omenesc îşi dormeau somnul veşnic, vârful Golgotei, acolo unde se făceau execuţiile osândiţilor.

Oraşul Ierusalim separa deci grota în care cei goniţi din rai, plânseră şi se rugaseră vii, de mormântul unde ei se odihneau morţi şi muţi.

Abia intrat în grota, Iisus se aruncă la pământ.

Deodată, în timpul rugăciunii lui Hristos, trompeta teribilă care va deştepta morţii în ziua judecăţii de apoi, răsună în văzduh, atât de brusc şi pe neaşteptate, încât întocmai unui cal ce la zgomotul trâmbiţei se cabrează şi îşi ia avânt, la fel oamenii, la auzul acestei trompete fatale, simţiră fremătând sub picioarele lor pământul, care se lansa, îngrozit, pentru a se pierde în spaţiu, dacă mâna puternică a lui Dumnezeu nu l-ar fi silit cu forţa să reintre pe orbita sa. Apoi sunetului de trompetă îi urmă o voce nu mai puţin teribilă. Ea zicea:

— În numele aceluia care ţine cheile infinitului, care dă iadului flăcările, morţii atotputernice, există sub bolta cerească un om care vrea să apară înaintea lui Dumnezeu în locul omenirii?... Dacă acest om există, să răspundă!... Dumnezeu îl aşteaptă!

Un fior asemănător aceluia al morţii se stârni în Iisus şi-i pătrunse până în măduva oaselor. Totuşi, el se ridică în genunchi şi îndreptându-şi mâinile şi ochii spre cer, spuse:

— Doamne, iată-mă!

El rămase un moment cufundat în contemplarea care-i permitea să-l vadă pe Dumnezeu prin grosimea muntelui, în profunzimile raiului.

Puţin câte puţin deschiderea cerului se închise şi totul reintră în tăcere şi obscuritate, dar acel scurt răgaz, care-i fusese acordat lui Iisus, să contemple faţa lui Dumnezeu, îl făcuse să-şi recapete întreaga putere.

Atunci, rezemându-se de pereţii grotei întunecate, zise: „— Şi acum, vino Diavole... Eu sunt pregătit să te primesc!”

Îndată, ramurile de iederă şi de viţă sălbatică care acopereau intrarea grotei se îndepărtară şi îngerul răului apăru, aşa cum mai venise odată la Iisus în pustiu, în timpul acelei nopţi când, după ce-l transportase pe cornişa

templului, îl făcuse, din înălţimea Djavirului, să treacă în revistă toate împărăţiile pământului.

Cele trei ceasuri ale ispitirii din urmă începeau.

CEASUL ÎNTÂI

— Tu m-ai chemat? zise Satana.

— Eu nu te-am chemat, răspunse Iisus, dar cum ştiam că tu erai aici, ţi-am, zis: „Vino!”

— Tu nu te mai temi de moarte acum?

— Sper că Dumnezeu mă va ajuta.

— Atunci, tu rămâi hotărât să răscumperi crimele oamenilor?

— Tu ai auzit ce i-am răspuns adineauri îngerului judecăţii, când a chemat omenirea să apară în faţa lui.

— Şi de ce nu ai lăsat omenirea să se apere singură?

— Pentru că ea fusese condamnată. Pentru că spre a o salva trebuia o însuşire care să cumpănească singură greutatea tuturor crimelor şi anume, devotamentul!

— Deci, întrebă Satana, tu te împovărezi cu toate nedreptăţile lumii?

— Da, răspunse Iisus.

— Sarcina va fi grea, te previn!

— Numai să o port până în vârful Calvarului, iată ce trebuie.

— Ai putea să cazi mai mult decât o dată pe drum.

— Dumnezeu, cu mâna lui, mă va susţine şi mă va ridica!

— Bine, spuse Satana. Astfel, iei în sarcină şi greşeala acelei mame bune, Eva şi a acelui bun tată, Adam?

— Da, răspunse Iisus.

— Crima primului ucigaş, crima lui Cain, o iei în sarcină?

— Da.

— Fărădelegile acelor neamuri pe care tatăl tău le-a socotit atât de stricate, încât nu a găsit alt mijloc, pentru a-i însănătoşi, decât acela de a-i îneca, le iei în sarcină?

— Da.

— Fie, zise Satana, dar noi nu am ajuns deocamdată decât la prologul lumii: drama nu începe cu adevărat decât numai după potop. Ce zici tu de Nemrod, acel mare vânător, care privea căprioarele, cerbii, elanii, tigrii, panterele şi leii drept animale nedemne de el şi îşi întindea arcul împotriva oamenilor?

— Eu zic că Nemrod era un tiran, dar eu mor pentru tirani, ca şi pentru alţii.

— Haide, să trecem peste Nemrod! A fost un oarecare Procust, care-i culca pe oaspeţi într-un pat şi pe care, dacă ei erau prea mici, îl alungea, iar dacă erau prea lungi, îi scurta... Am avut pe un oarecare Sinnis care îi rupea pe trecători, legându-i de doi pomi pe care îi îndoia cu forţa şi pe care îi lăsa apoi să se îndrepte... A fost un oarecare Anteu ce construia un templu lui Neptun din craniile străinilor ce treceau prin ţara lui... Avem pe un oarecare Phalaris care făcea să urle un taur de aramă înroşită, cu strigătele de agonie ale prizonierilor pe care-i închidea în el... Avem pe un oarecare Scyron care pândea pe un drum îngust, de unde-i arunca pe călători în mare... Tu îţi asumi toate aceste fapte? Fie! Să trecem la alţii! Vai! Nu vom căuta prea mult timp întrucât nu este un animal mai rău decât omul şi o istorie mai rea decât a umanităţii. A fost Clitemnestra, care şi-a omorât soţul, a fost Oreste care şi-a omorât mama, a fost Oedip, care şi-a omorât tatăl, a fost Romulus, care şi-a omorât fratele, a fost Cambyse, care şi-a omorât sora, a fost Medeea care şi-a omorât copiii, a fost Thyeste, care i-a mâncat!... Îţi iei sarcina să dezbaţi toate acestea cu Eumenidele? — De minune! Să vedem puţin, ce vei spune despre Bacantele ce l-au sfâşiat pe Orfeu, de Pasiphae, care a dotat Grecia cu Minotaurul, de Phedra, care a făcut să fie sfâşiat Hipolyt de către caii săi sau de Tullia, care a trecut cu carul peste corpul lui Servius Tullius?... Lucruri de nimic! Să nu mai vorbim de ele. Să vorbim de Sardanapal, care a promis o provincie aceluia care ar descoperi o nouă plăcere, de Nabucodonosor, care a jefuit Templul şi i-a dus pe strămoşii tăi în captivitate, despre Baltazar, care l-a aruncat pe Daniel în groapa cu lei,

despre Manases, care a pus ca Isaia să fie tăiat în două cu fierăstrăul, dar de jos în sus pentru ca lucrul să dureze mai mult timp, sau despre Ahab, care a comis atâtea crime, încât Saul este blestemat de Samuel că nu l-a ucis! Să vorbim despre Ixion care a vrut să violeze o zeiţă şi despre locuitorii Sodomei care au vrut să violeze trei îngeri! Să vorbim despre incestul patriarhului Loth, despre misterele lui Venus Milita, despre prostituţia Tyrului, despre bacanalele Romei, de otrăvirea lui Socrate, de exilul lui Aristide, de uciderea Grahilor, de uciderea lui Marius, de sinuciderea lui Caton, de asasinarea lui Cicerone de Antoniu, care-i trimitea soţiei sale capetele celor pe care nu-i cunoştea, de Scipio arzând Numantia, Mumius, arzând Corinthul, Sulla, arzând Atena! Remarcă bine, că i-am lăsat deoparte pe evrei, fenicieni, greci, egipteni, sacrificându-şi fiicele lui Teutates, pe indienii zdrobiţi pe carele lui Bişnu, pe faraoni construind piramidele şi cimentând această fantezie funebră, cu sângele şi sudoarea a două milioane de oameni!... Şi ajungând la Irod cel Mare, care din cauza ta a făcut să fie tăiaţi cincizeci de mii de băieţi mici şi la Ioan-Botezătorul, căruia Irod Antipa, tot din cauza ta, i-a taiat gâtul? Vorbeşte! Mai iei tu crimele asupra ta şi încă mai crezi, că este o sarcină pe care o pot purta umerii omeneşti?

Iisus nu mai ştia să-i răspundă decât prin suspine. Totuşi, făcând un efort, murmură:

— Facă-se voia ta Doamne, şi nu a mea!

Diavolul scoase un răcnet de mânie.

Întâiul ceas de nelinişti, întâiul ceas de încercări, întâiul ceas de suferinţe sublime, care trebuiau să aducă pace universului, se scursese.

AL DOILEA CEAS

— Haide, reluă Satana, să lăsăm trecutul. Ce a fost, a fost. Să ajungem la prezent. Tu ai chemat la tine doisprezece apostoli... Eu nu vorbesc despre discipoli, aceasta ne-ar duce prea departe... Tu ai luat oameni de treabă, pe unii din luntrea şi de la năvodul lor, pe alţii de la plug şi din via lor sau de la slujba, de la vama lor. Fără tine

ei ar fi trăit în familia pe care o aveau şi ar fi murit în patul lor, înconjuraţi de copii. În schimb tu ai făcut din ei milogi, în timpul vieţii tale şi vor deveni vagabonzi, după moartea ta... Vrei să ştii ce li se va întâmpla din cauză că vor răspândi doctrina ta, şi pe ce drum te vor reîntâlni în împărăţia tatălui tău? Las de-o parte pe Iuda. Când se va fi spânzurat, el va fi meritat-o pe deplin! Nu mă ocup decât de cei zeloşi, de fideli, de cei de neclintit! Să începem cu primul care va deschide drumul, cu Iacov cel Mare. După ce va fi făcut o călătorie în Spania, el va reveni la Ierusalim să predice Evanghelia. Asta nu-i va plăcea lui Irod Antipa, care la cererea evreilor, îi va tăia capul. UNU! Apoi vine Matei, el va călători mult. Va merge în Persia mai întâi şi apoi în Etiopia, va converti o mulţime de fecioare la religia creştină, dar cum va împiedica pe una din ele să ia în căsătorie pe regele ţării, care va fi îndrăgostit de ea, acesta va pune să i se dea o lovitură de cuţit în spate, din care cauză va muri. DOI! Este rândul lui Toma. Tu vezi că eu urmez ordinea cronologică. Vai! Toma va vroi sa facă în Arabia, ceea ce ai făcut tu în Egipt, adică să răstoarne idolii, dar aceasta nu-i va reuşi tot atât de bine ca ţie. Marele preot îl va omorî el însuşi cu o lovitură de sabie. TREI! Să trecem la Petru, la temelia Bisericii tale, la păzitorul cheilor. Pe el, Golgota lui îl aşteaptă la Roma: el va fi crucificat întocmai ca şi maestrul ui; numai că din umilinţă, el va cere să fie pus pe cruce cu capul în jos şi cum judecătorul va fi binevoitor, cererea îi va fi îndeplinită. PATRU! Vai, iertare! îmi dau seama că i-am făcut o nedreptate lui Iacov cel Mic. Iacov cel Mic va fi deja de trei ani alături de tine, când Petru te va întâlni. Tu ştii cum va muri vărul tău Iacov, primul episcop al Ierusalimului? Va fi silit cu forţa, să facă ceea ce tu nu ai vrut să faci de bunăvoie. Va trebui să sară de pe înălţimea Templului şi cum în cădere nu-şi va fi rupt decât picioarele şi o mână, pe când îşi ridica spre cer ultimul braţ, un evreu de treabă îi va sfărâma capul cu o lovitură de mai de piuă. CINCI! Avem încă pe Bartolomeu, fostul Nataniel, care a pretins că nu va putea ieşi nimic bun din Nazaret. El va muri de o moarte foarte neplăcută: va fi jupuit de piele,

de către judecătorul corupt al lui Cambyse şi asta i se va întâmpla într-un oraş, al cărui nume, sărmanul om, nici nu-l cunoaşte, la Albana, în Armenia. ŞASE! Apoi, Andrei, care a fost martorul primei tale minuni în Caana, va fi ţintuit pe o cruce de o formă aparte, pe care o vor născoci pentru el şi care va fi chemată pe urmă cu numele lui. El va muri la finele celei de-a doua zi de răstignire. ŞAPTE! Apoi Filip, care va fi ucis cu pietre în Frigia. OPT! Apoi Simion şi Tadeu, aceşti doi buni prieteni care nu se vor despărţi nici în ceasul morţii şi care vor fi şi ei ucişi cu pietre, dar în Persia, în oraşul Sanir. ZECE! în sfârşit, Ioan, ucenicul tău drag... Aha! Aceasta te atinge mai mult, după cum se pare. Tu ridici braţul spre cer, tu îl rogi pe Tatăl tău să-l cruţe... Şi ca urmare, el va ieşi neatins din cazanul cu ulei clocotind în care Domiţian a pus să fie scufundat... Fie, să trecem cu vederea! Unul din doisprezece, nu este prea mult! Da, costă faptul de a fi prietenul tău, Iisuse! Se plăteşte scump cinstea de a fi în slujba ta, Hristoase! Şi aleşii tăi sunt cu adevărat privilegiaţi ai durerii, Mesia!

Iisus lăsă capul în mâini, pentru a-şi ascunde lacrimile ce-i şiroiau pe obraji.

Satan surâse, şi la aceasta, întunericul se făcu parcă încă şi mai greu peste întreaga natură.

— Aşteptă, spuse el, eu nu am vorbit până acum decât numai de apostoli. Să trecem puţin la prozeliţi, adepţi, neofiţi. Aici nu vom mai număra până la zece sau doisprezece, acum vom socoti cu sutele de mii sau cu milioanele! Te salut, Cezar Neron împărat! Ce faci tu acolo, fiul al Agripinei şi al lui Ahenobarbus? Ai asistat la spectacolul tău favorti: creştini aruncaţi fiarelor, luminaţi de creştini care ard?... Priveşte deci, Iisuse, cât de iscusit a scornit el asta, acel mare artist ce cântă pe lira lui versuri din Orfeu, în timp ce îşi dau sufletul mii de oameni! Plictisit că noaptea întrerupea masacrele, el a avut ideea de a înmuia oamenii în răşină, smoală şi pucioasă şi de a-i aprinde ca pe torţe, astfel că acum, împăratul nu va mai părăsi circul. El va avea spectacol de zi şi spectacol de noapte! Să punem trei sute de mii de creştini pentru Neron

şi îţi jur Iisuse, că am făcut estimarea la nivelul cel mai scăzut. Este adevărat că Domiţian va face mai bine decât Neron: lumea îmbătrânind devine mai învăţată! Să vedem ce-ai născocit tu, frate al bunului Titus, în timpul ceasurilor de plictiseală când te-ai săturat să străpungi muştele cu acul? Să-i străpungi pe creştini cu lăncii, săgeţi şi suliţe? Bun! Astea sunt chinuri cunoscute de la începutul lumii... Aha! Tu îi arunci în cuptoare încinse şi în cazane de ulei clocotit? Nabucodonosor născocise asta înaintea ta... Îi dai să fie sfâşiaţi în circ de tigri şi leoparzi? Să fie striviţi în picioarele elefanţilor şi hipopotamilor? Să fie spintecaţi de tauri şi rinoceri! Acestea constituiau destinderea predecesorului tău Neron... Hai, Domiţian, aşadar e atât de greu sa inventezi un chin nou pentru o plăcere nouă? Vai! Priveşte Iisuse, asta nu e rău; iată, două nave, zece nave, douăzeci de nave care luptă unele contra altora; adversarii se atacă aruncând cu săgeţi aprinse pentru a se incendia reciproc... Ah! reverberaţia flăcărilor în apă dă un frumos spectacol şi apoi cel puţin este diversitate în moartea martirilor. Unii aleargă de la prora la pupa, alţii încearcă să se caţere în sus, pe catarge, alţii se aruncă în apă... Ah!.. Iată, ce bine e! Apa este infestată de caimani, rechini şi crocodili. Evident, un progres, faţă de Claudiu. Claudiu inventase apa şi focul, dar nu se gândise la crocodili, rechini şi caimani. Să punem cinci sute de mii de creştini omorâţi cu săgeţi, lănci şi suliţe, arşi în cuptoare, fierţi în ulei, sfâşiaţi de lei; tigri şi leoparzi, călcaţi în picioare de elefanţi şi hipopotami, străpunşi de coarnele taurilor şi rinocerilor, prăjiţi pe vase sau mâncaţi de caimani, rechini şi crocodili. Cinci sute de mii, nu e prea mult. Dar Domiţian nu avea decât patruzeci şi cinci de ani când a fost asasinat de Ştefan, eliberatorul împărătesei. Dacă ar fi trăit mai mult, ar fi făcut mai bine! De altminteri, ceea ce nu a făcut el, va face Comodus. Iată-l acum pe fiul lui Marc-Aureliu, Hercule roman, omorâtor de lei, care-şi adaugă plăcerea de a-i vedea omorând pe cei pe care îi ucidea el însuşi. O, fiu al lui Jupiter! Tu vei coborî de şapte sute de ori în arena circului! Şi de fiecare dată, asta va costa viaţa a cinci sute

de creştini: trebuie să adăugăm trei sute cincizeci de mii de martiri celor cinci sute de mii al lui Domiţian, celor trei sute de mii ai lui Neron. În total, un milion, o sută cincizeci de mii! Când îţi spuneam Iisuse, că ai putea să-i numeri cu milioanele!... Numără, numără, Iisuse!

Iisus căzu în genunchi, cu braţele depărtate, cu faţa acoperită de sudoare şi lacrimi, tremurând înfiorat, galben la faţă, zicând:

— Tată ceresc, dacă se poate ca acest pahar să fie îndepărtat de la mine!... Tatăl meu, care poţi face orice, îndepărtează de mine acest pahar!

Apoi, reculegându-se şi simţind mâna Diavolului gata să se întindă asupra lumii, strigă:

— Totuşi, Tată, facă-se voia ta pe pământ, precum în ceruri!

Satan scoase un hohot de râs mai teribil şi mai dureros decât primul lui răcnet.

Şi în văzduh se auziră voci suave, care cântau:

„S-a scurs al doilea ceas de teamă, al doilea ceas de nelinişte, al doilea ceas de încercări şi de suferinţe sublime care trebuie să aducă pacea universului!”



Era corul îngerilor, care se bucurau că Iisus nu cedase ispitei. Aceste voci celeste au uscat sudoarea care ieşea pe fruntea lui Hristos şi au oprit lacrimile ce curgeau din ochii săi.

— Mai ai să-mi spui ceva? întrebă Iisus

— Dacă mai am ceva de spus? strigă Satan. Pe infern, sigur că da. Am să vorbesc cu tine despre erezii... Ah, pentru erezii, inimă sensibilă, îţi cer să fii atent.

Iisus nu-şi putut reţine un geamăt.

— O! Fii liniştit, zise Satana, tu ştii că nu mai am decât un ceas; voi fi deci forţat s-o scurtez şi să nu arăt decât ce-i mai bun. Iată aici, lista mea, tu vezi că este scurtă.

Diavolul întinse mâna şi Iisus putu să citească ce apăruse scris cu litere de foc pe pereţii peşterii: Arieni, Valdezi, Albigeni, Templieri, Husiţi, Protestanţi.

AL TREILEA CEAS

Să făcu un moment de tăcere în timpul căruia se auzi vântul suflând printre frunzele ca de metal ale măslinilor. El părea plin de tot felul de plânsete, de strigăte, de blesteme. Era corul demonilor, care răspundea corului îngerilor.

Un linţoliu de doliu părea să se fi întins asupra lumii de când Satan surâsese plin de speranţă.

— Să vedem, zise ispititorul, să începem cu începutul. Suntem în viitor, în anul 336 al calendarului tău. Arius se stabilise în 312 în Alexandria, unde a predicat o doctrină nouă. Din fericire, exista încă libertatea discuţiilor! Primii părinţi şi învăţaţi, conform avizului sfântului Paul, au hotărât ca ereticul sa fie mai întâi avertizat şi apoi, dacă el persista în greşeala sa, să fie scos din biserică, adică din societatea creştinilor. Excomunicarea este încă singura pedeapsă pronunţată împotriva dizidenţilor. Este adevărat că mai târziu părinţii Inchiziţiei, încurcaţi de această prea mare blândeţe a bisericii faţă de ereticii din primele secole au declarat, în numele Sfântului Duh, că dacă ortodoxia s-a arătat la început atât de tolerantă, aceasta se datoreşte faptului că ea nu era mai puternică. Mărturisirea nu este naivă, după cum vezi, pentru discipolii sfântului Dominic, dar trebuie de asemenea să fim de acord că acest Arius era un mare pungaş, care va scandaliza secolele ce vor urma... Ştii tu, presupunând că suntem în anul 336, ce a spus despte tine acest Arius? El combate Treimea. El pretinde că tu nu ai existat de la început, că tu nu eşti de o fiinţă cu tatăl tău. El a descoperit că tu nu erai decât o simplă creatură, scoasă din neant, nici mai mult nici mai puţin decât acel sărman Lazăr, care de când l-ai înviat, merge ciocnindu-se de toţi pomii şi izbindu-se de toate pietrele, neputând să se convingă el însuşi că este în viaţă. Şi mai rău decât asta este faptul că ar fi trebuit numai trei voturi pentru ca la Niceea, Consiliul să se pronunţe în favoarea lui Arius şi împotriva ta! Ori, dă-ţi seama, câtă trudă în zadar, dacă acele trei voturi, în loc de a fi pentru consubstanţialitate, ar fi fost pentru non-consubstanţialitate! Iată că tu nu vei mai fi fost Dumnezeu. Este îngrozitor să te gândeşti! Mori deci pentru umanitate,

pentru ca sa fii proclamat Dumnezeu cu o majoritate de numai trei voturi!... Din fericire, acest Arius, care a fost dezvinovăţit de alte trei consilii, care în treacăt fie zis, infirmă oarecum decizia primului, acest Arius, care va ajunge să fie chemat din exil de Constantin şi să devină favoritul lui, va muri subit, în momentul când împăratul îi va da ordin lui Alexandru, patriarhul Constantinopolului, să îl repună în posesia funcţiilor lui. Gândeşte-te cel puţin, că un om asupra căruia sunt îndreptate privirile întregii lumi când trăieşte, nu moare fără ca moartea lui să nu facă mare vâlvă. Ereticii care urmează doctrina lui detestabilă, vor zice că el a murit otrăvit. Ortodocşii care urmează adevăratul drum, vor zice că moartea lui este o minune făcută de Dumnezeu, la rugăciunea prea fericitului Alexandru... Ce prelat, spune Iisuse, este acela care cere în rugăciunile lui moartea unui duşman? Şi ce Dumnezeu, spune dar Iisuse, este acela ce o acordă? Tu, Iisus, care pretinzi, că nu eşti decât unul cu acest Dumnezeu, nu ai spus tu, dimpotrivă: EU NU VREAU MOARTEA PĂCÂTOSULUI, CI ÎNDREPTAREA LUI ŞI EL SĂ TRĂIASCĂ! Astfel, moartea lui Arius face mai mult bine decât rău arienilor. Iată-l martir. Doctrina lui se întinde la marile neamuri barbare. Ea traversează Europa cu goţii, burgunzii, vandalii şi longobarzii. Divinitatea ta, o Hristoase, recunoscută cu majoritate de trei voturi, la consiliul de la Niceea este negată de jumătate din lumea nouă creştină! Ura şi rivalităţile acestor hoarde sălbatice se ascund în spatele unei chestiuni de credinţă, ca înapoia unui scut. Oamenii nu mai au remuşcări omorându-se între ei. Se omoară, unii pentru a dovedi că tu eşti Dumnezeu, iar alţii pentru a aduce mărturie că tu nu eşti... Primul cuvânt din gura ta, atunci când ai venit pe pământ, a fost totuşi, Hristoase: SLAVA LUI DUMNEZEU ÎN CERURI ŞI PACE ÎNTRE OAMENI PE PĂMÂNT! Eu nu ştiu în ce stare va fi cerul în acea epocă, o dulce Iisuse! Priveşte însă pământul, un câmp de carnaj! Din arieni vor ieşi socinienii. Uite flacăra unui rug, luminând zidurile unui oraş şi reflectându-se într-un lac. Oraşul este Geneva, iar rugul este al lui Michel Şervet!

Iisus suspină şi îşi acoperi faţa cu mâna.

— Vai! Tu cezi că am terminat? spuse Satana prefăcându-se înşelat de gestul lui Iisus: tu crezi că am sărit peste opt sau zece secole goale şi cu ochii închişi? înainte de a ajunge acolo, avem câteva mici plăcute masacre, de evidenţiat. Să înregistrăm cum ar spune prietenul tău Matei Vameşul. Goniţi de războaiele religioase şi de frământările din Biserică, câteva familii creştine, către secolul al X-lea s-au implantat ca florile sălbatice, în văile cele mai retrase ale Alpilor. Ele vor trăi acolo curate, simple şi neştiutoare, la adăpostul stâncilor, pe care le credeau inaccesibile. Sufletul lor va fi mândru ca vulturul ce despică înaltul cerului. Conştiinţa lor va fi imaculată ca zăpada ce încoronează piscurile, pe care le vom numi muntele Road şi muntele Viso, ce sunt fraţi europeni ai lui Oreb şi Sinai. Israelul Alpilor, va fi numele ce şi-l va da însăşi această Biserică, având obiceiuri austere şi haine fără cusătură. Spiritul, datinile, riturile primilor creştini nu s-au păstrat cu adevărat decât printre săracii şi calicii din Lyon, ce se vor numi ei înşişi, din umilinţă, valdezi. Evanghelia va fi legea lor. Cultul care va ieşi din această lege va fi cel mai puţin complicat dintre toate: va constitui legătura unei comunităţi frăţeşti ai cărei membri se vor reuni pentru a se ruga şi pentru a iubi. Crima lor, căci va trebui un pretext, crima lor va fi aceea de a susţine că dotând cu mari bogăţii pe papi şi Biserică, Constantin a corupt societatea creştină; ei se vor sprijini pe două cuvinte ieşite din gura ta: primul: FIUL OMULUI NU ARE O CASĂ ÎN CARE SĂ-ŞI ODIHNEASCĂ CAPUL, iar al doilea: ESTE MAI GREU PENTRU UN BOGAT SĂ INTRE ÎN ÎMPĂRĂŢIA CERURILOR DECÂT UNEI CĂMILE SĂ TREACĂ PRIN URECHEA ACULUI. Ei bine, nu a trebuit mai mult pentru a atrage asupra acestui popor de fraţi, rigorile unei sfinte instituţii proaspăt stabilită, care se va numi Inchiziţia. Preoţii lor bătrâni, cu barbă albă, pentru care motiv vor fi denumiţi barbas, vor susţine, în zadar că tu le-ai arătat ce trebuie să facă şi că ei plăteau credincioşi tribut Cezarului, că ei trăiau inofensivi în rugăciuni lângă altar, că primul venit este tot atât de preot ca şi ei, pentru că una din

dogmele lor va fi că orice creştin poate să facă sângele şi corpul Domnului. Inchiziţia îi va lovi pe păstori, iar oile se vor risipi, dar îi va urmări până în peşteri. Femei, copii, bătrâni, totul va cădea sub paloşul miniştrilor tăi, adică miniştrii aceluia care într-o oră îi va zice lui Petru: BAGĂ-ŢI SABIA TA ÎN TEACĂ! CINE LOVEŞTE CU SABIA, DE SABIE VA PIERI. Urmăriţi, hăituiţi, ei vor zice munţilor: „Deschideţi-vă pentru a ne primi!” Dar pe coastele întunecoase ale aceloraşi Alpi, ei vor întâlni mâna sfântului Oficiu şi sabia însetată de sânge! Iată, vezi tu acolo jos, cele două băltoace de sânge? Una se numea Cabrieres şi alta Merindol... Priveşte acele pete negre întipărite ca umbre ale trăsnetului pe aceste stânci însângerate. După ce a consumat rugul, după ce a devorat oamenii, focul va muşca granitul... Numără dacă poţi, cât eşti de Dumnezeu, numărul victimelor... eu m-am îngrijit să-i număr pe martirii lui Neron, Domiţian şi Commodus; dar nu-mi pot lua sarcina de a-i număra pe cei ai Sfântului Dominic, ai lui Pierre de Castelnau şi ai lui Torquemada! Carnajul va dura trei secole, iar când se va stinge, însăşi cuvântul se va şterge de pe suprafaţa pământului!

Iisus se întoarse suspinând.

— Aşteaptă, zise îngerul răului cu surâsul lui fatal, eu nu am terminat cu valdezii. Ei au în sudul Franţei fraţi care vor fi denumiţi albigeni, fraţi care vor fi maltrataţi ca şi ei pentru a fi vrut să se asocieze doctrinele tale cu cele ale Manilor. Albigenii, nu numai că vor nega divinitatea ta, aşa cum o făcuseră arienii, ci vor nega în plus şi carnea ta, care va fi sfâşiată bucată cu bucată de vergile soldaţilor, bătută în cuie, străpunsă de lance. Înţelegi tu pe aceşti oameni pentru care vei suferi ceea ce suferi şi care vor nega suferinţa negând carnea! Pentru ei, tu nu eşti decât o fantomă, o umbră fără corp, o apariţie fără realitate. Tu nu ai luat o formă adevărată în pântecul Fecioarei Maria, tu nu te-ai născut, n-ai trăit şi n-ai murit. Tu vei părea pentru ei, că n-ai răscumpărat material de teribulul blestem pronunţat contra ei, iar tot ceea ce este sublim în tine, adică durerea, o vor nega. Tainele bisericii tale vor fi respinse ca semne

exterioare şi deci fără eficacitate. Dar ceea ce este curios, este că aceşti adoratori ai adevărului şi ai spiritului, cum se numesc ei înşişi, se vor baza pe cuvintele din Evanghelia ta: VINE VREMEA, BA CHIAR A ŞI VENIT, CÂND OAMENII NU ÎL VOR MAI SLAVI PE DUMNEZEU NICI LA IERUSALIM ŞI NICI PE MUNTE, CI ÎL VOR CINSTI PE TATĂL MEU ÎN DUH ŞI ÎN ADEVĂR. Pe baza acestui citat, ei vor înlătura cultul şi ceremoniile exterioare. De altminteri, de ce să aibă ei nevoie de măriri dramatice ale templului roman, aceşti copii ai Gasconiei şi ai Provencei pentru care numai cerul este altarul lui Dumnezeu, pe baza acelor vorbe pe care tu ai făcut imprudenţa să le rosteşti: NU JURAŢI PE CER, PENTRU CĂ ACOLO ESTE TRONUL LUI DUMNEZEU! O, Iisuse, Iisuse! La dreapta tatălui tău unde te vei aşeza, niciodată nu vei fi auzit urcând de pe pământ la cer un concert de plângeri şi de gemete asemănător aceluia care va ieşi din aceste frumoase şi vesele ţinuturi, unde castelele erau atât de bine păstrate, oamenii erau poeţi şi femeile atât de frumoase! Nu este numai o sectă pe care sumbra cruciadă o va îneca în sângele albigenilor şi o va zdrobi sub ruinele oraşelor lor. Este o civilizaţie, o literatură, o limbă. Trei oraşe puternice: Beziers, Lavour, Carcassonne, vor cădea în acest vârtej de foc care va parcurge toată partea de miazăzi a Franţei şi în care ele se vor topi ca metalele în furnal! Ascultă, printre femeile spintecate, printre copiii smulşi de la sânul mamelor lor şi bătrânii arşi în casele lor, ascultă-l, pe unul dintre ai tăi cum strigă, lovind cu crucifixul, căci armele care taie sunt interzise mâinilor sacre: „Omorâţi-i pe toţi ortodocşii şi eretici! Dumnezeu îi va recunoaşte pe ai săi!... Şi, ortodocşi şi eretici, vor pieri cu toţii, în sunetele clopotelor care vor suna agonia a două sute de mii de oameni, apoi, pe cadavrele oraşelor Lavour, Carcassonne şi Beziers, care fumegă încă, preoţii tăi vor intona imnul Veni, creator Spiritus! Pentru ce, deci, o Hristoase, i-ai dojenit pe ucenici care chemau focul cerului asupra acelui oraş al Samariei ai cărei locuitori nu vroiau să te primească?

I se părea lui Iisus că auzea plânsetele muribunzilor, strigătele mamelor, horcăitul bătrânilor şi că în sunetul clopotelor, el vedea acel sânge, acele incendii, acele ruine!

Îşi şterse fruntea cu amândouă mâinile şi scoase un geamăt mai adânc, mai trist, mai rugător decât toate gemetele pe care părea că le aude. Fluxul durerilor omeneşti urca până la el prin glasul îngerului răului şi trecea peste sufletul său întocmai talazurilor unei maree întunecate.

Dar în afară de acest geamăt, în afară de această sudoare, nimic nu arăta că divinul Mântuitor ar fi fost gata să slăbească. Diavolul continuă:

— Aşteaptă Iisus, iată vin templierii. Aceia vor fi cavaleri înarmaţi în numele tău. Ei vor disputa necredincioşilor şi vânturilor deşertului, mormâmtul tău, locurile leagănului şi copilăriei tale, ruinele templului pe care te-ai oferit să-l reclădeşti în trei zile dacă ar fi fost distrus. Din comerţul lor îndelungat cu Orientul, din călătoriile lor, din cuceririle lor, ei vor aduce frânturi din culte străvechi, pe care le vor împleti pe ascuns cu doctrina ta. În ceremonii sumbre şi necunoscute, ca misterele egiptene, ei vor adora un idol cu trăsături simbolice şi sfeşnicul cu şapte braţe care va figura în triumful lui Titus. Oricât de tăinuite vor fi fost aceste iniţieri, zvonul despre ele se va răspândi în lume. Temerile pe care curajul templierilor le va inspira, chiar şi Bisericii, dorinţa de a înhăţa imensele tezaure, gelozia ordinelor religioase, rivalitatea instituţiilor militare, totul va concura la pierderea lor. N-au nici o probă contra lor. Fie, tortura o va aduce: ei vor mărturisi, îşi vor retracta mărturia şi vor muri pe rug. Al tău papă citat de ei ce să compară înaintea tronului tău, până la urmă va compare... Cum îl vei judeca tu pe acest reprezentant vizibil al divinităţii, tu care ai zis: NU TĂIAŢI TRESTIA RUPTĂ! NU STINGEŢI FITILUL CARE ABIA MAI FUMEGĂ! Ascultă Iisus, ascultă acest cântec atât de trist care ajunge la noi dinspre Boemia. Se va naşte un om, numit Ian Huss. El va ataca în termeni amari, zgârcenia şi lăcomia — oamenilor Bisericii, aşa precum tu, la timpul tău,

ai lovit în orgoliul preoţilor, cărturarilor şi fariseilor, zicând: NENOROCIRE VOUĂ, CELOR CARE SUB PRETEXTUL LUNGILOR VOASTRE RUGĂIUNI, MÂNCAŢI PÂNĂ ŞI CASELE VĂDUVELOR! El voia să spele cu sângele lui petele Bisericii Tale, aşa cum tu ai vrut să speli păcatele omenirii, cu al tău. El va avea nevoie să moară pentru liniştea conştiinţei sale. Ori, întotdeauna este un lucru uşor să mori. Preoţii tăi îl vor închide, îl vor judeca, îl vor arde, pe el şi pe discipolul lui, Ioan de Praga. Pe rugul lui te va lua martor că el moare pentru tine, o Iisuse! Pentru a-i convinge pe preţii tăi de impostura lor, în momentul când flacăra va aprinde rugul, el va privi cerul şi într-un fel de viziune profetică, va striga umil şi trist: „Astăzi, voi înăbuşiţi o gâscă proastă, dar peste o sută de ani, va veni o lebădă albă şi frumoasă pe care nu o veţi mai putea atinge.” Aceasta lebădă albă va fi Luther. Sărmana gâscă va muri, într-adevăr, în flăcări, dar vântul va risipi cenuşa rugului şi din aceasta cenuşă va ieşi formidabilul război al hussiţilor. *Nouă paharul* este strigătul de adunare. La acest strigăt, Boemia tresare. Preoţii vor fi consficat o jumătate din tine, îşi vor fi rezervat potirul, lăsând între ei şi popor distanţa infinitului. Împotriva acestui privilegiu se ridică Boemia, cerând împărtăşania cu cele două feluri. Vai! Va fi un război teribil. Şi dacă te întristează pe tine, mielul lui Dumnezeu, în schimb îl va bucura foarte tare pe Dumnezeul armelor, pe Dumnezeu învingătorul, pe Dumnezeul triumfător! Calixteni şi Taboriţi vor lupta la început sub acelaşi stindard. Boemia, Germania şi Italia vor tremura înaintea lor. După minuni de îndrăzneală, de credinţă şi de devotament, decimaţi, zdrobiţi, trădaţi, ei vor lăsa ultimele resturi ale celei din urmă armate, într-un hambar căruia i se va da foc pentru ca niciunul dintre eretici să nu scape. Şi nici unul nu va scăpa! Ce gândeşti tu despre moartea acestor oameni, măcelăriţi la ordinele pontifului roman, pentru a fi vrut împărtăşania sub ambele forme, o Hristoase! Tu care ai zis ucenicilor tăi abia acum două ore, dându-le pâine şi vin: LUAŢI, ACESTA ESTE TRUPUL MEU, LUAŢI ACESTA ESTE SÂNGELE MEU: MÂNCAŢI ŞI BEŢI CU TOŢII!... Ah, tu te înfiori! Ah, tu tremuri, Iisuse!

Sudoarea ta creşte şi devine o sudoare de sânge... Priveşte-ţi mâinile, ele sunt roşii ca cele al preoţilor tăi, ale pontifilor tăi, ale papilor tăi! Oh! Frumoase mâini care aţi bucurat ochiul unui demon!

— Da, zise Iisus, dar acest sânge este al meu. El curge, nu peste suferinţele mele, ci pe acelea ale omenirii. Tatăl meu, care-l vede curgând, îmi dă forţa de a-i spune: „Nu privi la durerile mele, o tatăl meu! Aceste dureri să nu oprească mila ta din drumul ei” .

— Amin! zise Satana. Să continuăm. O sută de ani după moartea sărmanei gâşte, lebăda care trebuia să se nască, va apărea şi va cânta. Ea va fi indignată de comerţul cu indulgenţe pe care pontifii îl vor fi introdus în Biserică. Va scoate, împotriva Romei, strigăte de război, la care conştiinţele vor răspunde... Neamurile din nord vor visa să-şi satisfacă pentru a doua oară, ura lor faţă de oraşul etern şi să ia Vaticanul, aşa cum luaseră Capitoliul. Şeful spiritual al acestei a doua năvăliri a barbarilor va fi un călugăr cu faţa slăbită de post, cu privirea tulbure de îndoială, cu fruntea îngălbenită de privegheri.

Erezia va zămisli erezie: în toiul libertăţii de discuţie, secte vor înlătura alte secte. Atunci, o sută de mii de ţărani, conduşi de Thomas Munzer, unul din preoţii tai vor albi cu oasele lor câmpiile. Francofoniei Haideţi! Curaj! Înainte, creştini contra creştini! Reformaţi contra reformaţi! Eretici contra eretici! Va fi exterminarea pe care prea iubitul tău ucenic, sfântul Ioan, o va prezice în Apocalips, această viziune despre moarte, care totuşi nu-l va putea face să vadă nici chiar în vis, umbra realităţii sângeroase! După ţăranii conduşi de Munzer, vor veni anabapaptiştii conduşi de Jean Becold, Johann Bockelsohn sau Ioan de Lyda, cum vrei tu să-l numeşti. Fostul croitor, ex-hangiul, o Hristoase, va reînoi în numele tău desfrâul lui David şi Solomon. Ca şi ei, el va fi rege. Ca ei, va avea curtezane şi petreceri ce vor ţine de seara până a doua zi, de ziua până în ziua următoare. Sardanapal al occidentului, el va zice: „Plăcerea este Dumnezeu!” Până la urmă va fi prins, jupuit de piele, ars într-o cuşcă de fier, iar oraşul lui va cunoaşte foametea

şi ascuţişul săbiei. Partizanii lui vor fi împrăştiaţi, spintecaţi, spânzuraţi, traşi pe roată, rupţi în bucăţi! Aceştia cel puţin, nu vor avea a se plânge: Ei vor fi petrecut în viaţă şi vor fi băut paharul, până când după promisiunea ta, îl vor bea cu tine în împărăţia tatălui tău. Dar nenorociţii fraţi moravi! Pentru ei, e păcat, pe cinstea lui Satan! ei care nu vor fi avut alte bucurii pe pământ decât postul şi rugăciunea! Ei care vor trăi, care se vor ruga, care vor munci în comun, precum şi creştinii din primele timpuri! Şi totuşi, ei nu vor fi mai puţin dispreţuiţi de ceilalţi creştini. Vor fi trataţi ca inamici publici şi vor fi judecăţi, condamnaţi, hăituiţi, distruşi. Însăşi reforma nu va găsi iertare în ochii acelora care guvernează conştiinţele. Dar să vedem puţin ce vrea ea, această reformă blestemată care înaintează strigând: „Iisus! Iisus!” Ah! Ea vrea să înlocuiscă slujba, despre care nu ai zis nici o vorbă, prin împărtăşania frăţească, pe care tu ai instituit-o. Printre altele, vrea să restabilească pentru preoţi, căsătoria în cinste în Biserica primitivă. Vino, reformă! Vino! Iisus vrea să te vadă, cu toţi copiii tăi: luterani, hughenoţi, calvinişti, protestanţi, parpaioţi, în sfârşit, cei ce au apucat o altă cale! Îndepărtaţi-vă, ziduri! Deschideţi-vă munţi! Potoliţi-vă, valuri ale mării! Pentru ca Mântuitorul lumii să arunce o privire asupra occidentului! Dar, ce este acolo? Pentru ce atâta sânge, foc, fum, pentru ce atâtea spânzurători, atâtea ruguri, ruine, pătimiri? Ah! Golgota se întinde, se lărgeşte, se desfăşoară, dă peste margini. Ea acoperă Europa, de la izvoarele Oderului până la marea Bretaniei, de la Baia Galway până la gura Tagelui... Este ceea ce se va numi războiul de optzeci de ani. El va începe de lângă catedrala Anvers şi se va sfârşi prin căderea capului lui Carol I. Iată, priveşte Anglia care arde: este sângeroasa Maria, care-i dă foc. Iată Spania în flăcări: Filip al II-lea o aprinde! Ah! Voi sunteţi demni de a fi uniţi prin sfântul jurământ al căsătoriei, tigroaică din nord şi diavol de miazăzi!... Săriţi, foc! Scoţia arde! Irlanda arde! Boemia, Flandra, Ungaria, Westfalia ard! Săriţi, foc! Franţa arde la rândul ei! Trăiască sfântul Bartolomeu, apostolul tău! Sper că regele Carol al IX-lea să-i facă o sărbătoare

frumoasă! Îl vezi pe acel pios monarh în balconul palatului său, cu o archebuză în mână, vânând calvinişti, luterani, hughenoţi! Frumoasă treime de regi, pe cuvântul meu de diavol! Fiecare se va scălda după dorinţă şi îşi va potoli setea: Maria Tudor are sânge până la genunchi! Filip al II-lea până la brâu, Carol al IX-lea până peste cap... Va mai rămâne oare pentru Ludovic al XIV-lea? Este destul.

Şi cum Iisus gemea, ascunzându-şi faţa în mâini, Satana se repezi şi depărtă violent mâinile lui Hristos.

— Dar priveşte, încă! îi zise.

Hristos privi, dar nu putu vedea. Era orbit de sudoarea de sânge.

Atunci forţele îl părăsiră şi căzu cu faţa la pământ, zicând:

— Doamne, Dumnezeul meu! Ia-mi viaţa până la ultima tresărire, răsuflarea până la ultimul suflu, sângele până la ultima picătură şi îndoieşte, înzeceşte, însuteşte chinurile mele, dar sfânta ta voinţă să se îndeplinească şi nu aceea a infernalului meu ispititor!

Satan socase un ţipăt teribil şi sări afară din peşteră, care se lumină puţin câte puţin cu o aureolă cerească, în timp ce îngerii cântau: „S-a scurs al treilea ceas de încercare, al treilea ceas de temeri, al treilea ceas de suferinţe sublime care trebuie să dea pace universului! Slavă lui Iisus pe pământ! Slavă lui Dumnezeu în ceruri!”



Dirck Van Baburen — *Arestarea lui Cristos* (detaliu)

SĂRUTUL IUDEI

Aşa cum gândise Fecioara Maria, când îşi acoperise capul pentru a nu-l vedea pe Iuda, acesta nu părăsise sala cinei decât pentru a-l preda pe învăţătorul lui.

Conciliul preoţilor şi al bătrânilor fusese invitat de Iuda să se reunească noaptea. Trădătorul promisese să revină, fără a spune însă la ce oră va sosi: nu ştia nici el însuşi, când va fi liber, totul depindea de circumstanţe.

De la opt seara, principalii duşmani ai lui Iisus se strânseseră la Caiafa, însărcinat cu anunţul convocării. Ana îi alesese dinainte pe cei pe care ştia că se putea conta. Numele acestora ni l-a păstrat istoria. Ei erau: Ana, socrul lui Caiafa şi şapte sau opt alţi prinţi ai preoţilor sau membri ai consiliului, numiţi Summus, Datan, Gamaliel, Levi, Neftali, Alexandru, Syrus. Dar pe Nicodim şi Iosif din Arimateea, care în ajun vorbiseră în favoarea lui Iisus, se feriseră să-i cheme.

Personajele adunate la Caiafa aşteptau de mai bine de o oră, aţintindu-şi, cu ascuţimea urii, urechea la fiecare zgomot pe care-l auzeau. Unii clătinau deja din cap, zicând: „Acel om a promis mai mult decât putea să facă, el nu va mai veni! Deodată, perdeaua uşii se ridică şi Iuda apăru.

Erau cel mult o sută de paşi de la casa în care Iisus cina până la casa lui Caiafa şi deci, nici lungimea, nici rapiditatea cursei n-au putut acoperi cu sudoare faţa lui Iuda.

Trecând pragul lui Caiafa, avusese nu o remuşcare, ci o îndoială. Acest Iisus care citise atât de bine în sufletul lui acest profet, care avea îngerii la ordinele sale, nu cumva ar fi cu adevărat mai presus de natura celorlalţi oameni?

Iuda era pregătit pentru omucid, dar nu pentru a omorî un zeu.

Din nenorocire, în momentul când el ezita în pragul uşii, neştiind dacă să se întoarcă sau să-şi continue drumul, uşa s-a deschis şi un servitor al marelui preot numit Malhus,

trimis de stăpânul său ca să vadă dacă Iuda vine, s-a trezit faţă în faţă cu acesta. Recunoscându-l, i-a zis:

— Intră, te aşteaptă.

După ce Iuda intră în vestibul, a închis uşa înapoia lui. Prăpastia era trecută! Aceasta era poarta infernală a lui Dante. Sudoarea pe care şi-o ştergea Iuda intrând la Caiafa, era aceia a omului care şi-a pierdut orice speranţă.

Preoţii scoaseră un strigăt de bucurie, zărindu-l pe Iuda.

— Ei bine? întrebară în acelaşi tip două sau trei voci.

— Ei bine, zise Iuda, iată-mă.

— Şi gata să-ţi ţii promisiunea?

— Aş fi venit fără asta?

— Unde este Iisus?

— La o sută de paşi de aici, în casa lui Eli, cumnatul lui Zaharia din Hebron, închiriată de Nicodim şi de Iosif din Arimateea.

— Şi ce face el în această casă?

— Paştele.

— Dar astăzi nu este Paştele.

— Nu-i pasă lui Iisus! N-a venit el să răstoarne ceea ce e şi să stabilească ce nu e? Acela ce vindecă în ziua de sabat, poate să facă Paştele în ziua de joi.

— Ei bine, zise Caiafa, auziţi: el este la o sută de paşi de aici. Voi da ordin să fie arestat.

— Nu cred că ar fi bine! — zise Iuda — el este într-o casă care seamănă cu o fortăreâţă şi are în jurul lui cincizeci sau şaizeci de discipoli devotaţi. Toată lumea este încă trează la Ierusalim. N-ar trebui decât să scoată un strigăt pentru a-şi chema toţi partizanii. Suntem la numai câteva sute de paşi de cartierul Ofel, ai cărui locuitori sunt cu toţii de partea lui... A-l aresta acum, acolo unde este, înseamnă să puneţi foc Ierusalimului.

— Ce să facem atunci? întrebă Caiafa.

— Ascultaţi — continuă Iuda — într-o oră el va părăsi casa şi numai câţiva dintre ucenicii săi îl vor însoţi, cei care fac Paştele cu el, după toate probabilităţile. Eu ştiu unde se

duce în fiecare noapte. Daţi-mi douăzeci de oameni înarmaţi şi vi-l voi da pe Iisus.

— Va fi deci singur?

— Nu! El va fi în mijlocul ucenicilor săi, dar departe de oraş şi lipsit de alte ajutoare.

— Dar, dacă are o grupa de ucenici cu el, iar tu n-ai decât douăzeci de soldaţi cu tine, ei vor opune oarecare rezistenţă şi s-ar putea ca în timpul luptei, Iisus să scape.

— Ucenicii, cu excepţia lui Petru, sunt oameni paşnici şi temători. Nu va avea loc vreo luptă.

— Dar noaptea, printre alţi oameni, cum îl vor recunoaşte soldaţii pe Iisus?

— Iisus va fi acela pe care îl voi săruta, zise Iuda.

Membrii consiliului se înfiorară fără voia lui, la vorbele acestui om, care trăda, aşa cum alţii mângâie, cu un sărut.

— Bine, zise Caiafa, iată ce-ţi dă consiliul ca recompensă.

Şi marele preot îi întinse lui Iuda o pungă de piele, în care erau treizeci de piese de argint.

— Înainte de a primi ceva, zise Iuda, aş vrea o promisiune.

— Care?

— Aceea că voi fi liber, soldaţii să mă urmeze de departe şi să se oprească în locul unde le voi spune să se oprească, iar eu să mă întâlnesc singur cu ceilalţi ucenici. Numai după un sfert de oră după ce eu voi fi lângă ei, soldaţii să se prezinte pentru a-l aresta pe Iisus.

— Soldaţii vor avea ordin să te asculte.

— E bine, zise Iuda.

Atunci, apropiindu-se de marele preot, luă din mâinile lui punga de piele.

— Şi acum, zise el, acest argint este al meu, nu-i aşa?

— Este numai arvuna târgului care s-a încheiat. Odată falsul prooroc în mâinile noastre, consiliul va hotărî mărimea recompensei pentru serviciul adus.

— N-o cer pe aceea, zise Iuda. Eu întreb dacă aceşti bani sunt ai mei şi dacă pot dispune de ei.

— Sunt ai tăi şi poţi să faci ce vrei cu ei.

— Ei bine, zise Iuda, ca să dovedesc că nu din lăcomie, ci din convingere o fac, luaţi această sumă şi daţi-o din partea mea emplului.

Dar Caiafa a refuzat punga pe care i-o întindea trădătorul şi a zis:

— Păstrează aceşti arginţi; ei nu pot fi daţi templului: este preţul sângelui.

Iuda deveni livid şi sprâncenele lui roşiatice se încruntară. El îşi puse punga la centură.

— Bine, zise el. La miezul nopţii o să mă întorc.

— Nu, răspunse Caiafa, făcând un semn celorlalţi membri ai consiliului, este mai bine să aştepţi aici.

— Voi aştepta, spuse Iuda.

Şi se duse să se aşeze pe o bancă, la cealaltă extremitate a sălii, unde rămase până la miezul nopţii, fără a vorbi, fără să facă vreo mişcare.

Prinţii preoţilor şi membrii consiliului petrecură acest timp vorbind între ei cu voce joasă. Câteodată, unul sau altul arunca o privire spre Iuda, dar îl găsea nemişcat, mut, în acelaşi loc.

La miezul nopţii, decurionul care trebuia să-i comande pe cei douăzeci de arcaşi intră şi anunţă că el şi oamenii lui erau gata.

Atunci, cu voce tare, Caiafa îi ordonă să asculte fără rezervă de Iuda, dar încet îi spuse:

— Să nu-l pierzi din vedere pe acest om şi să nu te încrezi în el.

Iuda se întoarse şi surprinse privirea lui Caiafa — chiar şi unele cuvinte — dar păru că n-a văzut şi n-a auzit nimic.

— Veniţi, spuse.

El plecă primul.

În timp ce Iuda, în fruntea a douăzeci de soldaţi se îndrepta către Poarta Apelor, al treilea ceas al ispitei lui Iisus se termina.

Iacov, Petru şi Ioan, aşa cum am spus, îşi lăsaseră învăţătorul la poarta grădinii Măslinilor şi după ce-l urmăriseră din ochi un moment prin frunzişul pal şi lucios al arborelui Minervei, se aşezaseră, îşi trăseră mantalele

peste cap, aşa cum dorm sau se roagă de obicei orientalii şi rupţi de oboseală şi zdrobiţi de tristeţe, încetul cu încetul au adormit.

Ioan s-a deşteptat primul la atingerea unei mâini care se aşezase pe umărul lui. Aruncându-şi mantaua în spate, ridică faţa şi scăpă un strigăt, la care ceilalţi doi ucenici se deştepatară la rândul lor şi priviră.

Luna, pierdută într-un ocean de nori, contra cărora lupta, arunca o lumină palidă, suficientă totuşi pentru a ilumina obiectele.

Iisus era în picioare lângă apostoli, Ioan îl simţise cu ajutorul inimii, pentru că alţii, cu ajutorul ochilor abia dacă l-ar fi recunoscut. Într-adevăr, figura plăcută şi calmă a lui Hristos era acum răscolită de durere, aproape lividă si brăzdată de o sudoare însângerată, care se pierdea în barba lui înroşită. Şuviţe de păr năclăite, erau zburlite pe capul lui. El rămăsese cu mâna pusă pe umărul lui Ioan, nu pentru a-l trezi, ci pentru a găsi un sprijin, căci părea gata să leşine.

— Vai! învăţătorule, strigă Ioan, sprijinindu-l cu mâinile, ce ţi s-a întâmplat?

— Sculaţi-vă şi veniţi, zise Iisus, că iată timpul când voi fi dat prigonitorilor mei, a sosit.

Atunci Petru şi Iacov se sculară.

— Învăţătorule, spuse Petru, vrei să-i chem pe ceilalţi ucenici? Noi, toţi unsprezece, îţi suntem credincioşi până la moarte. Noi putem să rezistăm, să te apărăm, să luptăm şi cât despre mine...

Apostolul îşi ridică mantaua şi dădu la iveală o sabie scurtă.

— Cât despre mine, am aici moartea primului care va îndrăzni să ridice mâna asupra ta!

— Nu, Petre, spuse Iisus cu tristeţe, să nu faci nimic. Tot ce se va întâmpla este hotărât dinainte din voinţa tatălui meu şi a mea. În timp ce voi dormeaţi, eu mi-am avut agonia, în care mai mult decât o dată puterea era aproape să mă lase... Vedeţi cât sunt de slăbit. Vedeţi ce palid sunt. Vedeţi cum părul şi barba mea sunt lipite de o

sudoare de sânge. Lupta a fost îndelungată, acerbă, încrâncenată! Dar cu ajutorul tatălui meu, Iisus ridică spre cer o privire de recunoştinţă, victoria a urmat luptei! Vin acum tortura, patimile şi moartea, eu sunt pregătit... Veniţi dar, aşa cum v-am zis.

Şi Iisus porni către Ghetsemani.

Petru nu răspunse nimic, dar se plasă înapoia învăţătorului său, ca pentru a merge lângă Iacov. Totuşi, el se asigură că sabia se putea scoate uşor din teacă.

Poteca era atât de îngustă, încât de-abia puteau merge pe ea doi oameni unul lângă altul. Iisus venea primul, aşa cum am spus, cu un mers încet şi slăbit, sprijinit pe umărul lui Ioan. Petru şi Iacov urmau după ei...

Ajunseră în acest fel la Ghetsemani şi pe când Petru şi Iacov îi deşteptau pe ceilalţi apostoli, Iisus îl luă deoparte pe Ioan şi îi zise:

— Ioane, îndată ce eu voi fi în mâinile soldaţilor, tu să fugi la Poarta Aurită, unde o vei găsi pe mama mea. După plecarea mea, ea a fost cu sfintele femei la Maria, mama lui Marcu şi de acolo, ca printr-o favoare specială, Dumnezeu a permis ca ea să vadă tot ce mi s-a întâmplat şi tot ce mi s-a spus sau tot ce am zis eu. Ea ştie că eu voi fi arestat şi aleargă cu Marta şi Magdalena ca să mă vadă când voi trece... Ea va fi slabă şi singură... Ioane, dacă eu te-am iubit ca un frate, ea te iubeşte ca pe un fiu. Tu vei merge la mama mea şi o vei sprijini!

— Vai, învăţătorul meu! zise Ioan, n-ar fi nici un mijloc să scapi de această moarte teribilă, a cărei idee numai, ţi-a provocat această sudoare însângerată?

Şi pronunţând aceste vorbe, el înmuia poalele linţoliului său într-un pârâu şi spălă faţa lui Hristos, cu aceeaşi grijă pe care ar fi avut-o o mamă pentru copilul ei.

— Această sudoare pe care tu o ştergi, de pe faţa mea, spuse Iisus, nu a curs pentru mine, ci pentru oameni. Cât despre a încerca să scap, eu ţi-am zis deja, preaiubitul meu Ioan, nu numai că nu voi fugi de moarte, ci dimpotrivă, voi ieşi în întâmpinarea ei.

Atunci, punând mana pe braţul lui Ioan, îi arătă:

— Uite, vezi tu acea lumină tremurătoare care trece prin poarta Apelor? Ea îi călăuzeşte pe cei ce vin să mă prindă. Ei sunt atât de siguri de moartea mea, încât iată cum patru dintre ei se despart pentru a se duce să ia de pe Cedron două grinzi care servesc drept punte, din care îmi vor face crucea.

Ioan izbucni în suspine şi deveni, la rândul lui, atât de slab, încât picioarele îl lăsară, iar Iisus fu nevoit să-l susţină.

— Să mergem, zise Iisus şi pentru ca tu să dai sprijin altora, trebuie ca eu să-ţi dau ţie.

El atinse cu degetul pleoapele apostolului care se clătina.

Ioan deschise ochii, scoase un strigăt de bucurie şi îşi ridică braţele spre cer.

Cerul era deschis. Ioan, cu ochii lui de muritor, vedea ceea ce nimeni nu văzuse înaintea lui: el îl vedea pe Dumnezeu aşezat pe tron, în măreţia lui imensă, având deasupra frunţii Duhul Sfânt. La dreapta sa era Iisus, binecuvântând lumea pe care o mântuise, iar la stânga, Fecioara Maria, pierzându-şi una câte una toate durerile, în bucuria veşnică.

După cateva secunde, Ioan trebuie să-şi închidă ochii orbiţi şi când îi redeschise, totul dispăruse.

Dar viziunea strălucea în sufletul lui.

Atunci se prosternă la picioarele lui Iisus.

— O, fiu al veşniciei! zise el, slavă ţie că mi-ai arătat tainele cerului mie, care nu sunt decât o suflare trecătoare a Creatorului, decât o picătură de rouă în oceanul infinitului! Tu ai făcut din mine unul dintre acei sori ce se ridică pe firmament pentru a lumina aceşti atomi care se numesc lumi. Tu m-ai găsit demn de a-mi releva gândul tău, mie, care trebuia sa lucrez la îndeplinirea gândurilor tale, fără a le cunoaşte! Slavă ţie, celui care pentru câteva clipe mi-ai împrumutat această fericire care mă copleşeşte. Copiii lui Adam o vor cunoaşte la rândul lor, când tu vei fi smuls morţii sabia ei de foc, când se va sfârşi lumea şi timpul şi când va începe veşnicia!

Şi Ioan rămase un moment adâncit în el însuşi, în contemplarea viziunii vieţii, el căruia peste şaizeci de ani, în insula Patmos, Iisus îi va trimite viziunea morţii.

Între timp, Iuda şi soldaţii se apropiau. La Poarta Apelor, Iuda a vrut să-şi îndeplinească planul de a părăsi ceata soldaţilor pentru a veni să se amestece printre ceilalţi apostoli, dar decurionul, care nu uitase recomandarea lui Caiafa, întinse, mâna asupra lui şi atingându-i umărul, îi spuse:

— Opreşte-te, camarade! Noi te ţinem şi nu te vom lăsa, până ce nu ni-l vei da pe galileean.

Iuda suportă şi această nouă decepţie şi tras înapoi de decurion şi-a continuat mersul în mijlocul soldaţilor.

La mai puţin de o sută de paşi de Ghetsemani, Iuda insistă din nou să se despartă de trupa pe care o conducea, dar fără mai mult succes ca şi prima dată, numai că neîncrederea decurionului sporea pe măsură ce muntele devenea mai singuratic şi noaptea mai întunecoasă. Atunci, el îl prinse pe Iuda de gulerul mantalei. Se părea acum că Iuda era dus la Iisus şi nu că Iisus trebuia predat de Iuda.

Înaintea primei case din Ghetsemani, decurionul şi soldaţii lui zăriră un grup de oameni.

— Iată-l pe Iisus cu ucenicii săi, zise Iuda. Lăsaţi-mă, ca să dau cel puţin, semnalul convenit.

— Asta va fi, spuse decurionul, când vom şti dacă aceşti oameni sunt într-adevăr cei pe care-i căutăm.

Şi continuară să înainteze.

Atunci Iisus, făcu spre oamenii care veneau la el, câţiva paşi şi adresându-se şefului lor, îl întrebă:

— Ce cauţi tu, Aben Adar?

— Este el! murmură Iuda, făcând un pas înapoi.

— Care el? întrebă Aben Adar.

— Cel pe care trebuie să vi-l dau, zise Iuda. Dar cum decurionul se îndoia de vorbele trădătorului, zise:

— Noi îl căutăm pe Iisus din Nazaret.

Atunci, pe acelaşi ton cu care întrebase „Ce cauţi tu?”, Hristos spuse:

— Eu sunt Iisus din Nazaret!

Aceste vorbe erau simple, nimic nu era schimbat în intonaţia celui ce le pronunţa. Totuşi, Dumnezeu a vrut ca oamenii să înţeleagă că vocea era aceea care impune liniştirea valurilor oceanului, care îi comanda Diavolului să se întoarcă în Iad şi care aducea din cer pe îngeri.

El i-a dat strălucirea fulgerului şi forţa furtunii.

La cuvintele lui „Iisus din Nazaret, sunt eu”, decurionul, soldaţii, slujitorii templului, toţi, chiar şi Iuda, căzură la pământ. Unul singur rămase în picioare, dar fu văzut fugind pierdut spre Ierusalim, strigând:

— Nenorocire celui ce va ridica mâna asupra acestui om!

— Ridicaţi-vă, zise Iisus.

Se ridicară cu toţii, dar cuprinşi de tulburare şi înfioraţi.

Atunci Iisus, adresându-se lui Iuda îi spuse:

— Vino aici Iuda şi fă ceea ce ai promis să faci.

Iuda ezită un moment, dar ca şi cum i-ar fi fost ruşine să dea înapoi, merse drept la Iisus, zicând:

— Învăţătorule, permite-i celui mai umil dintre ucenicii tăi, să te sărute.

Iisus întinse obrazul, murmurând:

— Vai, nenorocitule Iuda! Ar fi fost mai bine pentru tine să nu te fi născut niciodată!

Şi în acelaşi timp în care întindea obrazul, el întindea şi mâinile; obrazul pentru a fi trădat, mâinile pentru a fi legat.

În momentul când buzele trădătorului atingeau obrazul lui Iisus, se auzi un tunet atât de violent şi un fulger atât de ameninţător despică cerul, încât soldaţii care se apropiau, s-au oprit şi însăşi decurionul se uită înapoi.

— Ei bine, reluă Hristos, n-aţi auzit? Eu sunt Iisus din Nazaret, adică cel pe care-l căutaţi.

Aceste cuvinte i-au liniştit pe soldaţii, care văzând că în loc de a opune rezistenţă, Iisus se oferea el singur, se precipitară asupra lui.

Iuda profită de acest moment pentru a încerca să fugă.

Dar Petru apucându-l de haină, l-a oprit şi l-a împins către apostoli, zicând:

— Veniţi, să-l apărăm pe învăţătorul nostru!

În acelaşi timp, el trase sabia pe care o ţinea ascunsă sub mantaua sa şi dădu o lovitură violentă în capul aceluiaşi servitor al lui Caiafa care-i deschisese uşa lui Iuda şi îl introdusese în sala de consiliu.

Malhus scoase un strigăt de durere şi căzu pe spate.

Soldaţii îl crezură omorât. Se iscă o confuzie printre ei. Unii parcă voiau să fugă.

— Soldaţi! strigă Aben Adar, fugiţi din faţa unui singur om? Soldaţii se ruşinară, în afară de unul singur, care luă drumul Ierusalimului şi care dispăru îndată în întuneric.



În acel moment de tulburare, pe care-l produsese căderea lui Malhus, apostolii îl lăsaseră pe Iuda şi acesta a profitat de libertate pentru a se îndepărta, alergând pe

pantele rapide ale muntelui, de-a lungul pârâului ce se vărsa în Cedron.

Iisus l-a oprit pe Petru.

— Petre, zise el cu o voce blândă dar imperativă, bagă-ţi sabia în teacă. Îţi spun: cel ce loveşte cu sabia, de sabie va pieri! Crezi tu că dacă m-aş fi adresat tatălui meu, în locul ajutorului pământesc pe care mi-l dai, nu mi-ar fi trimis el o legiune de îngeri? Dar nu, eu trebuie să golesc paharul pe care mi l-a dat Domnul. Cum s-ar îndeplini cuvintele Scripturii, dacă lucrurile care se fac, nu s-ar face?

În acest moment, soldaţii îl apucară, dar Iisus le zise cu blândeţe:

— Eu sunt gata să vă urmez. Lăsaţi-mă numai să-l vindec pe acest om.

Soldaţii se îndepărtară. Atunci Iisus, aplecându-se asupra servitorului marelui preot, care era culcat la pământ, leşinat şi perzând sânge, îl atinse cu degetul pe cap. Îndată rana se închise, sângele încetă să curgă şi Malhus se ridică.

Dar, în loc de a-i convinge pe soldaţi, această minune le-a întărit mânia, ei se aruncară asupra lui Iisus şi îl loviră, unii cu lemnul, alţii cu colacii de frânghie pe care îi aduseseră pentru a-l lega.

Atunci Iisus le spuse cu vocea blândă:

— Aţi venit să mă prindeţi ca pe un ucigaş, cu parmace şi ciomege, şi totuşi, în toate zilele, când am predicat în mijlocul vostru şi în templu, puteaţi să mă arestaţi. Dar acum a venit vremea noastră, a puterii întunericului. N-am să mă împotrivesc deloc. Legaţi-mă, cetluiţi-mă, duceţi-mă, faceţi ce vreţi!

Şi el s-a dat de bunăvoie pe mâna călăilor lui. Într-o clipă, Iisus a fost legat cu frânghii noi şi tari. Soldaţii i-au fixat mâna dreaptă peste cotul braţului stâng şi mâna stângă peste cotul braţului drept. Ei i-au strâns în jurul corpului şi în jurul gâtului, o centură şi un colier garnisit cu cuie. De centură şi de colier erau fixate câte două curele care se încrucişau pe peipt, de asemenea prevăzute cu cuie. Apoi, de aceste curele, de centură şi de colier au

înnodat patru frânghii cu ajutorul cărora nu numai că îl ţineau pe Iisus legat, dar îl şi trăgeau la dreapta şi la stânga, în sus şi în jos, după toanele lor.

Şi la fiecare smucitură, cuiele care erau prinse de centură, colier şi curele şi ale căror vârfuri erau întoarse înăuntru, sfâşiau corpul lui Iisus şi din toate rănile ţâşnea sânge.

La vederea acestui teribil preludiu al caznelor pe care trebuia să le suporte învăţătorul lor, apostolii, care speraseră mereu într-un miracol suprem, şi-au pierdut tot curajul şi toată speranţa şi au fugit, unii în direcţia Betelului, alţii spre Engadi.

Atunci, Iisus aruncă o ultimă privire şi-i adresă un ultim zâmbet lui Ioan, pentru a-i aminti de mama sa.

Apostolul înţelese surâsul şi privirea lui Iisus.

— Mă duc acolo, învăţătorule, zise el şi cea care se sprijinea odinioară pe braţul tău, se va sprijini de acum încolo pe al meu.

— Gata? întrebă decurionul pe soldaţii care-l legau pe Iisus.

— Da, stăpâne, răspunseră aceştia.

— În acest caz, ia-o înainte, Longine şi anunţă-l pe marele preot că falsul profet este în mâinile noastre.

Un soldat ieşi din rânduri şi luă, cu un mers rapid, drumul Ierusalimului.

Camarazii lui, îşi băteau joc de el, strigând: „Fii atent Longine, să nu te loveşti de piatra aia!... Fii atent, Longine, ai să te izbeşti de copacul acela!... Fii atent, Longine, să nu cazi în Cedron!”

Şi Longin, deja destul de departe de ei, astfel că nu mai puteau să-l vadă în întuneric, le răspunse:

— Fiţi liniştiţi, dacă eu văd prost ziua, văd bine noaptea!

Zgomotul vocii sale se stinse şi apoi şi zgomotul paşilor.

— Să mergem la Caiafa! zise decurionul.



Alphonse François — *Visul sotiei lui Pilat* (detaliu)

VISUL CLAUDIEI, SOŢIA LUI PILAT

La Caiafa unde curionul îl ducea pe Iisus, era zarvă mare.

Aşa cum am spus, după plecarea lui Iuda şi a trupei sale, consiliul preoţilor şi al bătrânilor a hotărât să funcţioneze în permanenţă şi deci acum era în aşteptare.

Dintr-odată, un soldat palid plin de praf şi de sudoare, intră. Era acela care fugise strigând: „Nenorocire aceluia care va ridica mâna asupra acestui om!”

El alerga la Caiafa, grăbit, ca toţi cei care au fost martorii unui fapt teribil şi de necrezut, pentru a povesti ceea ce văzuse.

Raportă deci, că în momentul în care, în apropiere de Ghetsemani, Hristos s-a înfăţişat el însuşi oamenilor ce-l căutau şi le zisese: „Iisus din Nazaret, eu sunt!” — toată trupa, decurion şi soldaţi au căzut în ţărână şi numai el rămăsese în picioare. Socotind că această excepţie fusese făcută pentru el, ca să ducă ştirea despre această minune, pornise la drum şi acum ajunsese.

Zvonul despre atotputernicia lui Iisus, după intrarea lui triumfătoare în Ierusalim, într-atâta se răspândise prin oraş, încât oricât de incredibilă ar fi fost istorisirea ostaşului, toţi cei care-l ascultau se simţiră înfioraţi.

Privirile se întoarseră spre Caiafa.

Marele preot înţelesese că se cerea de la el fermitate şi că de conduita lui personală, depindea comportamentul tuturor. Spaima îi era mare, dar chemând ura spre a-i sprijini curajul, spuse soldatului:

— Mizerabile, tu eşti vândut Nazarineanului sau eşti păcălit de vreo vrăjitorie! Asta o vom şti mai târziu...

Apoi chemă un centurion din garda lângă el şi îi zise:

— Închide-l pe acest năuc! Pe urmă ia o sută de soldaţi din cazarma vecină şi mergi cu ei la Ghetsemani. Poate că-i vei găsi pe camarazii tăi, care au nevoie de ajutor. Ei au

ordin să-l prindă pe Iisus din Nazaret care-şi dă numele de Mesia. Dă-le ajutor şi aduceţi-l aici pe falsul profet.

Centurionul l-a dat pe fugar în paza altor doi soldaţi şi apoi a alergat spre cazarma situată în faţa palatului lui Ana, dar de-abia făcuse centurionul cincizeci de paşi pe stradă, când un al doilea soldat intră. Acesta nu era mai puţin palid şi mai puţin prăpdit decât primul, cu toate că venea să anunţe o ştire mai liniştitoare.

Caiafa a ghicit că el venea de pe muntele Măslinilor.

— Ei bine? întrebă el.

— Salut pe marele preot şi pe iluştrii domni ce-l înconjoară! zise soldatul. Eu vin de la Ghetsemani, unde un lucru teribil s-a petrecut în faţa ochilor mei... Malhus a fost omorât! Mai mulţi dintre camarazii noştri au fost răniţi! Dar, în sfârşit, în ciuda cutremurului de pământ şi a bubuitului fulgerului, Iisus, trădat de Iuda, a fost prins.

Caiafa scoase un strigăt de bucurie.

— Arestat! Tu eşti sigur că este arestat?

— Eu l-am văzut predându-se soldaţilor.

— Şi ei ni-l vor aduce?

— Probabil, dar eu nu pot să vă spun decât ce am văzut. Cuprins de o spaimă irezistibilă, am fugit! Numai dincoace de porţile oraşului, mi-am revenit. Pentru a-mi repara greşeala, m-am gândit să vin la voi şi să vă spun ce am văzut. Acum, dacă am greşit, pedepsiţi-mă.

— Ajunge, zise Caiafa, eu te iert datorită sincerităţii tale.

Certitudinea că Iisus fusese prins înseamnă mult, totuşi, nu era suficient. Nu va fi oare ajutat de ucenici? Nu va fi eliberat de popor? El însuşi nu-şi va recâştiga libertatea prin cine ştie ce minune?

Bătrânii şi prinţii preoţilor îşi puneau tot felul de întrebări la care nu-şi puteau răspunde decât prin ipoteze şi probabilităţi, când, pentru a treia oară, un alt soldat îşi făcu apariţia.

— Cinste şi slavă vouă, apărători ai sfintei legi a lui Moise! zise soldatul. Eu fac parte din trupa trimisă în căutarea lui Iisus şi vin să vă anunţ din partea decurionului

Aben Adar, că vrăjitorul, a fost arestat. El a chemat în ajutorul său cutremurul de pământ şi trăznetul, dar totul a fost degeaba. Vitejii noştri soldaţi l-au prins şi vi-l aduc legat şi cetluit. Să piară, aşa cum vor pieri toţi cei ce vor îndrăzni să se ridice împotriva voastră!

— Cum te numeşti tu? îl întrebă Caiafa.

— Longin, răspunse soldaţii .

— Aben Adar va fi centurion, iar tu vei fi decurion în locul lui!

Apoi luând din punga sa un pumn de monede din aur şi argint adăugă:

— Ia şi astea pentru ştirea bună pe care ne-o aduci.

Longin primi banii, sărută poalele anteriului marelui preot şi ieşi foarte bucuros.

De altfel, un fapt aparte începea să se producă în Ierusalim.

Centurionul, după ordinele lui Caiafa, căutase la cazarmă o sută de oameni. El nu le ascunsese scopul pentru care îi strângea, aceştia s-au echipat la repezeală şi cum cei trei mesageri care veniseră pe rând la Caiafa nu ascunseseră nici ei nimic celor câţiva citadini pe care îi întâlniseră în drumul lor de la poarta Apelor până la palatul marelui preot, zvonul despre evenimentul suprem care se îndeplinea, începu să se întindă. Cei cărora îl relevaseră, grăbiţi la rândul lor, să răspândescă o noutate de asemenea importanţă, nu ezitaseră să ciocănească pe la casele prietenilor, pentru a le transmite noutatea. Câteva ferestre începeau să se deschidă, câteva uşi să se caşte şi întrebări şi răspunsuri se schimbau între locuitorii acestor case şi trecători. În acel moment, ca pentru a mări neliniştea şi curiozitatea, trupa trimisă de Caiafa în ajutorul lui Aben Adar ieşea din cazarmă şi mergea în pas alert către Poarta Apelor, precedată şi însoţită de torţe, fiecare soldat ţinându-şi sabia în mână. Ori, comenzile şefului, zgomotul paşilor, frecarea scuturilor de tecile săbiilor, flăcările torţelor care creşteu datorită repeziciunii marşului, lăsând în drum resturi arzânde, toate acestea au provocat trezirea din somn a acelora care mai dormeau încă.

Mişcarea care se iscase mai întâi la poalele fortăreţei, adică în partea cea mai ridicată a oraşului, începu să se întindă din oraşul lui David în oraşul de jos şi atinse îndată al doilea oraş şi chiar Bezeta. Se vedeau puncte luminoase, lumini neliniştite traversând străzile, oprindu-se şi reîncepând să alerge din nou. Se auzea ici şi colo ciocănindu-se la uşi. Unii ieşeau în stradă, avizi de a şti ce se întâmpla, alţii dimpotrivă, temându-se de unele încăierări nocturne, se baricadau în case. Străinii întinşi pe sub peristiluri şi pe sub porticuri îşi părăseau culcuşurile improvizate şi abordându-i pe locuitorii oraşului, îi întrebau despre cauza acestei arestări. Cei care campau pe locurile publice se arătau la deschiderea corturilor. Servitorii marelui preot, înfăşuraţi în mantale, brăzdau străzile, ducând ştirea despre prinderea lui Iisus, cărturarilor, fariseilor şi irodienilor, care la rândul lor îi trezeau pe servitorii şi pe clienţii lor, recomandându-le acestora din urmă, să se ducă lângă palatul lui Caiafa, care, dacă ar fi avut loc o răscoală, ar fi fost cel mai ameninţat de populaţie. Patrule de soldaţi treceau în pas alergător, cu înfăţişarea întunecată şi ameninţătoare, detaşamente alergau în toate părţile pentru a întări posturile de gardă. În sfârşit, printre toate aceste zgomote formând un murmur intens şi planând asupra oraşului ca un vast polog de zgomote vagi de nemulţumire, se auzeau lătrături şi urlete ale câinilor, mugete şi strigăte ale diferitelor animale aduse de străini pentru sacrificii şi pe deasupra acestor lătrături, mugete, zbierete se mai auzea behăitul plângător al nenumăraţilor miei, care trebuiau să fie tăiaţi pentru Paştele de a doua zi.

Printre aceste case, palate, corturi din care ies cei vii, aşa cum în ziua de apoi, mormintele îi vor da pe cei morţi, erau două edificii care rămâneau întunecate şi încuiate.

Ele erau citadela Antonia şi palatul guvernatorilor romani, care constituiau o dependinţă a acesteia.

Citadela Antonia, ca importanţă, înlocuise vechea fortăreaţă ridicată de David pe muntele Sion. Ea fusese construita de Hircan Macabeul, o sută optzeci şi patru de ani înainte de naşterea lui Hristos, pe o stâncă înaltă de

şaptezeci şi cinci de picioare şi inaccesibilă din toate părţile. La început fusese denumită turnul Baris. Din zilele glorioase ale macabeilor, până în timpul plângerii şi ruşinii când primul Irod a fost impus evreilor de către romani, mai întâi ca tetrah şi apoi ca rege, în locul lui Antigon Asmoneanul, marii preoţi care se succedaseră la Ierusalim, locuiau în această citadelă. Tot acolo îşi păstrau, după terminarea ceremoniilor sfinte, veşmintele pontificale, într-un dulap care se sigila cu sigiliul celor ce îndeplineau sacrificiile şi cu acela al gărzii de pază a tezaurului templului. În faţa acestuia, guvernatorul turnului punea să ardă continuu o lampă. Irod cel Mare, de când a devenit rege al evreilor, apreciind situaţia acestei citadele şi găsind-o prin poziţia ei centrală; mai potrivită să domine poporul, decât aceea a Sionului, o fortifică şi o înfrumuseţă. Ca fortificaţie, a încins-o cu un zid de trei coţi, la adăpostul căruia garnizoana putea lansa suliţe, putea trage cu arcul sau rostogoli pietre. Ca înfrumuseţare, el a căptuşit complet cu marmură, stânca pe care era clădită. Înfrumuseţarea da un plus fortificaţiei, deoarece făcea pantele stâncii atât de repezi şi de alunecoase, încât era imposibil dinafară să se urce spre vârf şi nici din vârf să se coboare pe pământ. Patru turnuri clădite în cele patru colţuri ale citadelelor dominau: turnul de nord, al doilea oraş şi Bezeta; turnul de la apus, oraşul de jos; turnul de miazăzi, templul, iar turnul răsăritean, toată partea oraşului care se întindea de la citadelă la porţile Gunoiului şi a Văii. Printre altele, citadela oferea o casă sau mai curând un palat de locuit atât de mare, atât de comod, atât de plin de galerii şi intrânduri, încât putea trece, el singur, drept un mic oraş. Citadela şi palatul erau încontinuu păzite şi apărate de o garnizoană de cinci sute de oameni. Irod numise tot acest ansamblu de clădiri, citadela Antonia, în onoarea prietenului său, triumvirul Marc-Antoniu. Fapt extraordinar! Cu toate revoluţiile ce se făceau şi cu toată moartea învingătorului lui Filip, în timpul domeniilor lui August şi a lui Tiberiu, citadela Antonia îşi păstrase numele.

De aceasta citadelă ţinea palatul guvernatorilor, clădit la poalele sale şi sprijinit pe versantul ei septentrional. Patru uşi se deschideau în Marea Piaţă şi se ajungea aici pe o scară de marmură cu optsprezece trepte. O punte numită Xistus, din înaltul căreia guvernatorii romani aveau obiceiul să vorbească poporului, lega acest palat de citadela Antonia, care prin latura opusă era unită cu templul printr-o punte asemănătoare celei dintâi, dar cu o lungime de două ori mai mare.

Două acvile din bronz aurit dominau frontonul palatului, indicând faptul că era locuinţa oficială a guvernatorilor romani din Iudeea. Dar guvernatorii romani, care aveau la dispoziţie atât palatul cât şi citadela, făceau din palat locuinţa de lux, iar din citadelă, locuinţa de siguranţă.

Aceste două edificii, în toiul zarvei nocturne: uşi trântite, case luminate, străzi pline de zgomote şi de rumoare, rămăseseră încuiate, întunecoase şi tăcute.

Şi totuşi, citadela Antonia era locuită de un om care, atunci când ceva asemănător cu tumultul pe care a încercat să-l descriem se producea la Ierusalim, era totdeauna deşteptat primul, pentru că asupra lui apăsa cea mai mare responsabilitate. Acest om era spaniolul Ponţiu Pilat. De zece ani de când îi urmase lui Valerius Gratus la guvernarea Iudeei, ajunsese să cunoască prin experienţă spiritul de împotrivire al evreilor şi era întotdeauna gata să înăbuşe tulburările şi să reprime răscoalele. El înăbuşise trei revolte îndreptate contra lui: prima pentru a fi făcut să intre în Ierusalim o legiune romană purtând insigne cu imagini ale împăratului, ceea ce era contrar legilor iudaice, o a doua pentru a fi luat cu forţa din tezaurul sacru, banii necesari construcţiei unui apeduct, iar a treia, pentru a fi condamnat la moarte şi ucis israeliţi, care după riturile sectei Iuda, nu recunoşteau alt Dumnezeu, alt împărat şi alt stăpân decât pe Iehova şi refuzaseră să facă jertfe în cinstea lui Tiberiu. Astfel, somnul său era acel somn uşor al oamenilor însărcinaţi să oprime naţiunile subjugate, care ştiu că în fiecare seară, ei adorm pe marginea unei

prăpăstii, în care pot fi prăvăliţi înainte de a se face dimineaţă, de această mare şj puternică zeiţă, care nu este nicicând mai teribilă decât atunci când e silită să meargă în întuneric şi care se numeşte „libertatea”. El a tresărit deci la primul zgomot care s-a auzit şi s-a ridicat pe cot în patul lui.

La capătul acestuia erau atârnate sabia şi scutul, cele două unelte a căror mânuire o învăţa cu precădere orice soldat antic şi care reprezentau atacul şi apărarea. Ascultând apoi cu urechea antrenată a tiranului şi asigurându-se că se întâmpla înr-adevăr ceva neobişnuit în oraş, îl chemă pe soldatul care veghea la uşă, îl trimise după decurion şi când acesta se prezentă, îi ordonă să coboare în oraş şi să se informeze despre cauza tuturor acestor zgomote. Dacă răspunsurile erau vagi şi contradictorii, el trebuia să se ducă până la Ana sau Caiafa, care nu puteau să nu ştie, unul sau altul, ce se întâmplă.

Abia ce s-a închis uşa camerei în urma decurionului, că uşa opusă, care ducea în apartamentele soţiei guvernatorului s-a deschis şi aceasta a apărut palidă, înveşmântată în voalurile ei de noapte şi ţinând o lampă în mână.

Soţia lui Pilat era o nobilă romană frumoasă şi bogată, mândrindu-se că aparţine unei ramuri a ilustrei familii care dăduse lumii pe împăratul Tiberiu. Ea se numea Claudia Procula şi datorită influenţei sale, Ponţiu Pilat fusese numit guvernator al Ierusalimului şi procurator al Iudeei. Iată deci, ca neam şi familie, ce era şi ce pretindea că este Claudia. În acel timp, ea era o matroană de douăzeci şi opt de ani, de o frumuseţe perfectă, înţeleaptă, cu totul elegantă şi în a cărei mişcare, graţia grecească şi demnitatea latină exultau în deplina lor majestate.

Pilat o iubea şi o respecta pe Claudia. Apariţia ei la această oră din noapte, i-a mărit neliniştea. El crezu că era într-adevăr pericol şi că soţia lui cunoscând acest pericol, venise să caute refugiu şi protecţie lângă el.

De cum a zărit-o, Pilat, aplecându-se în afara patului, a întrebat-o:

— Ce este? Ce se întâmplă?

— Nu ştiu sigur nimic, răspunse Claudia, dar vin la tine fiind tulburată.

— Şi care este cauza acestei tulburări? reluă guvernatorul, trăgându-se spre perete, pentru ca soţia lui să se poată aşeza pe marginea patului.

Claudia puse lampa pe o masă de porfir, cu un singur picior, rezentând un grifon de aur, luă loc pe marginea patului şi lăsând să-i cadă mâna în aceea a bărbatului ei, spuse:

— Iartă-mă prietene, că-ţi tulbur astfel odihna.

— O! zise Pilat, linişteşte-te, eu nu dormeam... Aceste zgomote m-au trezit şi chiar adineauri am trimis să se afle cauza lor.

— Cauza? făcu Claudia privindu-şi soţul, eu ţi-aş putea-o spune, Pilat.

— Tu ai ieşit dar, sau ţi-a spus cineva? întrebă guvernatorul uimit.

— N-am ieşit şi nu mi-a spus nimeni... Eu am văzut!

— Tu ai văzut!... zise Pilat.

— Cum te văd, prietene.

— Atunci, ai venit să-mi povesteşti despre o apariţie, o viziune, un vis?

— Eu nu ştiu ce este, zise Claudia, dar cu siguranţă că e ceva ciudat, de necrezut, neobişnuit, care nu seamănă deloc cu visele care ne vizitează în timpul somnului şi care ies din palatul nopţii prin poarta de corn sau prin poarta de fildeş... Nu, nu există vise decât în timpul somnului, iar eu sunt sigură că nu dormeam.

— Dar, spuse Pilat surâzând, căci el începea să creadă că ea îl trezise numai din pricina unei spaime imaginare, adormită sau trează, ce ai văzut?

— Una din acele fiinţe asemănătoare acelora care slăvesc arca în tabernacolul evreilor şi pe care ei le denumesc îngeri.

— Şi acest înger ţi-a vorbit?

Nu... Draperiile patului meu erau închise, ca şi pleoapele mele, pentru că eu încercam să adorm, când

dintr-odată prin pleoape şi prin draperii, am văzut strălucind o lumină puternică... Unul din acei îngeri coborâse în cameră, a venit la patul meu şi a tras pologul dinspre partea unde aveam capul. În acelaşi timp peretele dinspre muntele Măslinilor, asemenea unui abur, dispăru. Astfel, privirea mea putut să ajungă la drumul pustiu al mormântului lui Absalom şi fapt şi mai straniu, cu toate că era noapte, cu toată distanţa, eu vedeam toate lucrurile, de la firul de iarbă firvă de pe malul Cedronului, până la palmierii din Betfageea, aplecându-şi capetele sub aripa vântului!

— Dar tu n-ai văzut numai asta, Claudia, căci o asemenea viziune n-ar fi putut să te sperie.

— Aşteaptă puţin, Pilate şi ai un pic de milă pentru o femeie a cărei inimă bate, a cărei voce, tremură şi care un moment s-a temut de a nu avea destulă forţă să vină până la tine.

Pilat o trase pe Claudia la piept şi o sărută pe frunte.

— Continuă, zise el.

— Atunci, reluă Claudia, îngerul, cu vârful degetului său, mi-a arătat pe drumul de la Ghetsemani la Ierusalim, un grup de soldaţi. În mijlocul acestui grup era un om legat, pe care îl trăgeau şi-l îmbrânceau fără milă, cu funii şi bâte, în timp ce deasupra capului său, invizibil pentru alţii dar nu şi pentru mine, pluteau nori de aur, îngeri asemănători cu acela care cu fruntea încununată de un cerc de foc şi cu aripi mari şi albe, strânse îmi arăta pe acel om cu care se purtau atât de crud.

— Şi tu l-ai putut recunoaşte pe acel om?

— Oh! Da, zise Claudia: era Iisus Nazarineanul, acelaşi pe care duminica trecută l-au plimbat în triumf pe străzile Ierusalimului şi despre care tu ai spus râzând: „Nostim triumfător, care cucereşte oraşul, călare pe un asin!”

— Ah! făcu Pilat, tu eşti sigură că era acelaşi om?

— Da, da, eu îl cunosc bine, reluă Claudia, căci adesea, voalată şi fără a-ţi spune — tu mă ierţi, nu-i aşa? — am coborât din citadelă în templu pentru a-i asculta predicile.

— Bine! zise Pilat râzând, atât timp cât el nu va predica decât împotriva cărturarilor, fariseilor, saducheilor, essenienilor şi a tuturor sectelor lor smintite, mie mi-e perfect egal. Dar să se păzească să predice împotriva ascultării datorate augustului Tiberiu.

— O! strigă aprins Claudia, niciodată nu a îndrăznit să profere ceva împotriva împăratului şi chiar într-o zi, dimpotrivă, recomanda oamenilor să-i plătească tribut... Dar aşteaptă, aşteaptă Pilate, asta nu e totul. Acest blând predicator, acest nazarinean inofensiv, pe care-l smuceau cu frânghiile lor, pe care-l loveau cu bâtele, pe care-l înţepau cu vârful săbiilor, trecând peste puntea Cedronului, l-au îmbrâncit brusc şi cum puntea nu are parapet, el a căzut pe pietrele abia acoperite de apă, printre care curge torentul!... Acolo, şi-ar fi spart capul, dacă mâinile lui, care fuseseră legate, nu şi-ar fi rupt în mod miraculos legăturile şi nu l-ar fi protejat. Atunci el, în loc să se plângă, în loc să blesteme, aşa cum ar fi făcut oricare dintre noi, a murmurat aceste cuvinte, pe care le-am auzit cu toată distanţa, aşa cum în pofida distanţei, eu vedeam: „O Tatăl meu, înţeleg acum că aceşti oameni orbi m-au aruncat de pe punte, pentru ca să se îndeplinească ce e scris în Psalmul CIX: “ El va bea din apa râului în mersul său şi de aceea îşi va înălţa capul” . Şi atunci el se aplecă şi bău, în timp ce îngerii erau deasupra lui cântau: „Slavă lui Iisus pe pământ! Slavă lui Dumnezeu în ceruri!”

Pilat zâmbi şi zise:

— Eu ştiam că scumpa mea Claudia avea, trează fiind, o imaginaţie bogată, dar ignoram că această imaginaţie ar fi mai fecundă în timpul somnului, decât în stare de veghe.

— Dar, reluă Claudia, dacă îţi spun, dacă îţi jur, Pilate, că eu am văzut şi am auzit totul, aşa cum te văd şi te aud pe tine.

— Şi asta e tot ce-ai văzut şi ce-ai auzit?

— Nu, zise Claudia, nu încă... Ascultă. Fără să se neliniştească de cădere, soldaţii şi-au continuat drumul, trăgându-l pe Iisus cu funiile lor. Au fost însă obligaţi să se întoarcă, prizonierul neputând urca torentul pe partea

dinspre cartierul Ofel, din cauza unui zid care fusese făcut pentru a susţine terenul. El coborî deci taluzul pe malul opus şi trecu iar pe punte... O Pilate! îţi făcea rău să-l vezi, cu roba sa roşie înmuiată în apă, îmbibată de sânge şi lipită de trupul lui; el nu mai mergea decât foarte greu, după cât suferise în cădere. De cealaltă parte a punţii a căzut iar, dar de data aceasta l-au ridicat cu brutalitate, lovindu-l cu biciul şi trăgându-l cu funiile. Apoi, soldatul care mergea lângă el i-a luat un colţ al pulpanei robei punând-o la centura sa şi împingându-l peste spini şi pietre ascuţite, îi striga: „Spune, nazarineanule, nu-i aşa că pe acest drum se aplică profeţiile lui Malahia: „Voi trimite înaintea ta pe îngerul meu ca să-ţi deschidă drumul!” Sau încă: „Spune Iisuse, ce gândeşti tu despre felul în care şi-a îndeplinit sarcina, cel care pretindea că a venit să-ţi pregătească drumul?” Dar el nu răspundea, ci ridica numai privirile către cer, murmurând încet: „Iartă-i Doamne, că nu ştiu ce fac!”

— Cu adevărat, Claudia mea susţine admirabil cauza nefericitului şi dacă n-ar fi fost vorba decât de suferinţe imaginare, eu m-aş înduioşa.

— Pilat! Pilat! reluă Claudia mai aprinsă, ce ţi-am spus este foarte real, iar când voi povesti totul, vei vedea!

— Cum, zise Pilat, acest nefericit Iisus n-a scăpat încă?

— Ascultă... În acel moment o trupă de o sută de oameni s-a unit cu prima trupă. Marele preot Caiafa a trimis-o în ajutorul celei dintâi. Ea se revărsa din cartierul Ofel. Văzându-l pe Iisus în mâinile camarazilor lor, noii veniţi au scos strigăte de bucurie, care au sfârşit prin a-i trezi pe locuitorii cartierului, pe care trecerea lor îi scosese deja dintr-un prim somn. Atunci, aceştia au început să apară în pragul caselor lor. Tu ştii că ei sunt oameni săraci, aproape toţi cărăuşi de apă sau de lemne pentru templu, partizani înfocaţi ai lui Iisus, care în timpul prăbuşirii turnului Siloe, a vindecat pe mulţi dintre ei. Au scos deci strigăte de durere şi suspine de compasiune, când l-au văzut pe Iisus târât de soldaţii care îl chinuiau atât de crud. Aceştia din urmă îi respingeau cu lovituri de scuturi, de mânere de săbii şi de cozi ale suliţelor, zicându-le: „Ei bine,

da, este Iisus, profetul vostru mincinos, făcătorul vostru de minuni, magul vostru... Din nenorocire pentru el şi pentru voi marele preot nu mai vrea să-l lase să continue faptele pe care le face şi numai târziu decât azi, el va fi răstignit pe cruce!” La aceste cuvinte, oamenii au izbucnit într-un vacarm de strigăte şi lamentări, care s-au multiplicat atunci când, sosind la poarta Apelor, toţi aceşti săraci au zărit-o pe mama lui Iisus, susţinută de unul din discipolii fiului ei şi însoţită de acele două femei despre care se spune, că el le-a înviat fratele. Ele veneau în întâmpinarea lui. Când l-a văzut palid, plin de răni, acoperite de sânge la lumina torţelor, în mijlocul soldaţilor şi a fariseilor, ea se opri. Picioarele o lăsară şi căzu în genunchi cu mâinile întinse către fiul ei... Pilat, imaginea ei i-ar fi muiat pe traci, pe sciţi, pe barbari! Soldaţii noştri însă, au insultat-o şi au bătut-o pe această mamă sfârşită de durere. Atunci pe faţa prizonierului se rostogoliră lacrimi şi el îi strigă: „Cu adevărat ţi-am spus că vei fi numită, mama plină de amărăciune!” Iar toţi locuitorii cartierului strigau: „în numele cerului daţi-ne înapoi pe acest om! în numele lui Dumnezeu, eliberaţi-l! Dacă îl închideţi, dacă îl omorâţi, cine ne va mai ajuta, cine ne va mai mângâia, cine ne va mai vindeca?...” După ce trupa, ducându-l pe Iisus, a trecut, ei s-au strâns în jurul mamei lui, zicându-i: „Vai, de acum tu vei fi mama noastră şi noi vom fi copiii tăi!” Atunci, lacrimile mi-au tulburat vederea şi mi-am lăsat, suspinând, capul între mâini. Când l-am ridicat din nou şi am privit înaintea mea, îngerul dispăruse, iar draperia pologului de la patul meu, căzuse la loc.

— Şi, tu, te-ai sculat şi ai venit la mine, buna mea Claudia? întrebă Pilat.

— Da, pentru că mi-am zis: „Numai romanii au drept de viaţă şi de moarte în Iudeea. Nici unul din supuşii lui August nu pot fi condamnaţi şi executaţi decât în urma unui ordin al lui Pilat. Dacă eu îi jur că Iisus este un drept, Pilat nu va da acest ordin, eu sunt sigură”.

Şi plângând, îşi aruncă mâinile de gâtul bărbatului ei.

_ Iar Pilat, spuse acesta, nici nu va avea nevoie să refuze acest ordin căci tot ce mi-ai povestit, buna mea Claudia, tot ce ai crezut că ai văzut, tot ce ai crezut că ai auzit, tu nu ai văzut şi nu ai auzit decât în imaginaţie...

În acel moment, uşa s-a deschis: mesagerul lui Pilat se întorsese.

— Stăpâne, îi zise el, marele arhiereu Caiafa te anunţă că pe muntele Măslinilor a fost arestat vrăjitorul, falsul profet, blasfematorul Iisus şi că în zorii zilei va fi adus în faţa tribunalului tău pentru a i se pronunţa sentinţa de moarte.

— Ei bine, întrebă Claudia, totul a fost doar un vis?...

Pilat, gânditor, îi lăsă capul pe pieptul lui şi după un moment de tăcere, îi zise:

— Tu ştii ce ţi-am promis: dacă acest om nu a făcut nimic împotriva augustului împărat Tiberiu, nu va avea nimic de suferit.



James Jacques Tissot — *Ana şi Caiafa*

ANA ŞI CAIAFA

Claudia, aşa cum îi spusese lui Pilat nu-l urmări din ochi pe Hristos decât de la Ghetsemani până la poarta Apelor, deci nu a văzut că în loc să fie dus direct la marele preot, Iisus a fost mai întâi adus la socrul acestuia.

Ana, un bătrân înalt si slab, cu barba stufoasă, cu fruntea palidă şi brăzdată de riduri, deţinea la Ierusalim cam aceeaşi funcţie pe care o ocupă în Franţa, judecătorii de instrucţie. Acuzaţii, înainte de a fi înfăţişaţi marelui preot, erau aduşi la el. Acesta îi interoga o dată sau de mai multe ori şi dacă acuzarea era întemeiată, îi trimitea lui Caiafa, care le deschidea procesul.

Aceeaşi ură pe care o avea marele preot faţă de Iisus, îl anima şi pe socrul său, aşa că Ana aştepta, nu mai puţin nerăbdător decât Caiafa, sosirea lui Hristos.

Judecătorii care constituiau tribunalul său şi care erau în număr de şase, fuseseră preveniţi de la orele unsprezece seara şi de atunci, aşteptau ca şi el.

Am arătat cât de repede zvonul despre prinderea lui Iisus se răspândise în Ierusalim. Mulţi ezitaseră să se pronunţe până atunci, dar ştiind că el fusese prins fără rezistenţă, că fusese legat, încătuşat şi dus spre oraş, se hotărâră dintr-odată, aşa cum fac cei împilaţi şi lipsiţi de noroc, să ia parte împotriva lui şi deci să vină să-l acuze şi să aducă mărturie împotriva lui.

Drumul de la Ghetsemani la palatul lui Ana putea fi făcut în douăzeci de minute, dar atunci durase mai mult de două ore. Soldaţii făcuseră ceea ce face tigrul, sigur că prada nu poate să-i scape: ei se distraseră cu prada lor.

De departe, se vedea venind Iisus în mijlocul soldaţilor. Strigăte puternice răsunau pe când trecea, torţele se agitau aruncând o lumină mai vie, oamenii se înghesuiau pentru a se apropia de el. Fiecare voia să-i aducă insulta lui, fiecare voia să-i arunce ocara lui, să-i provoace o durere.

În sala tribunalului se auzea zgomotul apropiindu-se din ce în ce. Oamenii intrau în grabă şi aglomerau pretoriul, zicând: „El soseşte! El vine! Iată-l!” Astfel că, atunci când au venit cu adevărat, nu mai era loc pentru acela pe care toată lumea venise să-l vadă.

În sfârşit, primii soldaţi apărură la uşă, strigând: „Loc! Loc!” şi bruscând asistenţii, pe care îi împingeau cu lemnul lăncilor, pentru a deschide un drum, de la peronul de intrare, până la estradă, înălţată cu trei trepte, pe care tronau Ana cu cei cinci colegi.

Iisus apăru palid, slab, zdrobit, sângerând, abia ţinându-se pe picioare. El căzuse de şapte ori, din locul unde fusese arestat, până la palatul lui Ana.

Pentru a urca peronul a fost împins, tras de haine, ridicat cu ajutorul funiilor cu care era legat şi pe drumul strâmt, deschis cu lănciile, fu îmbrâncit la picioarele estradei.

Strigătele, huiduielile, blestemele, îi însoţiseră trecerea. Ana dădu acestui torent de ură, tot timpul ca să se desfăşoare. Când liniştea a fost un pic restabilită, ca şi cum nu ar fi ştiut cine era acuzatul adus în faţa lui şi l-ar fi recunoscut numai văzându-l, zise:

— Ei, bravo! Eşti Iisus din Nazaret, regele evreilor? Eşti singur? Unde sunt acele legiuni de îngeri pe care le comanzi?... Tu care numeai templul Domnului, casa Tatălui tău! Ah! Ah! Nazarineanul, lucrurile nu au luat calea pe care o gândeai, nu-i aşa? Unii au găsit că au fost destule insulte aduse Domnului şi preoţilor. Că nu era permis să încalci nepedepsit sabatul şi că era o crimă să mănânci mielul pascal într-un timp şi într-un loc în care este oprit a o face... Da! Iertarea păcatelor se dă numai de Iehova! Iată care sunt unele după altele, toate minunile pe care le-ai făcut: Iudeea era oarbă, tu i-ai redat vederea; era surdă şi i-ai redat auzul; era mută şi i-ai redat glasul: ea vede, aude, vorbeşte, te acuză... Tu vrei să schimbi totul, să răstorni totul, să distrugi totul, să-l faci mic pe cel care era mare şi să-l înalţi pe cel care era mic. Tu vrei să introduci o nouă dogmă... În virtutea cărui drept? Cine ţi-a permis să

propovăduieşti? De la cine ai primit însărcinarea? Vorbeşte! Să vedem care este doctrina ta?

Iisus, calm şi trist, lăsase să cadă asupra lui acest torent de injurii, fără a-l întrerupe. Când însă acuzatorul s-a oprit, el şi-a ridicat capul obosit şi privindu-l pe Ana cu blândeţe supremă, zise: Eu am vorbit în public, faţă de toată lumea. Am porpovăduit în templu şi în sinagogile unde se strângeau evreii. Niciodată nu am zis ceva secret. Pentru ce mă cercetezi? întreabă-i pe cei ce m-au auzit, care este doctrina mea. Priveşte în jurul tău, toţi cei care sunt aici pot să-ţi repete ceea ce am spus.

Simplitatea şi blândeţea lui Iisus l-au exasperat pe acuzator care lăsă să-i scape o mişcare de ură. Un soldat, care poate că nu înţelesese ceea ce spusese Iisus, dar care pricepea gestul marelui preot, se însărcină să răspundă.

— Obraznicule! zise el, aşa se vorbeşte seniorului Ana?

Şi cu mânerul săbiei sale, pe care-l ţinea în mână, îl lovi pe Iisus peste gură. Imediat, sângele ţâşni din nasul şi buzele lui Iisus care, zdruncinat de lovitură şi împins brutal de cei ce-l înconjurau, căzu într-o parte, pe trepte.

Câteva murmure, acoperite îndată de o avalanşă de strigăte, de insulte şi de ocări, se ridicaseră din sală. Din nenorocire, aceste murmure erau slabe, iar blestemele prea puternice.

— Dacă am greşit, arătaţi-mi ce! Dar dacă am vorbit bine, de ce mă loviţi?

— Haidem, reluă Ana. Cei care vor să-l dezmintă, să-l dezmintă, iar cei ce au adus acuzaţii, să-l acuze.

Şi el făcu semn soldaţilor care-i menţineau pe cei prezenţi cu lemnul lanciei, să ridice aceste bariere. Atunci, toată gloata se repezi spre Iisus, urlând, ocărând, acuzând.

— El a zis că e rege!... A zis că fariseii sunt neamuri de şerpi, limbi de vipere!... Că învăţaţii şi cărturarii erau ipocriţi şi nelegiuiţi!... Că templul era o peşteră de tâlhari!... El a zis că este regele evreilor!... A zis că va dărâma templul şi că-l va reconstrui în trei zile!... El a făcut Paştele joi!... A vindecat în ziua de sabat!... A făcut zaveră în cartier!... Oamenii din Ofel l-au numit profetul lor!... El a

strigat nenorocire Ierusalimului!... El mănâncă cu cei necuraţi, cu vagabonzii, cu leproşii, cu săracanii!... Iartă păcatele femeilor cu viaţă destrăbălată!... Împiedică lapidarea femeilor adultere!... El înviază morţii, prin vrăji nelegiuite!... La Caiafa, vrăjitorul! La Caiafa, profetul mincinos! La Caiafa, cel care insultă religia şi pe Dumnezeu!

Toate aceste acuzaţii îi erau aduse dintr-odatâ, iar cei care le proferau, i le scuipau în faţă, amemninţându-l, arătându-i pumnul, trăgându-l de robă, de manta, de păr, de barbă.

Ana lăsă această haită să urle, să muşte şi să sfâşie, după pofta inimii, după care reluă, la rândul lui:

— Ha! Iisus, asta este deci învăţătura ta!... Haide, discut-o, apăr-o, fă-o să biruie. Rege, porunceşte! Mesia, dovedeşte-ţi menirea! Trimis al lui Dumnezeu, porunceşte în numele Tatălui tău! Cine eşti tu? Spune, vorbeşte... Eşti oare, Ioan-Botezătorul înviat? Eşti tu Ilie, care nu a murit? Eşti tu Malahia, care după cum se pretinde, nu era om, ci înger?... Te-ai numit singur rege! Ei da, rege! — Şi eu te denumesc rege: regele vagabonzilor, regele prostimii, regele femeilor pierdute... Aşteaptă, aşteaptă, eu vreau să te încoronez rege! O trestie şi un papirus!

I se aduseră prinţului cele doua lucruri pe care le ceruse şi care fără îndoială, erau pregătite dinainte.

Fâşia de papirus era lată de trei degete şi lungă de un cot. Ana scrise pe papirus toată seria de acuzaţii ce i se aduceau lui Iisus; apoi, o rulă şi o introduse într-o tigvă, pe care o legă la capătul trestiei.

— Iată, îi zise lui Iisus, iată sceptrul regatului tău, cu titlurile regalităţii! Du-le la Caiafa şi nu mă îndoiesc că-ţi va pune pe cap coroana, care îţi lipseşte încă.

Şi la un semn al bătrânului slab şi hain, mâinile lui Hristos au fost legate din nou, numai că acum, între mâini era fixată trestia, sceptru derizoriu, care mai târziu a fost acela al lumii.

Atunci Iisus, pierdut în această gloată ostilă, protejat numai de ura acelora care nu vroiau să i se sfârşească prea

repede chinurile, fu tras către poartă şi clatinându-se pe trepte, fu repus în echilibru de loviturile ce i se dădeau. Iisus, jucăria acestei lumi de duşmani care îl făceau să plătească trei ani de predici, de umilinţă şi suferinţe, de devotament şi dragoste, recompensaţi numai printr-o singura zi de triumf, Iisus insultat, ultragiat, lovit, în tot lungul drumului ce ducea de la casa lui Ana la palatul ginerului său, ajunse pe jumătate leşinat, înaintea marelui consiliu.

Acest mare consiliu era compus din şaptezeci de membri, care erau prezenţi cu toţii. Ei erau aşezaţi pe o estradă semicirculară, în mijlocul căreia, pe un fotoliu mai înălţat era Caiafa.

Nerăbdarea acestuia din urmă era atât de mare, încât el îşi părăsi de mai multe ori scaunul şi se duse până la uşa exterioară, zicând:

— Dar, ce o fi făcând Ana? De ce l-ar ţine atâta timp pe nazarinean? Acest om trebuia sâ fie aici de peste o oră... Să vină! Să vină!

În sfârşit, Iisus apăru. Intrând, capul lui aplecat spre piept, se ridică, privirile i se îndreptară fără şovăială către un colţ al sălii şi un zâmbet plin de tristeţe înflori pe buzele sale.

Printre cei care-l aşteptau, el recunoscuse pe Petru şi pe Ioan.

În momentul când apostolii se risipiseră, când Iisus era legat, încătuşat, începuse drumul spre Ierusalim şi când Ioan se coborâse către valea Iosafatului pentru a o întâlni pe Maria, Petru se mulţumise să se arunce înapoia unui măslin, pentru a scăpa de prima furie a soldaţilor. Apoi, de departe, mergând din pom în pom şi aruncându-se în umbră, ori de câte ori flacăra unei torţe lumina drumul, îşi urmase învăţătorul, hotărât să nu-l piardă din vedere.

La capătul mahalalei Ofel, la aproape o sută de paşi de poarta Apelor, o găsise pe Maria, agonizând în braţele lui Ioan şi ale sfintelor femei. Atunci Fecioara a fost dusă într-o casă, în care prin îngrijirea recunoscătoare a acestor

sărmani oamenicare o numeau mama lor, a fost readusă la viaţă.

Dar, deschizând ochii, Fecioara scosese un strigăt de durere. În timpul leşinului, pierduse însuşirea de a-l urmări pe fiul ei din ochi, cu toată distanţa şi lucurile interpuse între ea şi el. Aceasta se datora milei lui Iisus, căci ştiind că va fi chinuit, nu voia ca mama sa să fie martora atâtor suferinţe.

Atunci, Fecioara Maria îi rugase pe Ioan şi pe Petru să-l urmeze pe Iisus, pentru ca ei să poată să-i aducă din oră în oră veşti despre teribilele patimi pe care fiul ei le va suferi.

Nimic nu se potrivea mai bine cu gândurile celor doi apostoli, decât această cerere a Mariei. Ar fi trebuit porunca anume a învăţătorului lor, pentru ca Ioan să se hotărască a o părăsi. Cât despre Petru, care era decis deja să nu-l piardă din vedere, consimţirea rapidă a lui Ioan la rugămintea Fecioarei, îi dădea un tovarăş, la acţiunea lui îndrăzneaţă.

Totuşi, cum ei ar fi fost cu siguranţă recunoscuţi şi prinşi dacă ar fi intrat la Caiafa cu veşmintele lor obişnuite, amândoi au îmbrăcat un fel de livrea aparţinând servitorilor templului. Sub această deghizare, au ciocănit la poarta exterioară a palatului marelui preot, care se deschidea asupra văii Ghehenonului şi permitea intrarea într-o curte mare în care ardea un foc imens. La el se încălzeau servitorii lui Caiafa, soldaţii din gardă şi un mare număr de oameni de jos, care fără a face parte din casa celor mari, sunt într-un fel în suita suitei lor.

Datorită hainelor de împrumut, cei doi apostoli au pătruns fără nici o dificultate în această primă curte. Nu era însă la fel de uşor să treacă mai departe în interiorul apartamentelor. Din fericire, Ioan îl cunoştea pe un angajat al tribunalului, un fel de portărel. Acesta, care-l auzise de multe ori pe Iisus predicând, nu era departe de a se alătura discipolilor lui. El a consimţit deci să-l introducă pe Ioan, dar a refuzat cu încăpăţânare să-l lase să treacă pe Petru. Petru, ne amintim, îl izbise pe servitorul marelui preot cu o lovitură de sabie. Malhus l-ar fi putut recunoaşte şi cu toate

că fusese vindecat în mod miraculos de Hristos, ar fi putut să se răzbune pe apostol.

Petru era deci disperat înaintea acestei uşi care nu se deschidea pentru el, când sosiră Nicodim şi Iosif din Arimateea. Ei nu fuseseră convocaţi, dar ştiau ce se petrece şi în speranţa de a-l putea ajuta pe Iisus, veneau să-şi ocupe locurile de membri ai marelui consiliu.

Petru i-a recunoscut şi la rândul lui, fu recunoscut de ei. Cum nu avea aceleaşi temeri ca un sărman portărel al tribunalului, fiind persoane importante, de care nimeni, în afară de guvernatorul roman, n-ar fi îndrăznit să se atingă, îl luară pe Petru sub protecţia lor şi acesta intră în sală odată cu ei.

Ajuns înăuntru, Petru îl zări pe Ioan şi se apropie de el şi de aceea privirea lui Iisus, care-i căuta, îi găsi alături unul de altul.

Înainte chiar de sosirea lui Iisus, sala de consiliu era deja plină. Gloata care năvăli din suita lui Hristos, fu deci obligată, în afară de câţiva mai viguroşi sau mai îndârjiţi, decât alţii, să se reverse în vestibule, până la peron.

Exista în jurul palatului lui lui Caiafa, pe trei laturi, un mare spaţiu liber, a patra faţă, după cum am spus, fiind lipită de fortificaţii. Tot acest spaţiu era acum aglomerat de popor.

Niciodată nu se strânsese o asemenea gloată. Nicicând nu se ridicase o asemenea rumoare, nici chiar în zilele celei mai teribile răscoale din Ierusalim. Într-adevăr, în alte zile de dezordine, nu era vorba decât de revolta contra unui pretor, unui tetrarh sau a unui împărat. De astă dată, se revoltau contra lui Dumnezeu.

Caiafa era un bărbat de aproape patruzeci de ani, brunet, cu barbă neagră şi ochi întunecati, ambiţios şi fanatic totodată. Poziţia de mare preot reprezenta o încununare a ambiţiei sale, dar fanatismul îl făcea să dorească moartea lui Iisus.

Era îmbrăcat cu o robă albă peste care purta un anteriu mare, de un roşu întunecat, cu ciucuri şi flori de aur. Pe piept purta efodul, însemn al rangului său suprem, care-l

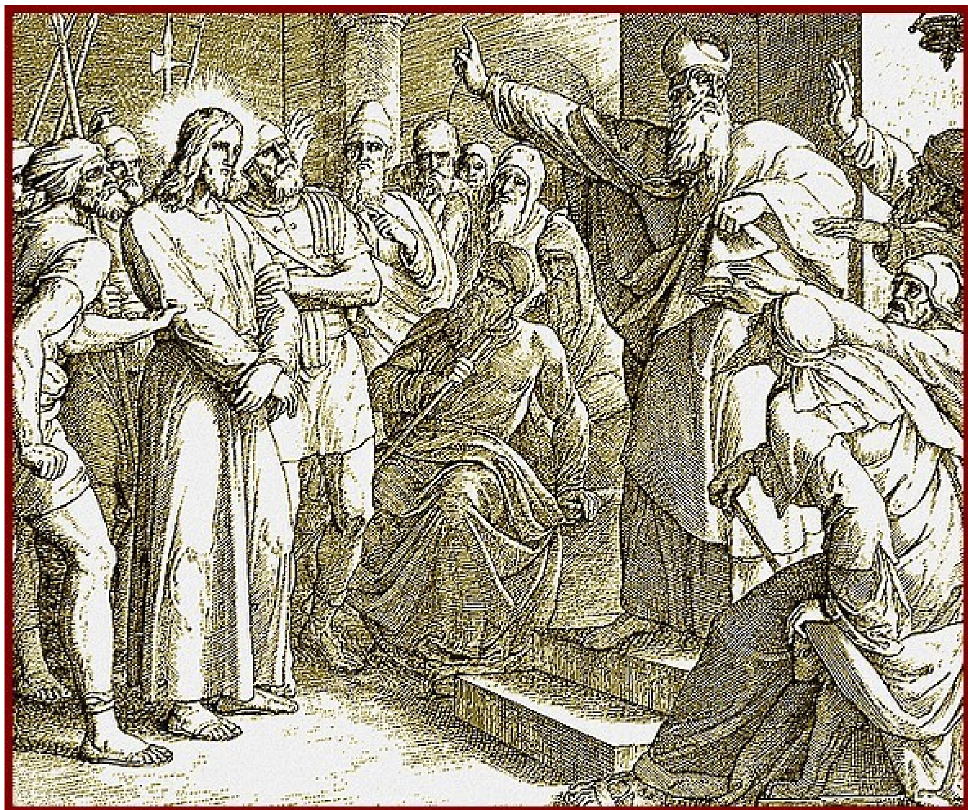
făcea, după Pilat, guvernatorul şi după Irod, tetrarhul, al treilea, ca autoritate în Iudeea.

Când pe prag a apărut Iisus însoţit de strigăte şi de gălăgie venind din toate părţile, se auzi vocea puternică a lui Caiafa:

— Ah! Iată-te deci, duşman al lui Dumnezeu, care tulburi liniştea acestei nopţi sfinte!... Haideţi! Să ne grăbim: scoateţi-i această tigvă în care este închis actul de acuzare.

Au luat tigva şi au înmânat-o marelui preot, în timp ce, spre batjocură, au lăsat între mâinile lui Iisus, trestia care reprezenta sceptrul. Caiafa a derulat papirusul şi a citit lunga listă de crime imputate lui Iisus şi cum acesta îl asculta în tăcere, din când în când, Caiafa striga:

— Dar, răspunde, vrăjitorule! răspunde, profet mincinos! răspunde, blasfematorule! Nu mai ştii să vorbeşti, tu, care ştiai atât de bine să ne acuzi pe noi?



Şi la fiecare interpelare a lui Caiafa, soldaţii îl smuceau pe Iisus cu funiile şi îl trăgeau de barbă şi de pâr.

Nicodim nu mai putut suporta acest scpectacol.

— Iisus din Nazaret, zise el, este acuzat, dar nu este condamnat încă. Eu cer pentru el dreptul acuzaţilor, adică libertatea de a se apăra. Dacă va fi condamnat, pedeapsa se va executa, după lege, dar eu nu concep ca un om să fie dat călăului înaintea judecării sale.

Iosif din Arimateea se ridică şi spuse doar atât:

— Eu sprijin aceasta.

Scurta cuvântare a lui Nicodim, ca şi mai scurta intervenţie a lui Iosif din Arimateea au fost primite cu murmur de cea mai mare parte a celor de faţă. Totuşi, cum câteva voci din mulţime au îndrăznit să strige de asemenea: „Dreptate acuzatului! Dreptate!” Caiafa a fost

obligat să dea procesului forma obişnuită, pentru a salva cel puţin aparenţele.

Soldaţii primiră deci ordinul de a se îndepărta de Iisus şi de a înceta să-l maltrateze şi o oarecare regularitate a fost impusă interogatoriului. Începu apoi audiţia martorilor. Nu trebuie să mai subliniem ca aceşti martori erau duşmanii lui Iisus: scribii şi învăţaţii, pe care el îi combătuse public, desfrânaţii, cărora le predicase o viaţă mai curată, adulterii, ale căror complice le întorsese la căinţă. Toţi, unul după altul, repetau aceleaşi fapte aduse şi în faţa lui Ana. Dar din toate aceste capete de acuzare, singurul serios era acela că Iisus făcuse Paştele în altă zi decât în ziua consacrată.

Atunci, Caiafa se ridică şi întorcându-se spre Nicodim şi Iosif din Arimeteea, spuse:

— Prea iluştri prinţi ai preoţilor şi bătrâni ai poporului, asupra acestui din urmă punct, cei doi colegi ai noştri, Nicodim şi Iosif din Arimateea, pot să ne înfăţişeze date mai exacte, căci dacă mă bazez pe rapoartele pe care le-am primit, acuzatul a făcut cina într-o casă care le aparţine.

Nicodim sesiză lovitura pe care i-o dădea marele preot.

— Este adevărat, zise el, cu toate că această casă nu este în realitate a noastră, pentru că noi o închiriem unui om din satul Betania, care a subînchiriat-o ieri unor apostoli ai lui Iisus, ce veniseră la el din partea învăţătorului lor.

— Aşadar, spuse Caiafa insistând, cine a avut loc, într-adevăr ieri seara?

— Da, a avut loc ieri seară, răspunse Nicodim.

— Dar ştiţi că este împotriva legii ca cina să aibă loc în altă zi decât în ziua sfinţită. Pentru ce acuzatul a devansat cu douăzeci şi patru de ore această sfântă ceremonie?

— Pentru că el este galileean, zise Nicodim şi schimbarea acestei zile este un drept acordat galileenilor.

Caiafa bătu din picior cu mânie.

— Bine! S-ar părea că acuzatul a găsit un apărător Sperăm atunci că acest apărător să ne spună în virtutea cărei legi galileeanii pot să facă Paştele joia.

— Am prevăzut întrebarea, reluă Nicodim, şi iată răspunsul.

Atunci el socase de la piept un vechi edict prin care galileenii erau autorizaţi să-şi facă cina pascală cu o zi mai devreme şi asta, din cauză că în timpul Paştelui era o atât de mare afluenţă la Ierusalim, încât dacă şi ei ar fi făcut-o în acelaşi timp în templu, nicicând cina nu s-ar fi terminat până în ziua de sabat.

Apoi, din apărător, devenind acuzator, Nicodim adăugă:

— Şi acum, pentru că tu eşti un atât de riguros păzitor al legii, tu trebuie să ştii, Caiafa, că ne este interzis să instrumentăm în timpul nopţii şi că nici o judecată nu poate fi făcută în ziua de Paşti.

— Dar a ţinut el seamă de asta, strigă Caiafa furios, atunci când a vindecat în ziua de sabat?

— Dacă a fost o încălcare a legii, poate să-i fie iertată, zise Nicodim, pentru că din această infracţiune a rezultat un bine şi nu un rău, viaţa unui om şi nu moartea lui!

— Nicodime, Nicodime, ia seama! Uiţi că Deuteronomul spune, în cartea a IV: „Să-l slujiţi pe Dumnezeu!... Dacă se va ridica un prooroc sau vreun oarecine care-ţi va vesti un senin sau o minune şi se va împlini semnul sau minunea şi îţi va zice în acelaşi timp: “ Haidem după alţi Dumnezei, pe care tu nu i-ai cunoscut şi să le slujim lor, tu să nu asculţi, căci Iehova, Dumnezeul tău, te încearcă!”

— Dar, zise Nicodim, dacă în loc de a-l ataca pe Dumnezeu, profetul nu-i atacă decât pe oameni şi dacă în loc de a fi un prooroc mincinos, el este un profet adevărat, ce vei răspunde, Caiafa?

— Aş răspunde, că scriptura afirmă: „Nu va ieşi un prooroc din Galileea”. Ori, Iisus este din Nazaret, iar Nazaretul este în Galileea.

— Da, dar scriptura spune: „Va veni un prooroc din neamul lui David şi din oraşul lui David“. Ori Iisus este din neamul lui David prin Iosif tatăl său şi din oraşul lui David, pentru că el este născut la Betleem.

— Ei bine, fie! zise Caiafa, plictisit de această discuţie în care simţea că este depăşit. Să-l interogăm pe însuşi acuzatul şi după cum va răspunde, să îl judecăm.

Atunci, întorcându-se către Iisus, îi zise:

— Jură-te pe Dumnezeu cel viu, că ne vei spune dacă tu eşti Hristosul, Mesia şi fiul lui Dumnezeu!

Iisus nu pronunţase încă nici o vorbă.

El îşi înalţă capul şi în cea mai profundă linişte, ridicându-şi ochii spre cer, ca pentru a-l lua pe Dumnezeu ca martor, pentru adevărul a ceea ce va spune:

— Eu sunt, Caiafa, şi tu eşti cel care o zice.

— Eu sunt, reluă Iisus, cu supremă demnitate, fiul lui Dumnezeu, născut dintr-o mamă muritoare şi aflaţi toţi cei ce mă ascultaţi: cel care este înaintea voastră, care vă pare ţărână ca şi voi şi care va fi condamnat de voi, pe acela îl veţi vedea, în măreţia lui eternă, aşezat la dreapta lui Dumnezeu şi va coborî către voi, purtat de norii cerului.

La acest răspuns, spus atât de solemn încât făcu să tresară întreg auditoriul, Caiafa şi-a scos anteriul şi rupându-l în două în semn de durere, zise:

— Voi îl auziţi! Voi îl auziţi, el huleşte! Ce nevoie mai avem de martori, pentru a-l condamna pe impostorul care-şi zice fiul lui Dumnezeu?

Şi mii de voci strigară:

— Da, noi l-am auzit; el a zis că este fiul lui Dumnezeu! Da, el a hulit!

— Ei bine, întrebă marele preot, care este hotărârea voastră?

Atunci, aproape toţi cei de faţă, judecătorii ridicându-se şi scuturându-şi mantourile, iar spectatorii, înălţându-se pe vârful picioarelor şi agitându-şi mâinile, îi răspunseră lui Caiafa cu un glas teribil:

— El a meritat moartea! El a meritat moartea!...

— E bine, zise Caiafa: Pedeapsa cu moartea este dată de marele consiliu al naţiunii, lui Iisus din Nazaret, care-şi zice rege al evreilor, Mesia şi fiu al lui Dumnezeu, ca impostor, hulitor şi prooroc mincinos.

Şi ridicându-se, le spuse soldaţilor:

— Vă dau pe acest rege, aduceţi-i toate onorurile pe care le merită.

Apoi, dând exemplu celorlalţi membri ai tribunalului, el se retrase într-o încăpere alăturată sălii de audienţă.

Membrii consiliului se ridicară şi-l urmară pe marele preot; Nicodim şi Iosif din Arimateea, ieşiră ultimii, făcându-i lui Iisus un gest de milă şi de neputinţă.

Atunci, un strigăt de bucurie imensă se ridică dintre toţi cei nelegiuiţi, căruia îi răspunseră două strigăte de durere: unul, scos de către Fecioara Maria, care pentru a doua oară, cădea leşinată în braţele sfintelor femei, celălalt, scos de trădătorul Iuda, care s-a repezit prin mulţime, rătăcit şi strigând:

— Eu l-am trădat!... Nenorocire mie! Nenorocire mie!



Rembrant Harmenszoon van Rijn — *Căinţa lui Iuda*
(detaliu)

ULTIMA SUFLARE A TRĂDĂTORULUI

La ţipătul Fecioarei, Ioan tresări şi se repezi spre sfânta mama, pe care Iisus o încredinţase dragostei lui filiale. Cât despre Petru, el era hotărât mereu, să nu-l părăsească pe Iisus. Astfel, gândind că după ce va fi scos din sală, condamnatul va fi dus într-una din curţile palatului şi acolo va fi închis în vreuna din încăperile, scunde, folosite ca închisoare sau cazarmă pentru soldaţi, el a ieşit printre primii din sala consiliului şi s-a oprit în vestibul, pentru a se afla în drumul învăţătorului său.

Cu toate că era la sfârşitul lunii martie, iar zilele precedente, prin izbucnirile calde ale respiraţiei lor, indicau revenirea primăverii, noaptea era rece ca gheaţa. S-ar fi zis că anul, lansat deja, se dădea înapoi, speriat de crima pe care ziua ce abia începuse, o va vedea îndeplinindu-se.

Petru se opri deci în vestibulul palatului lui Caiafa, unde ardea un foc mare şi dârdâind se apropie de el pentru a se încălzi.

Oameni din popor, din acea clasă rea, duşmancă declarată a tuturor, soldaţi provenind din starea de jos a Siriei, femei aparţinând servitorimii preoţilor, cărturarilor şi fariseilor, înconjurau focul, ale cărui flăcări se reflectau pe feţele lor, părând că luminează toate instinctele josnice. Mari hohote de râs izbucneau din grupuri hidoase, atunci când câte unul povestea despre o insultă mai abjectă, vreo lovitură mai dureroară dată de el lui Iisus, în timpul drumului pe care Mântuitorul îl parcursese.

Petru, care se apropiase fără a şti despre ce este vorba, se înfiora auzind despre chinul de până acum a lui Hristos, pe care mintea crudă a acestor oameni îl împleteau cu patimile ce vor urma.

Unui din ei zicea:

— I-au dat lui Mesia un sceptru, dar au uitat să-i dea şi o coroană!

Şi el împletea, cu riscul de a-şi însângera mâinile, o coroană făcută din ramuri spinoase de cătină, având grijă să nu-i rupă frunzele închise la culoare, ca acelea de iederă şi care aminteau de departe, pe acelea de laur, care serveau pentru a-i încununa pe împăraţi şi pe generalii armatelor.

Şi toţi se bucurau la gândul de a pune pe fruntea lui Iisus o coroană, care să nu însemne numai o batjocură, ci să fie şi o durere.

Petru a văzut ce se făcea, a auzit ce se spunea şi a vrut să se retragă, dar a pătruns în cercul de lumină pe care-l arunca focul şi a fost recunoscut de portăreasa palatului lui Caiafa, care-l văzuse intrând prin poarta exterioară cu Ioan şi prin uşa interioară cu Nicodim şi cu Iosif din Arimateea.

Această femeie se ridică şi mergând la el îl apucă de pelerina pe care încerca zadarnic să şi-o tragă peste figură.

— Oh! zise ea, desfăcându-i faldurile pelerinei şi dezgolind faţa apostolului, şi tu eşti unul din discipolii Galileeanului!

La aceste cuvinte, toţi cei care erau aproape de foc se ridicară sau se întoarseră, unii insultând, alţii ameninţând, fiecare ducând mâna la arma pe care o avea, unii ridicând bâtele, alţii scoţându-şi cuţitele sau trăgându-şi săbiile.

Atunci Petre se zăpăci şi încercând să zâmbească, răspunse:

— Tu te înşeli, femeie. Eu nu-l cunosc pe cel despre care vorbeşti şi nici nu ştiu ce vrei să spui.

Şi smulgandu-şi pelerina din mâinile acelei femei, se repezi afară din vestibul.

Chiar în momentul când el trecea pragul şi ieşea în curte, un cocoş cocoţat pe zid, începu să cânte. Era ora unu dimineaţa.

Dar, îndată ce Petru a pus piciorul în curte, o altă servitoare a lui Caiafa l-a recunoscut şi a început să strige:

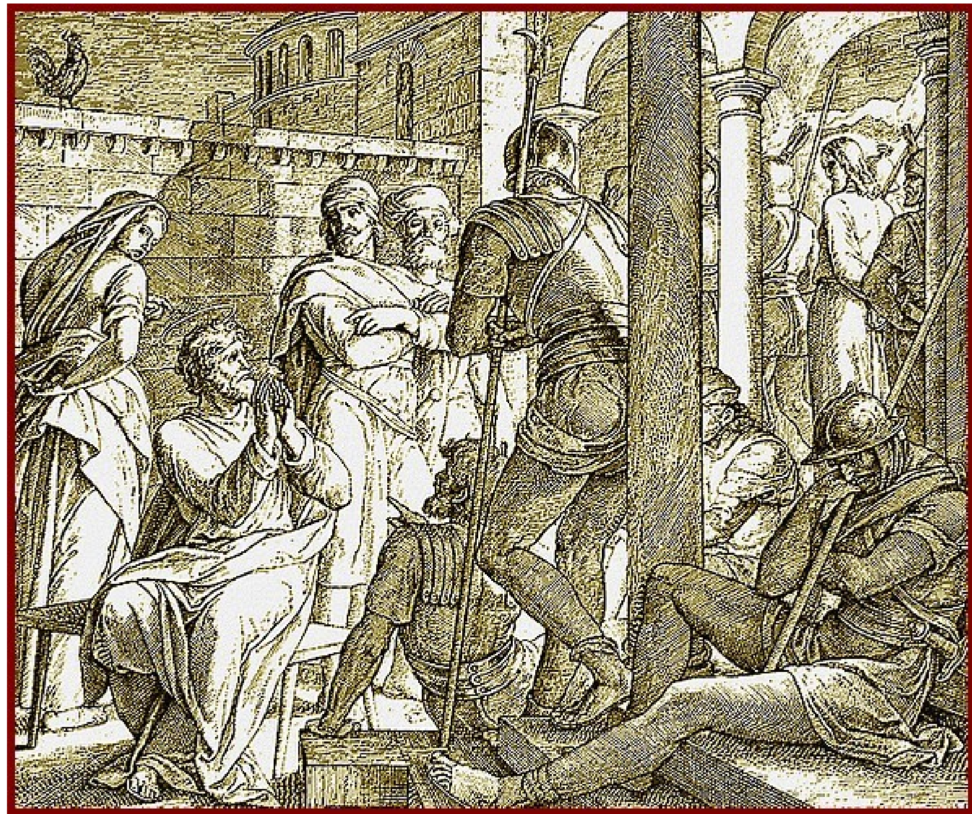
— Hei! Iată unul care era în ceata nazarineanului!

Curtea era plină de oameni de tot felul aşteptându-l pe Hristos; la această acuzaţie a servitoarei, cea mai mare

parte a acelora ce erau acolo s-au întors, iar Petru, ca şi în vestibul, se trezi înconjurat de un cerc de priviri însoţite de gesturi ameninţătoare.

Mai speriat decât prima dată, el zise:

— Nu! Nu! Eu declar sus şi tare că nu fac parte din ceata discipolilor lui Iisus şi că nu-l cunosc pe acest om!

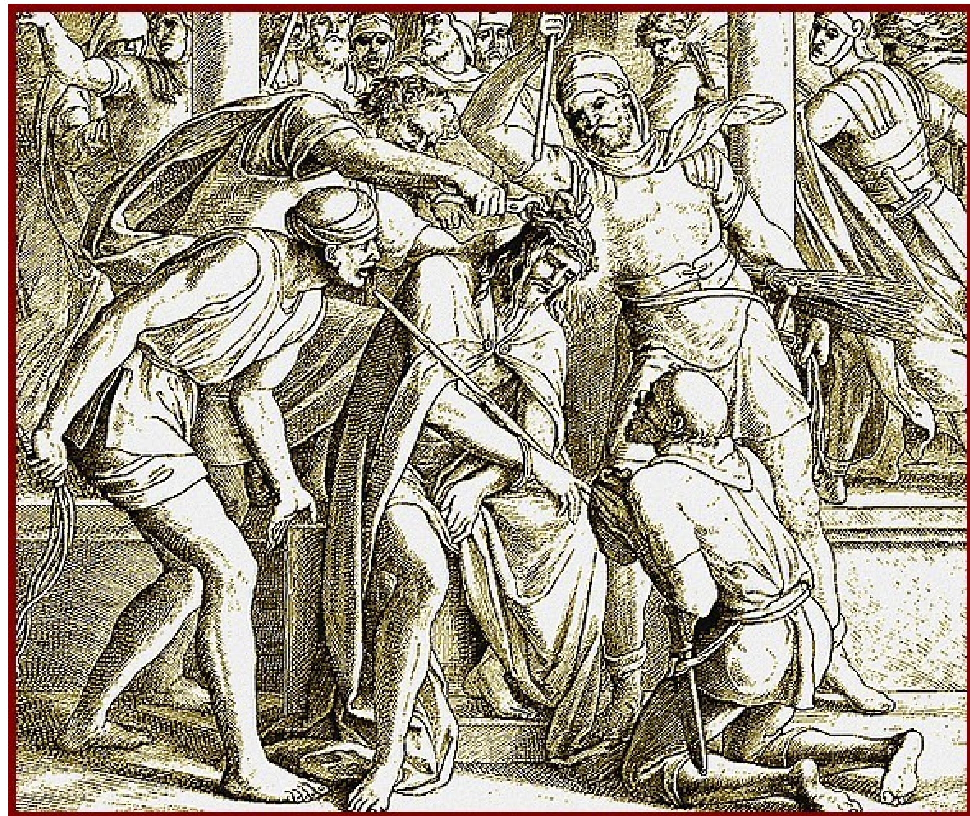


Cocoşul cântă pentru a doua oară. Petru se pierdu în profunzimile curţii şi ajuns în colţul cel mai întunecos, găsi un buştean pe care se aşeză. Acolo, el se înfăşură în pelerina lui şi plânse amar.

Dar, cu toată obscuritatea şi cu toată mărimea acelui fel de hambar în care se retrăsese, el fusese urmărit, fie de cei care considerau drept o greşeală capitală faptul că face parte din suita lui Iisus, fie de alţii care alăturându-se pe

ascuns noii credinţe, veneau lângă el nu ca să-l ameninţe sau să-l insulte, ci pentru a găsi o putere şi consolare. Petru se ridică şi prin aceeaşi uşă prin care trecuse cu Iosif din Arimateea şi cu Nicodim, se întoarse în sala tribunalului.

Iisus, dat mulţimii, era chinuit în toate felurile. Fusese dezbrăcat de mantaua şi roba pe care le purtase mai înainte şi fusese acoperit cu o pătură veche. I se legaseră din nou mâinile, iar omul care terminase de împletit cununa de spini, i-o înfundase pe cap încât fiecare din ghimpii cătinei îi făcuse o zgârietură şi din fiecare zgârietură curgeau picături de sânge, care coborând pe obraji, îi inundau barba.



Petru se opri înspăimântat şi vru să se întoarcă înapoi. Dar la acest semn de emoţie, pe care nu şi-l putuse

stăpâni, cei care se găseau în jurul lui, recunoscându-l drept discipol al lui Iisus îl prinseră de mâini şi de haine, strigând:

— Aha! Tu eşti unul dintre partizanii lui... Tu eşti galileean! Nu te numeai tu Simion înainte?... Haide, răspunde!... Răspunde dar!...

Atunci, dintre cei de faţă, unul strigă:

— Tăgăduieşte degeaba! Nu vă daţi seama după accentul sau că este galileean?

— Nu! strigă Petru. Nu! Vă jur!

Atunci, un om ieşi din mulţime şi privindu-l în faţă, zise:

— Pe toţi profeţi! Acest bărbat este cel de care vorbiţi! Eu sunt fratele lui Malhus şi îl recunosc ca pe cel care l-a lovit în cap...

Atunci Petru, înnebunit de frică, protestă vehement şi se jură că nu numai că nu era cel pe care-l acuzau, dar nu era nici printre discipolii lui Iisus, pe care nici nu îl cunoştea, el fiind venit dintr-un sat îndepărtat, pentru a face Paştele la Ierusalim.

Abia ce terminase aceste proteste, că se şi auzi cocoşul cântând pentru a treia oară.

Chiar atunci, Iisus era dus pe dinaintea lui. Divinul condamnat i-a aruncat o privire atât de plină de durere şi înţelegere, încât Petru amintindu-şi de ce-i spusese Hristos, că înainte de a se auzi al treilea cântec al cocoşului, el îl va fi renegat de trei ori, scoase un strigăt de durere şi zbătându-se violent, se smulse din mâinile celor ce-l ţineau, se repezi în vestibul şi de aici ieşi prin uşa de la stradă.

Dar cum ajunse în stradă, se trezi în faţa Fecioarei Maria.

La ţipătul pe care îl scoase când fiul ei fusese condamnat, mai multe persoane, printre care în primul rând, ucenicul prea-iubit al lui Iisus, se repeziseră sprea ea. Cu ajutorul sfintelor femei, Maria, leşinată pentru a doua oară, fusese transportată într-un fel de atelier de rotărie, în care se lucra, cu toată ora târzie a nopţii. Acolo, Fecioara Maria fusese culcată pe scânduri proaspăt geluite şi i se

dădeau îngrijiri, în timp ce lucrătorii din acest atelier îşi continuau munca.

Puţin câte puţin, Fecioara îşi recăpătase conştiinţa şi deschisese ochii.

Atunci, la lumina lămpilor şi a candelelor care ardeau în imensul hangar, printre ultimele ameţeli ale leşinului, ea îi văzuse agitându-se, asemănător unor diavoli ocupaţi cu vreo treabă infernală, pe aceşti oameni care păreau să lucreze cu toată râvna urii. Fără să ştie pentru ce sufletul ei era mişcat de această muncă, i se părea că fiecare cui ce era bătut în lemn, ei îi intra în inimă. De altfel, ea credea că munca ce se făcea era pentru o lucrare funebră.

Într-adevăr, două cruci erau rezemate de perete şi toţi oamenii lucrau la o a treia cruce, mai înaltă cu doi coţi decât celelalte.

Oricât de mult ar fi dorit Fecioara să-i întrebe pe lucrătorii nocturni, din gura ei nu ieşi nici un cuvânt. Tot ce putu face nefericita mamă a fost să se ridice ţeapănă, ca o moartă şi cu ochii ficşi, gura deschisă şi tremurând, să arate cu vârful degetului ei instrumentul de tortură.

Atunci toate privirile o urmăriră pe a sa şi frigul din inima ei trecu în toate inimile.

Magdalena îşi făcu un văl din părul ei. Marta îşi ascunse capul în mâini, iar Ioan îndrăzni să pună această întrebare:

— Ce lucraţi voi, prieteni?

Muncitorii se puseră pe râs.

— Din ce ţară eşti tu, îl întrebară ei pe Ioan, dacă tu nu ştii ce este o cruce?

— Eu ştiu ce înseamnă o cruce, spuse Ioan, dar iată aici două cruci rezemate de perete şi una intinsă pe jos…

— Ei bine, cele două rezemate de perete sunt pentru doi hoţi, Dimas şi Gestas, iar cea care este culcată pe jos este pentru proorocul mincinos, Iisus.

Fecioara scăpă un strigăt şi ca şi cum aceste vorbe i-ar fi dat cel puţin curajul de a fugi, se ridică zicând:

— Să plecăm de aici! Afară de aici!… Haideţi, haideţi!

Strigătul şi cuvântul ei au fost auzite de lucrători. Unii luară câte o lumânare, alţii câte o lampă şi apropiindu-se de sfintele femei, în mijlocul cărora Ioan era singurul bărbat, luminară chipul Fecioarei. Cu toate că era palidă, înlăcrimată şi cu figura răvăşită, ei o recunoscuseră.

— Ah! Ah! zise unul dintre ei, este soţia colegului nostru, tâmplarul Iosif... Ce nenorocire că a murit bietul om, el ne-ar fi dat o mână de ajutor!

— Eu, zise altul, aş fi de părere mai curând să mergem să-l căutăm pe fiul lui, care nu trebuia decât sa tragă grinzile pentru a le lungi şi a le da dimensiunile pe care le-ar fi vrut. Noi l-am pune să întindă stâlpul crucii, care nu are decât cincisprezece picioare şi transversala, care nu are decât opt. Ar fi avut cel puţin o cruce pe cinste!

— Oh, Doamne! murmură Fecioara, voi v-aţi jurat să nu mă cruţaţi?,..

Apoi, ca şi cum ar fi simţit că numai de la fiul ei ar fi putut căpăta putere, zise:

— Ah! Oriunde ar fi Iisus, duceţi-mă la el!

Şi grupul îndurerat, traversând acel cerc de feţe bajocoritoare şi de guri însultătoare, ieşi în stradă şi se îndreptă spre palatul lui Caiafa.

Fecioara urca ultima treaptă a peronului, când l-a întâlnit, aşa cum am spus, pe Petru, care se repezea afară din palat, având capul pe jumătate ascuns în pelerina lui, cu mâinile întinse şi strigând cu amărăciune:

— Vai! Eu l-am renegat! L-am renegat de trei ori, nedemn ucenic ce sunt!

Maria l-a oprit, întrebându-l:

— Petre, Petru, ce s-a întâmplat cu fiul meu?

— O, mamă plină de amărăciune, nu-mi vorbi, zise Petru, că eu nu sunt demn de a răspunde la întrebarea ce mi-ai pus-o!

— Dar fiul meu? Fiul meu? strigă Maria pe un ton atât de dureros, încât fiecare din vorbele ei intra ca un pumnal în inima lui Petru.

— Vai! Fiul tău, învăţătorul nostru divin, mântuitorul oamenilor, el suferă acum nespus şi în timpul celei mai crude suferinţe a sa, eu l-am renegat de trei ori!

Şj fără să vrea să audă altceva şi nici să mai răspundă, el se repezi pe stradă strigând ca pentru a-şi răscumpăra greşeala:

— Da, eu sunt galileean! Da, îl cunosc pe Iisus! Da, eu sunt un ucenic al lui!...

Susţinută de Ioan şi urmată de celelalte femei, sfânta Fecioară întră în marea curte a palatului. Atunci îi lăsau pe toţi să circule liber, pentru ca oricine să-l poată vedea pe Iisus şi să-l insulte după pofta inimii. El fusese dus într-o mică temniţă boltită, având o fereastră cu gratii de fier, deschisă în curte la nivelul solului. La lumina unei torţe din lemn de barad prinsă în intersiţiile pietrelor şi care ardea răspândind un fum gros şi un miros de răşină, se putea vedea Hristos, păzit de doi soldaţi, legat de o coloană şi forţat să stea în picioare. Acestea îi erau rănite şi umflate.

Maria, s-a târât până la gratiile ferestrei şi apucându-le cu mâinile, spuse, căzând în genunchi:

— Fiul meu, fiul meu, sunt eu! Mama ta!

Iisus şi-a ridicat capul şi privind-o trist pe Maria îi zise:

— Eu te-am urmărit cu privirile mamă! Eu ştiu ce ai suferit când ai leşinat în cartierul Ofel, când l-ai auzit pe Caiafa pronunţând arestarea mea, şi adineauri, când i-ai văzut pe lucrătorii care îmi pregăteau crucea... O, mama mea! Fii binecuvântată printre toate femeile pentru suferinţele pe care le-ai îndurat. Maria, apăsându-şi atunci faţa de gratii, se adânci într-o contemplaţie maternă, plină de durere şi de bucurie totodată.

Primele raze ale zilei, care trebuia să fie ultima petrecută de Iisus pe pământ, apărură pe cer şi pătrunseră în temniţa lui.

Iisus ridică privirile şi surâse: aceste raze erau pentru el ca o scară a lui Iacov, plină de îngeri, care urcau la cer şi coborau.

Lângă el, cei doi soldaţi de gardă adormiseră, dând astfel un scurt răgaz injuriilor şi torturilor.

Când se deşteptară la zgomotul ce venea din casa lui Caiafa şi îşi întoarseră privirile către Iisus, îl văzură strălucind în acele prime raze de lumină, raze de aur şi de purpură care luceau în jurul frunţii sale însângerate şi alunecau de-a lungul trupului său chinuit.

Zgomotul care-i trezise pe soldaţi se datora sosirii cărturarilor şi bătrânilor, care se reuneau iar în sala tribunalului, pentru a pronunţa sentinţa ziua, pentru că aceea pronunţată noaptea nu era valabilă.

În definitiv, această judecată era numai preliminară. După cucerire, evreii pierduseră dreptul de a aplica sentinţe capitale. Când totuşi era vorba de unul de-ai lor, ei prezentau sentinţa spre semnare guvernatorului roman, care o confirma sau o infirma.

Se dăduse acum ordinul de a-l aduce pe Iisus în faţa judecătorilor săi. La acest ordin, soldaţii s-au îndreptat către închisoare şi cum cei doi care-l păzeau, dar care îl văzuseră pe Iisus strălucind în lumină, se codeau să pună mâna pe el, noii veniţi, încurajându-se unul pe altul, l-au dezlegat brutal şi l-au târât pentru a doua oară înaintea lui Caiafa.

Atunci, marele preot, a reînoit judecata făcută peste noapte şi ordonând să se pună un lanţ de gâtul lui Iisus, aşa cum se făcea condamnaţilor la moarte, strigă cu voce puternică:

— La Pilat!

Îndată, acest strigăt, repetat de toţi asistenţii, răbufni din sala tribunalului în vestibul şi din vestibul în afară. Cei care vegheaseră în cerc, în jurul focului, se ridicară. Cei care dormiserâ înfăşuraţi în mantourile lor, pe sub porticuri sau în colţul zidurilor îşi scuturară dintr-odată, atât restul somnului, cât şi praful cu care-i acoperise vântul nopţii. Porţile se deschiseră, iar străzile fură aglomerate din nou.

Printre asistenţi era un bărbat mai palid şi mai agitat decăt alţii, întrebând pe oamenii din popor şi pe soldaţi, ascultând fiecare cuvânt ce se spunea în mulţime, tremurând şi înfiorându— se la răspunsurile ce i se dădeau.

Câteodată râzând convulsiv, alădată oftând sfâşietor. Acest om era Iuda.

Am auzit strigătul de disperare scos de el în momentul când se ceruse moartea lui Iisus. Pierdut, el fugise din palat şi printr-una din porţile Sionului, coborâse în oraşul de jos, sărind ca peste un simplu şanţ peste prăpastia Melo, vale adâncă ce se întindea de la poarta Apelor la poarta Peştilor. De acolo, urcase către Piaţa Mare, trecuse pe sub Xistus, lăsase la stânga palatul lui Pilat, la dreapta piscina Probatică, ieşise prin poarta gunoaielor şi pentru a-şi răcori fruntea fierbinte, şi-a înmuiat barba şi părul în apa fântânii Dragonului. Împins apoi de o atracţie involuntară, dar irezisitibilâ spre locul unde era Iisus, intrase iar în Ierusalim prin poarta Apelor. Se oprise un moment în pădurea de chiparoşi de la piciorul turnului lui Siloe, coborâse din nou către cetăţuia lui David şi văzând deschis un fel de hangar mare, intrase acolo. Rupt de oboseală, gâfâind, plin de sudoare, cu toată apa care îi îmbibase barba şi părul, se culcase, punându-şi capul pe o bucată de lemn care îi ţinea loc de pernă.

Abia se culcase de câteva minute, şi ochii începeau să i se închidă, că fu smuls din somn de un zgomot de paşi şi de glasuri. Iuda se ridică în cot şi zări mai mulţi oameni care se apropiau. Unul dintre ei ducea un felinar în mână. Când au ajuns la câţiva paşi de el, Iuda privi în jur, pentru a-şi da seama de locul unde se afla.

Atunci, la lumina slabă a felinarului, el văzu că era într-un atelier de rotărie şi dulgherie şi că bucata de lemn pe care îşi sprijinise capul nu era altceva decât o cruce colosală, pregătită evident pentru o execuţie apropiată... El se ridică rapid, mânat de o spaimă profundă, căci ghicise că această cruce va servi pentru supliciul aceluia pe care-l vânduse!

Fără a cere nici o explicaţie şi fără a răspunde la întrebările lucrătorilor, miraţi că un om şi-ar fi cătutat locul de odihnă chiar acolo, el fugi în întuneric şi a alergat până ce aglomerarea curioşilor de la poarta lui Caiafa, l-a împiedicat să meargă mai departe. Ca şi cum n-ar fi ştiut ce

se petrecea, întrebă atunci despre motivul ce agita oraşul. Chiar în momentul când el se informa, Caiafa şi membrii marelui consiliu coborau treptele peronului, îndreptându-se către Pilat. Înapoia lor, în mijlocul soldaţilor, venea Iisus, înlănţuit.

Atunci, aceia cărora Iuda li se adresase ca pentru a se informa, luându-l drept un străin, îi răspunseră:

— Iată, este Iisus din Nazaret, pe care marele preot şi sinedriul l-au condamnat la moarte... Este adus acum la Pilat, pentru ca procuratorul roman să confirme judecata.

— Dar ce a zis el? întrebă Iuda. S-a apărat? A acuzat el pe cineva? S-a plâns de careva?

— El nu s-a plâns de nimeni şi nu a acuzat pe nimeni, cu toate că are dreptul de a acuza şi de a se plânge, fiind vândut de unul dintre ai săi, de către unul din proprii săi ucenici!... Cât despre apărare, n-a spus nimic decât că el era Mesia şi că va sta la dreapta lui Dumnezeu.

— Şi nu a hulit? insistă Iuda. Nu a blestemat?

— El a cerut milă şi iertare de la Tatăl său, pentru judecătorii, pentru călăii săi şi chiar, după cum se spune, pentru acela care l-a trădat.

— Iuda scoase un geamăt profund şi alergând, urcă pe partea cetăţuii lui David, se aruncă prin poarta de Sus şi coborî ca un nebun panta abruptă a punţii Sionului. El avea atârnată la centură, punga de piele cu cele treizeci de monede de argint pe care le conţinea. Punga se lovea de el, iar monedele de argint zornăiau sinistru. Iuda o apăsă cu mâna pentru-i opri zbaterea şi a face să înceteze zgomotul.

Unde fugea Iuda? Fără îndoială, că nu ştia. De cine încerca să fugă? Desigur, de el însuşi. Totuşi, găsindu-se între hipodrom şi scara care ducea pe muntele Moriah, îşi aminti că văzuse, în diversele sale drumuri, un mare număr de preoţi care treceau pe aici ducându-se la templu şi că printre ei recunoscuse câţiva membri ai marelui consiliu. El se strecură în incinta rezervată locuinţelor servitorilor templului şi prin poarta de apus, pătrunse până în piaţeta unde Iisus avusese odinioară obiceiul de a predica.

Acolo se găsea un grup de preoţi, de cărturari, de membri ai marelui consiliu, vorbind între ei despre judecata care tocmai avusese loc la Caiafa. Aceasta avu darul de a-l tulbura pe trădător. El se îndreptă înspre interlocutori, dar câţiva dintre ei, recunoscându-l, îşi ziseră cu voce joasă

— Hei! Iată-l chiar pe omul de care vorbeam... Ucenicul care l-a trădat, apostolul care l-a vândut!

Şi, atunci toţi se îngrămădiră curioşi pentru a-l vedea. Cei care erau îndărătul altora se înălţară pe vârfuri pentru a-l privi mai bine.

Iuda, exasperat de aceste semne de dispreţ, se apropie de ei şi smulgându-şi punga de piele de la brâu, le zise:

— Da, nu vă înşelaţi, eu l-am trădat, eu mi-am vândut învăţătorul... Şi iată arginţii pe care i-am primit ca preţ al trădării.

Şi deşi întindea punga, nici unul nu făcu vreo mişcare pentru a o lua.

— Luaţi-vă înapoi aceşti bani, strigă Iuda, luaţi-i! Nu vedeţi că ei mă frig?... Eu rup înţelegerea făcută... Vreţi voi şi sângele meu pe deasupra? Luaţi-mi sângele şi repuneţi-l pe Iisus în libertate...

Dar ei continuau să se retragă dinaintea lui şi pe măsură ce el înainta, prezentându-le punga, ei făceau câte un pas înapoi, ferindu-şi mâinile, ca pentru a nu le murdări, atingând preţul trădării.

În sfârşit, unul dintre ei, răspunse în numele tuturor:

— Ce ne interesează pe noi, că tu ai păcătuit, că ţi-ai vândut învăţătorul sau că ţi-ai trădat Dumnezeul? Noi am avut nevoie ca Iisus să ne fie dat pentru a-l condamna la moarte. Noi ţi l-am cumpărat, tu ni l-ai dat, noi l-am condamnat. Păstrează-ţi banii... Bine sau rău câştigaţi, ei îţi aparţin!

Atunci Iuda, cu părul măciucă, cu spume la gură, rupse punga şi luând cele treizeci de monede de argint în pumn, le aruncă spre ei, în templu: Apoi, smulgându-şi părul, coborî treptele şi ieşi prin poarta Aurită.

Un moment, el fu pe punctul de a traversa valea, de a atinge Cedronul şi a se pierde sub umbra măslinilor, dar, fără îndoială se gândi câ-acolo, mai ales, se va găsi faţă în faţă cu crima sa.

Atunci, porni de-a lungul zidului exterior, strigând ca un apucat:

— Caine, Caine! Ce ai făcut cu fratele tău Abel?

Apoi, pe un ton disperat:

— Eu l-am omorât! Eu l-am omorât! Dându-şi singur răspunsul.

Atunci s-a oprit, ascultând zgomotele oraşului care ajungeau până la el şi pe care le auzea ca strigăte de nemulţumire, ca ameninţări, ca blesteme care treceau peste ziduri.

— Vai! murmură Iuda, e scris în lege: „Cel care va fi vândut un suflet dintre fraţii săi din Israel şi care va fi primit preţul, trebuie să moară!”

Atunci, lovindu-se cu pumnul în piept, strigă:

— Să se sfârşească cu tine, ticălosule! Iată, la picioarele tale, o prăpastie; iată deasupra capului, o creangă de pom... Aruncă-te sau spânzură-te!

Şi avansă până la buza prăpastiei, dar se dădu înapoi, speriat de adâncimea ei. Privirile i se îndreptară spre un sicomor enorm a cărui umbră, când soarele era la zenit, putea adăposti o turmă împreună cu păstorul şi câinii ei.

Iuda aduse sub cea mai groasă creangă câteva pietre, pe care le potrivi una peste alta, pentru a face un fel de piedestal. Urcat apoi pe edificiul nesigur, îşi aruncă mantaua pe jos, îşi desfăcu centura făcandu-i la un capăt un nod alunecător, iar celălalt capăt îl fixă de o cracă situată deasupra capului său, ca braţul unui mort. Îşi trecu gâtul prin nodul alunecător şi lovind cu piciorul grămada de pietre care se rostogoliră, rămase suspendat, balasându-se între creangă şi pământ.

Fără tăgadă, a avut atunci, rapid ca fulgerul, întunecată ca abisul, o zvâcnire de spaimă sau de regret: ambele mâini i s-au dus brusc deasupra capului, au prins centura întinsă de greutatea sa, s-au cramponat spasmodic

şi au încercat sa atingă craca, dar aceasta era prea sus. Câteva secunde, mâinile lui Iuda bătură în zadar aerul, apoi braţele i se crispară, figura i se albăstri, ochii îi ieşiră injectaţi din orbite, iar gura i se strâmbă şi lăsă să se audă un horcăit înăbuşit.



Era ultima suflare a vânzătorului.

Banii de argint pe care Iuda îi aruncase în faţa preoţilor şi care se rostogoliră pe dalele templului, au fost adunaţi de aceştia. Din ei au cumpărat un câmp, unde corpul lui Iuda a fost îngropat şi care a primit numele de Hak ed Dam, adică preţul sângelui, nume pe care-l poartă încă şi astăzi.

Cât despre sicomor, care era situat în partea de sud-est a Ierusalimului, între poarta Peştilor şi poarta Marelui

preot, la câţiva paşi de fântâna Gihon, a rămas în picioare, până în secolul al XV-lea.

În timpul acestor cincisprezece secole sau doăzeci de generaţii care s-au succedat, nici un bătrân nu-şi amintea să fi văzut vreun om aşezat sub el sau să fi auzit, copil fiind, de la vreun bătrân, că cineva să se fi aşezat sub acest sicomor.



Nikolaj Nikolajewitsch Ge — *Ce este Adevărul?*

IISUS ÎN FAŢA LUI PILAT

În timp ce se consuma această dramă solitară, Iisus era dus către procuratorul roman.

Pentru a ajunge la pretoriu, plecând de la Caiafa, trebuia să traverseze partea cea mai frecventată a Ierusalimului, adică să intre în oraşul de jos prin poarta Sionului, vecină cu turnul lui David, să taie în unghi drept piaţa Târgului, să urce către muntele Moriah lăsând palatul Macabeilor la stânga şi hipodromul la dreapta, să meargă pe lângă templul de la poarta occidentală până la palatul Arhivelor; în sfârşit, să traverseze în diagonală Piaţa Mare şi să urce cele optsprezece trepte de marmură care formau scara pretoriului.

Cortegiul, deja numeros când a ieşit din palatul lui Caiafa, ajunsese nenumerabil când a sosit la procurator. Era compus nu numai din locuitorii oraşului, ci şi din toţi străinii pentru care prezenta un spectacol nou şi curios. Se vedea un om vinovat de astfel de crime, încât acuzatorii nu aveau măcar răbdarea să aştepte să treacă ziua de Paşte — zi sfântă, pentru a-l condamna şi a-l pedepsi.

Caiafa, Ana şi mai mulţi membri ai marelui consiliu, înveştmântaţi în hainele lor sacerdotale, mergeau în frunte. Se duceau ei înşişi să îi ceară lui Pilat moartea lui Iisus.

Claudia, neliniştită şi stând aşezată pe terasa palatului încă de la revărsatul zorilor, îi văzu venind. Ea trimise imediat pe unul din sclavii săi la Pilat, pentru a-i reaminti promisiunea pe care acesta i-o făcuse cu câteva ore mai înainte.

Iisus era îmbrăcat numai cu cămaşa şi un fel de velinţă ce-i fusese aruncată pe umeri, pentru a-i înlocui, în derâdere, mantoul. Lanţul care-i fusese trecut în jurul gâtului se termina prin două inele mari, care-i loveau alternativ genunchii. Soldaţii, ca şi în ajun, îl trăgeau cu funii, iar divinul martir mergea în mijlocul strigătelor, huiduielilor, ameninţărilor şi loviturilor, palid, clătinându-se,

tumefiat şi însângerat. Apoi, pentru a lua în derâdere intrarea lui triumfală în Ierusalim, când i se aşternuseră în cale ramuri înverzite, frunze de palmieri şi flori, acum se aruncau la picioarele lui pietre ascuţite, ramuri cu ghimpi, cioburi de vase şi de sticlă.

Astfel înainta Iisus, mai mult târându-se decât mergând, pierdut în acest vacarm de injurii şi blesteme, dar rugându-se şi iubindu-i pe oameni, în această furtună a infernului.

Când Sfânta Fecioară a aflat că fiul ei va fi dus în faţa lui Pilat, o luase înainte, susţinută de Ioan şi întovărăşită de sfintele femei, pentru a-l vedea când el va trece. Ea aştepta, aşadar, în colţul unei străzi. De departe, mult timp înainte ca Iisus să apară, a auzit această furtună omenească, ce mugea, apropiindu-se. În sfârşit, îi zări pe acei oameni cu feţe sinistre, ce constituie avangarda oricărei execuţii, şi care, din timp în timp, se întorceau pentru a vedea dacă durerea, pe care o anunţau prin strigăte de bucurie, prin râsul lor hidos, şi prin gesturi batjocoritoare, nu a rămas cumva în drum şi mai are încă puterea să-i urmeze. Apoi veneau preoţii, membrii consiliului, cărturarii şi fariseii. La urmă, în mijlocul soldaţilor, era Iisus.

Când Maria îl văzu pe fiul ei atât de nenorocit, zdrobit, desfigurat, aproape de nerecunoscut chiar de mama sa, căzu în genunchi, cu braţele întinse către el, strigând:

— Acesta este fiul meu? El este fiul meu prea iubit?... Vai! Iisus! Scumpul meu Iisus!

Iisus îşi întoarse încet capul, şi murmură aceste cuvinte, pe care le mai spusese la Caiafa:

— O mama mea! Binecuvântată să fii pentru toate chinurile tale!

Şi el trecu, în timp ce ea căzu leşinată pentru a treia oară. Maria fu susţinută acum de mâinile lui Ioan şi ale Magdalenei.

Au ajuns atunci în faţa palatului lui Pilat, ale cărui uşi erau toate deschise, pentru a-i lăsa să intre liber pe acuzatori şi acuzat.

Dar imensul cortegiu rămase în piaţă, chemându-l pe procurator cu strigăte puternice.

Acesta apăru sub bolta primei uşi, înconjurat de soldaţi romani. Se vedeau înapoia lui port-stindardele, cu frunţile şi laturile acoperite de piei de leu cu ochi de email, cu dinţi şi ghiare aurite.

Ei ţineau în mâinile lor stindardele ce aveau în vârf câte o acvilă, ţinând în ghiare aceste patru litere: S.P.Q.R. După Marius acvila înlocuise lupoaica.

Pilat făcu semn că voia să vorbească, şi tumultul încetă pe dată.

— Pentru ce nu intraţi? întrebă el, şi de ce nu îmi aduceţi acuzatul?

— Pentru că noi nu vrem să ne întinăm, răspunseră evreii, intrând în ziua de Paşti în palatul unui om de altă religie decât a noastră.

— Ciudat scrupul, spuse Pilat, pe care însă nu l-aţi avut azi-noapte, când, împotriva scrisului din lege, voi aţi ţinut un consiliu şi aţi pronunţat o pedeapsă capitală... Nu are importanţă! Dacă voi nu vreţi să intraţi la mine, am să vin eu la voi!

Pilat, puse atunci să se aducă pe acea galerie din jurul pretoriului, un fotoliu asemănător cu un tron şi aşezându-se, porunci soldaţilor să formeze pe trepte un culoar prin care acuzatul să poată urca scara şi să vină până la el.

La baza scării erau doi ostaşi port-stindard.

Atunci, procuratorul, adresându-se evreilor, i-a întrebat:

— Ce crimă a comis acest om?

Mii de glasuri răspunseră dintr-o dată, atât de confuz că Pilat n-a putut să înţeleagă nimic.

El ridică mâna pentru a ordona tăcere, şi se făcu linişte.

— Să vorbească numai unul, şi să formuleze net acuzarea.

Caiafa se apropie.

— Îl cunoaştem cu toţii pe acest om, zise el, ca fiind fiul lui Iosif dulgherul, şi al Mariei, fiica lui Ioachim şi Ana, şi

totuşi, el pretinde că este rege, Mesia şi fiul lui Dumnezeu! Şi asta nu este totul: el a nesocotit sabatul şi a vrut să distrugă legea părinţilor noştri, ceea ce constituie o crimă demnă de moarte.

— Desigur, pentru voi evreii, observă Pilat, dar nu şi pentru noi, romanii. Spuneţi-mi deci care sunt faptele lui rele pe care le-a comis, pentru ca să pot să le judec?

— Dacă nu ar fi fost un răufăcător, zise Caiafa, noi nu ţi l-am fi deferit.

— Încă o dată, spuse Pilat, dacă el a păcătuit faţă de legea voastră, şi nu faţă de a noastră, urmează ca voi să-l judecaţi.

— Tu ştii bine că este un fapt imposibil, zise Caiafa cu nerăbdare, pentru că după a noastră, el merită moartea, dar pedeapsa cu moartea este rezervată, ca un drept de cucerire, autorităţii romane.

— Atunci, acuzaţi-l de crimele care merită moartea... Eu ascult.

Caiafa reluă:

— După legea noastră nimeni nu poate fi vindecat în ziua sabatului, iar acesta, dispreţuitor şi rău intenţionat, a vindecat, în ziua de sabat, pe neputincioşi, pe şchiopi, pe surzi, paralitici, orbi, leproşi şi posedaţi de diavol!

— Cum se poate vindeca cu rea intenţie, Caiafa? întrebă Pilat. A vindeca mi se pare o acţiune foarte caritabilă, în care nu poate intra răutatea.

— Ba da, răspunse Caiafa, căci el vindecă în numele lui Belzebut... El este un vrăjuitor, şi augustul împărat Tiberiu recomandă că vrăjitorii să fie stârpiţi.

Pilat clătină capul.

— Nu ca efect al spiritului necurat, zise el, ci dimpotrivă, o consecinţă a atotputerniciei lui Dumnezeu, este însuşirea de-a goni diavolii din corpul omului.

— Nu are importanţă! zise Caiafa insistând, noi o rugăm pe înălţimea ta să ordone ca Iisus să compară în faţa ta, pentru ca să-l întrebi şi el să-ţi răspundă.

— Fie, zise Pilat.

Şi adresându-se aceluiaşi sclav care venise din partea Claudiei, să-i reamintească promisiunea pe care i-o făcuse, îi zise:

— Iisus să fie adus aici şi tratat cu blândeţe.

Mesagerul coborî treptele, veni la Iisus, şi înclinându-se în faţa lui, spuse:

— Doamne, procuratorul roman Ponţiu Pilat, domnind în numele lui Tiberiu, împărat august, te invită şi compari în faţa lui.

La aceste cuvinte, se auziră din mulţime murmure puternice, căci mesagerul îi vorbise lui Iisus aşa cum un servitor i-ar fi vorbit stăpânului său şi nu ca un aprod unui acuzat.

Dar mesagerul nu luă în seamă aceste strigăte, ci merse înaintea lui Iisus. Ajuns într-un loc unde sfărâmături de piatră ar fi putut să rănească picioarele acuzatului divin, îşi întinse mantaua pe jos şi îl invită pe Iisus să calce peste ea.

Murmurele se înteţiră.

Iisus trecu peste manta cu un surâs blând şi îşi continuă drumul spre scară.

Atunci evreii îi strigară lui Pilat:

— Pentru ce ai trimis un mesager la acest om, în loc să-l somezi printr-un aprod să vină la tine?... De ce acest mesager l-a numit Doamne? Şi de ce şi-a întins el mantaua sub picioarele lui?...

Pilat îi făcu semn lui Iisus să se oprească, pentru a avea timp să-l întrebe pe mesager despre motivul care l-a făcut să acţioneze astfel.

Iisus rămase în picioare, nemişcat, în mijlocul spaţiului creat de girul soldarilor, la câţiva paşi numai de peron.

Mesagerul urcă scara şi se apropie de Pilat.

— Pentru ce, îl întrebă procuratorul roman, l-ai numit pe acest om Doamne, şi de ce i-ai întins mantaua ta la picioare?

Mesagerul răspunse:

— Duminica trecută, eu am asistat la intrarea acestui om în Ierusalim, el şedea pe un asin, şi copiii evreilor ţineau

în mâini ramuri şi frunze de palmier pe care le agitau strigând: „Slavă fiului lui David!” în timp ce taţii lor îşi întindeau mantourile în drumul lui strigând: „Slavă celui care este în ceruri! Slavă celui se vine în numele Domnului!” .

Evreii care erau mai aproape de pretoriu auziră acest răspuns şi îi strigară mesagerului:

— Cum se face că tu, care eşti grec, ai înţeles cuvintele spuse în ebraică?

Mesagerul se întoarse către cei ce-l întrebau şi zise:

— Este foarte simplu. Eu m-am apropiat de unul dintre evrei şi l-am întrebat: Ce strigi tu, şi ce strigă toţi aceşti oameni? El mi-a explicat.

— Şi care era exclamaţia pe care o scoteau în evreieşte? întrebă Pilat.

— Osana, Doamne! răspunseră evreii.

— Şi ce înseamnă această expresie?

— Ea înseamnă: Slavă, Doamne!

— Atunci, zise Pilat, pentru că voi înşivă strigaţi la trecerea acestui om: „Slavă, Doamne!” şi vă aruncaţi mantalele înaintea lui, cu ce este vinovat mesagerul meu dacă l-a numit Doamne şi şi-a întins mantoul la picioarele sale?

Apoi, adăugă mesagerului: întoarce-te şi spune-i lui Iisus să vină. Mesagerul coborî şi înclinându-se din nou înaintea lui Hristos:

— Doamne, îi zise el, tu poţi să-ţi continui drumul. Iisus avansă, şi pe când trecea printre cei doi ostaşi port-stindard, stindardele se înclinară singure şi au părut că-l salută pe Iisus.

Văzând aceasta, evreii strigară:

— Priviţi, dar, ce fac purtătorii stindardelor! Iată că ei îl slăvesc pe acest om!

Pilat văzuse, ca şi ceilalţi, cum se înclinau stindardele şi nu înţelesese nimic din această mişcare.

Atunci, adresându-se port-drapelelor le zise:

— Pentru ce aţi făcut voi, ce-aţi făcut?

Ei îi răspunseră lui Pilat:

— Domnule, noi suntem păgâni şi paznici ai templului. Cum ar putea Domnia ta sa presupună că noi l-am slăvi pe acest om?

— Totuşi... făcu Pilat.

— Nu noi am înclinat stindardele noastre, ci acestea s-au coborât singure, şi au salutat pe acest om, fără voia noastră.

— Auziţi? Zise Pilat adresându-se evreilor.

— Este o minciună! răspunseră aceştia. Soldaţii sunt partizani ai acestui prooroc mincinos!

— Eu nu cred, zise Pilat, dar mai bine, alegeţi pe cei mai puternici dintre voi şi pe cei mai înverşunaţi împotriva lui Iisus. Ei să ia stindardele din mâinile soldaţilor mei, şi vom vedea dacă le vor ţine mai ferm.

Evreii au ales atunci doi oameni de talie herculeană, şi îi prezentară lui Pilat.

— Este bine, spuse procuratorul. Port-drapelele să cedeze acestor doi oameni locul şi stindardele lor.

Cei doi israeliţi robuşti preluară stindardele de la soldaţi, se plasară pe prima treaptă a scării, se sprijiniră de rampă şi aşteptară încordându-şi toate forţele.

Atunci Pilat se adresă mesagerului:

— Recondu-l pe Iisus în locul dinainte, pentru ca să urce scara a doua oară, aşa cum a făcut prima dată, şi să vedem dacă noii purtători ai stindardelor vor avea mâinile mai tari decât cei dinainte.

Iisus ieşi din pretoriu cu mesagerul, dar pe altă uşă, astfel ca să nu treacă prin faţa stindardelor când ar coborî scara.

În acest timp, Pilat le zise port-stindardelor:

— Acum, vă jur pe Cezar că, dacă stindardele pe care le ţineţi se vor înclina când va trece Iisus, am să pun să vă taie capetele! Apoi mesagerul, care reapăruse conducându-l pe Hristos, îi comandă:

— Iisus, să urce scara a doua oară!

— Doamne, Iisuse, zise mesagerul întinzând din nou mantaua sub picioarele lui Hristos, procuratorul Ponţiu Pilat îţi ordonă să vii la el.

Iudeii murmurară şi acum faţă de acest omagiu adus acuzatului, dar fiind mai mult preocupaţi de port-stindarde decât de rest, îşi întoarseră privirile spre scară.

Iisus înaintă lent şi grav şi pe măsură ce se apropia, stindardele se înclinau înaintea lui, cu toate eforturile celor care le ţineau, şi atât de jos, încât acvilele atinseră pământul, iar divinul martir dacă ar fi vrut, ar fi putut pune piciorul peste ele, trecând.

Pilat se ridică, speriat el însuşi de această minune. Eforturile celor doi evrei, pentru a împiedica stindardele să se încline, fuseseră vizibile. Hristos, dimpotrivă, nu pronunţase nici un cuvânt, nu făcuse nici un semn!

— Ei, bine! strigară evreii, nu ţi-am spus că este un vrăjitor?

Pilat era zdruncinat: el ar fi preferat să creadă mai curând într-o putere diabolică decât într-o putere cerească. Tot ce-i spusese Claudia, îi era acum viu în minte.

Atunci, se apropie de balustradă şi se adresă evreilor:

— Voi toţi, care sunteţi aici, ştiţi că soţia mea Claudia Procula este păgână şi rudă a augustului împărat. Ştiţi că ea a construit pentru voi multe sinagoge. Ei bine, ea a venit să mă caute azi noapte şi mi-a zis: „Să nu faci nimic împotriva lui Iisus, pentru că un vis mi-a relevat că acest om este un drept!” .

Dar, evreii răspunseră:

— Dacă el a trimis un vis soţiei tale, el l-a trimis prin aceiaşi putere care a forţat stindardele sâ se încline înaintea lui... Este un vrăjitor şi Tiberiu August dă pedeapsa cu moartea, vrăjitorilor!

Dintr-o dată, se făcu larmă mare printre evrei. Un om care venea alergând pe drumul care ducea la poarta Judiciară, vorbea tare şi gesticula viu.

— Pilat! Pilat! strigară evreii.

— Ei bine, zise aceasta, ce mai vreţi?

— Cerem ca proba cu stindardul sâ fie refăcută a treia oară.

— Şi cine va fi atât de îndrăzneţ să repete încercarea? reluă prefectul roman.

— Eu! se auzi un glas puternic, răsunător.

Şi în acelaşi timp în mijlocul spaţiului lăsat liber între popor şi soldaţi, avansă un om, care părea să aibe între patruzeci şi patruzeci şi cinci de ani.

Era evident un om de jos, cu toate că trăsăturile figurii sale erau regulate, iar el era într-adevăr frumos. Ochii lui negri scăpărau de mânie, dinţii lui albi, asemănători cu aceia ai unui animal carnivor, se întrevedeau printre buzele-i subţiri şi pale. Avea părul des şi atât de lung, încât îi ştergea umerii atunci când, printr-o mişcare a capului, şi-l arunca înapoi.

Restul corpului îi era bine proporţionat şi păstra, sub tunica sa, protejată de un şorţ mare, din piele, ridicat într-o parte, o oarecare alură militară.

Ajuns în faţa lui Pilat, el încrucişă braţele şi-l privi pe procurator cu un aer sfidător.

— Da, eu! repetă el.

— Şi cine eşti tu? întrebă procuratorul.

— Eu sunt Isaac Laquedem, fiul lui Natan, din tribul lui Zabulon, răspunse evreul. Eu nu mă tem nici de vrăjitori şi nici de farmece. Eu am servit, în timpul împăratului August, în legiunea orientală, recrutat în Siria de Quintilus Varius, eram cu el în ţara Bructerilor, când germanii, conduşi de Arminius, ne-au atacat, după care ne-au atras într-o ambuscadă şi ne-au tăiat în bucăţi... Atunci eu purtam acvila, în acea zi fatală, şi dacă ea a căzut, a fost pentru că am căzut şi eu cu ea, cu pieptul străpuns de o sabie. Iată cicatricea.. Ori dacă nu am înclinat stindardul pe care-l purtam înaintea teribilului şef al germanilor, nu am să-l înclin nici înaintea acestui prooroc mincinos! Daţi-mi un stindard şi să se repete proba pentru a treia oară!

— Fie! zise Pilat. Soldat, dă-i stindardul tău acestui om.

Soldatul ascultă, şi pentru ca Iisus să nu coboare iarăşi, evreul, luă stindardul şi urcă primele zece trepte ale scării, la baza căreia se oprise Hristos. Stând pe palierul din mijlocul scării, el aştepta ca Iisus continuând să urce, să treacă prin faţa lui.

Iisus avea deja un picior pe prima treaptă când survenise discuţia. El a aşteptat umil, resemnat, aporape pasiv sfârşitul acesteia.

Atunci numai, a ridicat privirea către fostul legionar.

— Vino, vrăjitorule, îi zise acesta, eu te aştept!...

Iisus puse piciorul pe a doua treaptă, apoi pe a treia, pe a patra, şi pe măsură ce urca, se vedea cum veteranul lui Varus strângea la piept cu toată forţa braţelor lui vânjoase, coada stindardului. Dar cu toate eforturile depuse, apăsată de o mână invizibilă şi puternică, acvila se apleca, coborând pe măsură ce el urca. Astfel, când Iisus a atins cea de a zecea treaptă, acvila era la picioarele sale, iar legionarul, atingând aproape cu fruntea, dalele, părea că i se închină în genunchi...

Un moment în tăcerea deplină, Hristos rămase drept, dominând din toată înălţimea taliei sale pe acest trufaş pe care mâna lui Dumnezeu îl îndoise ca pe o trestie.

Dintr-o dată, acesta se ridică plin de ură şi ameninţător.

— Oh! Vrăjitorule! Prooroc mincinos! Hulitor! Blestemat! Şi în toiul huiduielilor, el coborî treptele, aplecat, clătinându-se ca un alt Heliodor, gonit de biciul îngerului! Stindardul, rămăsese la picioarele lui Iisus!...



Tiziano Vecelli — *Încoronarea cu spini*

DE LA PILAT LA IROD

Mulţimea, martoră a acelui triplu miracol, a fost cuprinsă un moment de o teroare profundă, apoi fu stăpânită de ură, astfel că strigătele se dublară. Pilat îi făcu semn lui Iisus să se apropie.

Iisus ascultă. Atunci Pilat l-a privit timp de câteva secunde cu mare curiozitate. Era pentru prima oară că îl vedea pe acest om despre care auzise vorbindu-se de multe ori, şi despre care chiar soţia lui îi spusese atâtea, o bună parte din noapte.

Iisus aştepta răbdător să fie interogat.

— Eşti tu cu adevărat regele Iudeilor? îl întrebă Pilat.

La această chestiune neaşteptată, Iisus a ridicat capul, întrebarea era complet diferită de cele ce i se puseseră până atunci, astfel că se adresă pretorului cu blândeţea lui obişnuită:

— Această întrebare vine din însuşi gândul lui Pilat, sau din cele auzite de la alţii?

— Eu vorbesc după alţii, răspunse Pilat. Ştii bine că eu nu sunt evreu... Cei din naţia ta şi prinţii preoţilor te dau în mâinile mele ca să te judece. Răspunde deci la întrebarea mea.

Iisus clătină capul cu tristeţe.

— Împărăţia mea nu este din această lume, zise el. Dacă ar fi fost aşa, discipolii mei s-ar fi luptat pentru a nu cădea în mâinile evreilor, în timp ce, dimpotrivă, eu i-am oprit să se opună.

Pilat reflectă un moment, răspunsul era peremptoriu. El nega orice pretenţie de putere trecătoare, era o renunţare la stăpânirea pământească, nu numai în prezent, ci şi în viitor.

— Bine, spuse Pilat, eu înţeleg că tu eşti şeful unei secte. Acum, arată, ce sectă ai înfiinţat, sau cărei secte îi aparţii tu? Nu este cea a fariseilor, pentru că tu i-ai atacat în mod public, şi tot mereu ai predicat împotriva lor.

— Pretore, zise Iisus, eu nu sunt de-ai lor, nu pentru că i-am atacat public pe farisei şi că predicam zilnic împotriva lor, ci pentru că fariseii pun morala în actele exterioare ale omului şi nu în conştiinţa sa intimă. Pentru că ei cred că au atins perfecţiunea supremă ataşându-se strict nu spiritului ci numai literei legii. Ei s-au scandalizat văzându-mă aşezat la masă cu sărăcanii, fiind înconjurat de oameni de proastă condiţie. Dar eu le-am răspuns: „Bolnavii au nevoie de leac şi nu cei sănătoşi. Nu pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi îi îndemna la căinţă” . Fariseii urmează legea lui Moise, care îndeamnă la răzbunare şi care cere ochi pentru ochi şi dinte pentru dinte, în timp ce eu am zis: „Dacă cineva te-a lovit pe un obraz, întoarceţi-l şi pe celălalt!” . Fariseii ţin duşmănia şi se răzbună pentru ofensă, în timp ce eu spun ucenicilor mei să-i iubească pe duşmanii lor, să-i binecuvânteze pe cei care-i blestemă şi să le răspundă cu bine celor ce le fac rău. Fariseii fac pomană cu sunet de trompete şi se arată mereu ca fiind slăbiţi de post. Eu, dimpotrivă, nu vreau ca mâna stângă să ştie ce face dreapta şi dezaprob abstinenţa practicată cu ostentaţie... Vedeţi, aşadar, că eu nu sunt fariseu!

— Dar atunci, întrebă Pilat, eşti saducheu? Iisus clătină iar capul.

— Saducheii, zise el, cred că sufletul piere odată cu corpul, şi aplică doctrina nemuririi şi a învierii, nu sufletelor ci seminţiilor. Ei neagă puterea cerească şi inspiraţia divină. Ei afirmă că binele ca şi răul depinde numai de noi, şi nu admit că Dumnezeu se preocupă de faptele noastre, în timp ce eu, spun, dimpotrivă, că sufletul este nemuritor. Eu predic învierea trupurilor, eu mă rog şi-l slăvesc pe Dumnezeu ca pe cel care reglează toate acţiunile umane. Eu cred în păcatul original şi am venit să-l combat şi îl arăt pe Dumnezeu judecând pe vii şi pe morţi la sfârşitul veacurilor... Vedeţi aşadar, că eu nu sunt saducheu.

Pilat asculta cu atenţie ceea ce spunea Iisus, şi pe măsură ce vorbea găsea în cuvintele lui mai mult motive de laudă decât de condamnare.

— Da! zise el, înţeleg, tu eşti esenian.

Iisus negă iarăşi, mişcându-şi capul.

— Esenienii, spuse el, au înlăturat căsătoria pentru că femeia le pare prea nestatornică. Esenienii privesc fatalitatea ca pe singura putere care domină lumea. Esenienii impun un novociat de trei ani şi-i supun iniţierii pe cei ce vor să fie admişi în comunitatea lor. Eu, dimpotrivă, am propovăduit căsătoria zicând că soţul şi soţia fac un singur grup. Am făcut o rugăciune care începe cu „Tatăl nostru, carele eşti în ceruri!...” Eu, am chemat pe toată lumea la masa mea frăţească şi trimiţându-i pe ucenici să predice doctrina mea pe faţa pământului, le-am zis: „Mergeţi! învăţaţi popoarele fără a alege între ele. Voi aveţi în mână un ocean de adevăr, lăsaţi-l să se reverse pe pământ...” Vedeţi, dar, că eu nu sunt esenian.

— Dar ce eşti tu? întrebă Pilat.

— Eu sunt Mesia, răspunse Iisus, trimis pe pământ pentru a răspândi adevărul.

— Adevărul, zise Pilat, râzând, oh! Iisus, încearcă să-mi explici ce este adevărul?

— Adevărul este pentru mine ceea ce lumina este pentru lumea materială.

— Atunci, nu este adevăr pe pământ, spuse Pilat, dacă tu eşti obligat să ni-l aduci din cer?

— Ba da! reluă Iisus, numai că cei care mărturisesc adevărul pe pământ sunt judecaţi de cei care au puterea. Ca dovadă, eu sunt adus înaintea ta de către evrei, şi condamnat la moarte, pentru că am spus adevărul.

Pilat se ridică, făcu în galerie două-trei tururi în lung şi în lat, privind de fiecare dată pe Iisus cu o uimire ce părea aproape o admiraţie.

Apoi, vorbindu-şi singur, zise:

— Claudia avea dreptate, acest om este un drept!

Atunci, el se apropie de balustradă şi se adresă acestei mulţimi care, temându-se să nu se întineze, se ţinea în afară, având grijă să nu se atingă nici de scara palatului lui.

— Aduceţi-i alte acuzaţii, spuse el, căci, până acum, eu nu găsesc vreo greşeală în faptele acestui om.

Se iscă dintr-odată o mare hărmălaie şi noi acuzaţii se auziră din toate părţile. Dintre acestea, Irod o alese pe aceea care avea o mai mare tangenţă cu vrăjitoria:

— El a zis că ar putea dărâma templul şi să-l ridice la loc în trei zile!

— Ce templu? întrebă Pilat.

— Acela al lui Solomon, cel care a pus patruzeci şi şase de ani să-l construiască... Înţelege bine, Pilate! El a zis că ar putea să-l răstoarne şi să-l reclădească în trei zile!

— Ceea ce înţeleg bine, zise Pilat, este că dintr-un motiv, sau altul, vă e sete de sângele acestui om. Nerespectarea sabatului, mai ales când acesta nu are alt scop şi rezultat decât binele şi nici afirmaţia, făcută probabil în vreo parabolă, că ar dărâma templul şi l-ar reclădi în trei zile, eu nu găsesc că ar merita moartea.

Într-adevăr, evreii nu au înţeles bine, sau au vrut să înţeleagă rău. Vorbele lui Iisus erau acestea: „Distrugeţi templul Domnului, şi eu îl voi reconstrui în trei zile!” ceea ce însemna: „Omorâţi-mă pe mine care sunt adevăratul templu al lui Dumnezeu, pentru că din mine izvorăşte adevărul, şi după trei zile voi învia!”

Acest al doilea răspuns al lui Pilat i-a întărâtat pe duşmanii lui Iisus, dar în acelaşi timp a dat o oarecare îndrăzneală prietenilor lui. Nicodim era în mijlocul acestei gloate, şi nu aştepta, aşa cum făcuse în marele consiliu, decât un moment prielnic pentru a se ridica în favoarea acuzatului.

El crezu momentul potrivit, şi ieşi din rânduri.

— Pilat, eu te rog, ca în judecata ta, despre care ne-ai dat acum o probă atât de strălucitoare, să mă laşi să spun şi eu câteva cuvinte.

— Apropie-te de această galerie şi vorbeşte, îi zise Pilat.

Nicodim înainta până la baza galeriei.

— Eu am mai vorbit pentru acest om, continuă Nicodim, înaintea marelui consiliu, şi le-am spus bătrânilor, preoţilor, leviţilor şi mulţimii: „Ce învinuiri îi aduceţi voi lui Iisus? El făcea minuni numeroase şi răsunătoare, aşa cum

nimeni nu a făcut până acum. Eliberaţi-l şi nu-l pedepsiţi! Dacă aceste minuni vin de la Dumnezeu, ele vor fi durabile şi veşnice. Dacă vin de la diavol, ele vor fi trecătoare şi se vor strica de la sine. El ar fi în acest caz asemenea vrăjitorilor Egiptului, pe care faraonul i-a ridicat împotriva lui Moise. În faţa minunilor acestuia din urmă, care veneau de la Dumnezeu, acelea ale preoţilor faraonului au dat greş, iar ei au pierit". Ei bine, Pilat, ia acest exemplu scos din propria noastră istorie şi eliberează-l pe Iisus, lăsând ca timpul să decidă dacă el este impostor sau Mesia, profet mincinos sau fiul lui Dumnezeu.

Atunci, evreii, furioşi şi mâniaţi pe Nicodim, strigară:

— Nu-l asculta pe acest om, Pilate! Nu-l asculta! El este ucenicul lui!

— Sunt eu ucenicul lui? strigă Nicodim.

— Da, da, da! urlară evreii, tu eşti ucenicul lui, pentru că tu vorbeşti în sprijinul lui!

— Dar, obiectă Nicodim, pretorul lui Cezar, care vorbeşte în favoarea lui, ca şi mine, este şi el ucenicul lui? Nu, Cezar l-a înălţat în această demnitate, pentru ca de acolo el să domine sărmanele noastre pasiuni şi să dea dreptate atât celor mari cât şi celor mici, celor slabi ca şi celor puternici.

— Atunci, pentru că tu iei partea crimelor sale, răspunse poporul, tu vei lua deci şi o parte din pedeaspsa lui?

— Eu iau partea pe care Domnul meu Iisus, va vroi să mi-o dea în pătimirile sale, ca şi în triumful său, zise Nicodim. În aşteptare, eu o repet: Dreptate, Pilat! Dreptate!

Pilat făcu un semn cu mâna pentru a cere linişte şi apoi, arătându-l pe Nicodim, spuse:

— Pe lângă acest om, care merită crezământ, pentru că este membru al consiliului vostru, mai sunt persoane dispuse să aducă mărturie în favoarea acuzatului?

Atunci se apropie un om şi zise:

— Pot să vorbesc şi eu?

— Vorbeşte! răspunse Pilat.

— Ei bine, iatâ ce mi s-a întâmplat. De treizeci de ani zăceam în pat, pradă suferinţelor nespuse, şi în fiecare moment în pericol de moarte. Iisus a venit la Ierusalim. Atunci am auzit povestindu-se că orbi, muţi, posedaţi de diavol, fuseseră însănătoşiţi de el. Câţiva tineri m-au luat şi m-au dus înaintea lui Iisus, cu pat cu tot. El văzându-mă, fu cuprins de milă, şi zise: „Ridică-te, ia-ţi patul tău şi umblă!” îndată eu am fost pe deplin vindecat, mi-am luat patul şi am plecat.

— Da, da, strigară evreii, dar întreabă-l în ce zi a fost însănătoşit.

— În ce zi a avut loc această vindecare? întrebă Pilat.

— Eu trebuie să spun că a avut loc în ziua de sabat, răspunse martorul.

Atunci pretorul, întorcându-se către Iisus, îl întrebă:

— Tu vindeci deci în ziua de sabat ca în zilele,obişnuite?

— Pilat, răspunse Iisus cu surâsul lui trist, oare un păstor, care văzând una din oile lui căzute în apă şi dusă spre adânc, nu s-ar arunca în apă, chiar în ziua sabatului, pentru a o scăpa pe sărmana oaie care se îneacă?

Pilat îşi trecu mâna peste fruntea udă de sudoare.

— Acest om are întotdeauna dreptate! zise el.

Apoi, adresându-se din nou poporului, întrebă:

— Mai aduce cineva mărturie în favoarea acuzatului?

— Da, eu! zise un om ieşind la rândul lui din mulţime. Eu eram orb din naştere. Auzeam vorbindu-se în jurul meu, dar nu vedeam pe nimeni. Odată, Iisus trecea prin Ierihon şi oameni miloşi m-au condus în drumul lui. Am strigat atunci cu voce puternică: „Fiu al lui David, ai milă de mine!” El a prins milă de mine. Punându-şi mâna pe ochii mei, cu, care niciodată nu am văzut, mi-am căpătat vederea!

Atunci se mai apropie o femeie, care spuse la rândul ei:

— De doisprezece ani, eu pierdeam sânge şi aşteptam să mor. Am cerut să fiu adusă în drumul pe care trebuia să treacă Iisus şi lipsindu-mi glasul chiar pentru a-l ruga, m-am

mulţumit să ating marginea vestmântului său: imediat, m-am vindecat.

Ea abia tăcuse, când un alt om înaintă.

— Toţi din Ierusalim, m-au cunoscut ca şchiop şi schimonosit, zise el. Eu mergeam, sau mai curând mă târam cu ajutorul a două cârje. Iisus a întins mâna către mine, a spus o vorbă, şi eu am fost vindecat.

Un lepros avansă şi zise:

— Eu am fost deasemeni vindecat cu un cuvânt.

Un posedat de demon înaintă spunând:

— Şi eu, printr-o singură vorbă, am fost scăpat de diavol.

— Tu vezi bine că acest om are putere asupra demonilor! strigară evreii.

Pilat se întoarse spre Iisus ca pentru a-l întreba: „Ce ai de zis?”

— Da! spuse Iisus, eu am putere asupra demonilor, dar pentru a-i face să se întoarcă în iad, şi această putere probează cu tărie că eu vin din partea lui Dumnezeu.

— Pentru a treia oară, strigă Pilat adresându-se poporului, eu vă repet că acest om este nevinovat!

— Şi noi, strigară evreii, noi ţi-o repetăm la rândul nostru, pretore roman, că acest om ridică poporul prin învăţăturile sale, din Galileea, de unde a început, până la Ierusalim, unde va sfârşi!

— Cum, din Galileea până aici? întrebă cu vioiciune Pilat văzând în acest răspuns care i se dăduse, un mijloc de a îndepărta de la el, responsabilitatea judecării. Acest om este din Galileea?

— Da, da, urlă mulţimea, el este Galileean, şi Scripturile zic că nici un prooroc nu poate ieşi din Galileea... Moarte profetului mincinos! Moarte Galileeanului!

Atunci Pilat, întorcându-se către Iisus, îl întrebă:

— Eşti tu, cu adevărat, din Galileea, aşa cum spun aceşti oameni?

— Eu sunt născut în Betleem, zise Iisus; dar părinţii mei din această lume sunt din Nazaretul Galileei.

— În acest caz, zise Pilat, sesizând cu grabă această nouă cale ce se deschidea în faţa lui, nu de mine, care sunt procuratorul lui Cezar în Ierusalim, ci de Irod, tetrarhul Galileei, va trebui să fii judecat.

Şi adresându-se poporului, zise:

— Pentru că acest om este din Galileea, el va fi supus judecaţii lui Irod, şi deci nu trebuia adus la mine. În consecinţă, eu îl trimit la Irod, care tocmai se găseşte la Ierusalim, din cauza sărbătorilor.

Apoi, către gărzi:

— Duceţi-l pe acest om la Irod, şi spuneţi tetrarhului că eu, procuratorul roman, i-l trimit, crezând că nu am dreptul să judec pe unul din supuşii lui.

Gărzile îl înconjură pe Iisus, care coborî scara pretoriului cu umilinţa şi resemnarea lui obişnuite.

În acel moment, Pilat auzind alunecând pe vergeaua lor, inele unei perdele, se întoarse.

Soţia lui era pe pragul uşii care ducea din pretoriu în apartamentele interioare.

— Ei bine, Claudia, o întrebă el, vesel încă de subterfugiul care-l găsise, eşti mulţumită?

— Este mai bine, decât să-l fi condamnat, răspunse Claudia, dar este mai puţin decât să-l fi iertat!

Acum, îl duceau pe Iisus spre palatului lui Irod.

Urmând linia dreaptă, drumul ar fi putut dura cel mult zece minute. Nu era vorba decât de a traversa Piaţa Mare, de a o apuca pe una din străzile ce porneau de acolo, lăsând la dreapta închisoarea şi palatul de Justiţie, iar la stânga, casa cunoscută într-o parabolă a lui Hristos sub numele de casa bogatului nemilostiv, şi să intre în palat prin poarta cu gratii care se deschidea numai cu o sută de paşi mai jos, în faţa muntelui Acra. Dar supliciul ar fi fost prea scurt, tortura sfârşită prea devreme! Iisus a fost târât prin al doilea oraş. L-au dus prin faţa monumentului lui Alexandru Ianeul, rege şi pontif al evreilor. L-au îmbrâncit din al doilea oraş în cel de al treilea, pe care l-a parcurs de la muntele Bezeta până la înălţimea turnului Femeilor. Apoi cortegiul a revenit, după acest lung ocol, a traversat din

nou al doilea oraş, prin apropierea mausoleului pontifului rege Ioan Hircan, a ajuns în oraşul de jos şi a intrat, în sfârşit, în palat, prin poarta zăbrelită ce dădea, aşa cumam mai spus, spre muntele Acra.

Palatul Irozilor era şi el un monument gigantic, aşa cum se ridica în antichitate. Acoperit tot cu marmură de diferite culori, de către acelaşi Irod Ascalonitul, care-şi otrăvise soţia, Mariam, îşi omorâse pe cei doi fii şi ordonase masacrul pruncilor nevinovaţi. Palatul era privit ca inexpugnabil, atât din cauza zidului de treizeci de coţi care-l înconjura, cât şi pentru vecinătatea celor trei turnuri Hippicos, Mariamna şi Phasael, care treceau drept cele mai înalte din univers. Cât despre apartamente, ele erau atât de vaste, încât numai sala destinată festinelor puteau, să conţină o sută din acele paturi pe care romanii se întindeau pentru a-şi lua masa. Irod Antipa, tetrarhul Galileei, nu-l cunoştea pe Iisus şi avea o mare dorinţă să-l vadă. De aceea, îndată ce a ştiut că va fi adus înaintea lui din ordinul lui Ponţiu Pilat, a coborât în sala de audienţe şi s-a pregătit să-l primească.

Iisus sosise deja. Privirea lui fixă, şi severă, poate pentru prima dată, se opri asupra tetrarhului. Iisus nu putea să uite că are înaintea lui pe ucigaşul lui Ioan-Botezătorul. Expresia din privirea lui îi dădea lui Iisus o măreţie, care-l făcu pe Irod să rămână un moment mut de surpriză.

— Ah! ah! zise el în sfârşit cu un accent de ironie, tu eşti aşadar, marele prooroc?... Tu nu îmi eşti necunoscut, iar zvonul despre minunile tale a ajuns până la mine. Pe viaţa lui Cezar! eu eram certat cu Pilat, dar, trimiţându-te la mine, iată o condescendenţă care mă împacă cu el!

— Uite, până în prezent, m-am îndoit, dar, probabil, Dumnezeu vrea ca eu să fiu convins, şi el te-a îndreptat la mine pentru ca tu să faci în faţa ochilor mei una din acele minuni care nu lasă nici o îndoială în mintea celor mai încrezători... Pune-te pe treabă, Iisuse, vreau să te văd. Haide, aştept.

Dar Hristos nu catadixi să-i răspundă. Privirea lui care rămânea fixă asupra lui Irod, îşi schimbase numai expresia:

din severă, şi am zice, aproape ameninţătoare cum fusese mai înainte, ea redevenise maiestuoasă şi liniştită.

Irod simţi că pentru a susţine această privire, fără a se tulbura, avea nevoie de sprijinul propriilor sale cuvinte. El reluă deci.

— Ei bine, văd că nu faci nimic! Ce-aştepţi dar, Mesia?... Ah! fără îndoială, tu cauţi în mintea ta, să găseşti un miracol ce ar putea să mă convingă cât mai bine... Atunci, am să te ajut, căci vreau să te admir pe deplin. Tu, care zici că eşti mai vechi decât Moise, că eşti înaintea lui Avraam, tu care zici că eşti contemporan cu lumea! Ei, bine priveşte: de aici se vede vârful muntelui Moriah, pe care este clădit templul. Spune-i vârfului aurit al acestui templu: „Salută-mă, căci cu sunt fiul lui Dumnezeu!” . Dacă vârful se înclină şi te salută, eu, nu numai că te iert, dar te voi şi proslăvi.

Iisus păstra tăcerea.

— Ah! continuă Irod, îţi cer prea mult! Trebuie să mă întorc la minunile pe care obişnuieşti să le faci. Tu ai înviat-o pe fiica lui Iair, tu l-ai înviat pe Lazăr. Ei bine, să ne înturnăm de la partea de răsărit la cea de miazăzi a templului, către mormântul regilor. În acest mormânt dorm rămăşiţele marelui rege David. Pentru el ar fi probabil o mare bucurie să revadă, după mii de ani, un bărbat din neamul lui încoronat ca şi el. Ei bine, pronunţă aceste cuvinte simple: Davide, strămoş al meu, ieşi din mormânt, şi înfăţişează-te nouă!”. Tu îţi dai seama că eu sunt rezonabil cu dorinţa mea: nu pretind decât ceea ce Saul îi ceruse vrăjitoarei din Endor cu privire la Samuel... ei bine, ce faci?! Şovăi? Refuzi?

Într-adevăr, Iisus nu răspundea nimic, nu făcea nici o mişcare.

— Deci, reluă Irod, tu păstrezi tăcerea... Să trecem atunci la altceva. — Pentru că tu nu poţi să porunceşti nici templului şi nici morţilor, comandă atunci apelor fluviilor şi mărilor. Apele nu-ţi sunt oare supuse? Nu se zice că ai călcat pe faţa lacului Ghenezaret fără să te scufunzi? Uite, de aici se pot vedea havuzurile din grădina mea, în care

lebedele merg pe deasupra, fără să se afunde. Hai, coboară, mergi pe apa unuia din ele, după alegerea ta. Mergi fără să te scufunzi, şi eu îţi voi pune pe cap coroana mea de tetrarh al Galileei, în locul acestei coroane de spini care îţi însângerează fruntea!

Această a treia propunere n-a avut puterea să-l scoată pe Iisus din tăcerea lui.

— Tu vezi, strigă Caiafa, care împreună cu cei de vază din consiliu, îl urmase pe Iisus de la Pilat la Irod, tu vezi, tetrarhule! Crezi tu, acum, în minunile unui om, care refuză să facă o minune care, nu numai că i-ar salva viaţa, dar, mai mult, l-ar face să devină rege?

— Ce nevoie ar avea să devină rege, răspunse Irod, când el este deja? — într-adevăr, nu eşti tu regele evreilor? Răspunde Iisuse! N-ai intrat tu în Ierusalim ca un cuceritor, cu onorurile triumfului, cu ramurile de palmier ale victoriei?... Daţi-i lui Iisus din Nazaret roba albă a triumfătorului! Puneţi-i roba albă, şi duceţi-l din nou la Pilat. El are deja sceptrul, el are deja coroana, va avea şi roba albă! Nu-i mai lipseşte decât mantia de purpură... Pilat are să i-o dea!

Şi făcu un semn ca acuzatul să fie luat.

Gărzile, care nu aşteptau decât acest semn, se aruncară asupra lui Iisus şi îl târâră.



Antonio Ciseri — *Ecce Homo* (detaliu)

ECCE HOMO!

— SPUSE PILAT —

Pilat se credea scăpat de această teribilă responsabilitate, de a condamna un nevinovat, sau să ierte pe un om a cărui punere în libertate ar fi putut face să se işte o răzmeriţa în oraş, când strigătele, vociferările, şi mai ales vuietul puternic al acestei mulţimi, care bubuie ca oceanul, au zguduit din nou zidurile pretoriului şi puternicele temelii ale citadelei Antonia.

Procuratorul era încă alături de soţia sa, în apartamentele interioare, unde abia îşi terminaseră micul dejun, când auzind aceste zgomote, săriră amândoi în picioare şi alergară la fereastra care dădea spre piaţă. Atunci, ei văzură mulţimea, care cu un aer triumfător îl aducea pe Iisus, strigând:

— La Pilat!... La Pilat!...

Claudia păli.

— Gândeşte-te bine la ceea ce faci, îi spuse soţului ei, şi aminteşte-ţi ce ţi-am spus.

— Tu ai promisiunea mea, răspunse Pilat. Cât timp acest om nu va fi acuzat că ar fi adus vreun prejudiciu puterii împăratului Tiberiu, viaţa acestui om nu va fi în pericol.

— Dă-mi un gaj, zise Claudia.

— Ia inelul meu, răspunse Pilat.

— Du-te deci şi aminteşte-ţi că Iisus este un drept! Pilat se întoarse în pretoriu şi găsi pe un trimis al lui Irod care îi zise:

— Tetrarhul Irod, stăpânul meu, este mulţumit de cinstea pe care i-ai arătat-o, trimiţându-i-l pe Galileean. El îţi declară că îl priveşte ca pe un nebun, şi nu ca pe un criminal. În consecinţă el ţi-l retrimite, la rândul lui, pentru ca tu să-i hotărăşti soarta, după plăcerea ta, sau după conştiinţa ta... El m-a însărcinat, pe deasupra, să-ţi spun că

îţi adresează complimente, şi să te anunţ că, dacă vreun nor s-ar fi strecurat între el şi tine, acesta s-a risipit.

În urma acestui mesaj al lui Irod, intră Iisus, împins cu brutalitate de soldaţi. Urcând scările, picioarele îi erau împiedicate de roba sa prea lungă, astfel că a căzut. Capul i se izbise de muchia unei trepte şi sângele îi şiroia pe faţă.

Pilat n-a putut să nu murmure:

— Într-adevăr, acest om nu este în mâna preoţilor, ci a călăilor, şi iată că ei se grăbesc să-şi înceapă acţiunea!

Apoi, înaintând până la marginea terasei, din înălţimea căreia el se adresase deja de mai multe ori poporului, zise:

— Ce mai vreţi acum, aducându-mi iarăşi pe acest om? Voi mi l-aţi dat ca prooroc mincinos, ca hulind religia, ca agiatator al poporului. Eu l-am interogat înaintea voastră si n-am găsit nimic rău, nici doctrinei sale şi nici acţiunilor lui. L-am trimis atunci la Irod, care nu a găsit nici el ceva contra lui. Dacă, pentru a vă satisface, trebuie neapărat să i se dea vreo pedeapsă, am să pun să fie biciuit, şi apoi să fie eliberat.

Dar această pedeapsă, oricât ar fi fost de dureroasă, nu era suficientă pentru mulţime, ea văzuse curgând sânge şi ea nu vrea biciuire — ea vrea moarte!

— Nu! Nu!... La moarte! Moartea!... Răstigniţi-l pe Iisus! Răstigniţi-l!... Pe cruce! La Golgota!

Dar Pilat, fără a se nelinişti de aceste strigăte, se aşeză la o masă, şi, pe un papirus, cu o trestie de Egipt, scrise în limba latină, următoarea sentinţă:

„Jesum Nazarenum, virum seditiosum et mosaicae legis contemptorem, per pontifices et principes suae gentis accusatum, expoliate, ligate et virgis cedite.

I, lictor expedi virgas.”[1]

Apoi, el dădu ordinul lictorului, care ieşi repede din pretoriu, arătând hotărârea şi chemându-i pe executori.

[1] Dezbrăcaţi-l, legaţi-l şi loviţi-l cu vergi pe Iisus Nazarineanul, răzvrătit şi dispreţuitor al legii mozaice, acuzat de către preoţii şi părinţii neamului său. Mergi, lictore, trimite vergile.

Pedeapsa cu biciuirea, după textul legii, era fixată la patruzeci de lovituri, fără una; un fel de iertare derizorie, îl scutea pe condamnat de ultima lovitură.

Din cele treizeci şi nouă de lovituri, treisprezece trebuiau să fie date pe umărul drept, treisprezece pe cel stâng, şi treisprezece mai jos de umeri.

Coloana de care se lega condamnatul era izolată, înaltă de zece picioare, cu inele care permiteau să-i fie fixate braţele la înălţimea de şapte picioare, astfel că pielea corpului se găsea întinsă, şi în consecinţă, nu se pierdea nimic din forţa loviturilor. Această coloană era denumită coloana ocărilor sau coloana ruşinii, pentru că, în timpul execuţiei, poporul îl insulta şi-l ocăra pe condamnat.

Soldaţii îl aduseră pe Iisus, dar, în loc să liniştească mulţimea, această judecată părea că o irită şi mai mult. Într-adevăr, nu aceasta ceruseră preoţii, şi nu aceasta doreau fariseii. De aceea unii prin vorbele lor şi ceilalţi cu banii lor, aţâţau mânia poporului, ori de câte ori aceasta părea că slăbeşte.

Înainte ca Iisus să fi traversat mulţimea şi să fi ajuns la coloană, executorii erau deja la postul lor. Erau şase bărbaţi mărunţi şi bruneţi, foşti răufăcători, deveniţi călăi. Tenta lor arămie şi braţele slabe, dar nervoase, arătau că erau născuţi la graniţa cu Egiptul. Când Iisus ajunse la numai câţiva paşi de coloană, ei se aruncară asupra lui, îl smulseră din mâinile soldaţilor, îi sfâşiară mânecile robei şi tunicii pentru a-i dezgoli spatele, şi întorcându-l cu faţa spre marmura coloanei, îi legară mâinile de cele de mai sus inelele, astfel că el se sprijinea pe pământ numai cu vârful picioarelor.

Flagelarea începu cu nuiele de alun unite în mănunchi, cei patru bătăuşi, care-şi aşteptau rândul de a lovi, numărând lent loviturile.

Dar cea mai mare parte a poporului continua să strige.

— Răstigniţi-l! Răstigniţi-l!

Larma era atât de mare, încât pentru a se face auzit, Pilat a fost obligat să cheme un gornist.

Când trâmbiţa răsună, se făcu linişte.

S-au putut auzi atunci trei lucruri dureroase: zgomotul loviturilor ce cădeau pe corpul condamnatului, gemete pline de rugăciuni şi de binecuvântări, care ieşeau de pe buzele lui Iisus, şi triste behăituri ale mieilor de Paşti, care erau spălaţi în fântâna Turmelor, şi care trebuiau să fie sacrificaţi peste zi.

Aceste behăituri aveau ceva straniu şi mişcător: erau singurele voci care se amestecau cu gemetele celui care va muri pentru oameni. Toate celelalte nu erau decât răcnete, strigăte, blesteme.

După ce au fost date primele treisprezece lovituri, alţi doi călăi au preluat acţiunea, cu nuiele noi. De data aceasta ele erau dintr-un lemn plin de noduri şi de ghimpi, astfel că, de la primele lovituri care au fost date pe pielea brăzdată de pete vinete şi roşii, sângele începu să ţâşnească.

Poporul, totuşi continua să urle la picioarele pretoriului, şi din timp în timp, se auzea trompeta care comanda liniştea. În intervalul de linişte ce urma sunetului trompetei, se auzea acel triplu zgomot, atât de dureros, al loviturilor, al suspinelor lui Iisus şi al behăitului tânguitor al mieilor...

Dar, deşi Pilat vroia să vorbească, larma îi acoperea vocea şi nu se mai auzeau decât miile de strigăte de moarte, repetate cu înverşunare:

— Răstigniţi-l! Răstigniţi-l!

După cea de a douăzeci şi şasea lovitură, călăii se schimbaseră. Aceştia din urmă nu mai aveau nici nuiele de alun, nici vergi cu ghimpi. Ei aveau bice din curele prevăzute cu ghinturi de metal ascuţite, care rupeau carnea la fiecare lovitură.

Trompeta sună puternic pentru a treia oară şi se făcu linişte. Acum, vocea lui Iisus era aproape stinsă, abia auzindu-se cuvintele:

— Tatăl meu, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac!...

După a treizeci şi noua lovitură, Iisus fu dezlegat. Corpul lui nu mai era decât o rană. Orice forţă îl părăsise, astfel că atunci când nu mai fu susţinut de braţele călăilor, se prăbuşi în genunchi la baza coloanei.

Atuncea, acela care ar fi trebuit să-i dea cea de a patruzecea lovitură, dar care nu o dăduse, se apropie şi văzându-l cu capul răsturnt înspre spate, zise:

— Pe altul, l-aş fi păgubit de ultima lovitură, dar ţie, Hristoase, ţie, Mesia, ţie, fiul lui Dumnezeu, îţi trebuie măsura deplină.

Şi îl lovi cu biciul peste faţă.

Iisus căzu pe spate, aproape leşinat.

În acest timp, câteva femei pierdute ieşiră din mulţime şi unele după altele veniră să-l insulte şi să-l scuipe în faţă, schimbând cuvinte obscene cu gealaţii, care îşi ştergeau faţa şi braţele de picăturile de sânge care în timpul torturii ţâşniseră din corpul divin, până la ei...

Într-un colţ al pieţei era un grup căruia, din fericire, nimeni nu-i dădea atenţie, unii fiind ocupaţi să privească flagelarea, iar alţii să scoată strigăte de „la moarte!” . Acest grup era acela al sfintelor femei.

Acolo era Maria. La primele lovituri, ea căzuse în genunchi, apoi cu faţa la pământ. În cele din urmă, leşinase. În momentul când Iisus fusese dus la coloană, el îi aruncase o privire plină de tandreţe, dar, din nenorocire, aşa cum era legat, Mântuitorul nu a putut să-şi întoarcă ochii spre mama sa şi să o susţină cu privirea.

Magdalena, nu se neliniştea că ar putea fi recunoscută ca sora lui Lazăr, sau ca o femeie din suita lui Hristos. Ea scotea ţipete de durere la fiecare lovitură dată lui Iisus, se răsucea în ţărână, şi îşi smulgea cu amândouă mâinile părul ei frumos, auriu.

Marta şi Maria Cleofas plângeau în genunchi.

Ioan încerea să o susţină pe Fecioara Maria, atât de palidă, încât s-ar fi putut crede că era moartă.

Fără îndoială, în mijlocul acestor strigăte, acestor imprecaţii, prin aerul încărcat de plânsete şi de gemete, trecu nevăzut un înger şi murmură la urechea lui Iisus câteva cuvinte divine, căci el se ridică, având capul înclinat, cu mâinile sprijinite pe pământ, apoi se ridică în genunchi cu greutate. Pe urmă, ajutat de soldaţi, ajunse în sfârşit, iar în picioare.

Părea, cel puţin, că Maria revenea la viaţă pe măsură ce fiul ei îşi revenea: ea făcea fiecare din mişcările pe care le făcea Iisus, şi când el fu în picioare, ajunse şi ea la fel.

Atunci Iisus, cu ambele mâini însângerate, îşi şterse ochii plini de sânge, şi în celălalt capăt al pieţei, o putu vedea pe mama lui care îşi întindea braţele către el...

Pilat dăduse ordinul ca, după biciuire, Iisus să fie acoperit cu o mantie roşie şi să fie adus în faţa lui.

Spera el să potolească astfel poporul aruncând în batjocură, pe umerii lui Hristos purpura regală, sau mai curând vrea să ascundă propriilor lui ochi, sângele victimei sale?

Iisus fu dus mai întâi în curtea pretoriului. Acolo, îl introduseră în corpul de gardă şi fu îmbrăcat cu o veche mantie de lictor, apoi, printr-o scară interioră, îl făcură să urce pe puntea ce unea palatul lui Pilat cu citadela Antonia.

Pilat îl precedase acolo pe Iisus şi el puse să se sune trâmbiţa pentru a se face linişte şi pentru a se îndrepta toate privirile către el.

Atunci, susţinut de doi soldaţi, apăru Iisus palid, desfigurat, clătinându-se, cu trestia în mână, coroana de spini pe cap şi mantia roşie pe umeri.

— Ecce Homo! spuse Pilat.

Din cauza schimbării costumului său, mulţi nu-l recunoscuseră pe Iisus, dar când poporul îşi dădu seama cine era omul ce i se arăta şi înţelegând intenţia lui Pilat, izbucnit într-un strigăt unanim cerându-i moartea:

— Răstigniţi-l! Răstigniţi-l!

Atunci marele preot făcu semn că vrea sa vorbească.

La un nou sunet al fanfarei, se restabili liniştea.

În acest interval de linişte, se auzi vocea lui Caiafa, care zicea:

— Ia aminte, Pilat! Dacă tu eliberezi pe acest om, tu nu eşti prietenul Cezarului, căci el s-a numit şi s-a declarat rege, şi oricine se numeşte şi se declară rege, se răscoală împotriva lui Cezar!

Pilat sesiză lovitura. Acuzat de revoltă contra lui Cezar, Iisus nu mai era proorocul mincinos, nu mai era cel care-l

insulta pe Dumnzeu, şi nici măcar un vrăjitor: era un rebel. Pentru el nu mai era îndeajuns biciuirea; trebuia pedeapsa capitală.

Un denunţ la Tiberiu, şi bănuitorul împărat ar fi putut să includă în aceeaşi prescripţie pe rebelul nepedepsit şi pe judecătorul prea indulgent.

Procuratorul se hotărî totuşi să mai încerce un ultim mijloc.

El dădu cu voce joasă un ordin centurionului care era lângă el. Centurionul coborî cu patru soldaţi şi se duse drept la închisoarea, situată la numai câţiva paşi de palat. Acolo el căută un asasin ticălos condamnat la moarte şi care îşi aştepta ceasul execuţiei.

Acest criminal se numea Bar Abbas, adică fiul lui Abbas.

Când auzi paşi pe coridorul ce ducea la celula lui, şi auzi scrâşnind zăvoarele uşii acesteia, a crezut că veneau să-l ia pentru a-l răstigni. Făcându-şi o armă din lanţurile sale, el se pregăti să se apere.

La lumina torţelor, centurionul şi cei patru soldaţi îl zăriră pe condamnat, retras în ungherul cel mai depărtat al temniţei sale, ghemuit şi cu ochii în flăcări, cu dinţii scrâşnind, cu mâinile deasupra capului şi gata să lovească cu lanţul pe primul care s-ar fi apropiat.

Dar aceste manifestări ostile nu-i speriară pe centurion şi pe cei patru oameni ai săi. Ei se apropiară de prizonier ascunzându-se în dosul scuturilor lor, care amortizară loviturile lanţului. Înainte ca Bar Abbas să poată să mai dea o lovitură, ei l-au prins chiar de lanţ şi l-au dus, doi trăgându-l, iar ceilalţi doi împingându-l de la spate.

Ieşind din închisoare, Bar Abbas salută cu înjurături oribile această zi, despre care el credea că este ultima pentru el.

Se gândea că toată gloata care aştepta era venită pentru el şi strigătele: „Răstigniţi-l! Răstigniţi-l!” credea că sunt contra lui.

Crucea grea, adusă de doi oameni, îşi închipuia că este pentru el.

Atunci, el se aruncă la pământ, rostogolindu-se şi urlând.

Soldaţii chemară o întărire de alţi patru oameni. Mizerabilul fu luat de mâini şi de picioare şi îl urcară astfel pe Xistus.

— Iată omul pe care l-a cerut, înălţimea Ta, zise centurionul lui Pilat.

— E bine, răspunse pretorul. Să fie pus lângă Iisus. Soldaţii îl depuseră pe Bar Abbas în apropierea lui Hristos. Un moment, poporul putu vedea, cot la cot, pe omul diavolului şi pe omul lui Dumnezeu. Unul cu ochii în flăcări, cu gura strâmbată, cu braţele crispate, strigând şi blestemând, altul blând, umil, resemnat, rugându-se şi binecuvântând.

Prinvindu-i pe amândoi, Pilat nu se îndoi că Iisus va fi salvat, şi, ordonând să se sune trompeta ca sa domolească zgomotul, care se dublase odată cu apariţia lui Bar Abbas, zice:

— Evrei, este obiceiul ca în ziua de Paşte, eu să vă iert un condamnat la moarte... Alegeţi între acest criminal, al cărui nume, acum o lună, vă înspăimânta, şi acest prooroc pe care acum opt zile, voi îl numeaţi unsul lui Dumnezeu.

Bar Abbas, la prima privire pe care o aruncase asupra lui Iisus pălise, într-atâta i se părea imposibil ca el să fie preferat acestui om.

Din mulţime, seridică un tumult imens.

— Spuneţi, continuă Pilat, care din aceşti doi oameni vi se pare cel mai demn de milă, şi care din cei doi trebuie să fie iertat?

Atunci, fără ca un singur glas să se audă în sprijinul lui Iisus:

— Bar Abbas! răspunse gloata, Bar Abbas!

Ucigaşul, îşi zăngăni bucuros lanţurile.

— Tu îi auzi, Pilate! Tu îi auzi!... Liberează-mă! zise el.

— Pe cruce, Iisus! Pe cruce! reluă mulţimea.

— Vai! Turmă de tigri! strigă Pilat. Dar vă spun, şi vă repet că l-am interogat şi că l-am găsit nevinovat!

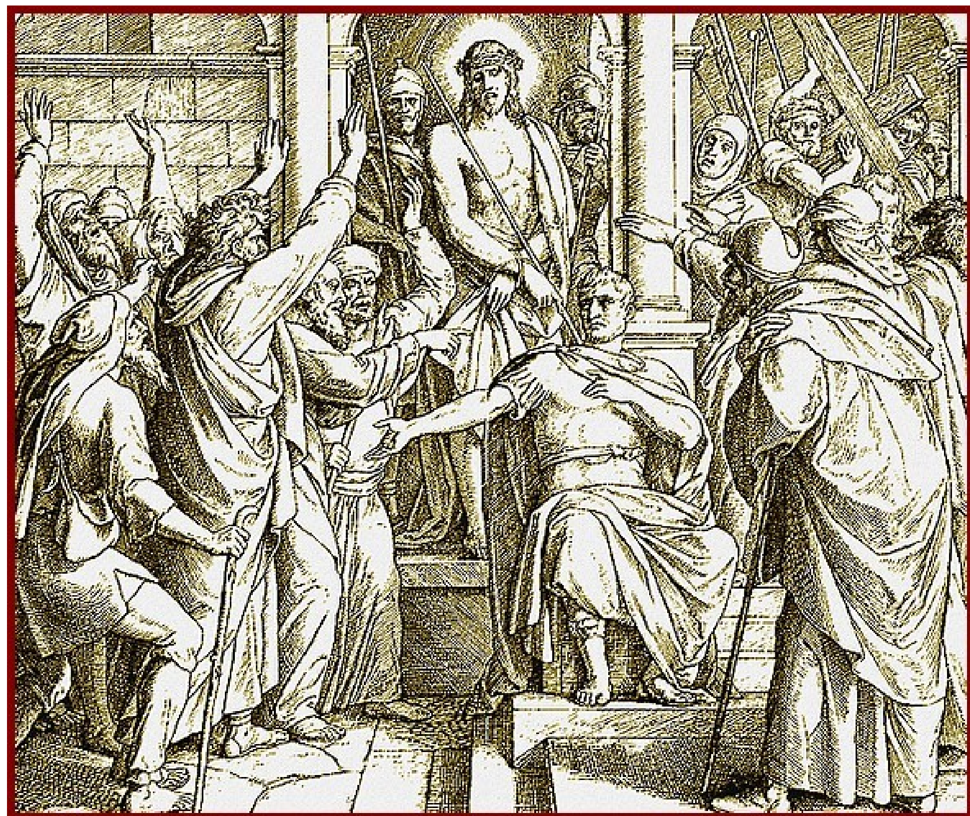
— El a conspirat împotriva lui Cezar! A conspirat contra lui Cezar!... Să fie eliberat Bar Abbas, şi să fie omorât Iisus!... Pe cruce, Iisus! La Golgota, Iisus!... Răstigniţi-l! Răstigniţi-l!...

— Asta vreţi voi? zise Pilat. Dar cel puţin, aşteptaţi... Şi cu voce joasă dădu un ordin unuia din sclavii săi.

— Să moară! Să moară! continua să vocifereze mulţimea.

— Va muri, spuse Pilat, dar vă previn: Sângele lui va cădea asupra voastră.

— Fie ca sângele lui să cadă asupra noastră, asupra copiilor noştri şi asupra copiilor copiilor noştri, dar el să moară!...



În acel moment, sclavul se întoarse, ducând într-o mână, un lighian de bronz, şi în cealaltă o carafă plină cu apă.

— Să moară, zise Pilat, pentru că voi vreţi să moară, dar eu nu mă alătur cererii voastre, şi cel puţin mâinile mele vor rămâne curate de sângele acestui drept!

Şi solemn, în faţa poporului adunat, în mijlocul râsetelor, huiduielilor, imprecaţiilor mulţimii, Pilat îşi spălă mâinile.

Dar, pe fundul lighianului de bronz, el îşi găsi inelul.

— Ce este cu acest inel? întrebă el.

— Eu nu ştiu, spuse sclavul. Soţia înălţimii Tale, ilustra Claudia l-a scos din al său deget şi l-a aruncat în lighian zicând: „Este gajul lui Pilat pe care i-l înapoiez, nedorind ca el să îşi calce cuvântul!” . Şi înlăcrimată şi-a tras vălul peste faţă şi a intrat în apartamentele sale.

Pilat scoase un suspin profund, şi murmură:

— Ea are dreptate, acest om este nevinovat!...

După cinci minute, arcaşii scoteau lanţurile lui Bar Abbas, care simţindu-se liber se repezi în afara pretoriului şi sări în mijlocul mulţimii, speriat de bucuria ei de nedescris, în timp ce Pilat scria această sentinţă:

„Duceţi la locul obişnuit de execuţie pe Iisus din Nazaret, tulburător al liniştei publice, dispreţuitor al lui Cezar. Mesia mincinos, aşa cum s-a probat prin mărturia celor mai mulţi oameni ai naţiei sale, şi spre batjocura majestăţii sale regale, să fie cruficiat între doi tâlhari.

Mergi, lictore, şi trimite crucea.”[2]

---

[2] Iată textul latin al sentinţei, aşa cum îl conserva tradiţia la Ierusalim: „Jesum Nazarenum, subversorem gentis contemptorem Caesari falsum Messiam, ut majorum suae gentis testimonie proba turn est, durite ad communis supplicii locum, et cum in ludibrus regiae majestatis, in medio duorum latronum cruci affigite.
I, lictor, expedi cruces.”



Peter Paul Rubens — *Calvarul* (detaliu)

IISUS PE VIA DOLOROSA

Sentinţa scrisă şi semnată, Pilat intră în palat.

Pretorul avea mustrări de conştiinţă, avea inima „grea” şi simţea nevoia să fie singur.

Claudia nu cerea să-l vadă. Ea înţelegea că prezenţa ei ar fi un reproş pentru soţul său. Se retrăsese în apartamentul ei şi făcuse să fie închise obloanele ferestrelor, pentru a împiedica, dacă era posibil, să pătrundă lumina zilei şi zgomotele.

În acest timp, Iisus era adus în forum. Acolo îl aştepta crucea făcută mai înainte. El a ajuns în acelaşi timp cu cei doi hoţi, Gestas şi Dimas, care trebuiau să fie răstigniţi împreună cu el, şi care fuseseră scoşi din închisoare.

Torturarea lor începuse de două zile. Unul blestema, iar celălalt se ruga.

Dar cei doi abia dacă erau remarcaţi, într-atât Iisus capta atenţia tuturor.

Când a apărut între arcaşi, în capul scării pretoriului, lucrătorii care aduseseră crucea, se grăbiră să o târască în apropierea ultimei trepte.

Ajungând lângă cruce, Iisus îngenunchie şi sărută de trei ori instrumentul supliciului său, din care el va face simbolul mântuirii.

Tot aşa, cum preoţii păgâni aveau obiceiul să sărute un altar nou pe care îl consacrau, tot aşa Iisus sărută acest altar etern al jertfirei mântuitoare.

Atunci, soldaţii se apropiară, şi, cu mare greutate, îi aşezară enorma sarcină pe umărul drept, în acelaş timp în care pe umerii celor doi tâlhari nu se punea decât bara transversală a crucilor lor, legându-le mâinile de aceasta, ca de un jug. Trunchiul vertical al acestor ultime cruci era dus de sclavi.

Douăzeci şi opt de călăraşi destinaţi să însoţească condamnaţii erau aliniaţi în josul citadelei Antonia.

Când crucea fu încărcată pe umărul lui Iisus, trompeta sună, şi doi soldaţi apucându-l de braţe, îl ajutară să se ridice.

Şeful acestei mici trupe de cavaleri formă, împreună cu patru oameni, capul cortegiului, şi strigă: — Înainte! Acest şef era Longin.

În acel moment, cu puternice strigăte de bucurie, întreaga masă de oameni se puse în mişcare. Până acum, condamnatul nu suferise decât tortura pregătitoare: vor începe îndată, chinurile.

În urma lui Longin şi ai lui patru cavaleri, urma un trâmbiţaş. El trebuia să se oprească la fiecare colţ de stradă şi în centrul fiecărei încrucişări de drumuri, să sune din trompetă şi să citească tare, sentinţa dată de procurator.

Apoi urma o trupă de soldaţi pedeştri, armaţi cu platoşe, scuturi şi săbii. Înapoia trupei mergea un bărbat tânăr, în mijlocul unui interval gol, purtând, însemnată pe o bucată de lemn alb, această inscripţie în arameică, în greceşte şi în latineşte: IISUS DIN NAZARET, REGELE IUDEILOR îndărătul lui, venea Iisus. În jurul lui Iisus şi înapoia lui, erau alţi soldaţi, şi apoi gloata, imensă, nenumărată, nemaipomenită!

Cum i-ar fi fost imposibil divinului martir să-şi târască crucea, dacă extremitatea ei ar fi atins pavajul bolovănos al Ierusalimului, capătul de jos al ei era ridicat cu ajutorul a două funii de către doi oameni, care duceau în coşuri, ciocane, cleşti şi cuie.

Unul din aceste coşuri, plin cu instrumente de tortură era dus de către un copil frumos, cu părul lung, cu obrajii îmbujoraţi, cu dinţi albi, care se juca, râzând, cu toate aceste obiecte infame!

Cu mâna lui dreaptă, Iisus încerca, ridicând-o, să diminueze apăsarea zdrobitoare a crucii grele, pe când cu mâna stângă, îşi ridica roba prea lungă, în care i se împiedicau picioarele.

Picioarele lui, goale, erau sângerânde. Corpul lui, chinuit, sângera. Faţa lui zdrobită era sângerândă, şi, sub sângele de pe figură, paloarea obrajilor părea încă şi mai mare.

Din ajun, adică de la cină, Iisus nu băuse, nu mâncase şi nici nu dormise. Era epuizat prin pierderea de sânge, ars de febră, sfârşit de sete.

El mergea pe traseul care a primit în urma acestui dureros şi suprem drum, numele de Calea Crucii. De atunci, paşii pe care îi avea de făcut şi pe care el i-a făcut, au fost scrupulos şi cu religiozitate număraţi de către pelerini. De la palatul lui Pilat până la locul unde crucea a fost fixată în stâncă erau o mie trei sute douăzeci şi unul de paşi, adică trei mii trei sute de picioare.

După optzeci de paşi, forţele îl lăsară pe Iisus şi căzu pentru prima oară. Surveni atunci, un moment de tulburare în cortegiu: în loc de a-l ajuta pe Iisus, susţinându-l de mâinile pe care le întindea spre ei, călăii îl loveau cu frânghiile, iar soldaţii îl împungeau cu vârfurile lănciilor.

Fără îndoială, acelaşi înger care-l mai asistase pe Iisus veni iarăşi în sprijinul lui şi luă acea mână pe care oamenii refuzau să o atingă, căci, fără nici un ajutor aparent el se ridică.

Capul însă, i se izbise de o piatră şi în acea parte, datorită violenţei şocului, coroana de spini i se înfipsese adânc. Mulţimea însă, striga într-un fel de ritm care făcea ca urletele să se asemuiască unui cântec:

— Salut lui Iisus din Nazaret, regele Iudeilor!... De ce urci tu pe Calvar cu tot cortegiul tău?... Aha, pentru ca să ai la picioare acest Ierusalim căruia tu i-ai prezis distrugerea... Spune-ne, când se va întâmpla asta, când din templu nu va mai rămâne piatră peste piatră? Spune-ne când şerpii şi şopârlele se vor târî peste treptele scărilor noastre? Spune-ne, când ghimpii şi mărăcinii vor creşte peste acoperişurile surpate ale turnurilor noastre?... Spune-ne astea, Iisuse, proorocule! Spune-ne astea, unsul lui Dumnezeu! Spune, Mesia ceresc!

Şi hohotele de râs ale gloatei care venea, acoperea vocea aceleia care trecuse, aşa cum, pe ţărmul unde se sparg, bubuitul unui al doilea val acoperă tunetul primului.

Şaizeci de paşi mai departe, Fecioara Maria aştepta trecerea lui Iisus. După biciuire, ea părăsire forumul, unde privind fusese profund tulburatăa, şi rugase pe Ioan să o conducă pe drumul pe care trebuia să-l parcurgă fiul ei, pentru a ajunge pe Calvar. Acolo ea aştepta.

La strigatele acestei mulţimi, la zgomotul acestei mări de oameni, urcând şi urlând ca o maree, la apariţia primilor soldaţi, îndărătul cărora ea începea să-l întrevadă pe fiul ei, mergând încovoiat sub greutatea crucii sale, o apucă un tremur suprem şi nu-şi putut reţine gemetele.

Oamenii care alergau pe flancurile cortegiului auziră aceste plânsete dureroase si se opriră pentru a o privi pe aceea care plângea astfel.

— Cine este această femeie care jeleşte? întrebă unul din ei.

— Eh! spuse un altul, nu o recunoşti? Este mama Galileeanului!

Atunci, cel care vorbise primul scotoci cu mâna dreaptă într-un şorţ de piele din care, ridicându-l cu mâna stângă, făcuse un fel de mare buzunar şi scoţând un pumn de cuie, îi zise Fecioarei:

— Ia-le, sunt pentru fiul tău!

Fecioara, pentru a nu cădea, trebui să se sprijine de un perete, în acel moment, Longin şi cei patru cavaleri ai săi trecură prin faţa ei. Urma apoi trâmbiţaşul şi cum se găsea la colţul unei străzi, suflă în trompetă şi citi sentinţa, după care îşi continuă drumul. Înapoia lui venea trupa de soldaţi, şi după ea, tânărul bărbat care purta inscripţia. În sfârşit, în urma tânărului purtător al inscripţiei, venea Iisus.

Iisus îşi întoarse capul către mama sa, şi cum vroia să-şi întindă mâinile spre ea, picioarele i se împiedicară în robă, se clătină şi căzu pentru a doua oară, pe genunchi şi pe mâini.

Atunci Fecioara n-a mai rezistat dragostei profunde ce o împingea înainte. Ea dădu în lături poporul, soldaţii, călăii, şi apăru în primul rând, strigând:

— Fiul meu! Fiul meu!

— Fii binecuvântată, mama mea! răspunse Iisus.

Şi cum îngerul Domnului, continua să-l urmeze pentru a-i reda forţa, când aceasta îl părăsea, Iisus se ridică. Fecioara fu îmbrâncită şi insultată, dar nu fu maltratată. Clătinându-se, cu capul dat spre spate, ea căzu în braţele lui Ioan şi Magdalenei.

Fără a ţine seama de aceasta, cortegiul îşi reluă mersul şi mulţimea striga:

— Bar Abbas! Unde este Bar Abbas?... De ce a fost lăsat să fugă Bar Abbas?... Lui trebuia să i se dea o trompetă. El trebuia să sune la toate colţurile străzilor, la toate încrucişările drumurilor la cele patru colţuri ale zidului... El trebuia să strige sclavilor, cârpacilor de năvoade, tocilarilor, hoţilor, ucigaşilor: „Auziţi vestea ce mare! Iisus din Nazaret, regele vostru, vă aşteaptă pe tronul lui de pe Golgota. Veniţi de pretutindeni! Veniţi cu toţii! Alergaţi cu toţii!...” Trăiască Bar Abbas!

În depărtare, în faţa casei Seraphiei, de unde Ioan adusese potirul şi unde Iisus, copil, fusese ţinut în timpul celor trei zile când părinţii săi îl credeau pierdut, Hristos zări un om al cărui cap le depăşea pe toate celelalte. Acest om, pentru a vedea mai bine cortegiul, se urcase pe o bancă de piatră situata aproape de pragul uşii casei sale. El avea în dreapta pe soţia sa, de care se sprijinea şi înălţându-se pe vârful picioarelor, o frumoasă fată de cincisprezece ani, iar în stânga ţinea un băiat de opt-nouă ani căţărat pe prichiciul ferestrei. O viţă, cu lăstari deja verzi se urca pe faţada casei, acoperind-o în zilele frumoase ale primăverii şi ale verii cu o cortină de frunziş de culoarea smaraldului, iar toamna de culoarea rubinului...

Iisus, epuizat recăzu sub greutatea crucii sale.

Atunci, din casa opusă aceleia a evreului ieşi o femeie care, văzând faţa lui Iisus acoperită de lacrimi, de sânge şi

de ţărână îi întinse cu ambele mâini un ştergar de pânză albă, zicându-i:

— Dulcele meu Domn Iisus, fă-mi favoarea de a primi să-ţi usuci faţa cu acest fin ştergar. El a fost făcut de mâinile ţesătorului, a fost albit de roua dimineţii pe iarba câmpiilor, şi nu a fost murdărit, până acum, de nici o atingere.

Atunci Iisus răspunse:

— Mulţumesc, bună Seraphia... Darul tău este binevenit. Tu vezi că eu sufăr... Numai, şterge-mi tu însăţi faţa: eu nu pot să-mi ridic mâinile de pe pământ...



Şi sfânta femeie apăsă uşor pânza pe faţa lui Iisus, ştergându-i lacrimile, ştergându-i sângele, ştergându-i ţărâna.

— Acum, priveşte-ţi ştergarul, Seraphia, zise Iisus.

Seraphia îşi privi ştergarul şi scăpă un strigăt.

Faţa lui Iisus se imprimase pe el şi strălucea în mod miraculos numai că din acea coroană de spini care însângera fruntea lui Hristos, ţâşneau raze de lumină, simbol al divinităţii sale.

Toţi au putut vedea urma imprimată miraculos, căci Serpahia a rămas un moment cu braţele ridicate întinzând ştergarul şi neputând crede că a căpătat o asemenea favoare.

— Începând de acum, îi zise Iisus, să laşi numele de Seraphia şi să te numeşti Veronica[3].

— Am să fac aşa cum mi-a cerut domnul şi stăpânul meu, spuse Seraphia, căzând în genunchi.

Şi în jurul lui Iisus, toţi cei care auziseră murmurau cu spaimă.

Longin zicea:

— De ce, tot timpul cât condamnatul vorbea, calul meu plângea?

Un soldat pedestru zicea:

— De ce, tot timpul cât condamnatul vorbea, sabia mea gemea în teacă?

— De ce, tot timpul cât condamnatul vorbea, suliţa îmi tremura în mană?

Iar cei care văzuseră minunea erau şi mai tulburaţi.

Cortegiul îşi reluă marşul, iar restul poporului care nu văzuse şi nu auzise nimic — mulţime oarbă şi insensibilă — continuându-şi strigătele şi cântecele, zicea:

— Ia-ţi ibricul tău de argint şi lighianul tău de bronz, Pilate, virtuosule Pilat! Spală-ţi mâinile în numele Romei!... Vai! tu încă nu ne-a spus că Roma a fost o fecioară atât de inocentă, încât nu îndrăznea să aibă pe degetul ei o picătură de sânge... Spală-ţi mâinile, Pilat! Nouă, puţin ne pasă! Noi pe lângă tine, procurator al lui Cezar, pe lângă Irod, tetrarhul Galileei, îl avem pe suveranul nostru, Iisus din Nazaret, regele Iudeilor! Şi dacă cineva s-ar îndoi, să citească această inscripţie în trei limbi... Vino, frumosul

---

[3] Un lăncier zicea: „Vera ikon” — imagine adevărată.

meu rege, vino pe Calvar împreună cu cei doi tâlhari, care-ţi slujesc, unul ca paharnic si celălalt ca scutier. Vino pe Calvar, şi mâine, vulturul Carmenului va coborî de pe steiul său pentru a-ţi lua coroana de spini şi, ţinând-o în ghiare, va zbura de la răsărit la apus, de la amiazăzi la miazănoapte, strigând: „Pământ, priveşte-mă! Eu duc la marginea lumii coroana lui Iisus Nazarineanul!”

Şi hohotele de râs ale gloatei, care venea, acopereau vocea mulţimii care trecuse, aşa cum pe ţărmul pe care se sparge, bubuitul unui al doilea val acoperă zgomotul celui dinainte.



Karel Du Gardijn — *Calvar* (detaliu)

GOLGOTA:

ELOI! ELOI! LAMA SABACTANI?

În acest timp, Iisus ajunsese la picioarele muntelui Calvarului.

Puţin mai jos de locul în care îl blestemase pe Isaac, şi îşi imprimase figura pe ştergarul Seraphiei, se găsea o încrucişare la care ajungeau trei străzi.

Acolo Iisus se împiedică de o piatră şi se prăbuşi. Crucea căzu la câţiva paşi de el.

Oamenii care se duceau la templu avură milă şi ziseră tare:

— Dar nu vedeţi că acest biet om, moare?

Atunci, câţiva farisei care voiau să se bucure de vederea chinurilor până la capăt, strigară soldaţilor:

— Aceşti oameni au dreptate. Nu-l veţi aduce viu pe vârful Golgotei, dacă nu veţi găsi pe cineva care să-l ajute să-şi ducă crucea.

Soldaţii priviră în jurul lor şi — cum cea mai mare parte dintre ei, cu toate că erau în serviciul împăratului Tiberiu, erau evrei — remarcând în mulţime un bărbat, urmat de cei trei copii ai săi, care era păgân şi adorator al lui Jupiter, îl luară şi-l aduseră până la Iisus.

Acest om se numea Simon. El era născut în Cirena şi era de meserie grădinar. Soldaţii îi smulseră o legătură de vreascuri pe care o ţinea în braţe şi îl siliră să poarte pe umăr una din extremităţile crucii.

Simon ar fi vrut să se opună, dar nu avea mijloace: soldaţii îl ameninţau, unii cu mânerul săbiilor lor, alţii cu lemnul suliţelor. El porni deci în drum, mergând îndărătul lui Iisus, iar cei trei copii îl urmară plângând. Ei nu înţeleseseră ce se întâmpla cu tatăl lor şi se temeau că a fost luat pentru a fi şi el răstignit.

Femeile amestecate în cortegiu îi liniştiră şi-i luară de mână. Doi erau mai mari, în vârstă de zece la doisprezece ani. Al treilea avea însă numai şase ani.

La început Simon şi-a îndeplinit însărcinarea în silă. Ridicându-se însă, Iisus îi aruncase o privire atât de recunoscătoare şi îi adresase câteva cuvinte cu atâta blândeţe, încât Simon Cirenianul începu să înţeleagă, deocamdată nedesluşit, că într-o zi, el se va alege cu mult mai multă bucurie, decât ruşine din această fericită întâmplare care-l făcuse să-l întâlnească pe Iisus.

După ce au trecut pe sub arcada porţii Judecăţii, după ce au străbătut podul de peste valea Leşurilor, după ce lăsaseră la stânga mormântul profetului Anapia, Iisus a ajuns în faţa unui grup de femei şi fete din Ierusalim.

În acel moment el era gata să se prăbuşească.

Dar Simon Cirenianul, lăsând jos capătull crucii, alergă la Hristos şi îl susţinu.

Aceste femei, care îl aşteptau pe Iisus, erau acelea care-i ascultaseră predicile. Câte unele erau cimotii cu Ioana Cuza şi cu Maria, mama lui Marcu şi veneau mai curând pentru a-l plânge, decât spre a-l insulta. Astfel, când ele îl văzură atât de palid, atât de pierdut, atât de zdrobit, scoaseră strigăte de durere şi îi întinseră vălurile lor pentru ca el să-şi şteargă faţa.

Dar el, întorcându-se, le zise:

— Fiice ale Sionului, nu mă mai plângeţi pe mine, ci plângeti-vă pe voi şi pe copiii voştri, căci va veni un timp când se va zice: „Fericite femeile care nu au fost mame! Fericite pântecele care au rămas sterpe! Fericite sânurile care nu au alăptat!” Şi atuncea, vă zic, va fi atâta jale la Ierusalim încât oamenii vor fugi în afara zidurilor şi vor striga pierduţi: „Munţilor, cădeţi peste noi! Dealuri, acoperiţi-ne! Pământ, deschide-te!”

Femeile încercară să ajungă până la Iisus. Una din ele ducea, într-un fel de potir de argint, vin aromatizat pe care îl preparase în speranţa că s-ar putea apropia atât de Iisus încât să i-l dea. Soldaţii o respinseră însă violent şi vinul se vărsă pe pământ.

Cortegiul reluă mersul. Un drum pietros şi plin de ocolişuri ducea în susul Calvarului. Iisus urcă cu greu această potecă. În sfârşit, după un sfert de oră, în care a făcut o sută şaizeci de paşi, el căzu pentru a cincea oară.

Iisus era aproape la capătul puterilor. Atunci fu descărcat de povara crucii, iar lui Simon i se dădu drumul. Simon vru să rămână, într-atât fusese cuprins de o milă tandră pentru Iisus, dar soldaţii nu-i permiseră şi, nemaiavând nevoie de el, îl goniră.

Iisus îl consolă şi îl răsplăti cu un cuvânt, spunându-i:

— Fii liniştit, Simon, noi ne vom reîntâlni în împărăţia Tatălui meu!

Întregul munte era înconjurat de soldaţi care staţionau de două ore la locul execuţiei, căci Caiafa nu putea să creadă că apostolii şi ucenicii lui Iisus n-ar încerca vreo lovitură pentru a-şi elibera învăţătorul.

Aceşti soldaţi erau comandaţi de către centurionul Aben Adar.

Ceea ce explica mai ales această desfăşurare de forţe era faptul că Iuda, ca şi apostolul Simon, făceau parte din secta ziloţilor, adică acea confrerie de patrioţi care juraseră să elibereze Iudeea cu orice preţ şi că Iuda, nu din lăcomie sau invidie, îl denunţase şi-l predase preoţilor, ci pentru a-şi determina învăţătorul să ia o hotărâre politică.

Caiafa ceruse deci această întărire lui Pilat, care dăduse ordin ca numeroase patrule să străbată Ierusalimul şi mai ales cartierul Bezeta şi mahalaua Ophel, în care se găseau mulţi partizani de-ai lui Iisus.

Vai! Dacă Pilat l-ar fi văzut acum lângă cruce, clătinându-se la suflul durerii ca o trestie la suflarea vântului, ar fi început să creadă în ce-i spusese Iisus: „împărăţia mea nu este în această lume!”

Au început să-i pregătească crucea, căreia nu-i erau asamblate toate bucăţile: astfel, divinul condamnat trebui să se culce pe instrumentul supliciului său, pentru ca gealaţii să-i ia măsura membrelor. Apoi, măsura fiind luată, îl repuseră în picioare.

Cum el abia putea să meargă, doi soldaţi îl prinseră pe după braţe, îl ridicară dintr-o singură smucitură şi-l duseră douăzeci de paşi mai departe.

Era locul unde el trebuia să fie dezbrăcat de vestmintele sale şi pironit pe cruce.

Într-adevăr, în acest loc, călăii îşi făceau ultimele pregătiri. Acolo, adică în punctul cel mai înalt al stâncii calvarului, trebuiau să fie ridicate cele trei cruci, şi în consecinţă, se săpau trei gropi, la douăzeci de paşi mai jos, se fixa transversala crucii, se băteau în cuie bucăţile de lemn destinate să suporte picioarele, se străpungeau găurile pentru a fixa inscripţia şi se făceau unele tăieturi pentru părţile proeminente ale corpului — care trebuia să fie susţinut. Dacă el ar fi fost suspendat, toată greutatea ar fi fost suportată de mâini şi acestea n-ar fi rezistat.

Erau acolo cu totul, optsprezece soldaţi, optsprezece arcaşi, optsprezece călăi pe platformă. Ei erau ocupaţi, unii în jurul celor doi tâlhari, iar alţii în jurul crucii lui Hristos, sau în jurul lui Hristos însuşi. Tenul lor brun, figurile de străini, dinţii albi şi părul creţ ca al negrilor le dădea aparenţa unor diavoli ocupaţi cu cine ştie ce treabă infernală.

Dezbrăcarea începu.

Mai întâi, i se scoase lui Iisus mantia roşie, apoi acea centură dublată cu vârfuri de cuie, care-i încingea mijlocul şi ale cărei două bretele, încrucişate pe piept îi brăzdaseră adânc trupul. Pe urmă i-au scos roba de lână albă cu care Irod pusese să fie îmbrăcat. Urma apoi, cămaşa roşie, acea cămaşă care, se spunea că fusese ţesută de mama lui, când era copil, şi care, întotdeauna nouă, întotdeauna curată, crescuse odată cu el. Cămaşă fără cusături, minunată, ca tot ce se raporta la acest om minunat. Cămaşa fu scoasă cu precauţie, căci soldaţii sperau să o poată vinde, şi pentru a nu o împărţi ca pe celelalte vestminte, se înţeleseseră între ei să o joace la zaruri.

Rămânea ultima cămaşă de in, dar aceasta era lipită de piele, din cauza numeroaselor răni ce-i acopereau corpul. Pete mari de sânge apărute pe piept şi pe spate, îi

schimbaseră complet culoarea. Umezind-o cu apă proaspătă, s-ar fi putut micşora durerile provocate de scoaterea cămăşii, dar călăii, nu socotiră util să folosească asemenea precauţii faţă de pacientul lor: aşa cum îi smulseseră mânecile la biciuire, ei o traseră cu violenţa, unul partea ce acoperea pieptul, iar celălalt partea din spate. Iisus scoase un geamăt slab, căruia îi răspunseră trâmbiţele templului, care anunţau jertfirea mielului pascal. Toate rănile i s-au redeschis dintr-o dată. El căzu pe o piatră şi ceru puţină apă. Arcaşii îi oferiră atunci, un vas ce conţinea un amestec egal de vin, de mir şi de fiere, cum să dădea condamnaţilor pentru a le slăbi senzaţia chinurilor, dar Iisus, gustând din această băutură, îşi întoarse capul şi refuză să bea.

Crucea era pregătită. Au târât-o până în locul unde trebuia să fie ridicată, i-au pus piciorul lângă groapa pregătită dinainte şi doi călăi îl luară pe Iisus pentru a-l răstigni.

Era momentul când criminalii obişnuiţi încercau să reziste, se împotriveau cu toate forţele, blestemau şi urlau. Iisus murmură profeţia lui Isaia: „El a fost pus la rând cu ticăloşii!” şi înainta către cruce, — este drept, cu un pas slăbit, pentru că forţele începeau să-l părăsească, el se culcă singur, umil şi fără a opune rezistenţă, pe stâlpul infam pe care sângele lui îl va face stâlpul mântuirii.

Atunci călăii îi apucară braţul drept şi îl legară pe braţul drept al crucii. Unul din ei îi apăsă genunchii pe piept pentru a-i împiedica mişcările de teamă. Un altul îi deschise mâna; al treilea, în mijlocul mâinii deschise, îi apăsă vârful unui cui, şi din cinci lovituri de ciocan, îi pironi pe cruce această mână, care nu se întinsese niciodată decât pentru a binecuvanta.

La prima lovitură de ciocan, sângele ţâşni în figura celui ce deschidea mâna şi a celui ce ţinea cuiul. Iisus scoase un strigăt de durere.

Călăii trecură la mâna stângă, dar ei îşi dădură seama că mai trebuiau două sau trei degete pentru ca această mână să ajungă pe locul unde trebuia fixata.

Atunci unul din schingiuitori înnodă o coardă în jurul pumnului lui Iisus şi sprijinindu-şi picioarele pe un bolovan ce ieşea din pământ, ca osemintele unei lumi prost îngropate, trase cu forţă şi fără să se oprească până ce mâna stângă, datorită dizlocării celor doi umeri, a atins locul dorit.

Mâna stângă fu legată ca şi cealaltă, deschisă la fel, şi pironită ca şi cealaltă din cinci lovituri de ciocan.

Cuiele erau lungi de opt la zece degete, triunghiulare, cu un cap bombat. Vârfurile lor ieşea pe cealaltă parte a crucii.

Printre loviturile de ciocan se auzeau gemetele lui Iisus, cărora le răspundeau, de data aceasta alte gemete. Erau acelea ale Fecioarei.

Fie din milă, fie din cruzime, — cine ar îndrăzni să se pronunţe? — i s-a permis mamei lui Iisus să pătrundă în incinta formată de linia de soldaţi şi să asiste la supliciul fiului său.

Ea era deci la douăzeci de paşi de cruce, palidă, pe jumătate moartă, clătinându-se ca un crin rupt, în braţele celor ce încercau să o susţină.

Cât despre Magdalena, pentru a nu tortura pe sfânta mamă prin ştrigătele de durere ce i se îngrămădeau în piept, ea îşi smulgea părul şi îşi zgâria faţa cu unghiile.

Cu toate că era culcat pe cruce, cu toate că nu putea privi în jurul lui, cu toate că era prada propriilor sale dureri, Iisus recunoscu acest dureros geamăt, ce părea să fie ecoul geamătului său, ca fiind ieşit din pieptul Fecioarei. Atunci, el murmură:

— O mama mea! Să fii binecuvântată între toate femeile pentru durerile pe care le-ai suferit deja, şi pe care ai să le mai suferi! Rămâneau de pironit picioarele.

O bucată de lemn ieşită în relief forma un fel de piedestal ataşat crucii, pentru ca, aşa cum am mai spus-o, corpul găsind un sprijin, greutatea lui să nu atârne numai de mâini. Dar probabil că măsura a fost rău luată şi, aşa cum braţele fuseseră prea scurte, nici picioarele nu ajungeau la locul însemnat pe cruce.

Călăii s-au înfuriat. După ei, însemna că pentru a le da mai mult de lucru, condamnatul refuza să se lungească.

Se aruncară atunci asupra lui, turbaţi, şi legându-i braţele de bară şi torsul de stâpul crucii, pentru a nu-i deşira mâinile, traseră mai întâi de piciorul drept, cu ajutorul unei frânghii, din trei smucituri. La fiecare smucitură, oasele pieptului trozneau, şi se auzi cum murmura Iisus:

— Oh Dumnezeul meu!

Şi, ca un ecou de durere, Fecioara răspundea:

— O fiul meu!

A fost apoi rândul piciorului stâng, care fu adus peste piciorul drept, şi care fu străpuns mai întâi cu un fel de sfredel, pentru că se temeau că osul va face sa devieze vârful de fier. Apoi în această rană a fost introdus cuiul, care a fost înfundat cu lovituri puternice de ciocan.

Au trebuit paisprezece lovituri pentru ca teribilul cui de oţel, traversând picioarele, să pătrundă în lemnul crucii la o adâncime suficientă.

În timpul acestei teribile torturi, Iisus se mulţumea să repete acele cuvinte ale psalmistului: „Mi-au străpuns mâinile şi picioarele, şi mi-au numărat toate oasele!”

Cât despre Fecioară, ea nu scotea nici un cuvânt. Doar plângea, suspina şi murea de mii de morţi.

Ţintuirea fiind terminată, se bătu în cuie deasupra capului lui Hristos inscripţia în trei limbi care fusese întocmită din ordinul lui Pilat.

Sosise momentul să se ridice crucea.

Se reuniră şapte sau opt arcaşi pentru a o înălţa dintre care doi sau trei o menţineau pe marginea gropii, săpate pentru ea.

Pe măsură ce crucea se ridica şi braţele oamenilor care o sprijineau deveneau prea scurte, ei se foloseau de lemnul lănciilor. Ajunsă într-o poziţie aproape verticală, şarpanta se înfundă cu toată greutatea în groapa, care avea o adâncime de trei picioare.

Scuturătura fu teribilă: Iisus scăpă un nou strigăt de durere. Oasele dislocate se ciocniră între ele, rănile se

lărgiră şi sângele, a cărui circulaţie fusese îngreunată de apăsare frânghiilor, ţâşni din toate plăgile.

Nu a fost un moment mai înălţător în viaţa umanităţii, decât acesta în care crucea, oprindu-şi clătinarea, s-a fixat, şi când s-a simţit tresărind pământul la zgomotul surd, făcut de piciorul crucii izbindu-se de stânca deasupra căreia apărea mântuitorul lumii.

A fost un moment de linişte. Plângerii lui Iisus, gemetele mamei sale, insultele călăilor, imprecaţiile fariseilor, trâmbiţele templului, totul a tăcut!

Numai urechile îngerilor au auzit murmurul miilor de lumi care rătăcesc la infinit, şi care îşi repetau unele altora acele cuvinte pe care Iisus le pronunţase, pentru a treia oară în sufletul său, căci el nu mai avea forţa să le pronunţe tare: „Iartă-le lor, tatăl meu! Ei nu ştiu ce fac!”

Atuncea, a putut fi văzut Iisus, avându-l la dreapta pe Dimas, şi pe Gestas la stânga. Călăii îi întoarseră faţa spre nord-vest, pentru că trebuiau să se împlinească întocmai vorbele profetului. Ieremia zisese: „Voi fi pentru ei ca un vânt arzător. Îi vor risipi în faţa duşmanilor lor. Eu le voi întoarce spatele şi nu faţa, în ziua pierderii lor!” . De altfel, cu mult mai înainte, regele-prooroc zisese, în psalmul LXV: „Ochii lui spre neamuri privesc...”

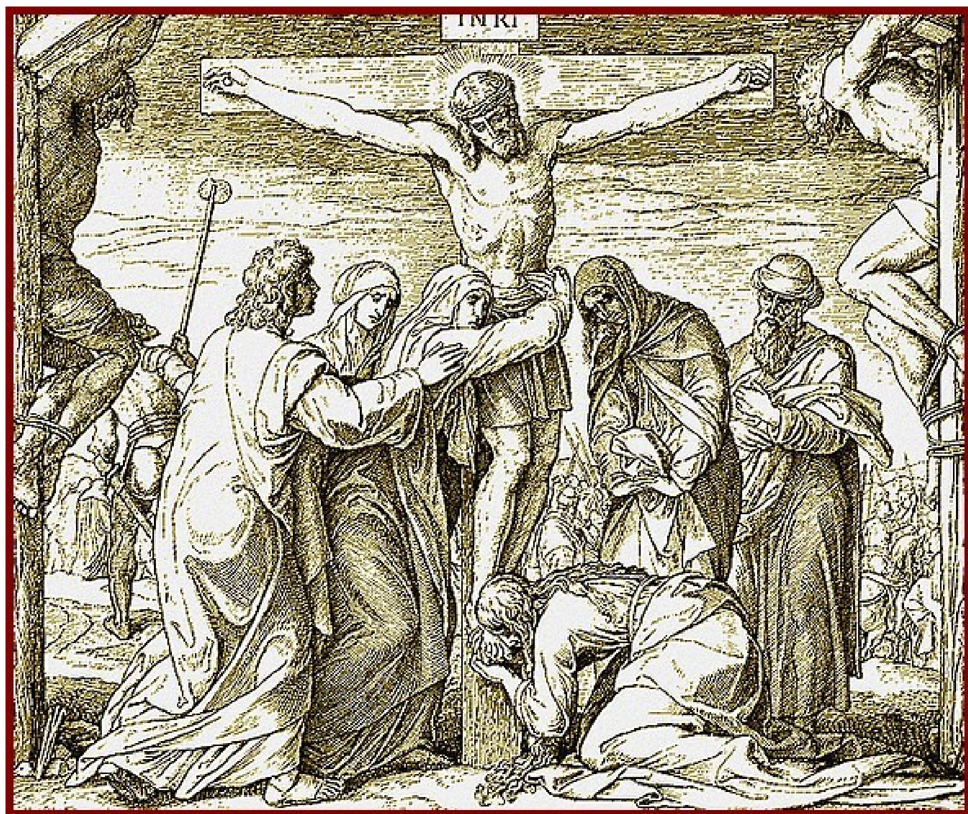
În acel moment Iisus oferea cel mai sublim şi mai dureros spectacol: sângele îi curgea de pe frunte şi-i umplea faţa. Sângele şiroia din mâinile şi din picioarele sale. Părul năclăit de sânge îi cădea pe frunte. Barba însângerată i se lipea de piept. Umerii, braţele, mâinile, picioarele, întregul lui corp, întins până la dizlocare, permitea să i se numere oasele pieptului, de la claviculă până la cele mai jos coaste, şi se îngălbenea puţin câte puţin, pe măsură ce sângele i se scurgea...

Se făcu, aşa cum am zis, în toată durerea, un moment de linişte profundă, atunci când crucea a fost ridicată şi când durerea izbiturii a stins până ce şi strigătul condamnatului. Îndată Iisus şi-a ridicat capul... La această mişcare a fiului său, nimic nu a putut să o reţină pe Fecioară: ea s-a apropiat, clătinându-se şi a căzut în

genunchi lângă crucea pe care o strânse în braţe, tot atât de tandru, cât l-ar fi îmbrăţişat pe fiul ei.

Iisus îşi coborî privirile.

— Mamă, murmură el, îţi aminteşti ce-ţi spuneam, acum treizeci de ani, în Egipt, arătându-ţi pe acel hoţ rău care voia să ne împiedice să trecem, şi pe acel hoţ bun care a răscumpărat de la el trecerea noastră?... Eu ţi-am spus: „O, mamă! Peste treizeci de ani, evreii mă vor răstigni şi aceşti doi tâlhari vor fi puşi lângă mine, Dimas la dreapta şi Gestas la stânga, şi în acea zi, Dimas, hoţul cel bun, mă va preceda în paradis!”



Cei doi hoţi auziră aceste vorbe şi îşi ridicară capetele.

— Vai! strigă Gestas, tu vrei să zici prin asta că tu eşti Mesia... Ei bine, dacă tu eşti Mesia, salvează-te şi scăpă-ne

şi pe noi... Dar nu, tu nu eşti Mesia, pentru că te laşi răstignit. Tu eşti profet mincinos, un hulitor, un vrăjitor!

Dar Dimas, la rândul lui, zicea:

— Cum poţi să-l insulţi pe acest om! Eu, în schimb, îl rog şi îl implor, căci îl recunosc drept un profet, drept regele meu, drept fiul lui Dumnezeu!

La aceste cuvinte ale bunului hoţ, se ridică un mare tumult printre privitori. Soldaţii îşi rupseră rândurile şi lăsaseră curioşii să se apropie până lângă cruce. Golgota era acoperită de spectatori de sus până jos. Mii de oameni se înghesuiau pe zidul exterior, pe turnuri şi pe terasa palatului lui Irod.

Atunci, aceia care se găseau mai aproape de Hristos începură să-l batjocorească, strigându-i:

— Ei bine, mincinosule! n-ai vrut tu să dărâmi templul şi să-l reclădeşti în trei zile?... N-ai putut să aduci morţii, aşa cum te-ai lăudat?... ai refuzat să faci să urce Iordanul până la lacul Ghenezaret?... Iată, tu care zici că ai venit să-i salvezi pe alţii, mântuieşte-te pe tine însuţi. Dacă tu eşti fiul lui Dumnezeu, coboară de pe cruce!... Cooboară, fiul lui Dumnezeu, coboară! Şi atunci, îţi făgăduim, noi vom crede în tine!...

— He! strigă hoţul cel rău, nu vedeţi că este un răufăcător, un tâlhar, un vrăjitor? De altfel, nu vedeţi proba? Bar Abbas, prietenul nostru, tovarăşul nostru, Bar Abbas, i-a fost preferat!

— Taci, Gestas! Taci! zise hoţul cel bun. Bar Abbas a fost condamnat pe drept, şi noi, am fost condamnaţi pe drept! Dacă noi suferim, este pe drept, pentru că noi primim pedeapsa crimelor noastre... Dar el este nevinovat! Gândeşte-te la ultimul tău ceas, Gestas, şi în loc de a huli, căieşte-te!

Şi întorcându-se spre Iisus, zise:

— Doamne! Doamne! Eu sunt un mare păcătos, şi am fost condamnat pe drept... Doamne! Doamne! Ai milă de mine!

Iar Iisus îi zise:

— Fii liniştit Dimas, eu te primesc în mila şi iertarea mea!

Abia ce Iisus terminase de pronunţat aceste cuvinte, că un nor gros şi roşiatic urcă de la pământ spre cer, soarele se întunecă şi vântul deşertului începu să sufle.

Era trecut de amiază cu aproape o jumătate de oră.

Pe culmea Calvarului, cele trei cruci se detaşau întunecate pe un cer de foc, şi-n timp ce pe crucea din mijloc Iisus atârna fără mişcare, înconjurat de o lumină palidă, cei doi tâlhari se răsuceau în convulsiuni hidoase, în puţina libertate lăsată membrelor lor.

Călăii, rămaşi pe această culme dezolată, se agitau ca nişte demoni. Singur, Longin, pe cal, semeţ, nemişcat, cu lancea în mână, pe creasta muntelui, părea o statuie de bronz pe un soclu de granit.

La câţiva paşi de cruce, era un grup compus din Maria, Ioan şi sfintele femei privind martiriul cu o profundă durere.

— Mi-e sete! spuse Iisus.

Atunci Longin îi oferi, în vârful lăncii, un burete îmbibat cu oţet.

În acel moment, furtuna, puternică, teribilă, ameninţătoare, se porni. Se auzea rostogolindu-se în măruntaiele pământului un tunet mai răsunător decât acela ce bubuia în cer. Uraganul, acesta fiu mai mare al distrugerii, înaintă urlând printre codri, sicomori, palmieri, spărgând totul în trecere. La suflul său, Ierusalimul îşi clătina palatele, casele, turnurile, aşa cum oceanul leagănă rămăşiţele unei flote în pierzanie.

Strigătele furtunii anunţau sosirea trăznetului.

Dintr-o dată, se făcu o linişte profundă şi se auzi vocea lui Iisus scoţând acel mare ţipăt ce a ajuns până la noi, prin secole:

— ELOI! ELOI! LAMA SABACTANI?... — Dumnezeul meu! Dumnezeul meu! Pentru ce m-ai părăsit?...

Natura întreagă tăcuse pentru a asculta aceste cuvinte. Imediat după ce au fost pronunţate şi duse pe căile îngerilor în cele patru colţuri ale zării, furtuna reizbucni cu

şi mai mare furie. Ceva asemănător cu un voal de cenuşă se răspândi pe pământ.

Atunci, se făcu linişte pentru a treia oară şi se auzi vocea lui Iisus care zicea:

— Totul s-a sfârşit!... Tată! Tată! în mâinile tale îmi pun sufletul!...

Şi lăsând să-i cadă capul pe piept, fiul lui Dumnezeu scoase un slab geamăt şi îşi dădu duhul.



James Jacques Tissot — *Privire de pe cruce* (detaliu)

Chiar în acel moment, trăznetul căzu în douăzeci de locuri diferite. Se auziră zborurile îngerilor care se repezeau în toate direcţiile, pentru a anunţa lumii ce se rostogolea în spaţiu, moartea Mântuitorului... Templul fremătă, se înclină, se ridică şi se înclină din nou; perdeaua sfintei sfintelor se rupse de sus până jos, şi cu un bubuit teribil, pământul se deschise la piciorul crucii.

Adâncurile ieşeau la lumină.



Noel Coypel — *Învierea lui Cristos* (detaliu)

ÎNVIEREA DIN MORŢI

Iisus era mort!

Acestui teribil cataclism, care în timpul agoniei sale, răscolise întreaga natură, îi urma o stupoare şi o agonie generală: s-ar fi spus că ultima lui respiraţie ar fi suflat asupra vieţii tremurătoare a umanităţii şi ar fi stins-o.

Creaţia, care-şi oprise mersul în momentul naşterii omului— Dumnezeu, şi l-a oprit şi în momentul morţii sale.

În acea clipă supremă mai erau pe Calvar ceata sfântă — compusa din Maria, mama divină, Ioan, Magdalena, Maria, fiica lui Cleophas, şi Salomeea — Longin, pe cal, soldaţii uimiţi, morţii ieşind din morminte pentru a-l preamări pe Iisus, şi Isaac trecând printre crucea hoţului rău şi aceea a lui Hristos, pentru a huli şi a blestema.

Apoi întreaga fire scoase un lung suspin. Natura respira, reluându-şi viaţa.

În timpul acestui suflu universal al existenţei, morţii dispărură şi mormintele lor se închiseră...

Atunci au putut fi văzuţi opt soldaţi ieşind prin poarta Judecăţii. Ei erau trimişi de Pilat. Şase purtau scări, cazmale şi funii, al şaptelea ducea o bară grea de fier, iar al optulea, care îi conducea, era centurionul Aben Adar.

Cei şase soldaţi care purtau scări, cazmale şi frânghii veneau să-i coboare de pe cruci pe răstigniţi. Soldatul care ducea bara de fier venea să le zdrobească membrele, aşa cum era obiceiul. Aben Adar venea ca să supravegheze operaţia.

Văzându-i cum se apropiau, Ioan, Maria, Cleophas şi Salomeea se îndepărtară pentru a le face loc. Dar sfânta mamă a lui Iisus se îndreptă către crucea fiului său, pe care o strânse în braţe. Magdalena, printr-o mişcare care îşi avea sursa în acelaşi sentiment, adică în teama de a mai fi încă batjocorit corpul neînsufleţit al Mântuitorului, se aruncă înaintea soldaţilor.

— El este mort! El este mort! strigă Maria.Ce vreţi mai mult?

Şi Magdalena căzu în genunchi, suspinând, cu braţele întinse, repetând după Fecioara Maria:

— El este mort! El este mort!...

Omul care purta bara de fier aruncă spre Iisus o privire piezişă, şi fără să promită nimic, zise:

— E bine, să începem mai întâi cu tâlharii.

Atunci, el se apropie de Gestas şi din două lovituri ale barei de fier, îi zdrobi picioarele, între genunchi şi laba piciorului, şi din alte două lovituri îi zdrobi şi coapsele. Poruncind apoi, unui soldat să rezeme scara de cruce, el urcă repede treptele şi din alte patru lovituri, rupse braţele condamnatului, fiecare în câte două locuri. La fiecare lovitură, Gestas scotea câte un ţipăt, urmat de blesteme oribile. Pentru a termina, soldatul îi aplică trei lovituri cu bara de fier, peste piept. La a treia, ticălosul muri, blstemându-i pe judecătorii şi călăii săi.

Urmă îndată rândul lui Dimas. El avea ochii îndreptaţi spre Iisus, de la care părea că-şi trage întreaga forţă. La fiecare lovitură, pronunţă aceste cuvinte:

— O Mântuitorule ceresc! Aminteşte-ţi de promisiunea pe care mi-ai făcut-o!

Şi fără a-l scăpa pe Iisus din ochi, el muri. Cum ochii i-au rămas deschişi şi după moarte, se putea crede că dincolo de viaţă, el îl privea încă pe acela în care îşi pusese toată speranţa.

Atunci, în timp ce soldaţii se apropiau de cei doi tâlhari pentru a le coborî cadavrele, omul cu bara de fier, la rândul lui, se apropie de Iisus.

Dar Fecioara, se întoarse spre Longin, pe faţa căruia — mamele nu se înşeală în această privinţă — crezu că citeşte un oarecare semn de milă.

— Oh! strigă ea, aveţi milă! Spuneţi acestor oameni că fiul meu mort, şi că ar fi o cruzime să-i mai multileze leşul!

Aben Adar, care supraveghea cum se îndeplineau ordinele lui Pilat, se apropie la rândul lui şi-l întrebă pe Longin:

— Este adevărat, Longin, că cel pe care îl numesc Hristos e mort?

— Pe viaţa lui Cezar, răspunse Longin. Pot să jur!

Şi cum Aben Adar părea că se îndoieşte, cum călăul făcea un pas pentru a se apropia de cruce, Longin dădu pinteni calului său, se ridică în scări şi străpunse cu lancea corpul lui Iisus, de la coasta dreaptă la coasta stângă.

— Vezi, aşadar, spuse el.

Fecioara scoase un ţipăt. I se păruse că lancea decurionului străpunsese propria-i inimă.

Atunci, forţele o părăsiră şi căzu spre spate, cu mâinile pe ochi. Ea ar fi căzut cu capul de o piatră, dacă Magdalena n-ar fi fost acolo pentru a o prinde în braţe.

În acel moment se împlinea ceea ce cu douăzeci de ani mai înainte, Iisus îi spusese lui Iuda:

„Ei vor străpunge coasta mea dreaptă cu lancea, şi prin rana ce mi-o vor face, se vor scurge restul sângelui meu şi restul vieţii mele!”

Şi, într-adevăr, o mare cantitate de sânge amestecat cu apă se scurgea din rana care fusese făcută în coasta lui Iisus de lancea lui Longin.

Dintr-o dată, acesta căzu în genunchi, strigând:

— Minune!

Câteva picături de sânge divin ţâşniră până pe pleoapele şi pe ochii săi, cu vederea atât de slăbită, că Longin de-abia mai vedea, şi dintr-odată au devenit clari şi limpezi.

Iar Dumnezeu, permiţând ca ochii sufletului său să se deschidă în acelaşi timp cu ochii trupului. Longin căzuse în genunchi strigând: „Minune!”

Totuşi, poate că această minune n-ar fi fost de ajuns să-i împiedice pe noii veniţi să-l trateze pe Hristos, aşa cum îi trataseră pe ceilalţi răstigniţi. Soldaţii care, sub comanda lui Longin, erau acolo de la începutul execuţiei, înconjurară crucea, şi scuturând capul, ziseră:

— Acesta este mort cu adevărat, şi nu va fi atins!

Aproape fără cunoştinţă, Fecioara auzi aceste vorbe.

— Fiţi binecuvântaţi, murmură ea, voi care aveţi milă de o mamă!

Aben Adar făcu un semn, şi soldaţii pe care îi adusese cu el se îndepărtară cu câţiva paşi.

În acel moment, doi oameni infăşuraţi în mantouri mari şi urmaţi de mai mulţi servitori dintre care unii duceau scări, alţii cleşti, unii baloturi de pânză rulată, alţii unguente şi aromate, se apropiară de cruce.

Soldaţii au vrut să le bareze trecerea, dar unul dintre ei scoase de la piept un pergament şi arătă centurionului sigiliul procuratorului lui Cezar, Ponţiu Pilat.

Acest pergament conţinea autorizaţia de a lua corpul lui Iisus, şi de a-l depune într-un mormânt particular.

Fecioara avu o tresărire de bucurie: ea recunoscuse în bărbatul ce prezenta pergamentul centurionului, pe Iosif din Arimateea, şi în cel ce stătea în picioare la dreapta lui, pe Nicodim, care nu şovăise să-l apere pe Iisus înaintea lui Caiafa şi înaintea lui Pilat şi care rămăsese fidel mortului, aşa cum fusese viului.

Ambii se prezentaseră la Pilat şi-i solicitaseră pretorului roman îngăduinţa de a-l pune pe Iisus într-un mormânt particular. Mai întâi, Pilat ezitase, temându-se că se va compromite. Dar Claudia intervenise şi se alăturase lui Iosif şi lui Nicodim, iar Pilat n-a putut rezista rugăminţilor lor reunite.

Mai mult, permisiunea fiind acordată, Claudia făcuse un semn celor doi senatori, căutase în camera ei şi le adusese o urnă cu cel mai preţios balsam.

Având pergamentul şi ducând urna, cei doi membri ai marelui Consiliu i-au pus de îndată pe servitori să ia toate obiectele necesare coborârii de pe cruce şi înmormântării. Apoi porniseră pe drumul Golgotei.

Ordinul lui Pilat, înlătura orice dificultate. Aben Adar şi oamenii săi se ocupară deci numai de corpurile lui Dimas şi Gestas, şi lăsară corpul lui Hristos rudelor şi prietenilor lui.

Atunci, pe o stâncă plată, ca o masă, ce oferea uşurinţă lucrării funerare ce urma să se îndeplinească, servitorii lui Nicodim şi ai lui Iosif depuseră cele două sau

trei vase din scoarţă pe care le aduseseră, şi care conţineau aromate. Mai erau şi câţiva saci din piele cu diferite prafuri, precum şi urna de alabastru dată de Claudia. Alţii lăsară jos ciocanele, cleştii, bureţii, burdufurile şi diferitele unelte pe care le aveau în şorţurile lor de piele.

Apoi în reculegere şi în tristeţe, începu opera pioasă a coborârii de pe cruce.

Soldaţii veniţi ultimii, pentru a sparge oasele tâlharilor şi a-i arunca în prăpastia care, datorită acestei destinaţii, primise numele de Valea Leşurilor, îşi terminau lucrul, ei au târât pe versantul meridional al Golgotei corpurile condamnaţilor şi crucile spre a-i arunca în prăpastie. Pe întreaga culme a Calvarului nu se mai aflau decât Longin, împreună cu soldaţii de escortă, alături de rudele şi prietenii lui Iisus.

— Nicodim şi Iosif din Arimateea au aşezat fiecare înapoia crucii câte o scară pe care se urcară, trăgând după ei un linţoliu mare, ce avea trei curele solid cusute.

Prima lor grijă a fost de a lega fiecare braţ de traversa crucii şi corpul de stâlpul ei. Apoi, siguri de soliditatea legăturilor, începură să scoată cuiele mâinilor împingându-le vârful cu ajutorul altor cuie.

Cuiele ieşiră destul de uşor fără ca loviturile să zdruncine prea mult mâinile. Totuşi, la fiecare lovitură de ciocan, ecou teribil al acelora care smulseră lui Iisus gemete atât de dureroase, Fecioara cu braţele întinse către corpul fiului său, scotea un suspin, iar Magdalena, zvârcolindu-se în ţărână, scotea un ţipăt.

Ioan primea în mantaua lui cuiele, pe măsură ce cădeau de pe cruce. Când le avu pe toate trei, le sărută respectuos, apoi se duse să le depună la picioarle Fecioarei şi reveni să-i ajute pe Iosif şi Nicodim.

Linţoliul prevăzut cu curele fusese adus special în acest scop.

Una din scări fusese lăsată înapoia crucii, cealaltă rezemată în faţă.

Pe lângă cârligele care le permiteau să se menţină pe transversala crucii, scările aveau la diferite distanţe, la

cinci, la opt şi la douăsprezece picioare înălţime, alte cârlige la care trebuiau să se adapteze curelele linţoliului.

Două din aceste curele au fost ataşate, una la prima scară, alta la cea de a doua. Un om ţinea cu o furcă trecută prin a treia curea, iar un altul manevra cel de al patrulea colţ, pentru ca o dată în linţoliu, cadavrul să alunece până la pământ, fără scuturături.

Au început prin a desface centura care menţinea corpul lui Iisus pe stâlpul crucii şi picioarele i-au fost puse pe panta înclinată a pânzei. Apoi Nicodim dezlegă braţul stâng iar Iosif din Arimateea, braţul drept. Ridicat de Ioan, corpul coborî uşor de pe cruce în giulgiu. Ajuns acolo, Nicodim, Iosif şi Ioan, fără a-i da drumul, coborâră treaptă cu treaptă scările, susţinând corpul, şi luând aceleaşi precauţii ca şi cum Iisus ar fi fost viii şi ei s-ar fi temut să nu-i înnoiască durerile.

Longin ajuta, dar cu o oarecare ezitare. Nu că se îndoia, mai ales că acum vedea, dar ca profan, nu se simţea încă demn să atingă acest corp divin.

În afară de unele suspine scoase de Fecioara Maria şi unele hohote de plâns scăpate de Magdalena, era o mare linişte, solemnă şi pioasă, pe care cei ce lucrau, prinşi de un respect suprem, nu o întrerupeau decât din timp în timp, în caz de absolută necesitate, pentru a-şi vorbi cu voce joasă, şi a se într-ajutora.

La fiecare mişcare imprimată acestui corp prea iubit, Fecioara şi sfintele femei se temeau să nu audă un strigăt ieşind din gura lui Iisus. La fiecare mişcare, ele se întristau că această gură rămânea mută, probând astfel că ultimul strigăt ieşise.

Când Iisus a fost complet coborât, fără a înceta să-şi întindă braţele spre fiul ei, Fecioara se aşeză jos, pe o cuvertură, arătând că cerea acest drept matern, atât de scump plătit, de a aduce ultimele îngrijiri fiului ei.

Ioan, Nicodim şi Iosif aduseră corpul lui Iisus şi îl depuseră pe genunchii Fecioarei, în timp ce Maria, Cleophas şi Salomeea puneau mantourile lor rulate, între spatele sfintei mame şi stânca de care se sprijinea, pentru

a-i uşura pe cât posibil trista sarcină pe care o avea de îndeplinit.

Magdalena se târâse în genunchi până la picioarele lui Hristos, şi fără a îndrăzni să le atingă, cu capul aplecat deasupra, ea le uda cu lacrimile sale.



Ochii lui Iisus rămăseseră deschişi. Primul gând al Fecioarei fu de a-i închide cu buzele sale, dar un sentiment de respect o opri. Iisus mort nu-i mai era fiu decât prin dragostea ce i-o purta. Iisus mort era un Dumnezeu!

Ea îi închise ochii încet, cu mâna.

Apoi, se gândi că trebuie să-i scoată coroana de spini. Nu era uşor să i-o desfacă de pe frunte. Greutatea crucii, pe de o parte şi căderea pe care o suferise Iisus, pe de alta, o înfundaseră pe cap. Fecioara tăie fiecare spin după care

putut să ridice cununa, pe care o puse alături de cuie. Apoi, Maria trase unul câte unul spinii rămaşi, din rănile pe care le făcuseră, şi îi puse lângă coroană.

În acel timp, la câţiva paşi mai departe, bărbaţii pregăteau aromatele, pudrele şi parfumurile necesare pentru îmbălsămare, iar pe un foc aprins între două pietre, femeile puseseră la încălzit apă într-un cazan de aramă.

După ce înlăturase cununa de spini, Fecioara spălă încetişor frumoasa şi melancolica faţă a lui Iisus, pe care moartea îşi pusese amprenta majestăţii sale supreme. Această figură de nerecunoscut îşi recăpătă puţin câte puţin, sub mâna pioasă a unei mame, expresia sa de blândeţe şi de milostivire.

Şi Magdalena, contemplându-l, cu mâinile împreunate ca pentru rugăciune, nu zicea decât:

— Frumosul meu Domn Iisus!... Iisus, frumosul meu Domn!...

Faţa fiului ei fiind spălată, Fecioara îi aranjă părul, făcând o cărare pe creştet şi dându-l pe după urechi, apoi îi perie barba, parfumă părul şi barba.

Vai! întreg corpul acesta divin nu era decât o rană şi vederea fiecărei răni deschidea o rană asemănătoare în sufletul sărmanei mame!

Umărul era vătămat de o rană urâtă care fusese făcută de muchia crucii. Pieptul era zdrobit şi brăzdat de loviturile pe care Iisus le primise fie în timpul biciuirii, fie în timpul ultimului drum. În stânga pieptului era o mică rană prin care ieşise vârful lăncii lui Longin. Între coastele din partea dreaptă, o rană mare, prin care ea intrase...

Maria spălă toate aceste răni, una după alta, şi, datorită apei parfumate ce şiroia din mâna sa, corpul apărea alb şi marmorat cu acele pete albăstrui particulare cadavrelor din care tot sângele s-a scurs. Numai în locurile unde pielea fusese zdrobită sau smulsă, urmele erau brune sau roşii, după cum plaga era mai mult sau mai puţin întinsă.

Fiecare rană a fost unsă cu nard şi cu parfumuri. Rănile mâinilor şi picioarelor fură îmbălsămate ca şi celelalte.

Înainte de a încrucişa pentru totdeauna mâinile divinului său fiu, în giulgiu, Fecioara le atinse uşor şi respectuos cu buzele.

Atunci profund abătută şi, ca şi cum puterile i-ar fi fost măsurate numai pentru timpul cât trebuia să dureze operaţia de punere în giulgiu, ea lăsă, imobilă şi aproape sfârşită, să-i cadă capul pe capul lui Iisus.

Când ea îşi redeschise ochii şi privi în jur, îi văzu pe Iosif şi Nicodim aşteptând în faţa ei.

Ioan era în genunchi.

— Ce vreţi voi? întrebă Fecioara aproape cu spaimă.

Ioan îi explică atunci, că timpul trecea, că ora de începere a zilei de sabat era apropiată şi că trebuia să se despartă de corpul fiului său.

Maria lăsă să-i cadă mâinile în laturi şi întorcându-şi capul înapoi, zise:

— Luaţi-l aşadar!

Apoi, ridicând spre cer ambele mâini, unite, spuse:

— O fiul meu! Cerescul meu fiu! Dă-mi puterea să-mi iau rămas bun pentru vecie!...

În acest timp, Iosif şi Nicodim au tras uşor corpul lui Iisus de pe genunchii mamei sale şi îl luară în pânza în care era întins.

Când Fecioara îşi simţi genunchii descărcaţi de greutatea divină, scăpă un strigăt de durere şi lăsă să-i cadă mâinile pe pământ şi capul pe piept.

Ea rămase astfel până când Ioan veni să o ia pentru ca ea să însoţească până la mormânt rămăşiţele muritoare ale fiului său, al cărui corp fusese îmbălsămat, strâns cu feşi şi înfăşurat în giulgiu.

Mormântul era acela pe care Iosif din Arimateea pusese să fie făcut pentru el însuşi în grădina pe care o avea pe coasta Golgotei. El era lung de opt picioare şi era situat la patruzeci de paşi de locul unde Iisus fusese răstignit.

Cortegiul funebru se puse în mişcare. Corpul era întins pe o targă acoperită de mantoul lui Ioan. Nicodim şi Iosif ţineau mânerele anterioare, Ioan şi Longin, pe cele din

spate. Soldaţii îi precedau cu torţe, căci noaptea venise şi obscuritatea era şi mai mare sub bolta întunecoasă ce acoperea mormântul.

Înapoia corpului venea Maria susţinută de Magdalena, Salomeea şi Maria Cleophas. Veronica, Ioana Cuza, Suzana şi Ana, nepoata lui Iosif, le ajunseră pe drum.

S-au oprit la intrarea grădinii lui Iosif din Arimateea, dar cum ea era închisă numai cu câţiva ţăruşi, îi scoaseră şi au putut intra.

Cavoul era deschis. Sfintele femei rămaseră lângă uşă. Numai Fecioara intră cu bărbaţii. Magdalena începu să culeagă cele mai frumoase flori din grădină.

Fecioara stropi cu aromate cripta săpată în stâncă, şi făcu o pernă din ierburi mirositoare pentru locul unde trebuia să se odihnească capul. Atunci bărbaţii, care lăsaseră năsălia jos, întinseră un giulgiu, în criptă, şi îndată culcară pe el corpul, acoperind cu marginile lui, pe care le-au îndoit mai întâi peste picioare şi apoi cu cele două părţi, întregul corp.

În tot acest timp, Fecioara era aşezată în fundul cavoului şi plângea.

Se pregăteau să închidă cripta, când Magdalena intră cu un braţ mare de flori.

— Aşteptaţi! Aşteptaţi! zise ea.

Şi presără florile peste linţoliul lui Hristos, murmurând:

— Fericite flori!...

Atunci Iosif, Nicodim, Ioan şi Longin făcură, ei patru, să alunece masiva piatră, peste cripta, căreia îi servea drept capac, împinseră cu blândeţe şi respectuos înaintea lor pe Fecioara Maria şi pe Magdalena şi ieşiră din grotă, căreia îi închiseră uşa.

S-au întors în oraş. La primii paşi făcuţi acolo, i-au întâlnit pe Petru, Iacov cel bătrân şi Iacov cel tânăr. Toţi trei plângeau, dar Petru, mai amar decât ceilalţi. El nu putea să se consoleze că nu a fost de faţă la moartea şi la îmbăsămarea lui Iisus, şi mereu murmura, lovindu-şi pieptul:

— Iartă-mă că te-am tăgăduit, cerescul meu învăţător! Iartă-mă! Iartă-mă!...

Bărbaţii s-au întors la Cenaclu, şi-au schimbat hainele, au mâncat în grabă resturile Paştelui din ajun, în timp ce sfintele femei s-au întors în urma Mariei, în casa mică situată la picioarele fortăreţei lui David. Acolo le aştepta Marta, sosită din Betania, cu Dina Samarineanca şi cu văduva lui Naim, al cărei fiu fusese înviat de Iisus.

Cât despre Longin, el s-a dus direct la Pilat pentru a-şi da raportul. Pilat îl primise deja pe acela al centurionului Aben Adar. Cu toate acestea el ascultă şi povestea lui Longin.

Procuratorul era foarte zdruncinat. Ceea ce îi spusese soţia sa în noaptea precedenta, ceea ce văzuse cu ochii lui peste zi şi tot ce îi povestea Longin, formau un lanţ neîntrerupt de fapte miraculoase, de evenimente supranaturale, care-i produceau în minte o îndoială violentă.

Totuşi el se căzni să surâdă.

— Ascultă, îi spuse el lui Longin, prinţul preoţilor şi fariseii abia au plecat de aici, şi mi-au spus că „acest impostor care a fost dat morţii în urma judecăţii tale, nu s-a temut să anunţe că el va învia a treia zi după moartea sa. Dă ordin deci ca mormântul lui să fie păzit timp de trei zile, de teamă că, noaptea, ucenicii lui să nu vină să-i fure corpul şi să pretindă astfel că o nouă minune s-a înfăptuit.” Atunci eu le-am zis: „Voi aveţi soldaţi, puneţi-i deci să păzească cum vreţi şi sunt sigur că el va fi mai bine păzit de către soldaţii voştri decât de ai mei...

— Într-adevăr, reluă Longin, venind la tine, l-am întâlnit pe centurionul Aben Adar cu şase oameni care se îndreptau către Golgota.

— Ei erau, zise Pilat. Ei bine alătură-te lor şi dacă se petrece vreun fapt extraordinar aleargă să mă înştiinţezi.

— Dar, obiectă Longin, dacă Aben Adar nu mă primeşte, ca nefiind printre cei desemnaţi de marele preot, ce sa fac?... Aben Adar este şeful meu, şi sunt obligat să-l ascult.

— Tu îi vei spune că vii din partea mea... De altminteri, eu te numesc centurion, ca şi el. Mergi, pune-ţi însemnele noului grad şi du-te la mormânt.

Longin se înclină şi ieşi.

Sosind la mormânt, îl găsi acolo pe Aben Adar împreună cu cei şase oameni ai lui. Doi erau aşezaţi în grotă şi patru păzeau intrarea. Pentru mai multă siguranţă, puseseră să se sigileze de către un meşter, piatra care acoperea corpul lui Iisus.

Ziua următoare care era aceea a sabatului, se petrecu în întregime în rugăciuni şi odihnă. — Ce făcură Maria şi sfintele femei în această zi? Răspunsul este uşor de dat: ele plângeau!

Apoi, pentru că începuse ziua de duminică, ele cumpărară din nou mirodenii, parfumuri şi aromate, vrând să îmbăsămeze cu ele pentru ultima dată, corpul lui Iisus.

Era ora trei dimineaţa când strânseseră toate lucrurile de care aveau nevoie. Ele plecară de la mica casă a Mariei. Temându-se că poarta Judecăţii este păzită şi să fie deci împiedicate să iasă, trecură din oraşul lui Davin în oraşul de jos, urmară valea Tiropeonului, ieşiră prin poarta Peştilor, ocoliră întrega faţă apuseană a oraşului, trecând printre muntele Gihon şi prăpastia Leşurilor, şi în momentul când primele lumini ale zilei apăreau pe muntele Măslinilor, ele atinseră piciorul Golgotei. Fecioara rămăsese în urmă.

Poarta, sau mai curând deschizătura din zidul grădinii era liberă. Sfintele femei intrară. Mai întâi Magdalena şi apoi celelalte. Acestea din urmă formau un grup sfielnic. Tremurând ele se opriră lângă poartă.

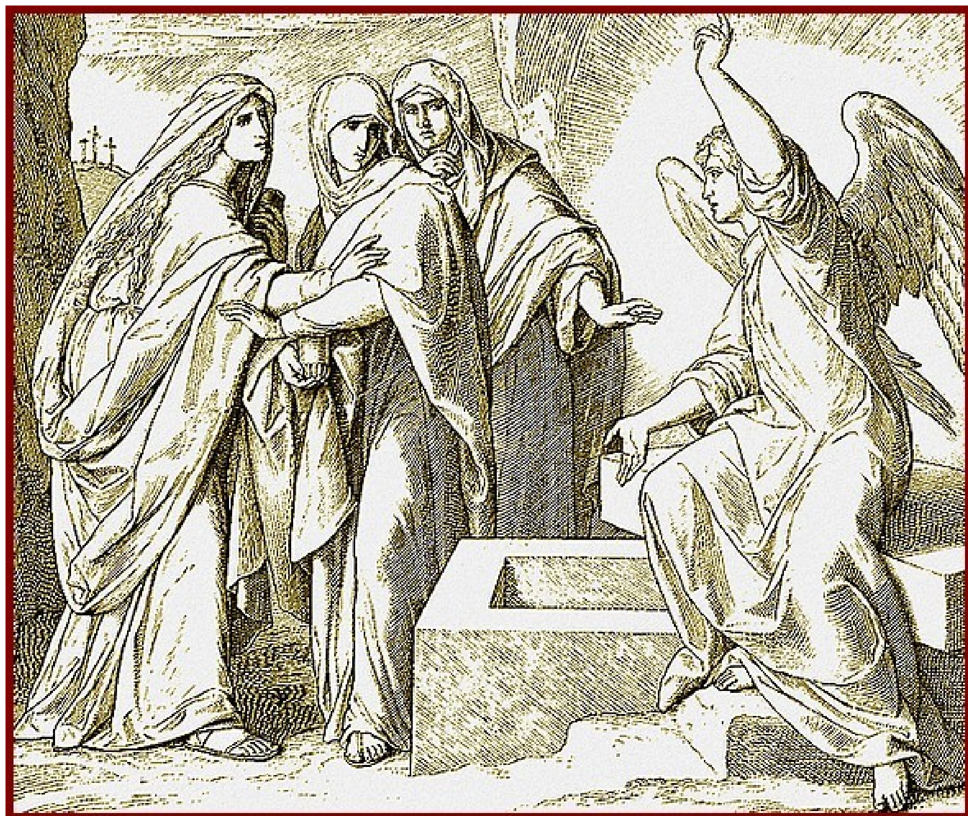
Dar la strigătul pe care l-a scos Magdalena apropiindu-se de mormânt, alergară şi ele.

Soldaţii erau cu faţa la pământ, piatra criptei era desigilată şi cripta goală. În picioare, în partea unde fusese capul, era un adolescent frumos cu o aureolă în jurul capului!

Văzând acestea, Magdalena scosese strigătul.

Dar îngerul, întinse mâna spre ea şi spre sfintele femei şi zise:

— Nu vă temeţi! Voi îl căutaţi pe Iisus din Nazaret, care a fost răstignit... El nu mai este aici, căci astă noapte a înviat şi a urcat la cer, unde îşi avea locul la dreapta Tatălui său!... Acum, mergeţi şi-i spuneţi lui Petru, ca şi celorlalţi ucenici că Iisus va merge înaintea voastră în Galileea şi că îl veţi găsi pe Tabor.



La această apariţie, în faţa mormântului deschis şi a soldaţilor prosternaţi care în imobilitatea lor ar fi putut fi crezuţi morţi, sfintele femei simţiră o spaimă grozavă. Ele se întoarseră şi fugiră, fiecare după puterile ei, strigând:

— Nenorocire! Nenorocire! L-au furat pe Domnul din mormântul său şi nu ştim unde l-au dus!...

Dar Magdalena rămase... Dragostea sfântă ce i-o purta lui Hristos era atât de mare, încât nu avea loc în inimă

pentru alt sentiment. Ea căzu în genunchi plângând şi cu mâinile întinse spre mormântul gol. Atunci îngerul o privi şi, cu o voce plină de milă, o întrebă:

— Pentru ce plângi tu, femeie?

— O! Eu plâng, zise Magdalena neîncrezătoare în vorbele îngerului, eu plâng pentru că au luat corpul Domnului nostru prea iubit, şi nu ştiu unde l-au dus.

Dar, în acelaşi timp, ea zări ca o lumină, şi întorcându-se, văzu un om în picioare, cu un hârleţ în mână:

— Femeie, zise acest om, repetând ce spusese îngerul, de ce plângi?

Ea, gândind că vorbeşte grădinarului lui Iosif, îi răspunse:

— O! Prietene, dacă tu l-ai luat, spune-mi unde l-ai dus?

Dar atunci, acel grădinar, care nu era altul decât Iisus, pronunţă cu vocea lui naturală şi cu acel glas blând:

— Magdalena!...

La acest cuvânt, Magdalena tresări şi cu un strigăt plin de bucurie, zise:

— Dulcele meu învăţător! şi se aruncă la picioarele lui Iisus.

— Magdalena, zise Hristos, eu ţi-am promis ca o răsplată a dragostei tale, că tu vei fi prima căreia îi voi apare... Tu vezi că eu îmi ţin cuvântul.

Magdalena căuta, pentru a le săruta, picioarele lui Iisus, dar nu găsi decât un abur imaterial.

— Şi acum, continuă Iisus, du-te şi spune-le lui Petru şi celorlalţi ucenici ceea ce ai văzut şi ai auzit şi că ei să meargă să mă aştepte pe Tabor.

Apoi, ca un nor care se risipeşte şi dispare puţin câte puţin, corpul divin deveni din ce în ce mai transparent şi sfârşi prin a se topi, dispărând în eter.

Îndată Magdalena se ridică şi pierdută cu totul, ieşi strigând:

— Bucurie tuturor! Domnul nostru a înviat!...

Şi astfel, prin gura unei sărmane păcătoase, lumea a aflat că Mântuitorul ei s-a urcat în ceruri...

Atunci, unul din soldaţii culcaţi pe pământ păru că se deşteaptă. El deschise ochii şi se ridică într-un cot:

— Ce s-a întâmplat? îi întrebă pe camarazii săi. Eu am simţit pământul tremurând sub picioare, şi am căzut cu fruntea în ţărână!



Şi un al doilea soldat revenindu-şi bolborosi:

— Am visat, sau am văzut cu adevărat o flacără coborând din cer şi intrând în acest mormânt? Şi un al treilea soldat zise:

— Prieteni, l-aţi văzut ca şi mine? El a îndepărtat piatra criptei sale şi s-a urcat strălucind la cer!

Aben Adar se ridică la rândul lui în picioare.

— Toţi cei care mai trăiesc, zise el, să se ridice, să răspundă şi să-şi spună numele!

Toţi cei şase soldaţi se ridicară deodată, spunând fiecare:

— Iată-mă!

— Bine, făcu centurionul, nu mai lipseşte decât Longin.

Longin se dusese să-i raporteze lui Pilat ceea ce văzuse.

— Sarcina noastră este terminată, reluă atunci Aben Adar. Să mergem la palatul lui Caiafa. Mărturisiţi ca şi mine ce aţi văzut şi să-i anunţăm pe marele preot şi consiliul senatorilor că mormântul este gol.

Centurionul roman Aben Adar, urmat de soldaţii săi, părăsi în grabă grădina, iar mormântul rămase în paza îngerului.

Şi acest mormânt — singurul care nu va avea nimic de dat în ziua judecăţii de apoi — este slăvit de lumea creştină de peste nouăsprezece veacuri, sub numele de SFÂNTUL-MORMÂNT.

Căci proorocul Isaia spusese:

„Mormântul lui va fi glorios!”

Cuprins

PREGĂTIRI PENTRU „CINA CEA DE TAINĂ”..........................5
ŞI SE VA NUMI: IISUS, ADICĂ MÂNTUITORUL.....................15
ISPITIREA DIN PUSTIE...35
FRUMOASA PĂCĂTOASĂ MARIA MAGDALENA....................52
ÎNVIEREA LUI LAZĂR..69
NENOROCIRILE IERUSALIMULUI..85
MAMA PREA CURATĂ, MAMA MÂNTUITORULUI..................98
ACESTA ESTE CORPUL MEU, ACESTA ESTE SÂNGELE MEU 109
CELE TREI CEASURI DE ISPITIRE ALE LUI IISUS.................122
SĂRUTUL IUDEI..143
VISUL CLAUDIEI, SOŢIA LUI PILAT....................................156
ANA ŞI CAIAFA...170
ULTIMA SUFLARE A TRĂDĂTORULUI..................................183
IISUS ÎN FAŢA LUI PILAT..198
DE LA PILAT LA IROD...209
ECCE HOMO! — SPUSE PILAT —......................................221
IISUS PE VIA DOLOROSA...232
GOLGOTA: ELOI! ELOI! LAMA SABACTANI?......................241
ÎNVIEREA DIN MORŢI..255

